

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดสระแก้ว
ในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒

POLITICAL PARTICIPATION OF SAKAEO PROVINCE PEOPLE
IN THE GENERAL ELECTION B.E. 2562

นายสุทน ทองเล็ก

ดุษฎีนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๓

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดสระแก้ว
ในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒

นายสุทน ทองเล็ก

ดุษฎีนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๓

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

Political Participation of Sakaeo Province People
in the General Election B.E. 2562

Mr. Suthon Thonglek

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of
the Requirements for the Degree of
Doctor of Philosophy
Political Science

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University

C.E. 2020

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับดุษณินิพนธ์ เรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดสระแก้วในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์

.....
(พระมหาสมบุญ วุฑฒิกโร, รศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบดุษณินิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

..... กรรมการ

..... กรรมการ

..... กรรมการ

..... กรรมการ

คณะกรรมการควบคุมดุษณินิพนธ์

ประธานกรรมการ

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

.....

(นายสุทน ทองเล็ก)

ชื่อคุณิพนธ์ : การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดสระแก้วในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒

ผู้วิจัย : นายสุทน ทองเล็ก

ปริญญา : ปรัชญาคุณิพนธ์บัณฑิต (รัฐศาสตร์)

คณะกรรมการควบคุมคุณิพนธ์

: ผศ. ดร.ยุทธนา ปราณีต, พธ.บ. (รัฐศาสตร์), ร.บ. (ทฤษฎีและเทคนิคทางรัฐศาสตร์), M.A. (Politics), Ph.D. (Political Science)

: รศ. ดร.สุรพล สุยะพรหม, พธ.บ. (สังคมวิทยา), M.A. (Politics), Ph.D. (Political Science) ปร.ด. (สื่อสารการเมือง)

วันสำเร็จการศึกษา : กรกฎาคม ๒๕๖๔

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ ๑. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดสระแก้ว ๒. เพื่อศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมือง และ ๓. เพื่อประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ระเบียบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี โดยการวิจัยเชิงคุณภาพสัมภาษณ์เชิงลึกเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๒๐ รูปหรือคน ด้วยแบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีโครงสร้าง โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการพรรณนาความ และการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง ๔๐๐ คน ได้ค่าความเชื่อมั่นที่ ๐.๙๕ จากประชาชนจังหวัดสระแก้ว จำนวน ๔๒๕,๙๘๗ คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

๑. สภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนจังหวัดสระแก้ว จากผลที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งลดลงจากครั้งที่แล้ว เนื่องจากประชากรจากหลากหลายพื้นที่มาอาศัย จากปัญหาสังคมที่เป็นจังหวัดชายแดน ปัญหาการไปใช้สิทธิที่ลดลงจากครั้งที่ผ่านมานักการเมืองเข้าไม่ถึงประชาชนเพราะเป็นการผูกขาดทางการเมือง จากกระแสการประท้วงและเรียกร้องทางการเมือง การบริหารบ้านเมืองของนักการเมือง ที่ไม่ได้ส่งผลต่อเศรษฐกิจและความเจริญของจังหวัดทำให้การไปใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมาลดลง

๒. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๔๖$) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ($\bar{X} = ๓.๖๘$) ด้านการสื่อสารทางการเมือง ($\bar{X} = ๓.๔๑$) และ ด้านการ

มีส่วนร่วมในพรรคการเมือง ($\bar{X} = 3.28$)” ตามลำดับ เมื่อพิจารณาอิทธิพลของแต่ละปัจจัย พบว่า ปัจจัยด้านสื่อสารมวลชน (X4), สภาพสังคม (X1), เศรษฐกิจ (X2), วัฒนธรรมทางการเมือง (X3) มีอิทธิพลร่วมกันต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ในจังหวัดสระแก้ว (Y) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๐๑ ซึ่งทั้ง ๔ ปัจจัย สามารถร่วมกันอธิบายความผันแปรของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว (Y) ได้ร้อยละ ๙๗.๐ โดยมีสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน ($\beta_4, \beta_1, \beta_2, \beta_3$) เท่ากับ ๐.๕๖๒, ๐.๓๗๙, ๐.๓๑๓ และ ๐.๓๐๙ ตามลำดับ

๓. การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนจังหวัดสระแก้ว มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนกับหลักอปริหานิยธรรม เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนจังหวัดสระแก้ว พบว่า โดยภาพรวมปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองกับอปริหานิยธรรม มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ($r = 0.917^{**}$) ด้านสภาพสังคม อยู่ในระดับสูง ($r = 0.827^{**}$) ด้านเศรษฐกิจ อยู่ในระดับสูง ($r = 0.836^{**}$) ด้านวัฒนธรรมทางการเมือง อยู่ในระดับสูง ($r = 0.851^{**}$) ด้านสื่อมวลชน อยู่ในระดับสูง ($r = 0.822^{**}$)

Dissertation Title : Political Participation of Sakaeo Province People in the General Election B.E. 2562

Researcher : Mr. Suthon Thonglek

Degree : Doctor of Philosophy (Political Science)

Dissertation Supervisory Committee :

: Assist. Prof. Dr. Yuttana Praneet, B.A. (Political Science), B.A. (Political Theory and Techniques), M.A. (Politics), Ph.D. (Political Science)

: Assoc. Prof. Dr. Surapon Suyaprom, B.A. (Sociology), M.A. (Politics), Ph.D. (Political Science), Ph.D. (Political Communication)

Date of Graduation : July 2021

Abstract

Objectives of this dissertation were: 1. To study political participation of Sakaeo Province People in the General Election B.E. 2562, 2. To study factors affecting the political participation of Sakaeo Province People and 3. To apply Buddhadhamma to Promote People's Participation in General Election of Sa Kaeo Province. Methodology was the Mixed Methods: The Qualitative Research, Data were collected from 20 Key informants with Structured-In-Depth-Interviewing and Data were analyzed by Descriptive Interpretation. The Quantitative Research, Data were Collected from 400 Samples, Derived from 425,987 People with Questionnaires and Analyzed with Descriptive Statistics; Frequency, Percentage, Mean and Standard Deviation.

Findings were as follows:

1. General Condition of People's Participation in General Election was that The amount of people casting votes reduced from The last election due to new migrants, The problem of bordering city, Politicians did not reach out for the people due to the political monopoly, political protest and demand, politicians' administration did not yield the results of economy and provincial prosperity. these conditions reduced the amount of people's voting.

2. People's Participation in B.E. 2562 General Election of Sa Kaeo Province, by overall was at high level ($\bar{X}=3.46$). Each aspect from high low was: going to vote was at $\bar{X}=3.68$, Political Communication was at $\bar{X}=3.41$ and Political Participation in Political Party was at $\bar{X}=3.28$ Accordingly. Influences of each factor were that Communication Factor (X4), Social Condition(X1), Economy(X2), Political Culture (X3) had collective influences on the people's participation in 1999 General Election of Sa Kaeo Province (Y) at Statistically Significant level of 0.001. all 4 factors can collectively explain the variance of people's participation in 1999 General Election of Sa Kaeo Province(Y) at 97.0 percent with standard regression coefficient ($\beta_4, \beta_1, \beta_2, \beta_3$) equal to 0.562, 0.379, 0.313 and 0.309 Respectively.

3. Buddhadhamma Application for promoting the participation in General Election of Sa Kaeo Province was that there was relations between the People's Political participation and Aparihaniyadhamma for promoting the People's participation in General Election of Sakaeo Province by overall the political participation and Aparihaniyadhamma had relations at the high level at ($r = 0.917^{**}$) social condition at high level ($r = 0.827^{**}$) economy aspect at high level ($r = 0.836^{**}$) political culture at high level ($r = 0.851^{**}$) mass media aspect at high level ($r = 0.822^{**}$)

กิตติกรรมประกาศ

ดุชฎินิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดสระแก้วในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒” สำเร็จเสร็จสมบูรณ์ได้ เพราะได้รับความเมตตาจาก ผศ.ดร. ยุทธนา ประณีต และ รศ.ดร. สุรพล สุยะพรหม คณะกรรมการควบคุมดุชฎินิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ และผู้มีพระคุณหลายท่าน ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ รศ.ดร. ชลวิทย์ เจียรจิตต์ ประธาน และ รศ.ดร. วัชรินทร์ ชาญศิลป์ รศ.ดร. เต็มศักดิ์ ทองอินทร์ คณะกรรมการสอบ ที่ให้คำแนะนำและชี้แนะให้งานวิจัยฉบับนี้มีความสมบูรณ์

ขอขอบคุณ รศ.ดร. สุรพล สุยะพรหม ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชา รัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ ที่เมตตาทำให้การทำดุชฎินิพนธ์ฉบับนี้ลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณ พระครูศรีปริยัติคุณาภรณ์, ผศ.ดร., รศ. อนุภูมิ ไชวเกษม, รศ.ดร. มานพ นักการเรือน ที่เสียสละเวลาอันมีค่าเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขอขอบคุณคณาจารย์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หลักสูตรปรัชญา ดุชฎินิพนธ์ สาขาวิชา รัฐศาสตร์ ที่กรุณาให้ความรู้และประสบการณ์ในการเรียนที่ดี

ขอขอบคุณประชาชนจังหวัดสระแก้วทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถามและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัย ขอขอบคุณเพื่อน ๆ นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุชฎินิพนธ์ สาขาวิชา รัฐศาสตร์ ที่ให้การช่วยเหลือทั้งกำลังกายและกำลังใจมาโดยตลอด

อนึ่ง คุณค่าอันเป็นประโยชน์บังเกิดขึ้นจากดุชฎินิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอยกคุณความดีนี้บูชา พระคุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตลอดจน บิดามารดา ครูอุปัชฌาย์อาจารย์ รวมทั้ง พุทธบริษัทสี่ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

นายสุทนต์ ทองเล็ก

๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๔

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญแผนภาพ	จ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	ฅ
บทที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ คำถามการวิจัย	๕
๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๕
๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย	๖
๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	๗
๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๙
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
๒.๑ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง	๑๐
๒.๒ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง	๓๘
๒.๓ หลักการบริหารนิยธรรม	๔๗
๒.๔ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย	๕๒
๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๕๖
๒.๖ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๖๙
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	
๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๗๐
๓.๒ การวิจัยเชิงคุณภาพ	๗๑
๓.๒.๑ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	๗๑
๓.๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๗๓
๓.๒.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๗๔

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
๓.๒.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล	๗๔
๓.๓ การวิจัยเชิงปริมาณ	๗๕
๓.๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๗๕
๓.๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๗๗
๓.๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๘๐
๓.๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล	๘๐
บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
๔.๑ ผลการวิเคราะห์สภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ประชาชนจังหวัดสระแก้วในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒	๘๓
๔.๒ ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้ง ทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว	๘๙
๔.๓ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการ เลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว	๙๖
๔.๔ ผลการวิเคราะห์ประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วม ทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนจังหวัดสระแก้ว	๑๑๔
๔.๕ ผลการสนทนากลุ่มเฉพาะ	๑๖๐
๔.๖ องค์ความรู้จากการวิจัย	๑๖๓
๔.๖.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย	๑๖๓
๔.๖.๒ องค์ความรู้ที่สังเคราะห์จากการวิจัย	๑๖๘
บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๑๗๔
๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๑๘๐
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๑๘๔
๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	๑๘๔
๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ	๑๘๕
๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป	๑๘๕
บรรณานุกรม	๑๘๖

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
ภาคผนวก	๑๙๕
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์	๑๙๖
ภาคผนวก ข ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ และผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)	๒๐๗
ภาคผนวก ค ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	๒๑๒
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์ข้อมูล	๒๑๖
ภาคผนวก จ การสนทนากลุ่มเฉพาะ	๒๒๗
ประวัติผู้วิจัย	๒๓๒

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๒.๑	สาระสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง	๑๔
๒.๒	สาระสำคัญของรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง	๒๕
๒.๓	สาระสำคัญของระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง	๒๗
๒.๔	สาระสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในพรรคการเมือง	๒๙
๒.๕	สาระสำคัญของทฤษฎีการมีส่วนร่วมทางการเมือง	๓๒
๒.๖	สาระสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง	๓๘
๒.๗	สาระสำคัญของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง	๔๖
๒.๘	แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม	๖๐
๒.๙	งานวิจัยเกี่ยวกับพลวัต	๖๖
๓.๑	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	๗๖
๔.๑	สรุปสภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัด สระแก้วในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒	๘๙
๔.๒	แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบ แบบสอบถาม	๙๐
๔.๓	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปจังหวัดสระแก้ว ปี พ.ศ. ๒๕๖๒	๙๒
๔.๔	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว ด้านการไปใช้สิทธิ	๙๓
๔.๕	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว ด้านการสื่อสารทางการเมือง	๙๔
๔.๖	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว ด้านการมีส่วนร่วมในพรรคการเมือง	๙๕

สารบัญญัตราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๗	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว โดยรวม	๙๖
๔.๘	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว ด้านสภาพสังคม	๙๗
๔.๙	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว ด้านเศรษฐกิจ	๙๘
๔.๑๐	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว ด้านวัฒนธรรม	๙๙
๔.๑๑	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว ด้านสื่อมวลชน	๑๐๐
๔.๑๒	ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย โดยกำหนดให้ตัวแปรตามเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไป (Y) และตัวแปรต้นเป็นสภาพทางสังคม (X1)	๑๐๒
๔.๑๓	ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย โดยกำหนดให้ตัวแปรตามเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไป (Y) และตัวแปรต้นเป็นสภาพเศรษฐกิจ (X2)	๑๐๔
๔.๑๔	ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย โดยกำหนดให้ตัวแปรตามเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไป (Y) และตัวแปรต้นเป็นวัฒนธรรมทางการเมือง (X3)	๑๐๖
๔.๑๕	ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย โดยกำหนดให้ตัวแปรตามเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไป (Y) และตัวแปรต้นเป็นสื่อมวลชน (X4)	๑๐๘

สารบัญญัตราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๑๖	ผลการวิเคราะห์การถดถอยมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไป (Y) และตัวแปรต้น เป็นสภาพสังคม (X1), เศรษฐกิจ (X2), วัฒนธรรมทางการเมือง (X3) และ สื่อมวลชน (X4)	๑๑๐
๔.๑๗	สรุปปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว หลักธรรมที่ว่า “หมั่นประชุมกัน เนื่องนิตย (ความสามัคคี)”	๑๑๙
๔.๑๘	สรุปปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นจังหวัดสระแก้ว ตามหลักธรรมข้อที่ว่า พร้อมเพรียงกันประชุมและเลิกประชุม (ความรับผิดชอบ)	๑๒๔
๔.๑๙	สรุปการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว ตามหลักธรรมข้อที่ว่า ไม่บัญญัติสิ่งที่ยังไม่บัญญัติ (การปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ)	๑๓๑
๔.๒๐	สรุปการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว ตามหลักธรรมข้อที่ว่า การสักการะ เคารพ นับถือ บูชาท่านผู้ใหญ่ทั้งหลาย (การเคารพนับถือผู้อาวุโส)	๑๓๖
๔.๒๑	สรุปการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนจังหวัดสระแก้ว ตามหลักธรรมข้อที่ว่า ไม่บังคับปกครองสตรีทั้งหลาย (สิทธิ เสรีภาพ)	๑๔๑
๔.๒๒	สรุปการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว ตามหลักธรรมข้อที่ว่า สักการะ เคารพนับถือ บูชาต่อปูชนียสถานทั้งหลาย (องค์กรทางการเมือง)	๑๔๔
๔.๒๓	สรุปการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว ตามหลักธรรมข้อที่ว่า การอารักขา ค้ำครอง ป้องกันโดยธรรมแก่นักบวช	๑๔๘
๔.๒๔	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว ตามหลักอภิธานิยธรรม โดยรวม	๑๔๙

สารบัญญัตินำ (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๒๕	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว หมั่นประชุมกันเนื่องนิത്യ (ความสามัคคี)	๑๕๐
๔.๒๖	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว หลักการพร้อมเพรียงกันประชุม (ความรับผิดชอบ)	๑๕๑
๔.๒๗	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว หลักการไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่บัญญัติ (การปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ)	๑๕๒
๔.๒๘	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว สักการะ เคารพ นบถื้อ บูชาท่านผู้ใหญ่ทั้งหลาย (คณะกรรมการการเลือกตั้ง)	๑๕๓
๔.๒๙	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว หลักการไม่บังคับปกครองสตรีทั้งหลาย (สิทธิ เสรีภาพ)	๑๕๔
๔.๓๐	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว หลักการสักการะ เคารพนบถื้อ บูชาต่อปวงชนียสถาน (องค์กรทางการเมือง)	๑๕๕

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๓๑	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว หลักการอารักขา คຸ້ມครອງ ป้องกันโดยธรรมแก่นักบวช (การสนับสนุนนักการเมืองคนดี)	๑๕๖
๔.๓๒	ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งกับหลักอภิธานิธรรมเพื่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว	๑๕๗
๔.๓๓	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งกับหลักอภิธานิธรรมเพื่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว	๑๕๘

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพ	หน้า	
๒.๑	กรอบแนวคิดในการวิจัย	๖๙
๔.๑	แสดงสภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป จังหวัดสระแก้ว ปี พ.ศ. ๒๕๖๒	๘๗
๔.๒	แสดงปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว หลักธรรมที่ว่า “หมั่นประชุมกัน เนื่องนิตย์ (ความสามัคคี)”	๑๑๘
๔.๓	แสดงปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว หลักธรรมที่ว่า พร้อมเพรียงกันประชุม และเลิกประชุม (ความรับผิดชอบ)	๑๒๓
๔.๔	แสดงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว หลักธรรมที่ว่า ไม่บัญญัติสิ่งที่ยังไม่บัญญัติ (การปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ)	๑๓๐
๔.๕	แสดงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว หลักธรรมที่ว่า การสักการะ เคารพ นับถือ บูชาท่านผู้ใหญ่ทั้งหลาย (การเคารพนับถือผู้อาวุโส)	๑๓๕
๔.๖	แสดงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว หลักธรรมที่ว่า ไม่บังคับปกครองสตรี ทั้งหลาย (สิทธิ เสรีภาพ)	๑๔๐
๔.๗	แสดงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว หลักธรรมที่ว่า สักการะ เคารพนับถือ บูชา ต่อปูชนียสถานทั้งหลาย (องค์กรทางการเมือง)	๑๔๔
๔.๘	แสดงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว หลักธรรมที่ว่า การอารักขา คุ่มครอง ป้องกันโดยธรรมแก่นักบวช (การสนับสนุนคนดี)	๑๔๘
๔.๙	แสดงการสรุปประเด็นสำคัญจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ	๑๖๒
๔.๑๐	แสดงองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย	๑๖๓
๔.๑๑	องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย	๑๖๘

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

อักษรย่อในดัชนีฉบับนี้ใช้อ้างอิงจากพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๕๓๙ ส่วนคัมภีร์อรรถกถาบาลี/ภาษาไทย ใช้ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย/มหามกุฏราชวิทยาลัย

การอ้างอิงพระไตรปิฎกจะระบุ เล่ม/ข้อ/หน้า หลังอักษรย่อชื่อคัมภีร์ เช่น ที.สี. (บาลี) ๙/๒๗๖/๙๗, ที.สี. (ไทย) ๙/๒๗๖/๙๘ หมายถึง ทีฆนิกาย สีลขันธ์คฤคคปาลี ภาษาบาลี เล่ม ๙ ข้อ ๒๗๖ หน้า ๙๗ ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๐๐, ทีฆนิกาย สีลขันธวรรค ภาษาไทย เล่ม ๙ ข้อ ๒๗๖ หน้า ๙๘ ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๓๙ ส่วนคัมภีร์อรรถกถา จะระบุชื่อคัมภีร์ ลำดับเล่ม (ถ้ามี)/หน้า เช่น ที.สี.อ. (บาลี) ๑/๒๔๐ หมายถึง ทีฆนิกาย สุมงคลวิสาสินี สีลขันธ์คฤคคอกุฏกถา ภาษาบาลี เล่ม ๑ หน้า ๒๔๐ ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามลำดับดังนี้

๑. คำอธิบายคำย่อในภาษาไทย

ก. คำย่อชื่อคัมภีร์พระไตรปิฎก

พระสุตตันตปิฎก

คำย่อ	ชื่อคัมภีร์	ภาษา
วิ.ม. (บาลี)	= วินยปิฎก มหาวคค	ภาษาบาลี
วิ.มทา. (บาลี)	= วินยปิฎก มหาวิภังค	ภาษาบาลี
ขุ.ม. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย มหานิเทศ	ภาษาไทย
ที.สี. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย สีลขันธวรรค	ภาษาไทย
ที.ม. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย มหาวรรค	ภาษาไทย
ที.ปา. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย ปาฏิวารค	ภาษาไทย
อง.จตุกก. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก องคุดตตรนิกาย จตุกกนิปาต	ภาษาไทย
อง.ปญจก. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก องคุดตตรนิกาย ปญจกนิปาต	ภาษาไทย

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

๑.๑.๑ ความเป็นมา

ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ มาจนถึงการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๐ ในระบอบประชาธิปไตยประชาชนทุกคนมีสิทธิ์ทางการเมืองที่จะแสดงความคิดเห็นต่อรัฐบาล ตลอดจนการเข้าร่วมทางการเมืองโดยการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง หรือการรับสมัครเลือกตั้งหรือทางใดทางหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทางการเมืองอันเป็นสิทธิ์ และหน้าที่ของตนที่พึงกระทำต่อสังคม เพื่อประโยชน์ของส่วนรวมทำให้ประชาชนเกิดความสำนึกรับผิดชอบ และมีความตื่นตัวที่ใช้สิทธิ์ของตนเองในทางการเมืองอันเป็นพื้นฐานของพฤติกรรมในทางการเมือง^๑

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้บัญญัติไว้ใน หมวด ๖ แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา ๗๘ กำหนดให้รัฐส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ และการจัดบริการสาธารณะทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ รวมตลอดทั้งการตัดสินใจทางการเมืองและการอื่นใดที่อาจมีผลกระทบต่อประชาชนและชุมชน โดยกำหนดให้อำนาจแก่ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรง ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งไม่น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ คน มีสิทธิ์เข้าชื่อเสนอกฎหมายตามหมวด ๓ สิทธิเสรีภาพของปวงชนชาวไทยหรือหมวด ๕ หน้าที่รัฐ ทั้งนี้ตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า ๒๐,๐๐๐ คน มีสิทธิ์เข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาพร้อมด้วยหลักฐานพอสมควรเพื่อกล่าวหาว่ากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติผู้ใดมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายหรือฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทาง

^๑แสวง รัตนมงคลมาศ, “พฤติกรรมในการใช้สิทธิ์เลือกตั้ง สมาชิกสภาเทศบาล พ.ศ. ๒๕๑๐ : ศึกษากรณี เทศบาลเมืองขอนแก่น และมหาสารคาม”, รายงานการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๑๖), หน้า ๒-๓.

จริยธรรมอย่างร้ายแรง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่า ๕๐,๐๐๐ คน มีสิทธิเข้าชื่อขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย^๒

จากเหตุการณ์รัฐประหารที่เกิดขึ้นเมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๙ และ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ เป็นบทสรุปได้อย่างดีว่า มีความไม่แน่นอนและเปลี่ยนแปลงได้มากตลอดเวลา (Dynamic Environment) กรณีการเกิดรัฐประหาร ๒ ครั้ง กล่าวว่า กระบวนการเลือกตั้งเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่มีความสัมพันธ์และนำไปสู่สถานการณ์วิกฤติการณ์ทางการเมืองการปกครองของประเทศ เนื่องจากไม่สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียงตามความคาดหวังของสังคมที่มีต่อการเลือกตั้งได้ จึงได้มีสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นการเลือกตั้งครั้งแรกภายหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ซึ่งได้มีการเปลี่ยนแปลงกติกาที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งหลายประการ ได้แก่ การนำระบบการเลือกตั้งที่เรียกว่า “การเลือกตั้งแบบจัดสรรปันส่วนผสม” มาใช้ โดยกำหนดให้แต่ละเขตเลือกตั้งมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เขตละหนึ่งคนและประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งได้คนละหนึ่งคะแนน ส่วนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อเป็นการจัดสรรโดยคำนวณจากคะแนนรวมทั้งพรรคการเมืองได้จากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตทั่วประเทศ การกำหนดให้พรรคการเมืองสามารถเสนอรายชื่อบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีไม่เกินสามรายชื่อ การกำหนดในเรื่องคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้ง รูปแบบและวิธีการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ตลอดจนบทลงโทษกรณีกระทำความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่เข้มข้นกว่าการเลือกตั้งครั้งก่อน ๆ นอกจากนี้ การเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒ ยังเกิดขึ้นท่ามกลางบริบทและสภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปจากการเลือกตั้งทั่วไปครั้งล่าสุดเมื่อปี ๒๕๕๔ เป็นอย่างมาก อาทิ การว่างเว้นจากการเลือกตั้งเกือบแปดปีทำให้มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก (First Time Voter) มากกว่า ๗ ล้านคน การเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันของเทคโนโลยีการสื่อสาร (Digital Disruption) ทำให้สื่อใหม่ (New Media) เข้ามามีอิทธิพลในการเลือกตั้งอย่างเด่นชัดเป็นครั้งแรก การเปลี่ยนแปลงในกติกาและสภาพแวดล้อมดังกล่าวทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการจัดการเลือกตั้ง ยุทธวิธีหาเสียงของผู้สมัครและพรรคการเมือง รวมถึงพฤติกรรมการตัดสินใจลงคะแนนของประชาชนอย่างมีนัยยะสำคัญและน่าสนใจยิ่ง^๓

^๒ ราชกิจจานุเบกษา, หมวด ๖ แนวนโยบายแห่งรัฐ, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐.

^๓ ภูฒิสสาร ต้นไชย, การศึกษาความเคลื่อนไหวทางการเมืองและพฤติกรรมกาเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๖๓), หน้า ๓๓.

๑.๑.๒ ความสำคัญของปัญหา

จากการศึกษาแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการเมือง มีประเด็นการปฏิรูปที่ ๑ การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป้าหมายที่ ๔ ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและเรียนรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้าง ประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือและการเคารพเสียงข้างน้อย เป้าหมายที่ ๕ ให้สื่อมวลชนมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยและความเป็นพลกนิกร ประเด็นการปฏิรูปที่ ๓ การกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่น และการจัดสรรทรัพยากรที่เป็นธรรม เป้าหมายที่ ๑ ให้มีการกระจายอำนาจและการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่น ประเด็นปฏิรูปที่ ๔ การเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรมเพื่อการปฏิรูปประเทศ เป้าหมายที่ ๑ ให้การเลือกตั้งมีความสุจริตและเที่ยงธรรมเป้าหมายที่ ๒ ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ประชาชน และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ปฏิบัติตามกฎหมายเลือกตั้งอย่างเคร่งครัด เป้าหมายที่ ๓ ให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งเพื่อให้เกิดความสุจริตและเที่ยงธรรม เป้าหมายที่ ๔ ให้พรรคการเมืองเป็นสถาบันทางการเมืองที่เข้มแข็งและเป็นของประชาชนอย่างแท้จริง ประเด็นการปฏิรูปที่ ๕ การสร้างรัฐธรรมนูญประชาธิปไตย เป้าหมายที่ ๑ ให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีความรับผิดชอบ มีคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล เป้าหมายที่ ๒ ส่งเสริมและพัฒนาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้เป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือ ศรัทธา และยอมรับของประชาชน^๔

การจัดการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม เสริมสร้างความรู้และสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมืองดีวิถีประชาธิปไตยเพื่อการเลือกตั้งที่สุจริตเที่ยงธรรม โดยการจัดโครงการ ๑. โครงการให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับบทบาทพลเมือง ๒. โครงการสร้างจิตสำนึกพลเมืองดี วิถีประชาธิปไตย ๓. โครงการสร้างจิตสำนึกในการยับยั้ง ตระหนักรู้เรื่องภัยของการซื้อสิทธิ์ ขายเสียง และการทุจริตการเลือกตั้ง และส่งเสริม สนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยโครงการส่งเสริมการติดตามนโยบาย ของพรรคการเมืองโดยประชาชน จัดตั้งกองทุนสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างต่อเนื่อง จัดให้มีสิทธิ์ประโยชน์การคุ้มครองและการเยียวยาประชาชนที่เข้ามาสนับสนุนการเลือกตั้ง เพื่อลดปัญหาการขาดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน^๕

พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดสระแก้วนั้นเป็นการแสดงออกทางการเมืองที่สอดคล้องไปกับสถานการณ์ทางการเมืองระดับชาติ โดยมีปัจจัยในระดับชาติและปัจจัยทางการเมืองภายในจังหวัดเป็นตัวสนับสนุนหรือควบคุมอยู่ พฤติกรรมโดยทั่วไปของประชาชน มีความสนใจต่อ

^๔ แผนยุทธศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙), สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, หน้า ๑๑-๑๒.

^๕ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๑.

สถานการณ์ทางการเมืองทั้งในระดับชาติ และระดับจังหวัด กล่าวคือ สภาวะทางการเมืองในระดับชาตินั้นส่งผลต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนอยู่เป็นทุนเดิม ด้วยพื้นที่จังหวัดสระแก้วเป็นจังหวัดการค้าชายแดน ดังนั้น เสถียรภาพทางการเมืองจึงเป็นเรื่องสำคัญต่อความเชื่อมั่นด้านการค้า การลงทุนของผู้ประกอบการรวมถึงภาพที่จังหวัดสระแก้วมีกองกำลังบูรพา และค่ายทหารตั้งอยู่ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จึงทำให้ประชาชนให้ความสนใจ สำหรับการเมืองภายในระดับจังหวัด ประชาชนเองให้ความสนใจเป็นพิเศษ เพราะเกิดการเปลี่ยนขั้วทางการเมืองของกลุ่มคนในตระกูลที่มากบารมีของจังหวัดสระแก้วก่อนหน้านี้ซึ่งอยู่ในพรรคเดียวกันและสนับสนุนกันมาตลอด ทำให้ประชาชนให้ความสนใจ เพราะหลายฝ่ายมองว่าจะส่งผลกระทบต่อทิศทางทางการเมือง และระบบสังคมภายในจังหวัดที่มีการสร้างฐานบารมีอย่างยาวนาน เมื่อมีการประกาศพระราชกฤษฎีกาการเลือกตั้ง ประชาชนมีความสนใจต่อการเมืองมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับสถานการณ์ของความต้องการที่อยากจะเลือกตั้งของกลุ่มบุคคลอื่น ๆ ที่สะท้อนออกมาในรูปแบบต่าง ๆ โดยปัจจัยแวดล้อมจากการศึกษาเป็น ปัจจัยการเปลี่ยนแปลงขั้วอำนาจทางการเมือง เนื่องจากจังหวัดสระแก้วมีกลุ่มการเมืองที่ได้ตั้งมั่นทางอิทธิพลและบารมีมาอย่างยาวนาน โดยมีชื่อเรียกว่า “บ้านใหญ่สระแก้ว” แต่เดิมนั้นกลุ่มการเมืองตระกูลดังกล่าวนั้นถือเป็นการถ่ายทอดและสั่งสมบารมีทางการเมืองโดยการสนับสนุนบุคคลภายในตระกูล ทำให้จังหวัดสระแก้วก่อนหน้านี้ที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีได้จำนวน ๓ คน เป็นนักการเมืองจากตระกูลเดียวกันทั้งหมด แต่ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งนี้มีการแยกตัวออกมาจากตระกูลของ ๒ นักการเมืองที่เป็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากพรรคเดิม ถือเป็นการแยกขั้วอำนาจทางการเมืองอย่างชัดเจน เพราะพรรคการเมืองที่เข้าร่วมนั้นถือเป็นฝ่ายตรงข้ามทางอุดมการณ์ทางการเมืองกับพรรคเดิมของตระกูลตน ทำให้ประชาชนเกิดความสับสนในการแยกตัวออกจากพรรคเดิมและตระกูล ทำให้ประชาชนให้ความสนใจและตื่นตัวทางการเมืองมากขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่แล้วฐานการเมืองของนักการเมืองที่แยกตัวออกมามีฐานการเมืองเป็นของตนเองอยู่ ทำให้ผู้มากบารมีของตระกูลต้องส่งตัวแทนลงสมัครและช่วยหาเสียงด้วยตัวเองประชาชนจึงมีการแสดงออกทางการเมืองที่มากขึ้น^๖

จังหวัดสระแก้วได้มีกิจกรรมการณรงค์กิจกรรมหมู่บ้านไม่ขายเสียง มาตั้งแต่เดือนสิงหาคม ๒๕๖๐ มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการเลือกตั้งโดยให้ประชาชนสแกนคิวอาร์โค้ด การเลือกตั้ง สส. ในยุคสื่อสารไร้พรมแดน โอกาสพลีลือกทางการเมืองสามารถเกิดขึ้นตลอดเวลา สระแก้ว ในช่วงก่อนการเลือกตั้ง นายเสนาะ เทียนทอง เปิดเผยว่า คืนวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๒ มีรถเจ้าหน้าที่มาจอดอยู่หน้าบ้าน ๓-๔ คัน คงกลัวว่าตนจะเป็นอะไรไปตั้งแต่เล่นการเมืองมา ยังไม่เคยมี

^๖เสริมศิริ สร้อยสอดศรีและพิสิษฐ์ บึงบัว, การศึกษาความเคลื่อนไหวทางการเมืองและพฤติกรรม การเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว, (สถาบันพระปกเกล้า : กรุงเทพมหานคร, ๒๕๖๓), หน้า ๗-๘.

ครั้งนี้เป็นครั้งแรกที่มีเจ้าหน้าที่มาอารักขา โดยยอมรับว่าประเมินสถานการณ์ไม่ดีกว่าใครจะชนะ การเลือกตั้ง เพราะว่ามีคนแจกทั้งวันทั้งคืนการแจกเงินก็มีทุกงวด แต่ครั้งนี้มีเจ้าหน้าที่คุมแจกกัน^๗ นั้น เป็นเพราะว่า ตั้งปี พ.ศ. ๒๕๓๖ ที่สระแก้วยกฐานะขึ้นเป็นจังหวัด และได้แยกเขตการเลือกตั้งที่ ๒ ของจังหวัดปราจีนบุรี (จากการเลือกตั้งในเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๓๕) มาเป็นเขตการเลือกตั้งของ จังหวัดสระแก้ว โดยมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชุดแรก คือ นายเสนาะ เทียนทอง นายวิทยา เทียนทอง และนายบุรินทร์ หิรัญบุรณะ นักการเมืองที่ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากที่สุด คือ ๖ สมัย ได้แก่ นายฐานิสร์ เทียนทอง ตระกูลการเมืองที่ได้รับเลือกตั้งมากที่สุด คือ ตระกูล เทียนทอง ที่ได้รับเลือกตั้งเข้ามาทุกสมัย^๘

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดสระแก้วในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปนำเสนอสู่เวทีประชาคมท้องถิ่น หน่วยงานเทศบาลตำบล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการกำหนดแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนให้มีประสิทธิภาพออกมาใช้สิทธิ์ในการเลือกตั้ง และเสริมสร้างความรู้และสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมืองดีวิถีประชาธิปไตยเพื่อการเลือกตั้งที่สุจริตเที่ยงธรรมมากขึ้นอย่างยั่งยืน

๑.๒ คำถามการวิจัย

๑.๒.๑ สภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดสระแก้ว ในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นอย่างไร

๑.๒.๒ ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดสระแก้ว ในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ มีอะไรบ้าง

๑.๒.๓ ผลการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดสระแก้ว ในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นอย่างไร

๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๓.๑ เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดสระแก้วในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒

๑.๓.๒ เพื่อศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดสระแก้วในการ

^๗ข้อร้องเรียนความไม่สะดวกในการเลือกตั้ง, [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <https://freedom.ilaw.or.th>. [๕ ธันวาคม ๒๕๖๒].

^๘สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระแก้ว, [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <https://th.wikipedia.org/wiki>. [๕ ธันวาคม ๒๕๖๒].

เลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒

๑.๓.๓ เพื่อประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้ง
ทั่วไปของประชาชนจังหวัดสระแก้ว ปี พ.ศ. ๒๕๖๒

๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดสระแก้วในการเลือกตั้ง
ทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒” ได้กำหนดขอบเขตการวิจัยประกอบด้วย ขอบเขตด้านเนื้อหา ขอบเขตด้าน
ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ/ประชากร ขอบเขตด้านพื้นที่ และขอบเขตด้านเวลา โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดสระแก้วในการเลือกตั้ง
ทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒” ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของเนื้อหาที่ต้องการศึกษาไว้ ดังนี้ ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี
เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมทางการเมือง การเลือกตั้งทั่วไป การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การ
สื่อสารทางการเมือง การมีส่วนร่วมในพรรคการเมือง ปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และ
สื่อมวลชน และศึกษาหลักการบริหารนิยธรรม ประกอบด้วย ๑) หมั่นประชุมกันเนื่องนิത്യ ๒) พร้อมเพรียง
กันประชุม ๓) ไม่บัญญัติสิ่งที่ยังไม่บัญญัติ ๔) สักการะ เคารพ นับถือ บูชาท่านผู้ใหญ่ทั้งหลาย ๕) ไม่ข่มขืน
บังคับปกครองสตรีทั้งหลาย ๖) สักการะ เคารพนับถือ บูชาต่อปูชนียสถานทั้งหลาย และ ๗) การ
อารักขา ค้ำครอง ป้องกันธรรมแก่นักบวช ที่นำมาวิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้ง
ทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลสำคัญ/ประชากร

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ

๑) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth-Interview) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปการมีส่วนร่วม
ทางการเมืองของประชาชนจังหวัดสระแก้ว ในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยวิธีเลือกแบบ
เจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน ๒๐ รูปหรือคน ประกอบด้วย ๑) ผู้เชี่ยวชาญด้าน
พระพุทธศาสนา จำนวน ๖ รูป ๒) เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานราชการ จำนวน ๖ คน และ ๓) ประชาชน
ทั่วไป จำนวน ๘ คน

๒) การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการมี
ส่วนร่วม การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของ
ประชาชนจังหวัดสระแก้ว การจัดการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จำนวนทั้งสิ้น
๑๐ รูปหรือคน ทั้งนี้กลุ่มประชากรที่กล่าวมาได้รับการคัดเลือกตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังนี้ เป็นผู้ที่มี
สิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป มีความรู้ด้านรัฐศาสตร์ ดังนั้น การจัดการสนทนากลุ่ม (Focus
Group Discussion) จึงเป็นไปในลักษณะของการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

ประชากร

ได้แก่ ประชาชนที่มีสิทธิ์เลือกตั้งในจังหวัดสระแก้ว จำนวน ๔๒๕,๙๘๗ คน^๙

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตพื้นที่การศึกษา คือ จังหวัดสระแก้ว

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน ๒๕๖๒ ถึงเดือน มีนาคม ๒๕๖๔ เป็นเวลา ๑๗ เดือน

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยได้ให้คำจำกัดความไว้ดังนี้

การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนจังหวัดสระแก้ว ในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป ๓ ช่วงระยะเวลา ได้แก่ ก่อนการเลือกตั้ง ระหว่างการเลือกตั้ง และหลังการเลือกตั้ง ในด้านต่าง ๆ ดังนี้ ๑) การไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ๒) การสื่อสารทางการเมือง และ ๓) การมีส่วนร่วมในพรรคการเมือง

การไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง หมายถึง ประชาชนที่มีสิทธิ์ในการเลือกตั้ง ไปใช้สิทธิ์ในการเลือกตั้งทั่วไปจังหวัดสระแก้ว ณ วันที่ ๒๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ ด้วยกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ตรวจสอบรายชื่อของท่านในบัญชีรายชื่อก่อนการเลือกตั้ง ไปใช้สิทธิ์ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ใช้สิทธิ์ลงคะแนนเสียงโดยพิจารณาจากพรรคการเมืองเป็นหลัก ใช้สิทธิ์ลงคะแนนเสียงโดยยึดถือตัวบุคคลเป็นหลัก ทำการแจ้งเบาะแสหากพบเหตุการณ์ผิดปกติในการเลือกตั้ง ได้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง และได้ติดตามผลการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งและผลการนับคะแนน

การสื่อสารทางการเมือง หมายถึง การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองในสื่อต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ พุดคุยและวิจารณ์การทำงานของรัฐบาลหรือนักการเมืองทั้งระดับชาติ และระดับท้องถิ่น ติดตามข่าวสารการแถลงนโยบายของพรรคการเมืองต่าง ๆ เป็นผู้นำในการพุดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองกับเพื่อนบ้าน รับฟังการหาเสียงของนักการเมืองผ่านรายการโทรทัศน์ สื่อสารเรื่องทางการเมืองผ่าน Social Network เช่น Facebook Line Twister ได้ใช้ E-Mail ในการส่งข่าวสารการเมืองให้กับเพื่อน ได้ชักชวนเพื่อนบ้านให้ไปร่วมฟังการปราศรัยทาง

^๙สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสระแก้ว, “ประกาศผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้ง จังหวัดสระแก้ว”, [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <https://www.ect.go.th/sakaeo/main.php?filename=index>, [๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓].

การเมือง ได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองผ่าน Social Network เช่น Facebook Line Twister ได้พูดคุยกับบุคคลภายในครอบครัวเกี่ยวกับเรื่องการเมือง

การมีส่วนร่วมในพรรคการเมือง หมายถึง การร่วมรณรงค์ประชาสัมพันธ์ในการดำเนินงานของพรรคการเมือง โฆษณาหาเสียงให้พรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง ร่วมรณรงค์กับพรรคการเมือง การบริจาคเงินสนับสนุนพรรคการเมือง การสนับสนุนพรรคการเมือง กลุ่มการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง มีส่วนร่วมในการประชุมเสนอความคิดเห็นแนวทางที่ดึงามให้พรรคการเมือง ได้ระดมทุนจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือพรรคการเมือง ได้เข้าร่วมรับฟังการแถลงผลงานของพรรคการเมืองและรับฟังการปราศรัยหาเสียงของผู้สมัครหรือพรรคการเมือง

การเลือกตั้งทั่วไป หมายถึง การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามระบอบประชาธิปไตย ในวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒

ประชาชน หมายถึง ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีสำมะโนประชากรอยู่ในจังหวัดสระแก้ว และมีสิทธิเลือกตั้งในวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒

ปัจจัยเอื้อต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ประกอบด้วย ทางสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และสื่อมวลชน

บริบทด้านสังคม หมายถึง การเลือกตั้งการช่วยแก้ปัญหาบ้านเมืองก่อให้เกิดความสงบ การศึกษา สภาพความเป็นอยู่ สถานการณ์ทางสังคมให้เป็นระเบียบและสงบ ความสัมพันธ์ของชุมชน โดยการส่งเสริมคนดีให้เข้ามาบริหารบ้านเมือง เพื่อยุติการประท้วงของผู้คัดค้าน

บริบทด้านเศรษฐกิจ หมายถึง การเลือกตั้งส่งผลต่อความเป็นอยู่และเศรษฐกิจโดยรวม จึงไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อแสดงให้รัฐบาลรู้ว่าประชาชนเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย การกำหนดนโยบายของพรรคการเมืองหรือผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนไปใช้สิทธิกันมากขึ้น เพราะนโยบายของพรรคเป็นความหวังของประชาชน การชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมืองเพื่อการส่งเสริมหรือคัดค้านส่งผลกับเศรษฐกิจและค่าครองชีพ ทำให้ตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

บริบทด้านวัฒนธรรม หมายถึง ประชาชนแต่ละพื้นที่จะมีวัฒนธรรมทางการเมืองที่ต่างกัน ได้แก่ การได้ร่วมอภิปรายพูดคุยในประเด็นทางการเมือง การร่วมประชุมทางการเมือง ทำให้เกิดการสนับสนุนการเลือกตั้ง คุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นที่รู้จักและมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ ทำให้ประชาชนให้ความร่วมมือในการไปใช้สิทธิเลือกคนดีเข้าสภา การส่งเสริมและสนับสนุนการเลือกตั้งในโรงเรียนโดยให้นักเรียนเป็นตัวแทนเพื่อสื่อไปถึงผู้ปกครอง ชมรม สมาคม กลุ่มอิทธิพล และกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ จะผลักดันการตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ผู้ที่มีบุญคุณหรือเหนือกว่า มีอิทธิพลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

บริบทด้านสื่อมวลชน หมายถึง การสื่อสารที่เปิดเผยทำให้ประชาชนเห็นผลงานหรือคุณค่าของการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การเผยแพร่การเลือกตั้งของสื่อทุกประเภททำให้ประชาชนได้รับ

ข้อมูลข่าวสารมากยิ่งขึ้น จึงตัดสินใจไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง การวิพากษ์วิจารณ์ของสื่อในการทำงานของผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งทำให้ง่ายต่อการตัดสินใจไปเลือกตั้ง เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ชาวสารทางการเมือง ทำให้ประชาชนเกิดความสนใจในการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง สื่อการรณรงค์การเลือกตั้งที่แพร่กระจายหลายช่องทางสามารถเชิญชวนให้ประชาชนตกลงใจไปเลือกตั้ง

อภิธานิยธรรม หมายถึง ธรรมที่นำไปสู่ความเจริญของหมู่คณะอย่างเดียว トラบเท่าที่ยังมีการประพฤติปฏิบัติตามหลักธรรมอยู่ โดยที่ไม่พบความเสื่อมเลย มี ๗ ประการ

๑. เราจักหมั่นประชุมกันอยู่เสมอ
๒. เมื่อคราวประชุมก็จักพร้อมเพรียงกันประชุมเมื่อเลิกประชุมก็จักพร้อมเพรียงกันเลิก และจักพร้อมเพรียงกันทำกิจที่ควรทำเพื่อชาติบ้านเมือง
๓. จักไม่บัญญัติสิ่งที่ยังมิได้ปฏิบัติ จักไม่ยกเลิกสิ่งที่ตั้งงามที่ท่านบัญญัติไว้แล้ว จักดำรงมั่นคงอยู่ในสิ่งตั้งงามตามที่ท่านแต่โบราณได้บัญญัติไว้
๔. จักสักการะ เคารพ นับถือ บูชา ต่อท่านผู้ใหญ่ทั้งหลายและให้ความสำคัญแก่ถ้อยคำของท่านเหล่านั้นว่าเป็นสิ่งที่ตนจะต้องปฏิบัติตาม
๕. จักไม่ปกครอง ชมเชง บังคับ สตรีทั้งหลาย
๖. จักสักการะ เคารพนับถือ บูชาต่อปุษนียสถานทั้งหลายทั้งภายในเมืองและนอกเมือง ไม่ยกเลิกพิธีกรรมอันชอบธรรมซึ่งเคยให้เคยทำแก่ปุษนียสถานเหล่านั้น
๗. จักให้การอารักขา ค้ำครอง ป้องกันโดยธรรมแก่นักบวชทั้งหลายเป็นอย่างดี ด้วยการตั้งความหวังว่าท่านเหล่านั้นที่ยังไม่มาสู่บ้านเมืองก็ขอให้มา ที่มาแล้วก็ขอให้อยู่เป็นสุข

๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๗.๑ ทำให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับสภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดสระแก้วในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒

๑.๗.๒ ทำให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดสระแก้วในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒

๑.๗.๓ ทำให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดสระแก้วในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒

๑.๗.๔ สามารถนำผลที่ได้จากองค์ความรู้ไปนำเสนอสู่เวทีประชาคมท้องถิ่น หน่วยงานเทศบาลตำบล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการกำหนดแนวทางวางแผนการพัฒนาและส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในอนาคต

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดสระแก้วในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒” ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาเอกสาร หลักพุทธธรรม แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน และหลักอภิธานิธรรม ดังต่อไปนี้

- ๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
- ๒.๒ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง
- ๒.๓ หลักอภิธานิธรรม
- ๒.๔ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย
- ๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๖ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นสาระสำคัญในบทบาทหน้าที่ของทุกคนภายใต้บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ เพราะการเมืองเป็นเรื่องของการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดระเบียบปฏิบัติช่วยกันจัดบ้านเมืองหรือสังคม หรือโลกให้มั่นคงปัญหา หรือการช่วยแก้ปัญหาบ้านเมือง สังคมทั้งหมดนั่นเอง^๑ การมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น เป็นแนวทางหรือกิจกรรมที่สำคัญยิ่งของการปกครองแบบประชาธิปไตย หรือไม่ว่าการปกครองรูปแบบใดก็ตามบทบาทของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนย่อมจำเป็นอย่างยิ่ง ต่อการรักษาความสมดุลระหว่างผู้บริหารประเทศ (รัฐบาล) กับผู้รับผลประโยชน์อันเกิดจากการบริหารประเทศ (ประชาชน) ซึ่งหากแม้ว่าระบบการเมืองใดก็ตามที่ละเลยในประเด็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองย่อมไม่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงเช่นกัน สำหรับแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

๒.๑.๑ ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

นักวิชาการหลายท่านได้ให้นิยามความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้น่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งผู้วิจัยได้เรียบเรียงไว้ดังนี้ การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การกระทำใด ๆ ก็

^๑พุทธทาสภิกขุ, ธรรมะกับการเมือง, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (สุราษฎร์ธานี : ธรรมทานมูลนิธิ, ๒๕๔๖), หน้า ๒๑.

ตามที่เกิดขึ้นโดยความเต็มใจ ไม่ว่าจะประสบความสำเร็จหรือไม่ มีการจัดอย่างเป็นระเบียบหรือไม่ เกิดขึ้นเป็นครั้งคราวหรือต่อเนื่องกันจะใช้วิธีถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ถูกต้อง เพื่อผลในการที่จะมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐ หรือต่อการบริหารงานของรัฐ ตลอดจนการเลือกผู้นำทางการเมืองของรัฐบาล ไม่ว่าจะในระดับชาติหรือระดับท้องถิ่น^๒ การแสดงออกของประชาชนธรรมดาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเมือง ซึ่งในเรื่องของการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นมีหลากหลายรูปแบบ การเลือกตั้งก็เป็นรูปแบบหนึ่งของการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เห็นได้ชัดเจน นอกจากนี้ก็มีการออกเสียงประชามติ การทำประชาพิจารณ์ มติมหาชนหรือประชาสังคม การมีส่วนร่วมทางการเมือง อาจจะเป็นในทำนองสนับสนุน หรือเชิงต่อต้านต่อรัฐบาลที่กำลังคงอยู่ได้เหมือนกัน ด้วยเหตุนี้การณรงค์ของประชาชน เพื่อแสดงถึงข้อคิดเห็นของเขาต่อประเด็นทางการเมืองทุกประเภท จึงเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง การสมัครเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง หรือกลุ่มการเมือง การเป็นสมาชิกของกลุ่มผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประท้วงทางการเมือง การนัดหยุดงานด้วยวัตถุประสงค์ทางการเมือง หรือวิธีการต่าง ๆ ที่มุ่งจะเปลี่ยนแปลงนโยบายสาธารณะ^๓ กิจกรรมที่กระทำโดยความสมัครใจ และเป็นกิจกรรมซึ่งสมาชิกทั้งหลายที่อยู่ในสังคมได้มีส่วนร่วมกระทำร่วมกันในอันที่จะเลือกผู้นำของตน และกำหนดนโยบายสาธารณะของรัฐ การกระทำนั้น อาจจะทำโดยทางตรงหรือทางอ้อมก็ได้ ซึ่งบุคคลที่มีส่วนร่วมในทางการเมืองนั้น ได้แก่บุคคลที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่าง ๆ ต่อไปนี้ เช่น การไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง การสนใจติดตามข่าวสารทางการเมือง การอภิปรายพูดคุยในประเด็นทางการเมือง การร่วมประชุมทางการเมือง การให้ความสนับสนุนผู้สมัครหรือพรรคการเมืองในด้านการเงิน การติดต่อกับผู้แทนราษฎร นอกจากนี้ยังรวมถึงการสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองอย่างเป็นทางการ ช่วยเขียนสุนทรพจน์ในการหาเสียงช่วยในการรณรงค์หาเสียงและสมัครเข้ารับการเลือกตั้ง ส่วนบุคคลที่ไม่ยุ่งเกี่ยวกับกิจกรรมเหล่านี้ คือ พวกเฉยเมยทางการเมือง ซึ่งเป็นภาวะที่บุคคลถอนตัวจากกิจกรรมทางการเมือง หรือรู้สึกไม่แยแสทางการเมือง^๔

การเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นการแสดงออกถึงสิทธิหน้าที่ และความรับผิดชอบของประชาชน โดยมีได้หมายความว่าเฉพาะการเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง หรือแต่เพียงการสมัครเข้ารับการเลือกตั้ง เพื่อดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือแต่เพียงลงสมัครเข้าช่วยงานของพรรคการเมืองที่ตนนิยมชมชอบเท่านั้น ความสามารถและโอกาส ตลอดจนการกระทำซึ่ง

^๒ ญัฐดา ศรีกันทา, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานธนาคารในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่”, สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๖), หน้า ๒๔.

^๓ ณิชชาภัทร อุ๋นตรงจิตร, รัฐศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๗), หน้า ๑๗๐.

^๔ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, รัฐธรรมนูญว่า, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๔๖), หน้า ๓.

แสดงถึงความเข้าใจในสิทธิ และหน้าที่ของตน เพื่อมุ่งประสงค์ที่ทำให้เกิดผลต่อกระบวนการตัดสินใจในทางการเมือง^๕ การมีส่วนร่วมในการเมืองการปกครองของประชาชน ตามสิทธิที่ระบบการเมืองและกฎหมายกำหนดให้กระทำได้เป็นการกระทำที่ต้องเกิดขึ้นด้วยความสมัครใจ เพื่อให้มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐทั้งในการเมือง การปกครองระดับท้องถิ่น หรือระดับชาติ^๖

การแสดงออกซึ่งการกระทำทางการเมือง ซึ่งมีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่สำคัญ ได้แก่

๑) การกำหนดตัวผู้ปกครอง การแสดงออกซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สำคัญที่สุดของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย คือการแสดงออกซึ่งการเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ดังนั้น การที่ประชาชนปรากฏตัวแสดงตนในการใช้สิทธิเลือกตั้งหรือถอดถอนผู้นำทางการเมือง จึงเป็นการแสดงออกในฐานะที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยที่แท้จริง

๒) การผลักดันการตัดสินใจของรัฐบาล ในสังคมประชาธิปไตยโดยทั่วจะมีลักษณะเป็นสังคมพหุ (Pluralist Society) คือ เป็นสังคมที่ประกอบไปด้วยกลุ่มหลากหลายทางสังคม อาทิ ชุมชน สมาคม กลุ่มอิทธิพล และกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ กลุ่มเหล่านี้มักมีวัตถุประสงค์เฉพาะของกลุ่ม การเคลื่อนไหวต่าง ๆ ของกลุ่มอาจเป็นไปเพื่อการรักษาผลประโยชน์ของตน (ในกรณีของกลุ่มผลประโยชน์) หรืออาจเป็นไปเพื่อรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม เช่น กลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติและจะมีผลเกี่ยวพันกับการผลักดันการตัดสินใจของรัฐบาล เพื่อตอบสนองเป้าหมายของกลุ่ม

๓) การวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล ในสังคมประชาธิปไตยถือว่าประชาชนมีสิทธิและเสรีภาพในการที่จะวิพากษ์วิจารณ์การกระทำของรัฐบาลได้ทั้งในทางสนับสนุนและคัดค้าน อาจกระทำโดยการเขียน การพูด และการโฆษณาเผยแพร่ทั้งปวง การแสดงออกของปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มอิทธิพล และกลุ่มผลประโยชน์ ด้วยการวิพากษ์วิจารณ์การกระทำของรัฐบาลทั้งในเรื่องนโยบายและการบริหารงานถือเป็นการแสดงออกซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนท่านมีความสำคัญอย่างยิ่ง

๔) การชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมือง ในสังคมประชาธิปไตยประชาชนมีสิทธิและเสรีภาพที่จะชุมนุมและเคลื่อนไหวทางการเมืองได้ทั้งในทางสนับสนุนและคัดค้านการกระทำของรัฐบาลการชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมืองถือว่าการแสดงออกซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมือง ที่สำคัญในระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้ เพื่อแสดงให้รัฐบาลรู้ว่าประชาชนเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับ

^๕วิสุทธ์ โปธิ์แท่น, อะไรนะ..ประชาธิปไตย ?, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๘), หน้า ๓๐.

^๖จันทนา สุทธิจารี, การมีส่วนร่วมของประชาชน, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ วีเจ พรินต์ติ้ง, ๒๕๕๔), หน้า ๔๑๐.

นโยบายและการกระทำของรัฐบาล และเพื่อแสดงการเรียกร้องให้รัฐบาลสนองตอบความต้องการของประชาชนอย่างรวดเร็ว^๗

สรุปความได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การกระทำใด ๆ ก็ตามที่เกิดขึ้นโดยความเต็มใจหรือสมัครใจ เพื่อผลในการกำหนดนโยบาย การบริหารงาน การเลือกผู้นำ เป็นการแสดงออกของประชาชนที่เกี่ยวข้องกับการเมือง เช่น การเลือกตั้งการออกเสียงประชามติ การทำประชามติ มติมหาชนหรือประชาสังคม เป็นกิจกรรมต่าง เช่น การไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง การสนใจติดตามข่าวสารทางการเมือง การอภิปรายพูดคุยในประเด็นทางการเมือง การร่วมประชุมทางการเมือง การให้ความสนับสนุนผู้สมัครหรือพรรคการเมืองในด้านการเงิน การติดต่อกับผู้แทนราษฎร การสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง การรณรงค์หาเสียงและสมัครเข้ารับการเลือกตั้ง เป็นต้น ซึ่งมีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่สำคัญ ได้แก่ การกำหนดตัวผู้ปกครอง การผลักดันการตัดสินใจของรัฐบาล การวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล การชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมือง

^๗ สมบัติ อารังธัญวงศ์, การเมือง : แนวความคิดและการพัฒนา, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เสมาธรรม, ๒๕๔๔), หน้า ๓๑๗-๓๒๒.

ตารางที่ ๒.๑ สารสำคัญของกรณีมีส่วนร่วมทางการเมือง

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ณัฐดา ศรีกันทา, (๒๕๕๖)	การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การกระทำใด ๆ ก็ตามที่เกิดขึ้นโดยความเต็มใจ เพื่อผลในการกำหนดนโยบาย การบริหารงาน การเลือกผู้นำ
ณัชชาภัทร อุ่นตรงจิตร, (๒๕๕๗)	การแสดงออกของประชาชนที่เกี่ยวข้องกับการเมือง เช่น การเลือกตั้งการออกเสียงประชามติ การทำประชาพิจารณ์ มติมหาชนหรือประชาสังคม
บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, (๒๕๕๖)	กิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น การไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง การสนใจติดตามข่าวสารทางการเมือง การอภิปรายพูดคุยในประเด็นทางการเมือง การร่วมประชุมทางการเมือง การให้ความสนับสนุนผู้สมัครหรือพรรคการเมืองในด้านการเงิน การติดต่อกับผู้แทนราษฎร การสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง การรณรงค์หาเสียงและสมัครเข้ารับการเลือกตั้ง
สมบัติ อ่างธัญวงศ์, (๒๕๕๔)	เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่สำคัญของการแสดงออกทางการเมือง ได้แก่ การกำหนดตัวผู้ปกครอง การผลักดันการตัดสินใจของรัฐบาล การวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล การชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมือง
วิสุทธิ โพธิ์แท่น, (๒๕๓๘)	การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นการแสดงออกถึงสิทธิหน้าที่ และความรับผิดชอบของประชาชน
จันทนา สุทธิจारी, (๒๕๕๔)	การมีส่วนร่วมประชาชนต้องเกิดขึ้นด้วยความสมัครใจ

๒.๑.๒ รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญประการหนึ่งของกระบวนการทางการเมือง และมีความจำเป็นกับการเมืองทุกระบบ เนื่องจากรูปแบบของการมีส่วนร่วมจะเป็นสิ่งที่แสดงออกซึ่งการดำรงอยู่ของระบบการเมือง นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้หลากหลายซึ่งแตกต่างกันไปตามทรรศนะของแต่ละบุคคลไว้ดังนี้

นักวิชาการแต่ละท่านได้จำแนกรูปแบบไว้ แตกต่างกันหรือแม้แต่ นักวิชาการท่านเดียวกันก็ได้ศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระยะเวลาที่ต่างกันก็จำแนกรูปแบบไว้ต่างกันด้วย ซึ่งก็หมายความว่านักวิชาการมุ่งที่จะศึกษาระบบการเมืองในเชิงพลวัต (Dynamic) จะเห็นได้จากผลการศึกษาต่อไปนี้

นักวิชาการได้จำแนกรูปแบบในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ ๖ รูปแบบคือ

๑) การเลือกตั้ง (Voting) เป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สามารถแยกกิจกรรมเกี่ยวกับการรณรงค์หาเสียงและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง ซึ่งรวมหมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวกับความรักชาติ (Patriotic Acts) เช่น การเคารพธงชาติ การเสียภาษี การเคารพกฎหมาย แต่สำหรับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นเพียงการแสดงออกของประชาชน ถึงความจงรักภักดีต่อระบบการเมือง มากกว่าเป็นการกระทำตามความต้องการของตน กล่าวคือ บุคคลที่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้นจะกระทำไปโดยสำนักในหน้าที่พลเมืองดีมากกว่า

๒) การเป็นเจ้าหน้าที่พรรคการเมืองและผู้รณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง (Party and Campaign Workers) หมายถึง การเข้าร่วมในพรรคการเมืองทั้งในช่วงระหว่างการเลือกตั้งและในการรณรงค์หาเสียง การบริจาคเงินช่วยเหลือผู้สมัครรับเลือกตั้ง การชักชวนประชาชนไปลงทะเบียนเพื่อสิทธิในการลงคะแนนการเข้าร่วมและสนับสนุนพรรคการเมือง การพยายามชักชวนให้ประชาชนให้คะแนนเสียงแก่พรรคหรือผู้สมัครที่ตนชอบ

๓) การเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน (Community Activists) เป็นการก่อตั้งกลุ่มเพื่อแก้ไขปัญหาสังคม หรือร่วมมือกับกลุ่มต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้วเพื่อเข้าไปมีบทบาทเกี่ยวกับกิจกรรมสาธารณะหรือติดต่อกับทางราชการในเรื่องปัญหาสังคม ผู้มีบทบาทในชุมชนจึงนับว่าเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นสูงตลอดจนมีระดับความผูกพันทางใจกับชุมชนอย่างไรก็ตามผู้ที่มีบทบาทนี้แตกต่างกับเจ้าหน้าที่พรรคและเจ้าหน้าที่รณรงค์หาเสียงในแง่ที่มีความเกี่ยวข้องในพรรคการเมืองและการช่วยรณรงค์หาเสียงน้อยกว่าเจ้าหน้าที่พรรคการเมืองและเจ้าหน้าที่รณรงค์หาเสียงดังกล่าว

๔) การติดต่อกับทางราชการ (Contracting Officials) เป็นกิจกรรมที่เป็นเรื่องเฉพาะเจาะจงของบุคคล ซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อบุคคลนั่นเองเท่านั้น เช่น การติดต่อกับทางราชการในเรื่องการเสียภาษี โรงเรือน การทำถนน การติดต่อขอรับสวัสดิการ เป็นต้น

๕) การเป็นผู้ประท้วง (Protestors) ขอบเขตของกิจกรรมในการมีส่วนร่วมทางการเมืองรูปแบบนี้ คือการเข้าร่วมเดินขบวนตามถนนหรือก่อให้เกิดจลาจล (ถ้าจำเป็น) เพื่อบังคับให้รัฐแก้ไขบางสิ่งบางอย่าง ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเมืองให้ถูกต้อง การประท้วงอย่างแข็งขันและเปิดเผยถ้ารัฐบาลทำสิ่งที่ผิดศีลธรรม การเอาใจใส่กับชุมชนประท้วง รวมทั้งการเข้าร่วมกับกลุ่มประท้วงรัฐบาล และการปฏิเสธ การยอมรับกฎหมายที่ไม่ยุติธรรม

๖) การเป็นผู้สื่อข่าวสารทางการเมือง (Communicators) ได้แก่ การติดต่อข่าวสารทางการเมืองอยู่เสมอ การส่งข่าวแสดงการสนับสนุนให้แก่ผู้นำทางการเมืองเมื่อเขากระทำในสิ่งที่ถูกต้องหรือส่งคำคัดค้านเมื่อเขากระทำในสิ่งที่เลวร้าย การร่วมอภิปรายทางการเมือง การให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการเมืองแก่เพื่อนในชุมชน การให้ความสนใจแก่ทางราชการ และการเขียนจดหมายหรือบทความถึงบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ ผู้ที่เข้าร่วมแบบนี้ มักเป็นผู้ที่มีการศึกษาสูง มีข้อมูลเกี่ยวกับการเมืองมาก และมีความสนใจทางการเมืองมากด้วย การเป็นผู้สื่อข่าวสารทางการเมืองเหล่านี้จะวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล มากกว่าเจ้าหน้าที่พรรคการเมืองหรือผู้รักชาติ แต่จะแสดงออกด้วยการประท้วง^๕

กิจกรรมในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ ๔ รูปแบบ คือ

๑) การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอในการปกครองระบอบประชาธิปไตยและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้นำเป็นอย่างยิ่งเนื่องจากการเลือกตั้งเป็นสิ่งที่แสดงถึงความนิยมสนับสนุนของประชาชนหรืออาจจะเป็นแรงกดดันเพื่อให้ผู้นำต้องปรับนโยบายของตน ทั้งนี้เพื่อให้ได้รับการสนับสนุนจากประชาชนต่อไปอย่างไรก็ตามการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งต้องการความริเริ่มหรือแรงจูงใจเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

๒) การรณรงค์หาเสียง เป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญเท่ากับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเนื่องจากกิจกรรมการรณรงค์ทำให้ประชาชนสามารถเพิ่มอิทธิพลต่อผู้นำทางการเมืองได้อย่างไรก็ตามกิจกรรมดังกล่าวเป็นกิจกรรมที่ยากและต้องการความคิดริเริ่มมาก่อนการลงคะแนนนอกจากนั้นการรณรงค์หาเสียงยังเป็นวิธีการสื่อข่าวสารหรือบ่งบอกเกี่ยวกับความชื่นชอบของประชาชนได้มากกว่าด้วยเหตุที่ประชาชนที่ร่วมรณรงค์หาเสียงจะมีความสัมพันธ์ติดต่อกับผู้สมัครรับเลือกตั้งได้อย่างใกล้ชิดมากขึ้นซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ได้แก่ การชักชวนให้ผู้อื่นไปลงคะแนนเสียงการทำงานอย่างแข็งขันเพื่อพรรคการเมือง การรวมประชุมทางการเมือง การบริจาคเงินให้กับพรรคการเมือง และการเป็นสมาชิกสโมสรทางการเมือง

^๕ กิจกัณันท์ ยศปัญญา, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในชุมชนเมือง : ศึกษากรณีประชาชนในหมู่บ้านสินธนา ๑ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร”, รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๘), หน้า ๙-๑๐.

๓) การติดต่อกับงานของประชาชน คือการติดต่อเผชิญหน้าของบุคคลที่มีต่อรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐบาลโดยลำพังตัวเอง และเป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับระยะเวลา เป้าหมาย และเนื้อหาสาระการมีส่วนร่วมของบุคคลได้เองจึงสามารถคาดหวังเป็นการกระทำของคนจำนวนน้อยกิจกรรมดังกล่าวมักไม่มีความขัดแย้งโดยตรงกับบุคคลอื่น ๆ และต้องการความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ค่อนข้างมาก กิจกรรมในรูปแบบนี้ได้แก่ การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นเกี่ยวกับปัญหาเฉพาะหรือปัญหาส่วนรวม ทั้งนี้เพื่อร้องเรียนให้มีการแก้ไขปรับปรุงจากรัฐบาล

๔) การร่วมในกิจกรรมบางอย่างขององค์กร หรือกลุ่มเกี่ยวกับปัญหาการเมืองและสังคม เป็นกิจกรรมที่บุคคลกระทำร่วมกับผู้อื่น ซึ่งอาจจะกระทำร่วมกันในองค์กรที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้การกระทำดังกล่าวอาจเกิดขึ้นในเวลาใดเวลาหนึ่งก็ได้และจะเกี่ยวกับปัญหาใดของกลุ่มก็ได้การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้มีอิทธิพลต่อรัฐบาลมากเนื่องจากมีคนจำนวนมากเข้าร่วมและอาจมีความขัดแย้งระหว่างกลุ่มได้อย่างไรก็ตามกิจกรรมที่ร่วมมือกันนี้ต้องการริเริ่มบ้าง^๙

การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นลักษณะที่คล้ายคลึงกันแต่ได้เพิ่มเติมกิจกรรมทางการเมืองบางรูปแบบโดยจัดแบ่งรูปแบบออกเป็น ๕ รูปแบบดังนี้

๑) กิจกรรมการเลือกตั้ง (Electoral Activity) หมายถึง กิจกรรมการออกเสียงเลือกตั้ง และการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

๒) การวิ่งเต้น (Lobby) หมายถึง การติดต่อเจ้าหน้าที่หรือผู้นำทางการเมืองเพื่อหาทางเข้าไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและการกำหนดนโยบายของรัฐบาล โดยใช้ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มเป็นเกณฑ์

๓) กิจกรรมขององค์กร (Organization Activity) เป็นกิจกรรมทางการเมืองของกลุ่มองค์กรใดองค์กรหนึ่ง โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะเข้าไปมีส่วนในเรื่องเกี่ยวกับผลประโยชน์เฉพาะอย่างหรืออาจจะเป็นผลประโยชน์ต่อส่วนรวมก็ได้

๔) การติดต่อในบางประเด็น (Counteracting) หมายถึง การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ทางการเมืองเป็นส่วนตัวโดยมุ่งหวังประโยชน์ส่วนตัวเฉพาะครอบครัวหรือหมู่คณะของตน

๕) การใช้ความรุนแรง (Voting) หมายถึง กิจกรรมที่พยายามสร้างผลกระทบท่อการตัดสินใจ การกำหนดนโยบายของรัฐบาลโดยการทำร้ายร่างกาย ทำลาย ทรัพย์สินกิจกรรมนี้อาจดำเนินไปโดยมีจุดมุ่งหมายที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงผู้นำทางการเมืองเช่น การก่อการรัฐประหาร การลอบสังหารผู้นำทางการเมืองหรืออาจมุ่งที่จะเปลี่ยนแปลงระบบการเมือง เป็นต้น^{๑๐}

^๙พรอนงค์ เพ็ชรรัตน์, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี อำเภอเมืองจังหวัดสุราษฎร์ธานี”, สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑), หน้า ๑๓.

^{๑๐}เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๕.

การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงทัศนะและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ที่จะมีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน นอกจากจะช่วยให้การตัดสินใจของผู้เสนอโครงการหรือรัฐบาลมีความรอบคอบ และสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของประชาชนมากยิ่งขึ้นแล้ว ยังเป็นการควบคุมการบริหารงานของรัฐบาลให้มีความโปร่งใสตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของประชาชน รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนทางการเมืองการปกครอง ๓ ประการคือ

๑) การลงคะแนนเลือกตั้ง (Voting) การปกครองในระบบประชาธิปไตยจำแนกออกเป็น ๒ แบบคือ การปกครองซึ่งประชาชนใช้อำนาจอธิปไตยโดยตรง และการปกครองซึ่งประชาชนใช้อำนาจอธิปไตยผ่านทางสภาผู้แทนราษฎร การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนี้เป็นการแสดงออกของเจตนาของประชาชนต่อวิธีกำหนดนโยบายในการปกครองประเทศการแสดงเจตจำนงดังกล่าวนี้จะมี ความหมายจริง ๆ หรือมีผลตามระบอบประชาธิปไตยหรือไม่ขึ้นอยู่กับความสนใจของประชาชนอย่างจริงจัง และการมีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใดด้วยหากประชาชนสำนึกถึงคุณค่าของความร่วมมือมากย่อมจะทำให้ประชาชนสามารถควบคุมพฤติกรรมของผู้แทนได้มาก

๒) การใช้วิธีบังคับหรือชักจูงอย่างไม่เป็นทางการ (Informal Method of Pressure and Persuasion) เมื่อประชาชนได้ใช้สิทธิเลือกตั้งผู้แทนเข้าไปทำหน้าที่ในสภาแล้วมิใช่จะหมดหน้าที่เพียงเท่านั้น ประชาชนควรจะต้องติดตามการปฏิบัติของผู้แทนราษฎรด้วยว่า ได้ทำประโยชน์ให้แก่ประชาชนและประเทศชาติหรือไม่เมื่อมีเหตุอันทำให้ผู้แทนราษฎรบางคนไม่มีความสามารถหรือปฏิบัติตนไม่ถูกต้องและเหมาะสมประชาชนก็สามารถตรวจสอบและแสดงให้รู้เจตนาของตนเพื่อควบคุมและทำให้การเลือกตั้ง จำเป็นต้องติดตามความเคลื่อนไหว ความคิดเห็นของประชาชนเพื่อผ่อนคลายความรู้สึกของประชาชนให้ใช้การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยสันติวิธีโดยการรวมกลุ่มทางการเมืองที่เรียกว่ากลุ่มผลประโยชน์เพื่อใช้ในการทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการรับฟังและการถ่ายทอดความคิดเห็นของประชาชนโดยรวมเป็นพรรคการเมืองก็ได้ซึ่งตามแบบแผนการศึกษาพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งยอมรับว่าพรรคการเมืองหรือกลุ่มผลประโยชน์สามารถมีอิทธิพลหรือวิธีการบังคับ หรือชักจูงอย่างไม่เป็นทางการแบบหนึ่งที่ดีกว่าปล่อยให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นหรือมีการกระทำแบบกระจัดกระจาย

๓) การดำเนินการอย่างเป็นทางการ (Formal Action) ในรูปแบบนี้ประชาชนมีส่วนร่วม โดยการแสดงสิทธิที่ได้รับตามรัฐธรรมนูญ การแสดงซึ่งการใช้อำนาจอธิปไตยของประชาชนซึ่งมีได้จำกัดเฉพาะในการเลือกตั้งเท่านั้น แต่ยังมีส่วนร่วมโดยการใช้อำนาจทางการเมืองโดยตรงด้วย^{๑๑}

ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยต้องมีคุณสมบัติที่เอื้อหรือสนับสนุนต่อหลักการประชาธิปไตย เช่น มีความสนใจ กระตือรือร้นที่จะเข้ามีส่วนร่วมในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

^{๑๑}พรอนงค์ เพ็ชรรัตน์, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี”, อ้างแล้ว, หน้า ๒๐.

โดยมีส่วนร่วมทางการเมือง หรือติดตาม ควบคุม และตรวจสอบการทำงานของรัฐอย่างจริงจัง วิธีการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นรูปแบบหลัก ๔ แบบคือ

๑) การใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นกิจกรรมของแต่ละคน ซึ่งอาจนับได้ว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการควบคุมรัฐบาล

๒) การรณรงค์หาเสียงเป็นการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะเดียวกับการใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งประชาชนใช้เพื่อเพิ่มอิทธิพลที่ประชาชนพึงมีต่อผลการเลือกตั้ง การรณรงค์จากหาเสียงนี้เป็นกิจกรรมที่ค่อนข้างยากเมื่อเปรียบเทียบกับ การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

๓) การรวมเป็นกลุ่มหรือองค์กร เพื่อแก้ไขปัญหาสังคม โดยใช้อิทธิพลเข้าดำเนินการต่อการดำเนินกิจกรรมของรัฐบาล ในรูปแบบที่มีเป้าหมายและวิธีการที่แน่นอน และเป็นรูปแบบที่มีอิทธิพลต่อรัฐบาลมาก

๔) การติดต่อเป็นการเฉพาะ เป็นการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนรายบุคคลที่ไปติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือข้าราชการ เพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะบุคคลหรือครอบครัว ซึ่งรูปแบบนี้มีอิทธิพลต่อการดำเนินการของรัฐบาลน้อยมาก^{๑๒}

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เป็นหัวใจสำคัญในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบอบประชาธิปไตยแบบผู้แทน เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงทัศนะและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง จึงได้จำแนกรูปแบบในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ดังนี้

๑) การมีส่วนร่วมในรูปแบบของกลุ่มผลประโยชน์

การรวมตัวกันของบุคคลเป็นกลุ่มบุคคลหรือองค์กรในสังคม มีเป้าหมายหลักอยู่ที่การรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มตนเท่านั้น โดยไม่มีเป้าหมายที่จะเข้าไปเป็นรัฐบาลเพื่อบริหารประเทศ สำหรับเป้าหมายของแต่ละกลุ่มจะแตกต่างกันไป บางกลุ่มอาจเรียกร้องให้รัฐบาลทำตามสิ่งที่กลุ่มตนต้องการ เช่น การเรียกร้องให้แก้ไขปัญหาเรื่องที่ดินทำกิน ราคาพืชผลการเกษตร หรือเพื่ออำนวยความสะดวกแก่กลุ่มของตน หรืออาจเรียกร้องให้รัฐบาลจัดทำนโยบายหรือโครงการที่กลุ่มตนจะได้เป็นโยชน์ เป็นต้น

๒) การมีส่วนร่วมในรูปแบบของพรรคการเมือง

การรวมกลุ่มของบุคคลที่มีความเชื่อทางการเมืองคล้ายคลึงกัน มีเป้าหมายหลักอยู่ที่การส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งเพื่อไปทำหน้าที่ทั้งฝ่ายบริหาร นิติบัญญัติ อย่างไรก็ตามการเข้าร่วมตัวกันในรูปแบบพรรคการเมืองยังมีเป้าหมายอื่นอีกเช่น การให้การศึกษาทางการเมืองแก่ประชาชน การดูแลและรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม การสร้างผู้นำทางการเมือง การควบคุมและติดตามตรวจสอบทางการเมือง ฯลฯ ในส่วนของประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในพรรคการเมือง

^{๑๒} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๙.

ได้ เช่น การสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง การบริจาคเงินสนับสนุนกิจกรรมของพรรคการเมือง การช่วยรณรงค์หาเสียงในช่วงที่มีการเลือกตั้ง เป็นต้น

๓) การมีส่วนร่วมในรูปแบบของการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ถือเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมที่สำคัญของการบริหารประเทศ ภายใต้ระบอบประชาธิปไตย แต่สิ่งที่ควรตระหนักคือ จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งจำนวนมากไม่ได้หมายความว่าถึงความเป็นประชาธิปไตยของประเทศ หากแต่การใช้สิทธิเลือกตั้งในรูปแบบประชาธิปไตยที่แท้จริงต้องมีลักษณะดังนี้

(๑) การใช้สิทธิโดยอิสระ คือ การใช้สิทธิเลือกตั้งจะต้องเกิดจากความสมัครใจไม่ได้เกิดมาจากการบังคับหรือข่มขู่หรือสัญญาว่าจะให้ผลตอบแทนในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

(๒) การเลือกตั้งโดยลับ การออกเสียงต้องกระทำแต่เพียงลำพัง โดยไม่มีผู้อื่นอยู่ร่วมด้วย หรือสามารถล่วงรู้ได้ว่าผู้มีสิทธิเลือกผู้สมัครคนใดหรือออกเสียงอย่างไร การออกเสียงเลือกตั้งของบุคคล ไม่สามารถประกาศให้ทราบเป็นการทั่วไปได้

(๓) ความเสมอภาคในการเลือกตั้ง บุคคลแต่ละคนมีสิทธิออกเสียงได้คนละหนึ่งเสียงเท่านั้น

(๔) ความเป็นกลาง บุคคลที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องในการเลือกตั้งทุกคนต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างเที่ยงธรรม ไม่ลำเอียงเข้าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

๔) การมีส่วนร่วมในรูปแบบของการแสดงออก

บุคคลมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การเขียน การพูด การโฆษณา การพิมพ์ ซึ่งการแสดงออกเหล่านี้อาจอยู่ในรูปแบบของการวิพากษ์ วิจารณ์ตามสื่อต่าง ๆ รัฐบาลต้องไม่ขัดขวางหรือห้ามปรามการแสดงออกของประชาชน รัฐต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นก่อนลงมือดำเนินการทำกิจการใดที่มีผลกระทบต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนและชุมชน รวมทั้งความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ

๕) การมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบผลการทำงาน

บุคคลมีเสรีภาพการแสดงออกในการเฝ้าดู รวมทั้งตรวจสอบและควบคุมการทำงานของตัวแทนประชาชน ในกรณีที่ฝ่ายนิติบัญญัติหรือฝ่ายบริหารเตรียมออกกฎหมายหรือกำหนดนโยบายหรือมาตรการใด ๆ ก็ตามอันมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่หรือสิทธิเสรีภาพของประชาชนในฐานะเจ้าของประเทศ

๒.๑.๓ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

การมีส่วนร่วมถือเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารประเทศตามระบอบประชาธิปไตย ประชาชนต้องตระหนักว่าตนเป็นเจ้าของประเทศและต้องเข้าไปรับผิดชอบในกิจการของบ้านเมืองใน

ทุกโอกาสที่สามารถกระทำได้อาจต้องไม่ละเลยหรือเพิกเฉย และควรส่งเสริมคนดีให้เข้ามาบริหารบ้านเมือง

- ๑) สนใจ ติดตามข่าวสารด้านการเมือง
- ๒) ติดตามตรวจสอบผลการทำงานของนักรการเมือง
- ๓) สนับสนุนผู้สมัครและนักรการเมืองที่ดี
- ๔) ต่อต้านนักรการเมืองที่ไม่ดี
- ๕) ให้ความร่วมมือกับทางราชการ ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดี
- ๖) คัดค้านนโยบายที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ส่วนรวม
- ๗) ศึกษาข้อเท็จจริงให้ถี่ถ้วน
- ๘) เสนอปัญหาให้หน่วยงานแก้ไข
- ๙) ชุมนุมคัดค้านโดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น
- ๑๐) ปกป้องคุ้มครองสิทธิของตนมิให้ถูกละเมิด
- ๑๑) เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองที่ถูกต้อง

๑. ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

- ๑) การติดตามข่าวสารบ้านเมือง
- ๒) การใช้สิทธิเลือกตั้ง
- ๓) ริเริ่มพูดคุยประเด็นการเมือง
- ๔) ชักจูงรณรงค์ให้ผู้อื่นสนับสนุนบุคคลและพรรคการเมืองที่ตนสนับสนุน
- ๕) เสนอแนวคิด นโยบายต่อนักรการเมืองและผู้นำทางการเมือง
- ๖) บริจาคเงินสนับสนุนกิจกรรมทางการเมือง
- ๗) ร่วมประชุมรณรงค์ในการเคลื่อนไหวทางการเมือง
- ๘) เป็นสมาชิกระดับแกนนำพรรคการเมือง
- ๙) ร่วมระดมทุน
- ๑๐) เสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง
- ๑๑) ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

๒. บัณฑิตการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

- บัณฑิตชั้นที่ ๑ สนใจติดตามข่าวสารและกิจกรรมทางการเมือง
- บัณฑิตชั้นที่ ๒ เริ่มพูดคุยประเด็นทางการเมือง
- บัณฑิตชั้นที่ ๓ ศึกษานโยบายของผู้สมัครและพรรคการเมือง
- บัณฑิตชั้นที่ ๔ แลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องทางการเมืองและการเลือกตั้งร่วมกับผู้อื่น
- บัณฑิตชั้นที่ ๕ เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองและการเลือกตั้งในชุมชน

บันไดขั้นที่ ๖ จัดกิจกรรมทางการเมืองและการเลือกตั้งในชุมชน
 บันไดขั้นที่ ๗ วรรณคดีสนับสนุนบุคคลและพรรคที่ตนนิยม
 บันไดขั้นที่ ๘ เป็นอาสาสมัครสอดส่องและช่วยเหลือการเลือกตั้ง
 บันไดขั้นที่ ๙ ตัดสินใจเลือกตั้งตัวแทนอย่างรู้เท่าทัน
 บันไดขั้นที่ ๑๐ ติดตามตรวจสอบการทำงานของนักการเมือง พรรคการเมืองและ
 เจ้าหน้าที่ของรัฐ^{๑๓}

การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบโบราณไว้ดังนี้

๑) การมีส่วนร่วมแบบกรีก (Greek System) วัตถุประสงค์ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงซึ่งกำหนดให้ประชาชน ซึ่งเป็นพลเมืองของประเทศ (Citizen) ได้มีส่วนร่วมในทางการเมืองโดยตรงซึ่งกำหนดให้ประชาชนทั้งนครรัฐประชุมร่วมกันเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น ความต้องการ และกำหนดนโยบายรวมทั้งกำหนดตัวผู้ปกครองด้วย

๒) การมีส่วนร่วมแบบโรมัน (Roman System) การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบนี้ได้กำหนดให้มีสภาขึ้นแทนการประชุมประชาชนทั้งหมด ส่วนอำนาจหน้าที่ของสภานั้นครอบคลุมเสมือนการปกครองโดยประชาชนโดยตรง

๓) การมีส่วนร่วมแบบศักดินา (Feudal System) เป็นลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างเจ้านาย (Lord) กับไพร่ (Vassal) ที่แต่ละฝ่ายมีหน้าที่ต่อกัน เจ้านาย (Lord) มีหน้าที่ให้ความคุ้มครองและปกครองแก่ไพร่ (Vassal) ส่วนไพร่มีหน้าที่บริการด้านต่าง ๆ และมีสิทธิได้รับการคุ้มครองประชาชนทั่วไปไม่มีสิทธิเช่นนี้เหมือนกัน จึงถือได้ว่าเป็นการมีส่วนร่วมแบบปราศจากความเสมอภาค

๔) การมีส่วนร่วมแบบสวิส (Swiss System) มีลักษณะสำคัญ คือ เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมโดยตรงเช่นเดียวกับระบบกรีก

๕) การมีส่วนร่วมแบบนิวอิงแลนด์ (New England System) มีการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยตรง เช่นเดียวกับระบบสวิส สำหรับประเทศแรกที่ยุติการปกครองให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองแบบนี้คือประเทศอังกฤษ เมื่อปี ค.ศ. ๑๖๑๕ ได้มีการตกลงต่อรองกันระหว่างฝ่ายกษัตริย์กับขุนนาง เพื่อฝ่ายกษัตริย์ทรงยินยอมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจการบ้านเมืองจนเกิดเอกสารสิทธิแมคคา คาร์ต้า (Magna Carta) ขึ้นซึ่งเป็นเอกสารที่ยินยอมให้ประชาชนมีโอกาสเข้าร่วมในรัฐบาลต่อมาโอลิเวอร์ ครอมเวลล์ (Oliver Cromwell) ได้ดำเนินการใช้กำลังเพื่อประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ในประเทศได้มีบทบาททางการเมืองจนทำให้เกิดหลักการที่ว่าประชาชนทุกคนมีสิทธิในการออกเสียง และประชาชนทุกคนควรมีสิทธิมีตัวแทนในสภานิติบัญญัติ และเมื่อเกิดเหตุการณ์ปฏิวัติฝรั่งเศส ปี ค.ศ. ๑๗๘๙ สิทธิของการเข้าร่วมในทางการเมืองประชาชนจึง

^{๑๓} สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, “การมีส่วนร่วมทางการเมือง”, [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <<http://www.ect.go.th/newweb/th/cooperate/index๒-๑.php>>. [๑ สิงหาคม ๒๕๖๒].

ขยายออกไป จนทำให้เกิดหลักเสรีภาพ ความเสมอภาคและการนำเอาเจตนารมณ์ของปวงชน มาใช้ให้ถูกต้องเหมาะสม นอกจากนั้นในสหรัฐอเมริกาได้มีการกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองตั้งแต่สมัยที่ แซมมวล อัดัม (Samuel Adams) ร่วมกับประชาชนเรียกร้องสิทธิในการปกครองตนเองจากอังกฤษและโทมัส เพน (Thomas Paine) ได้มีส่วนร่วมช่วยให้ประชาชนระลึกและสำนึกความสำคัญในการที่จะเข้าไปดำเนินการปกครองตนเองโดยเริ่มจากระดับท้องถิ่นขยายไปจนถึงระดับชาติ^{๑๔}

แบ่งรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยเป็น ๒ รูปแบบ คือ

๑. การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบเป็นทางการ โดยมีกฎหมายรองรับให้กระทำได้หรือต้องกระทำ วิธีการที่สำคัญและยอมรับปฏิบัติใช้กันโดยทั่วไป มีดังนี้

๑.๑ การเลือกตั้ง ทั้งในระดับชาติและท้องถิ่นการเลือกตั้งเป็นรูปแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ชัดเจนที่สุดในทางการวิจัยสามารถวัดระดับ ประเมินค่าของพฤติกรรมมีส่วนร่วมทางการเมืองได้แน่นอนชัดเจนมากกว่าพฤติกรรมอื่น ๆ

๑.๒ การใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ในประเด็นหรือเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์สาธารณะของประชาชนเช่น การพูด การเขียน และอื่น ๆ ที่มีความสำคัญ เพราะเป็นช่องทางการสื่อสารทางการเมืองระหว่างประชาชนกับรัฐบาล รัฐบาลจะมีโอกาสได้รับรู้ปัญหา ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ วิจัยการทำงานของรัฐบาลจากประชาชนอันจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการทำงานของรัฐบาลให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๑.๓ การจัดตั้งและเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง เป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการรวมกลุ่มของบุคคลที่มีความเห็นทางการเมืองตรงกัน และมีความหมายที่จะเข้าไปทำงานหน้าที่บริหารประเทศให้เป็นไปตามอุดมการณ์ของพรรค

๑.๔ การมีส่วนร่วมโดยการรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์ หมายถึงการที่กลุ่มคนมารวมกัน เพราะมีอาชีพหรือมีผลประโยชน์หรือมีความมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกันและใช้พลังของกลุ่มให้มีอิทธิพลต่อกระบวนการกำหนดนโยบายของรัฐเพื่อปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์ของกลุ่มตน

๒. การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบไม่เป็นทางการ การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตามที่กฎหมายรองรับไว้คือ

๒.๑ การเดินขบวนหรือชุมนุมประท้วง โดยประชาชนรวมกันเพื่อแสดงความไม่เห็นด้วยกับนโยบายหรือการดำเนินงานของรัฐบาล หรือเรียกร้องต่อรัฐบาลเพื่อประท้วงกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

^{๑๔} จรุง สุภาพ, **หลักรัฐศาสตร์**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๔), หน้า ๓๓๑-๓๓๔.

๒.๒ การก่อความวุ่นวายทางการเมือง เช่นการนัดหมายหยุดงาน การงดให้ความร่วมมือกับรัฐบาลที่เป็นการแสดงออกของประชาชนที่ไม่เชื่อฟังอำนาจรัฐที่อาจเป็นผลกระทบเป็นความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศได้^{๑๕}

สรุปความได้ว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย ๒ รูปแบบ คือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบเป็นทางการ เช่น การมีส่วนร่วมในรูปแบบของกลุ่มผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในรูปแบบของพรรคการเมือง การมีส่วนร่วมในรูปแบบของการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมในรูปแบบของการแสดงออก การมีส่วนร่วมในติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงาน สำหรับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบไม่เป็นทางการ เช่น การเดินขบวนหรือชุมนุมประท้วง การก่อความวุ่นวายทางการเมือง

^{๑๕} จันทนา สุทธิจारी, การเมืองการปกครองไทยตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ วิเจ ประพันธ์, ๒๕๔๔), หน้า ๔๑๒-๔๑๕.

ตารางที่ ๒.๒ สารสำคัญของรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
กิจวิภานส์ ยศปัญญา, (๒๕๔๘)	รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่ Voting, Party and Campaign Workers, Community Activists, Contracting Officials, Protestors, Communicators.
พรอนงค์ เพ็ชรรัตน์, (๒๕๕๑)	รูปแบบและกิจกรรมในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่ การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การรณรงค์หาเสียง การติดต่อกับประชาชน และการร่วมในกิจกรรมบางอย่างขององค์กร เช่น การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่ การใช้สิทธิเลือกตั้ง การรณรงค์หาเสียง การรวมเป็นกลุ่มหรือองค์กร การติดต่อเป็นการเฉพาะ
สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้ง, (๒๕๖๒)	รูปแบบในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ได้แก่ การมีส่วนร่วมในรูปแบบของกลุ่มผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในรูปแบบของพรรคการเมือง การมีส่วนร่วมในรูปแบบของการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมในรูปแบบของการแสดงออก การมีส่วนร่วมในติดตามตรวจสอบผลการทำงาน
จรรยา สุภาพ, (๒๕๑๔)	การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบโบราณ ได้แก่ Greek System, Roman System, Feudal System, Swiss System, New England System.
จันทนา สุทธิจारी, (๒๕๔๔)	รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ๒ รูปแบบ คือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบเป็นทางการ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบไม่เป็นทางการ

๒.๑.๔ ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

นอกจากจะมีการจัดรูปแบบการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองและกลุ่มพฤติกรรมทางการเมืองแล้ว อาจแบ่งเป็นลำดับการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ตามทัศนะของนักวิชาการทั้งสองท่าน ดังนี้

ระดับการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองจากน้อยไปหามาก

- ๑) รับฟังข่าวสารทางการเมือง
- ๒) ออกเสียงลงคะแนน
- ๓) ชักชวนให้ผู้อื่นสนทนาเรื่องการเมือง
- ๔) ชักชวนให้ไปเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดคนหนึ่ง
- ๕) ช่วยโฆษณาให้พรรคการเมือง หรือผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วยการติดป้ายประกาศ สนับสนุนเพื่อผู้อื่นทราบโดยทั่วกัน

๖) ติดต่อแสดงความคิดเห็น หรือข้อเรียกร้องต่อเจ้าหน้าที่บ้านเมือง หรือนักการเมือง

๗) สนับสนุนด้วยการบริจาคให้พรรคการเมือง หรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง

๘) ติดตามการหาเสียงของนักการเมือง

๙) ช่วยผู้สมัครเลือกตั้งหาเสียง

๑๐) เป็นสมาชิกพรรคที่ทำงานให้พรรคการเมืองเป็นประจำ

๑๑) เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนของพรรค

๑๒) ช่วยหาเงินให้พรรค

๑๓) สมัครเข้าแข่งขันรับเลือกตั้ง

๑๔) เป็นเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมืองที่ได้รับเลือกตั้ง^{๑๖}

ระดับของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจากสูงไปต่ำ ดังนี้

๑) เข้าดำรงตำแหน่งทางการเมือง เช่น ประธานาธิบดี นายกรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๒) สมัครเข้ารับการเลือกตั้งเพื่อดำรงตำแหน่งทางการเมือง

๓) ช่วยในการโฆษณาหาเสียง เช่น แจกใบปลิว

๔) การเข้าร่วมโดยทางอ้อม เช่น อ่านหนังสือพิมพ์ ดูโทรทัศน์เกี่ยวกับข่าวการเมือง

ถกเถียงปัญหาทางการเมือง

๕) ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

^{๑๖}จิริโชค วีระสัย และคณะ, รัฐศาสตร์ทั่วไป, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๓๘), หน้า ๔๔๕-๔๔๖.

๖) ไม่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งไม่รู้ความเป็นไปทางการเมืองเลย^{๑๗}

สรุปความได้ว่า ระดับการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองสามารถจัดระดับจากน้อยไปหามาก เช่น การรับฟังข่าวสารทางการเมือง จนเป็นเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมืองที่ได้รับเลือกตั้ง นอกจากนี้ยังมีระดับของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจากสูงไปต่ำ เช่น เข้าดำรงตำแหน่งทางการเมือง เช่น ประธานาธิบดี นายกรัฐมนตรี สมาชิกสภา ผู้แทนราษฎร และมีกลุ่มที่ไม่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งไม่รู้ความเป็นไปทางการเมืองเลย

ตารางที่ ๒.๓ สารระสำคัญของระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
จิโรโชค วีระสัย และคณะ, (๒๕๓๘)	ระดับการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองจากน้อยไปหามาก ๑) เข้าดำรงตำแหน่งทางการเมือง เช่น ประธานาธิบดี นายกรัฐมนตรี สมาชิกสภา ผู้แทนราษฎร ๒) สมัครเข้ารับการเลือกตั้งเพื่อดำรงตำแหน่งทางการเมือง ๓) ช่วยในการโฆษณาหาเสียง เช่น แจกใบปลิว ๔) การเข้าร่วมโดยทางอ้อม เช่น อ่านหนังสือพิมพ์ ดูโทรทัศน์เกี่ยวกับข่าวการเมืองถกเถียงปัญหาทางการเมือง ๕) ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ๖) ไม่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งไม่รู้ความเป็นไปทางการเมือง
ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์, (๒๕๑๘)	ระดับของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจากสูงไปต่ำ

^{๑๗} ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์, จิตวิทยาการเมือง, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๘), หน้า

๒.๑.๕ แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในพรรคการเมือง

การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของพรรคการเมืองแม้ว่าในท้องถิ่นไทยจะมีไม่มากและเห็นไม่ชัดเจนเหมือนของประเทศอื่น แต่หากการเมืองพัฒนาไปมากกว่าร่วมกิจกรรมพรรคการเมืองเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นถึง การพัฒนาสถาบันหลักในทางการเมืองการร่วมกิจกรรม พรรคการเมืองโดยตรงก็คือการเป็นสมาชิกพรรค สนับสนุนพรรคในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ยึดมั่นในนโยบายพรรคร่วมทำงานให้กับพรรค เช่น ร่วมรณรงค์หาเสียง ร่วมดูแลการป้องกันการทุจริต เป็นหัวคะแนนให้พรรคการเมือง เป็นต้น^{๑๘} การมีส่วนร่วมในรูปแบบของพรรคการเมือง เป็นการรวมกลุ่มของบุคคลที่มีความเชื่อทางการเมืองคล้ายคลึงกัน มีเป้าหมายหลักอยู่ที่การส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งเพื่อไปทำหน้าที่ทั้งฝ่ายบริหาร นิติบัญญัติ อย่างไรก็ตามการเข้ามาร่วมตัวกันในรูปแบบพรรคการเมืองยังมีเป้าหมายอื่นอีก เช่น การให้การศึกษาทางการเมืองแก่ประชาชน การดูแลและรักษาผลประโยชน์ของส่วนร่วม การสร้างผู้นำทางการเมือง การควบคุมและติดตามตรวจสอบทางการเมือง ฯลฯ ในส่วนของประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในพรรคการเมืองได้ เช่น การสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง การบริจาคเงินสนับสนุนกิจกรรมของพรรคการเมือง การช่วยรณรงค์หาเสียงในช่วงที่มีการเลือกตั้ง เป็นต้น^{๑๙}

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่ถือว่า เป็นการกระจายอำนาจให้ประชาชนในการปกครองหรือการบริหาร รวมถึงการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาในชุมชนเพื่อจัดสรรทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด สามารถแบ่งระดับการมีส่วนร่วมในพรรคการเมืองของประชาชนได้เป็น ๑๑ ระดับดังนี้

- ๑) ประชาชนมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง โดยเลือกผู้สมัครของพรรคที่ตนสนับสนุน
- ๒) ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับทราบข้อมูลข่าวสารการดำเนินการของพรรคการเมือง เช่น การรับฟังการแถลงผลงานของพรรค รับฟังการปราศรัยหาเสียงของผู้สมัครหรือพรรคการเมือง
- ๓) ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมกับพรรคการเมือง เช่น ร่วมประชุม ร่วมทำกิจกรรมรณรงค์ประชาสัมพันธ์กับพรรคการเมืองนั้น ๆ
- ๔) ประชาชนมีส่วนร่วมโดยเป็นสมาชิกพรรคการเมืองนั้น ตามหลักการที่ดีผู้เป็นสมาชิกควรช่วยพรรคการเมืองมิใช่ควรรับผลประโยชน์จากพรรคการเมืองเพียงอย่างเดียว
- ๕) ประชาชนมีส่วนร่วมโดยการบริจาคเงินและทรัพย์สินแก่พรรคการเมือง เพราะดังที่กล่าวมาแล้วว่าหากมีผู้อุปถัมภ์พรรคเพียงไม่กี่ราย พรรคการเมืองนั้นก็อยู่ภายใต้อิทธิพลของบุคคลกลุ่มนั้นเท่านั้น ทำให้พรรคการเมืองมิใช่พรรคของประชาชน ประชาชนจึงควรบริจาคเงินให้พรรค

^{๑๘} ชูวงศ์ ฉายยะบุตร, การปกครองท้องถิ่น, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ศรีพรินต์ติ้ง, ๒๕๓๙), หน้า ๓๔.

^{๑๙} สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้ง, “การมีส่วนร่วมทางการเมือง”, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://www.ect.go.th/newweb/th/cooperate/index2-1.php> [๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒].

๖) ประชาชนมีส่วนร่วมโดยเข้าเป็นกรรมการพรรคการเมืองในระดับต่าง ๆ ซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมในระดับที่สูงมากขึ้น

๗) ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามและตรวจสอบการดำเนินกิจการของพรรค เพื่อติดตามว่าดำเนินการตามนโยบายของพรรคที่ตนมีส่วนร่วมกำหนดหรือไม่ บริหารโปร่งใสหรือไม่

๘) ประชาชนมีส่วนร่วมในการประชุมพรรคเคลื่อนไหวยุทธศาสตร์การเมือง

๙) ประชาชนมีส่วนร่วมระดมทุนจากแหล่งต่างๆ เพื่อช่วยเหลือพรรคการเมือง

๑๐) ประชาชนมีส่วนร่วมเสนอตัวเพื่อสมัครรับเลือกตั้งในนามของพรรคนั้น

๑๑) ประชาชนมีส่วนร่วมเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมืองในนามพรรคนั้นๆ^{๒๐}

สรุปความได้ว่า หากประชาชนโดยส่วนใหญ่ ไตร่ตรอง เปรียบเทียบ และตัดสินใจเข้าร่วมในพรรคการเมืองด้วยข้อมูลที่ชัดเจนแล้ว ย่อมทำให้พรรคการเมืองมีความมั่นคงบนรากฐานของประชาชน พรรคการเมืองมีประชาชนเป็นเจ้าของที่แน่นอนเป็นการสกัดกั้นพรรคการเมืองที่โลเลเกิดขึ้นชั่วคราวช่วยยาม ตั้งขึ้นเฉพาะกิจเฉพาะคราวเพื่อวัตถุประสงค์แอบแฝงบางประการ และหากประชาชนส่วนใหญ่เข้ามามีส่วนร่วมในพรรคการเมืองเองอย่างจริงจังแล้ว พรรคการเมืองย่อมไม่อาจดำเนินการใด ๆ ที่ขัดต่อความต้องการของประชาชนได้

ตารางที่ ๒.๔ สารสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในพรรคการเมือง

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ชวงค์ ฉายยะบุตร, (๒๕๓๙)	การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของพรรคการเมือง เช่น ร่วมรณรงค์หาเสียง ร่วมดูแลการป้องกันการทุจริต เป็นหัวคะแนนให้พรรคการเมือง เป็นต้น
สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้ง, (๒๕๖๒)	การมีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น การสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง การบริจาคเงินสนับสนุน กิจกรรมของพรรคการเมือง การช่วยรณรงค์หาเสียงในช่วงที่มีการเลือกตั้ง เป็นต้น
นรินทร์ชัย พัฒนพงศา, (๒๕๔๗)	ระดับการมีส่วนร่วมในพรรคการเมือง

^{๒๐} นรินทร์ชัย พัฒนพงศา, การมีส่วนร่วม : หลักการพื้นฐาน, (เชียงใหม่ : สิริลักษณ์การพิมพ์, ๒๕๔๗), หน้า ๑๙.

๒.๑.๖ ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ในประเทศไทยที่กำลังพัฒนาทั้งหลาย การมีส่วนร่วมทางการเมือง จัดเป็นปัญหาสำคัญอย่างหนึ่งของผู้ปกครองที่ต้องเผชิญ เพราะในระบอบการเมืองสมัยใหม่นั้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นมักจะกล่าวถึงเฉพาะประเทศที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย แต่อย่างไรก็ตาม ประเทศที่ปกครองในระบอบคอมมิวนิสต์ ก็มีลักษณะของการมีส่วนร่วมทางการเมืองเช่นกัน ทั้งนี้อาจมีวิธีการที่แตกต่างกันไปเท่านั้นเอง นอกจากนี้ในสังคมที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตย มิได้หมายความว่าประชาชนทั้งหมดต้องเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง แต่โดยธรรมชาติแล้ว ปรากฏว่าประชาชนเป็นจำนวนมากที่พอใจจะเป็นผู้ดูแลทางการเมืองมากกว่าจะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรง

นักวิชาการหลาย ๆ ท่านแสดงทรรศนะไว้หลากหลาย ดังความว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นทั้งเป้าหมายและกระบวนการทางการเมือง กล่าวได้ว่า “การมีส่วนร่วมเป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาระบบการเมืองให้เป็นประชาธิปไตย เพราะการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นดัชนีชี้วัดที่สำคัญประการหนึ่งของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย สังคมใดมีความเป็นประชาธิปไตยสูงหรือต่ำ พิจารณาได้จากระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ดังนั้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงเป็นเป้าหมายของการพัฒนาการเมือง โดยเฉพาะแนวการพัฒนาทางการเมืองให้เป็นประชาธิปไตย^{๒๑} ทฤษฎีการมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ บรรดากิจกรรมทั้งหลายที่มีขึ้นเพื่อชักจูงการตัดสินใจของรัฐบาลและชุมชน กิจกรรมเหล่านี้ มีตั้งแต่การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การรณรงค์ การทำงานในพรรคการเมือง กิจกรรมในชุมชนท้องถิ่น และแม้กระทั่งการประท้วง จะโดยใช่ความรุนแรงหรือไม่ก็ตาม ล้วนเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งสิ้น^{๒๒} ลักษณะทฤษฎีการมีส่วนร่วมมี ๕ ทฤษฎี มีดังนี้

๑) ทฤษฎีการเกลี้ยกล่อม หมายถึง การใช้การพูด การเขียน เพื่อให้เกิดความเชื่อถือและการกระทำการเกลี้ยกล่อมมีประโยชน์ในการแก้ไขปัญหา การขัดแย้งในการปฏิบัติและถ้าจะให้ได้ผล ผู้ทำการเกลี้ยกล่อมจะต้องมีศิลปะในการสร้างความสนใจในเรื่องที่จะเกลี้ยกล่อมให้เข้าใจทุกฝ่าย และการเกลี้ยกล่อมจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมของประชาชน

๒) ทฤษฎีการสร้างขวัญคนในชาติ คนเรามีความต้องการทางกายและใจหากคนเรามีขวัญดี ผลการทำงานนั้นก็จะสูงตาม หากไม่ดีผลการทำงานก็จะต่ำเนื่องจากขวัญเป็นสถานการณ์ทางจิตใจที่แสดงออกในรูปพฤติกรรมต่าง ๆ การสร้างขวัญกำลังใจให้ดี ต่างพยายามที่จะสร้างทัศนคติที่ดีต่อ

^{๒๑} ชาวนณะ ไตรมาส, การเลือกตั้งแบบใหม่ทำไมคนไทยต้องไปเลือกตั้ง, (กรุงเทพมหานคร : นโยบายศึกษา, ๒๕๕๒), หน้า ๒๓.

^{๒๒} วิริดา สมสวัสดิ์, การมีส่วนร่วมของสตรีทางการเมือง : สรุปประเด็นปัญหา, (เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๒), หน้า ๒๗.

ผู้ร่วมงาน เช่น การไม่เอาเปรียบให้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับงาน การเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น เมื่อใดก็ตามหากคนทำงานมีขวัญก็จะเกิดความสำคัญ ในการรับผิดชอบอันจะส่งผลที่ดีต่อหน่วยงาน นั้น ๆ การสร้างขวัญกำลังใจของคน ย่อมจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ได้เช่นกัน

๓) ทฤษฎีการสร้างความรู้สึกรักชาตินิยม ถือเป็นปัจจัยหนึ่งของการนำไปสู่การมีส่วนร่วม คือ การสร้างความรู้สึกรักชาตินิยมเรื่องผลประโยชน์ของชาติที่มีความพอใจในชาติของตนเองรักท้องถิ่นของตน

๔) ทฤษฎีสร้างผู้นำ การสร้างผู้นำจะช่วยให้ประชาชนทำงานด้วยความเต็มใจ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย วัตถุประสงค์ร่วมกัน เพราะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญในการรวมกลุ่ม จูงใจไปยังเป้าประสงค์ ผู้นำที่ดี เรียกว่า ผู้นำปฏิฐาน หรือ ผู้นำพลวัต คือผู้นำที่เคลื่อนไหวทำงานเพื่อพัฒนาอยู่เสมอ ส่วน ผู้นำที่ไม่ดี คือ ผู้นำที่ไม่มีผลงานสร้างสรรค์เรียกว่า ผู้นำนิเสธ ผลของการสร้างทฤษฎีผู้นำ จึงทำให้เกิดการระดมความร่วมมือปฏิบัติงานอย่างมีขวัญกำลังใจงานมีคุณภาพมีความคิดสร้างสรรค์ และรับผิดชอบ การสร้างผู้นำที่ดีย่อมนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยดี

๕) ทฤษฎีการใช้วิธีและระบบทางการบริหาร การใช้ระบบบริหารราชการ ในการระดมความร่วมมือ เป็นวิธีหนึ่งที่ ดี และกฎหมายระเบียบแบบแผนก็เป็นเครื่องมือในการดำเนินงานที่มีระบบที่ดี แต่อย่างไรก็ตามผลของความร่วมมือก็ยังไม่ดีที่สุดในเรื่องการบริหาร เพราะธรรมชาติของคนถ้าทำงานด้วยความสมัครใจ ไม่มีใครบังคับก็จะทำงานด้วยความรักแต่ถ้าไม่ควบคุมเลยก็ไม่เป็นไปตามนโยบาย และความจำเป็นของรัฐ ดังนั้นการใช้แบบบริหารราชการเป็นการยับยั้งให้ปฏิบัติงานตามนโยบายเพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้^{๒๓}

ทฤษฎีการมีส่วนร่วมสามารถจำแนกออกเป็น ๒ กลุ่มใหญ่ ได้แก่ ทฤษฎีความเป็นผู้แทน (Representative) ทฤษฎีนี้เน้นความเป็นผู้แทนของผู้นำ และถือว่าการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งหรือถอดถอนผู้นำเป็นเครื่องหมายของการที่จะให้หลักประกันกับการบริหารงานที่ดี อย่างไรก็ตามทฤษฎีนี้เน้นเฉพาะโครงการสร้างสถาบันเพื่อเป็นเครื่องมือในการให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจขององค์กรอย่างแท้จริงผู้ที่มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการตัดสินใจ ได้แก่บรรดาผู้นำต่าง ๆ ที่เสนอตัวเข้ามาสมัครรับเลือกตั้ง ส่วนผู้ตามนั้นเป็นเพียงไม้ประดับเท่านั้น และทฤษฎีประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy) ทฤษฎีการมีส่วนร่วมมีวัตถุประสงค์ไม่เฉพาะแค่การเข้าไปพิจารณาเลือกตั้ง หรือถอดถอนผู้นำเท่านั้นแต่ยังร่วมไปถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการวางนโยบาย ยิ่งกว่านั้น ทฤษฎียังมองการมีส่วนร่วมเป็นการให้การศึกษา และพัฒนาการกระทำทาง

^{๒๓} ธนวัฒน์ ปิ่นแก้ว, “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของเยาวชนในกิจกรรมศูนย์เยาวชน ตำบล : กรณีศึกษาศูนย์เยาวชนตำบลนาพันสาม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี”, ภาคนิพนธ์พัฒนศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๓๙), หน้า ๒.

การเมืองและสังคมที่มีความรับผิดชอบนั้นคือการไม่ยอมให้มีส่วนร่วมที่นับว่าเป็นการคุกคามต่อเสรีภาพของผู้ตาม^{๒๔}

ดังนั้นสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นดัชนีชี้วัดที่สำคัญประการหนึ่งของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย สังคมใดมีความเป็นประชาธิปไตยสูงหรือต่ำ พิจารณาได้จากระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เช่น การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การรณรงค์ การทำงานในพรรคการเมือง กิจกรรมในชุมชนท้องถิ่น และแม้กระทั่งการประท้วง จะโดยใช้ความรุนแรงหรือไม่ก็ตาม จำแนกออกเป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่ ทฤษฎีความเป็นผู้แทน (Representative) และทฤษฎีประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy) ทฤษฎีการมีส่วนร่วมมี ๕ ทฤษฎี คือ ทฤษฎีการเกลี้ยกล่อม ทฤษฎีการสร้างขวัญคนในชาติ ทฤษฎีการสร้างความรู้สึก ทฤษฎีสร้างผู้นำ และทฤษฎีการใช้วิธีและระบบทางการบริหาร

ตารางที่ ๒.๕ สาระสำคัญของทฤษฎีการมีส่วนร่วมทางการเมือง

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
เชาวณะ ไตรมาส, (๒๕๕๒)	การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นดัชนีชี้วัดที่สำคัญประการหนึ่งของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
วิริดา สมสวัสดิ์, (๒๕๕๒)	การมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การรณรงค์ การทำงานในพรรคการเมือง กิจกรรมในชุมชนท้องถิ่น และการประท้วง
ธนวัฒน์ ปิ่นแก้ว, (๒๕๓๙)	ทฤษฎีการเกลี้ยกล่อม ทฤษฎีการสร้างขวัญคนในชาติ ทฤษฎีการสร้างความรู้สึก ทฤษฎีสร้างผู้นำ และทฤษฎีการใช้วิธีและระบบทางการบริหาร
ติน ปรัชญาพทธี, (๒๕๓๒)	ทฤษฎีการมีส่วนร่วมจำแนกออกเป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่ ทฤษฎีความเป็นผู้แทน (Representative) และทฤษฎีประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy)

^{๒๔} ติน ปรัชญาพทธี, ภาวะผู้นำการมีส่วนร่วมพฤติกรรมในองค์การ หน่วยที่ ๒, (นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๒), หน้า ๖๔๒-๖๔๓.

๒.๑.๗ การสื่อสารทางการเมือง

การติดต่อสื่อสารเป็นปัจจัยหนึ่ง ที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตของมนุษย์ในสังคม เพราะนอกเหนือจากความต้องการปัจจัยพื้นฐานในทุกด้านแล้ว มนุษย์ยังต้องการมีความสัมพันธ์กับบุคคลหรือกลุ่มบุคคลอื่น ๆ นักวิชาการสื่อสารจึงพยายามรวบรวมข้อเท็จจริงต่างๆ เกี่ยวกับกิจกรรมและการกระทำหรือแสดงออกซึ่งสัญลักษณ์ ที่มีลักษณะบ่งบอกว่าเป็นการสื่อสารความหมายโดยอาศัยกระบวนการถ่ายทอด แลกเปลี่ยนข่าวสาร ตลอดจนประสบการณ์ระหว่างกัน เพื่อวัตถุประสงค์หลักคือความเข้าใจตรงกัน ดังนั้น จึงมีนักวิชาการได้ให้ทรรศนะ และความหมายของการสื่อสารไว้ในแง่ต่างๆ ดังนี้

๑. ความหมายของการสื่อสาร

การติดต่อสื่อสารเป็นการถ่ายทอดข่าวสารที่มีความหมายตรงกัน การถ่ายทอดจะออกไปในรูปแบบใด หรือใช้สื่อใดก็ได้ โดยที่ข่าวสารไม่จำเป็นต้องเป็นถ้อยคำ หรือตัวหนังสือ แต่อาจเป็นสัญลักษณ์หรือรูปแบบใดก็ได้^{๒๕} การสื่อสาร คือ กระบวนการของการถ่ายทอดสารจากบุคคลหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า ผู้ส่งสาร ไปยังบุคคลอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า ผู้รับสารโดยผ่านสื่อ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการนำสารไปยังมวลชน^{๒๖} การสื่อสารเป็นการนำเรื่องราวต่าง ๆ ที่เป็นข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น หรือ ความรู้สึก โดยอาศัยเครื่องนำไปโดยวิธีใดวิธีหนึ่งให้ไปถึงจุดหมายปลายทางที่ต้องการ จนทำให้เกิดการกำหนดรู้ความหมายแห่งเรื่องราวนั้นร่วมกันได้^{๒๗} การติดต่อสื่อสารมีองค์ประกอบหลักที่สำคัญ ๗ ประการ คือ

๑) ความน่าเชื่อถือ ซึ่งผู้รับสารจะต้องมีความเชื่อมั่นในผู้ส่งสาร

๒) ความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม ความสำคัญของเรื่องนี้อยู่ที่ท่าทาง คำพูด ภาษาที่เหมาะสมนอกเหนือไปจากสังคม วัฒนธรรม หรือสภาพแวดล้อมอื่น ๆ

๓) เนื้อหาสาระ ข่าวสารที่ดีจะต้องมีความหมายต่อผู้รับข่าวสาร มีลักษณะน่าสนใจ และเป็นเรื่องราวที่อาจจะให้ทั้งความพึงพอใจ ทำความเข้าใจให้มากที่สุด ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่างเช่น สถานที่ โอกาสอำนวยนิสัย ความรู้พื้นฐานที่ช่วยให้เข้าใจ เป็นต้น

๔) ความต่อเนื่องและความสม่ำเสมอ ต้องมีกรรมวิธีที่สม่ำเสมอ ต่อเนื่อง หรือทำบ่อย มีการย้ำหรือซ้ำเพื่อเตือนความจำ และต้องมีความเที่ยงตรง

^{๒๕} วุฒิชัย จำนงค์, แนวคิดเรื่องพฤติกรรมมองค์การ, (กรุงเทพมหานคร : บารุงสาส์น, ๒๕๒๐), หน้า ๑๐๒.

^{๒๖} ปรมะ สตะเวทิน, การสื่อสารมวลชน : กระบวนการและทฤษฎี, (กรุงเทพมหานคร : เลิฟ แอนด์ ลิฟ, ๒๕๔๑), หน้า ๗.

^{๒๗} สวนิต ยมาภัย, การสื่อสารของมนุษย์, (กรุงเทพมหานคร : กรุงเทพมหานครการพิมพ์, ๒๕๓๘), หน้า ๑๘.

๕) ช่องการติดต่อสื่อสาร ข่าวสารจะเผยแพร่ได้ดีจะต้องส่งให้ถูกช่องทางการติดต่อสื่อสาร ซึ่งควรเลือกช่องทางที่ได้ผลเร็วที่สุด

๖) ความสามารถของผู้รับสาร ต้องคำนึงถึงความสามารถของผู้รับข่าวสาร สะดวกและง่ายต่อการทำความเข้าใจให้มากที่สุด ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น สถานที่ โอกาสอำนวย นิสัยความรู้พื้นฐานที่ช่วยให้เข้าใจ เป็นต้น

๗) ความชัดเจนของข่าวสาร ข่าวสารควรจัดทำขึ้นด้วยถ้อยคำที่เข้าใจง่ายและคำนึงถึงระยะทาง ซึ่งหากข่าวสารอยู่ไกลย่อมมีความคลาดเคลื่อนได้ง่าย^{๒๘}

สรุปความได้ว่า องค์ประกอบที่สำคัญของกระบวนการสื่อสารประกอบไปด้วยผู้ส่งสาร ผู้รับสาร สาร ช่องทางในการสื่อสาร ซึ่งอาจจะเป็นทางคำพูด อักษร สัญลักษณ์ หรือข่าวสาร ให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลได้เข้าใจในความหมายตามเจตนาที่ต้องการ

การสื่อสารทางการเมือง

การสื่อสารทางการเมือง เป็นการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองเป็นข่าวที่เกี่ยวข้องกับความเคลื่อนไหวทางการเมือง พรรคการเมือง การเลือกตั้ง การบริหารงานของรัฐบาลและหน่วยงาน ของรัฐบาล ข่าวการเมืองจะสะท้อนให้เห็นสภาพการเมืองการปกครองในแต่ละยุคสมัย ข่าวสารการเมือง เป็นความรู้ของประชาชนที่อยู่ภายใต้ระบอบการเมืองการปกครอง อันมีการเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวตลอดเวลา ในสถานะของระบบทั้งในการใช้อำนาจหน้าที่ของรัฐ และการจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าในสังคม ซึ่งมีบทบาทสำคัญช่วยให้เกิดความเห็นพ้องต้องกัน ช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีในสังคม ช่วยย้่า ค่านิยมและเป้าหมายร่วมกันในสังคม ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนจำนวนมากเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ของส่วนร่วม เพื่อตรวจสอบสอดส่องการบริหารงานของรัฐบาล^{๒๙}

กระบวนการสื่อสารทางการเมือง

กระบวนการสื่อสารทางการเมือง เป็นปัจจัยที่สำคัญให้ระบบการเมืองอยู่ได้ เป็นเครื่องมือหล่อลื่นทางการเมือง จะมีความสำคัญมากในช่วงเลือกตั้ง และจะเป็นตัวที่ถ่ายทอดข่าวสารทางการเมืองจากส่วนย่อยส่วนหนึ่งของระบบไปยังอีกส่วนหนึ่ง หรือเป็นวิธีการสื่อสารข่าวสารจากระบบการเมืองการปกครองหนึ่ง เช่น รัฐบาลไทย สื่อสารกับรัฐบาลสหรัฐ

๒. องค์ประกอบของกระบวนการสื่อสารทางการเมือง

๑) แหล่งที่มาของข่าวสาร

^{๒๘} สุธา พงศ์ถาวรภิญโญ, นันทิดา โอฐกรรมและดุขฎี นิลคำ, **หลักการสื่อสารองค์กร**, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, ๒๕๔๘), หน้า ๓๙.

^{๒๙} ฉอาน วุฒิกรรมรักษา, **หลักการรายงานข่าว**, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๖), หน้า ๑๒.

- ๒) เนื้อหา
- ๓) เส้นทางที่ข่าวสารถูกส่งหรือผู้รับสาร
- ๔) ปฏิกริยาตอบกลับ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบของการสื่อสารทางการเมือง

- ๑) ความเจริญของเทคโนโลยีในการสื่อสาร
- ๒) ปัจจัยด้านภูมิประเทศ
- ๓) ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ถ้าเศรษฐกิจดีเทคโนโลยีก็จะสูงด้วย
- ๔) ปัจจัยทางด้านการศึกษา^{๓๐}

การประชาสัมพันธ์กับประเด็นการสื่อสารเป็นสิ่งควบคู่กัน จากการเติบโตของสื่อดิจิทัล โดยเฉพาะ Internet และ Mobile ซึ่งพัฒนาเป็นช่องทางสื่อและเครือข่ายที่มีอัตราของจำนวนผู้บริโภคเมื่อเทียบกับสื่ออื่น ๆ ในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและได้ผลมากในเชิงการรับรู้ที่เกิดขึ้นเป็นเครือข่ายทางสังคม ซึ่งกำลังมีการขยายตัว ส่งผลต่อกลไกการรับรู้ข่าวสาร การกระตุ้นเชิงพฤติกรรม การบริโภค การใช้สอย และการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการแสดงความคิดเห็นในประเด็นเรื่องราวต่าง ๆ ในสังคม วัตได้ จากการสื่อสารด้วยกลยุทธ์ทางการตลาดแบบเข้าถึงตัวขององค์กรชั้นนำของโลก หรือกระแสทางการเมืองที่ผ่านมา ที่ได้ใช้สื่อความผ่านช่องทางสื่อที่ปรับไปจากเดิมทั้งโทรทัศน์ ดาวเทียม วิทยูชุมชน สื่อ Internet เช่น Facebook, Line, Twister, YouTube, e-mail ในรูปแบบที่เน้นการแสดงความคิดเห็น เป็นการก้าวเข้าสู่กระบวนการสื่อสารแบบสองทางที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น เนื่องจากผู้รับสารมีช่องทางในการสะท้อนกลับได้มากขึ้น จากการเติบโตของเครือข่าย Social Network ที่มีตลอดเวลา ขณะเดียวกันการประชาสัมพันธ์จะปรับเปลี่ยนเป็นการสื่อสารในเชิงเนื้อหา มากกว่าเดิม ทั้งที่จะปรากฏผ่านสื่อสารมวลชน สื่อส่งเสริมการตลาด สื่อดิจิทัล และสื่อใหม่ที่เกิดขึ้นมากมายและเติบโตขึ้นเป็นลำดับ เนื้อหาหรือข้อมูลประชาสัมพันธ์นั้น จะเน้นการแทรกเข้าไปอยู่ในบทความ รายการ บทสนทนา หรือการรายงานต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากพฤติกรรมในการรับรู้ข้อมูล ข่าวสารของผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงไป การสื่อสารจึงมุ่งเน้นที่จะสื่อสารโดยตรงกับผู้รับสารหรือเข้าถึงตัวผู้บริโภคได้ง่ายขึ้น

การใช้การสื่อสารเชิงบูรณาการเพื่อบริหาร ภาพลักษณ์ ขององค์กรท่ามกลางวิกฤตการณ์ทางการเมืองกับการแข่งขันนั้น จำเป็นต้องใช้การสื่อสารทั้งกระบวนการสื่อสาร ที่มีความเข้มข้นประกอบด้วย ๔ ปัจจัยที่สำคัญ ดังนี้

- ๑) องค์กรผู้ส่งสาร (Sender) องค์กรแต่ละแห่งต่างมีความพยายามในการส่งสารไปยังลูกค้าและสาธารณชนอย่างต่อเนื่องขึ้นอยู่บนนโยบาย จุดมุ่งหมายที่แตกต่างกัน รวมถึงความเป็น

^{๓๐} สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, “กระบวนการสื่อสารทางการเมือง”, [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <http://writer.dek-d.com/danchoo/story/viewlongc.php?id=315778&chapter=15> [๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒].

เอกภาพ ไม่ว่าจะป็นองค์กรในลักษณะใด องค์กรทั้งภาครัฐ เอกชน ต่างต้องกำหนดคุณลักษณะเฉพาะ ภาพลักษณ์ของตนเองที่ชัดเจน รู้ว่าสิ่งใดเป็นสิ่งที่ป็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค สิ่งใดจะเป็นสิ่งเสริมภาพลักษณ์ให้มั่นคงแข็งแรง รู้ว่าภาพลักษณ์สิ่งใดที่ต้องมีการแก้ไข หรือปรับปรุงป็นการด่วน สิ่งใดต้องกำหนดให้ป็นการสื่อสารเร่งด่วนในระยะสั้น หรือสิ่งใดต้องขับเคลื่อนในระยะยาว

๒) เนื้อหาประเด็นที่ใช้ในการสื่อสาร (Message) ข่าวสารและเนื้อหาที่นำเสนอมีผลต่อภาพลักษณ์แก่องค์กร ที่ผู้ส่งสารทั้งในด้านของการรับรู้และการตลาด ด้วยการกำหนดเป็นประเด็นได้แก่ ด้านการบริหาร ด้านบริการ การตลาด ส่งเสริมการขายแบบบทบาทสังคม ที่ส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญต่อการนำเสนอความเคลื่อนไหว ทั้งในด้านทิศทางการบริหารทรัพยากร ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบริการ การส่งเสริมการขายและกิจกรรมขององค์กรในด้านต่าง ๆ มีการบริหาร ติดตามและประเมิน วิเคราะห์ทุกสื่อ ทุกขั้นตอน

๓) สื่อและช่องทางการสื่อสาร (Media/Channel) ในกระบวนการสื่อสารนั้น ขั้นตอนและรูปแบบในการถ่ายทอดเนื้อหาหรือข่าวสารจากผู้ส่งไปถึงผู้รับทั้งที่เป็นสื่อสารทางตรงและสื่อสารทางอ้อม เนื้อหาที่ปรากฏผ่านสื่อสารมวลชน เนื้อหาที่ปรากฏในสื่อใหม่และสื่อสารทางสังคม เนื่องจากการเติบโตทางเทคโนโลยี จากวิธีการสื่อสารทางการตลาดมีหลากหลาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการสร้างฐานลูกค้าใหม่ รักษาฐานลูกค้าเดิม การสร้างการยอมรับในการมีส่วนร่วมของสังคม

๔) ผู้รับสาร (Receiver) ซึ่งถือได้ว่ามีผู้รับสารมีอิทธิพลต่อกระบวนการสื่อสาร เพราะจะนำไปสู่กระบวนการตัดสินใจ ซึ่งผู้รับสารสามารถจำแนกได้หลายกลุ่ม ผู้รับสารที่เป็นลูกค้าปัจจุบัน และลูกค้าเป้าหมายจะเป็นประชากร กลุ่มที่แต่ละองค์กรต้องการสื่อสารมากที่สุด ทั้งในด้านความเชื่อถือ ความเชื่อมั่นต่อชื่อเสียงและการดำเนินงาน การให้ข้อมูลบริการ เงื่อนไขรายละเอียด ตลอดจนการตัดสินใจใช้สินค้า บริการและความพึงพอใจ

ทั้งนี้จะเห็นได้ว่ากระบวนการสื่อสารทั้งกระบวนการป็นสิ่งจำเป็น ขณะที่ผลสะท้อนกลับของผู้รับสารที่มีต่อผู้ส่งสาร จากสารที่ผู้ส่งได้ส่งผ่านช่องทางสื่อสารด้วยวิธีการและรูปแบบต่างๆ ซึ่งนอกจากจะสามารถสะท้อนถึงการเลือกใช้กลยุทธ์ทางการสื่อสารของผู้ส่งสารแต่ละรายและผลสัมฤทธิ์ของการสื่อสารดังกล่าวแล้ว ยังสามารถสะท้อนให้เห็นภาพลักษณ์ในตราสินค้าขององค์กรแต่ละแห่ง ในฐานะผู้ส่งสารได้อย่างชัดเจนด้วย นอกจากนี้การสะท้อนกลับจาก Social Network ที่ไม่อาจควบคุมได้ การนำมาซึ่งความเห็นที่ไม่อาจควบคุมได้ หรือไวรัส เหล่านี้จำเป็นต้องมีการบริหารทั้งด้านเนื้อหาและด้านเทคนิคควบคู่กันไป^{๓๑}

กระบวนการสื่อสารทางการเมืองในปัจจุบันสามารถพิจารณาได้จากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสารและโทรคมนาคม รวมทั้งทุนนิยมแบบโลกาภิวัตน์ได้ส่งผลให้เกิดความ

^{๓๑} พจน์ ใจชาญสุขกิจ, “นวัตกรรมการประชาสัมพันธ์กับประเด็นการสื่อสารขององค์กรระดับโลกท่ามกลาง Social Network”, [ออนไลน์] แหล่งที่มา : www.drphot.com, [๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒].

เปลี่ยนแปลงอย่างมากมาย ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ก่อให้เกิดวิถีชีวิตแบบใหม่ของคนในสังคม รวมไปถึงการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ดังนั้นกระบวนการสื่อสารทางการเมืองในยุคโลกาภิวัตน์จึงมีความเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย โดยกระบวนการดังกล่าวได้ถูกผสมผสานเข้ากับสื่ออิเล็กทรอนิกส์รูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นอินเทอร์เน็ต วิทยุ และโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมตรงต่อผู้ชม การส่งข้อความผ่านสั้นผ่านโทรศัพท์ เป็นต้น

ปัจจุบันสถานการณ์สังคมการเมืองปัจจุบัน สื่อ คือเครื่องมือสำคัญในการช่วงชิงหรือการมีส่วนร่วมและการครอบครองสื่อ นับว่าเป็นหัวใจในการดำเนินงานขององค์กรธุรกิจ องค์กรราชการ รวมถึงการเมืองภาคพลเมืองหรือการเมืองภาคประชาชน ก็นับว่าเป็นหัวใจสำคัญในการเคลื่อนไหว ดังนั้น การเคลื่อนไหวทางการเมือง ทางสังคมการเมือง จึงมีความปรารถนาเหมือนกัน นั่นคือ ความต้องการมีสื่อในครอบครอง ซึ่งหมายถึงมีเครื่องมือหรือมีช่องทางในการสร้างความรู้ความเข้าใจ การประชาสัมพันธ์และการโฆษณาชวนเชื่อกับสาธารณะจะเห็นได้ว่าผลกระทบต่อสังคมอันเกิดจากอิทธิพลของสื่อมวลชนในการสื่อสารทางการเมืองมีอยู่หลายประการ เช่น ผลกระทบต่อโครงสร้างต่อสังคม การจัดระเบียบสารสนเทศทางการเมือง ขนชั้นใหม่ในการสื่อสารทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองและบทบาทของอำนาจอธิปไตย รวมทั้งกระแสโลกาภิวัตน์ เป็นต้น

ปัจจุบันการสื่อสารทางการเมืองในประเทศไทยได้มีความเข้มข้นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระบวนการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น กระบวนการสื่อสารทางการเมืองที่เป็นเทคโนโลยีที่ทันสมัยและกลยุทธ์การสื่อสารแบบใหม่ คือ การใช้อินเทอร์เน็ต โทรทัศน์ผ่านดาวเทียม VDO Link, Phone in, Social Network ต่างๆ เป็นต้น ได้นำเป็นเครื่องมือในการต่อสู้ทางการเมืองของแต่ละฝ่าย ดังนั้น ประชาชนที่ได้รับสื่อทางการเมืองหรือการสื่อสารในปัจจุบันต้องมีการพิจารณาอย่างพินิจพิเคราะห์ข้อมูลด้วยความมีเหตุมีผล และรู้เท่าทันข้อมูลข่าวสารที่เป็นข้อเท็จจริงทางการเมือง โดยไม่หลงเชื่อกระบวนการโฆษณาชวนเชื่อในการปลุกกระตมเพื่อก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประเทศชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งรัฐบาล สื่อมวลชน ควรมีการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ภาคประชาชนในเรื่องเกี่ยวกับประชาธิปไตยอย่างถูกต้อง และเสริมสร้างการเมืองภาคพลเมืองให้มีความเข้มแข็งและรู้เท่าทันนักการเมืองและพรรคการเมืองหรือกลุ่มทางการเมืองในแต่ละฝ่ายที่ซับซ้อนและต่อสู้ทางด้านความคิดและอุดมการณ์ทางการเมืองในปัจจุบัน และทำอย่างไรจึงจะนำไปสู่ความสามัคคีของประชาชนรวมทั้งส่งเสริมการบวนการพัฒนาและเรียนรู้ประชาธิปไตยในสังคมไทย^{๓๒}

สรุปได้ว่า การสื่อสารทางการเมือง คือการแลกเปลี่ยนสัญลักษณ์หรือข้อความใด ๆ โดยที่เนื้อหานั้นมีนัยสำคัญทางการเมือง และส่งผลกระทบต่อทางการเมือง ซึ่งให้เห็นว่าการสื่อสารทางการเมืองเป็นส่วนที่จะช่วยให้ข่าวสารทางการเมืองมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นซึ่งจะทำให้ประชาชนได้รับความรู้

^{๓๒} บาว นาคกร, “การสื่อสารทางการเมืองไทยในสถานการณ์ความขัดแย้งของสังคมไทย”, [ออนไลน์] แหล่งที่มา : www.oknation.net, [๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒].

ทางการเมืองทั้งในประเทศและต่างประเทศ ข่าวสารทางการเมืองควรมีความตรงไปตรงมาในการเสนอข่าวสารเพื่อที่จะทำให้ข่าวสารไม่บิดเบือนความเป็นจริงและทุกวันนี้มีช่องทางการสื่อสารผ่าน Social Network นำมาเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญต่อการขับเคลื่อนขององค์กรอย่างจริงจัง ด้วยการพัฒนาการรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารในองค์กรเอกชน หรือรัฐบาล และประชาชนผ่านช่องทาง Social Network ต่าง ๆ ให้ทันกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการเปลี่ยนวิถีการใช้ชีวิตของผู้คนในปัจจุบัน ที่อยู่ใน Social Network มากยิ่งขึ้น ซึ่งทำให้เป็นทิศทางของการสื่อสารขององค์กรระดับโลกที่มีความทันสมัยมากยิ่งขึ้น ครอบคลุมตามองค์ประกอบ คือ ความน่าเชื่อถือ ความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม เนื้อหา ความต่อเนื่องและความสม่ำเสมอ ช่องทางการติดต่อสื่อสาร ความสามารถของผู้รับสาร ความชัดเจนของข่าวสาร

ตารางที่ ๒.๖ สารสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
วุฒิชัย จ้านง, (๒๕๒๐)	การติดต่อสื่อสารเป็นการถ่ายทอดข่าวสารที่มีความหมายตรงกัน การถ่ายทอดจะออกไปในรูปแบบใด หรือใช้สื่อใดก็ได้ โดยที่ข่าวสารไม่จำเป็นต้องเป็นถ้อยคำ หรือตัวหนังสือ แต่อาจเป็นสัญลักษณ์หรือรูปแบบใดก็ได้
ประมะ สตะเวทิน, (๒๕๔๑)	การสื่อสารเป็นการนำเรื่องราวต่าง ๆ ที่เป็นข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น หรือ ความรู้สึก โดยอาศัยเครื่องนำไปโดยวิธีใดวิธีหนึ่งให้ไปถึงจุดหมายปลายทางที่ต้องการ จนทำให้เกิดการกำหนดรู้ความหมายแห่งเรื่องราวนั้นร่วมกัน

๒.๒ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ผู้วิจัยได้ศึกษาปัจจัยที่ทรงอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน นั้นหมายความว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนย่อมจะขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญหลายประการที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนด้วย ซึ่งอธิบายได้ดังนี้

๒.๒.๑ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

๑. ระบบการเมือง

๑.๑ ระบอบประชาธิปไตย เป็นระบบการเมืองที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ทาง การเมืองมากที่สุด กล่าวคือ

- การปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองของประชาชน คือ การที่ประชาชน เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย อำนาจสูงสุดในการปกครองเป็นของประชาชน

- การปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองโดยประชาชน คือ ประชาชนเป็นผู้ กำหนดผู้ปกครอง ผู้ปกครองเป็นตัวแทนที่ได้รับมอบฉันทะจากประชาชนให้เข้ามาทำหน้าที่ในการ ปกครอง

- การปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองเพื่อประชาชน คือ การที่ผู้แทน ประชาชนที่ได้รับมอบฉันทะให้เข้ามาทำหน้าที่ปกครองจะต้องใช้อำนาจปกครอง กระทำการบริหาร เพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชน ให้ประชาชนอยู่ดีกินดี ระบอบการปกครองแบบ ประชาธิปไตย กำหนดให้ประชาชนมีเสรีภาพในทางการเมือง ได้แก่ การใช้สิทธิในการกำหนด ผู้ปกครอง การวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมือง การผลักดันการตัดสินใจทางการเมืองของรัฐบาล และการ ชุมนุมเคลื่อนไหวทั้งการคัดค้านหรือสนับสนุนการ ตัดสินใจของรัฐบาล การเผยแพร่ข้อมูล ความคิด ความเห็นต่าง ๆ ทางการเมือง เป็นต้น

๑.๒ ระบอบเผด็จการอำนาจนิยม เป็นระบบการเมืองที่กีดกัน หรือปิดโอกาสการมี ส่วน ร่วมทางการเมืองของประชาชนเพราะอำนาจเด็ดขาดมีแต่เพียงผู้เดียว ซึ่งมีลักษณะการปกครองดังนี้

- อำนาจการปกครองทั้งหมดเป็นของผู้ปกครอง อาจเรียกว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของ ผู้ปกครอง

- ประชาชนถูกตัดขาดออกจากการมีส่วนร่วมทางการเมือง ถ้าหากมีก็เกิดขึ้นเฉพาะเป็น คำสั่งของผู้ปกครองให้เพื่อสนับสนุนเจตนารมณ์ของผู้ปกครองเท่านั้น

- ประชาชนถูกปลูกฝังให้เชื่อว่าประชาชนที่ดีจะต้องเชื่อฟังยอมรับ และปฏิบัติตาม กฎระเบียบที่ผู้ปกครองกำหนด

๒. วัฒนธรรมทางการเมือง ลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย เป็น กระบวนการส่งเสริมให้ ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยความศรัทธาและเชื่อมั่นในคุณค่าของ ระบอบประชาธิปไตย ต้องทำให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจและความมุ่งมั่นอย่างจริงจังของผู้นำ ทางการเมือง และการเรียกร้องอย่างแข็งขันจากประชาชนอย่างกว้างขวาง หากปราศจากปัจจัย ดังกล่าว การ เสริมสร้างให้ประชาชนมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยคงต้องอาศัยเวลาที่ ยาวนาน ดังนั้น วัฒนธรรมทางการเมือง การพัฒนาทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองใน ระบอบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์อันหนึ่งอันเดียวกันที่เป็นเอกภาพจนไม่อาจละทิ้งส่วนใด ส่วนหนึ่งได้

๓. โครงสร้างทางสังคมและเศรษฐกิจ ปัจจัยนี้มีผลต่อพฤติกรรมการณ์มีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เช่น ระดับการศึกษาของประชาชนในสังคมจะมีผลต่อลักษณะวัฒนธรรมทางการเมือง และพฤติกรรมทางการเมืองของคนสังคมนั้นๆ โดยการศึกษาทำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและมีความสำนึกในบทบาทหน้าที่ของตนที่พึงกระทำต่อระบบการเมืองมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีฐานะทางเศรษฐกิจก็เป็นอีก ปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลเกี่ยวกับพฤติกรรมการณ์มีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เช่น ผู้ที่มีรายได้น้อย ประชาชนที่ยากจน จะไม่มีเวลามาสนใจการเมืองมีส่วนร่วมทางการเมือง เพราะจะให้ความสำคัญกับการดำรงชีวิตประจำวัน ในขณะที่เดียวกันผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีจะมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองได้มากกว่า

๔. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ถือว่าเป็นปัจจัยพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

๕. ปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการเมือง ได้แก่ พฤติกรรมร่วมทางสังคม ระดับการพัฒนาหรือความทันสมัยทางสังคมและเศรษฐกิจ การกระทำหรือปฏิกิริยาตอบสนองต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยผู้นำทางการเมืองหรือผู้แทนของประชาชน^{๓๓}

ปัจจัยที่มีอิทธิพล (Influence) ต่อระดับการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องทางการเมืองของปัจเจกบุคคลมีอยู่ ๓ ประการ คือ

๑. ปัจจัยส่วนบุคคล (Personal Factors) ได้แก่ ทศนคติ (Attitudes) ความเชื่อ (Beliefs) และลักษณะบุคลิกส่วนบุคคล (Personality Traits) เช่น ความรู้สึกที่มีสมรรถนะส่วนบุคคล (Sense of Personal Efficacy) ทศนคติทางการเมือง การรับรู้หน้าที่ของพลเมือง (Civic Duties)

๒. สภาพการณ์ทางการเมือง (Political Setting) รวมถึงการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อสารมวลชน (Mass Media) หรือการติดต่อส่วนบุคคล โครงสร้างของพรรคการเมือง การจัดการของกลุ่มการเมือง เป็นต้น

๓. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม (Socioeconomic Factors)^{๓๔}

ปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแวดวงนักวิชาการผู้สนใจทางพฤติกรรมศาสตร์และการพัฒนาทางการเมืองเป็นการพยายามหาคำตอบว่าเหตุใดในสังคมหนึ่งจึงมีการขยายตัวของการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างรวดเร็วขณะที่ในอีกสังคมหนึ่งยังมีลักษณะที่เกือบไม่มีการมีส่วนร่วมทางการเมืองเลยเนื่องจากการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเป็นสิ่งจำเป็น และสำคัญมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อการปกครองระบบประชาธิปไตยเนื่องจากระบบประชาธิปไตยเป็นการปกครองของประชาชนโดยประชาชนและเพื่อ

^{๓๓} สมบัติ อารงธัญวงศ์, **การเมืองไทย**, (กรุงเทพมหานคร : เสมาธรรม, ๒๕๔๙), หน้า ๕๙๕-๖๐๔.

^{๓๔} David F. Roth and Frank L. Wilson, **The Comparative Study of Politics**, 2nd ed, Engle Wood Cliffs, (New York: Prentice-Hall, 1980), p. 159-160.

ประชาชน ดังนั้นการพิจารณาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของนักวิชาการที่สนใจจะพิจารณาปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และปัจจัยส่วนบุคคลว่าเหตุใดบุคคลหนึ่งจึงมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างจากอีกบุคคลหนึ่ง ซึ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยแบ่งเป็นปัจจัยใหญ่ ๒ ประการ คือ

๑. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Stimuli) หมายถึงลักษณะของระบบสังคม (Social System) และสถานการณ์ทางการเมือง (Political Situation) ซึ่งไม่เพียงที่จะกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลเท่านั้น แต่ยังมีส่วนให้ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับขอบเขตและทางเลือกต่าง ๆ ในการมีส่วนร่วมทางการเมือง บุคคลแต่ละคนแม้จะอยู่ในสิ่งแวดล้อมเดียวกัน ก็จะได้รับสิ่งแวดล้อมและสังคมไม่เท่ากัน เพราะบุคคลแต่ละคนจะเลือกรับรู้และเลือกสรรเฉพาะสิ่งเร้าที่เหมาะสมและตรงกับความต้องการของตนเท่านั้น

๒. ปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล (Personal Factor) คือพันธุกรรมความต้องการทางบุคลิกภาพ ความต้องการทางจิตใจ และร่างกายและความเชื่อต่าง ๆ รวมทั้งทัศนคติทางการเมืองของแต่ละคน ปัจจัยส่วนบุคคลถือเป็นปัจจัยภายใน บุคคลที่เอื้ออำนวยให้บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับแตกต่างกันออกไป ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยที่สำคัญ ๓ ประการ คือ

๒.๑ ทรัพยากร คือ ปัจจัยสนับสนุนให้สามารถเข้าร่วมทางการเมืองได้ เช่นมีความเฉลียวฉลาด มีการศึกษา และมีทักษะและทุนทรัพย์

๒.๒ แรงจูงใจ คือ สิ่งชักจูงให้บุคคลสนใจที่จะเข้าร่วมทางการเมือง เช่น ความต้องการชื่อเสียง ความสำนึกทางกลุ่ม ความต้องการปรับปรุงงานท้องถิ่น

๒.๓ โอกาส คือ มีเวลาที่เหมาะสมมีความพร้อมที่จะเข้าร่วมทางการเมือง องค์ประกอบพื้นฐานของบุคคลโดยทั่วไปที่ถูกกล่าวถึง เช่น เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้นำสิ่งที่เป็นองค์ประกอบพื้นฐานของบุคคลและปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน^{๓๕}

ประชาชนจะมีส่วนร่วมทางการเมืองมากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง คือ

๑. แรงจูงใจ เป็นสิ่งชักจูงใจให้บุคคลสนใจที่จะเข้าร่วมทางการเมือง เช่น ต้องการมีชื่อเสียง ต้องการปรับปรุงงานท้องถิ่น เป็นต้น

๒. โอกาส คือ มีเวลาที่เหมาะสม มีความพร้อมที่จะร่วมกิจกรรม

๓. ทรัพยากร คือ ปัจจัยสนับสนุนให้สามารถเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองได้ เช่นความเฉลียวฉลาด มีการศึกษา มีทักษะและทุนทรัพย์^{๓๖}

^{๓๕} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๖.

^{๓๖} David F. Roth and Frank L. Wilson, *The Comparative Study of Politics*, อ่างแล้ว, หน้า

การมีส่วนร่วมทางการเมืองว่าขึ้นอยู่กับตัวแปร ๓ ประการ คือ

๑. ตัวแปรทางด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม (The Social Environment) หมายถึงสิ่งแวดล้อมสังคมที่ประกอบด้วยระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ อายุ เชื้อชาติ ศาสนา เพศ และที่อยู่อาศัย

๒. ตัวแปรทางด้านจิตวิทยา (Psychological Variables) การมีส่วนร่วมทางการเมืองจะดำรงอยู่ได้ขึ้นอยู่กับรางวัล (Rewards) หรือผลตอบแทนแก่ผู้มีส่วนร่วม เช่นความต้องการอำนาจ การแข่งขันความสำเร็จ การมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น การมีศักดิ์ศรี และการยอมรับจากสังคม

๓. ตัวแปรทางด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมือง (The Political Environment) ได้แก่

๓.๑ ระบบพรรคการเมือง (The Party System) จะแสดงบทบาทในลักษณะของการแสดงออกซึ่งความรู้สึกที่จะคัดค้านหรือต่อต้านผู้ที่อยู่ตรงกันข้ามหรือต่างพรรค ประการที่ ๒ พรรคการเมืองจะแสดงบทบาทเป็นเครื่องมือ (Instrumental) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์บางอย่าง

๓.๒ การรณรงค์หาเสียง (The Campaign) ความเพียรพยายามของพรรคการเมืองในการชักจูงให้ประชาชนไปเลือกพรรคตนโดยใช้วิธีการรณรงค์หาเสียงแบบต่าง ๆ

๓.๓ ประเด็นและอุดมการณ์ทางการเมือง

๑) ประเด็นทางการเมือง (Political Ideology) โดยเฉพาะประเด็นที่ประชาชนรู้จักและเกี่ยวข้องจะเป็นแรงผลักดันให้ประชาชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ได้รับผลประโยชน์โดยตรงจะไปลงคะแนนเสียงมากยิ่งขึ้น

๒) อุดมการณ์ทางการเมือง (Political Ideology) เป็นความเชื่อโดยไม่จำเป็นว่าจะต้องเป็นความจริงแต่เป็นความเชื่อที่ปฏิบัติเป็นบรรทัดฐานบุคคลหรือสังคมที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองในเรื่องใดเรื่องหนึ่งย่อมมีผลต่อการแสดงบทบาทหรือการมีส่วนร่วมทางการเมือง^{๓๗}

การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นกลไกสำคัญเสมือนหัวใจในระบอบประชาธิปไตย เพราะก่อให้เกิดประโยชน์ในหลายด้าน เช่น การสร้างคุณภาพในการตัดสินใจที่ดีขึ้น การสร้างฉันทามติ การนำไปปฏิบัติที่ง่ายขึ้น ฉะนั้น ปัจจัยที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมี ๔ ประการใหญ่ ๆ คือ

๑. บริบททางสังคม (Content of Society)

สังคมใดมีการรื้อระดมทางสังคมต่ำ (Social Mobilization) ประชาชนที่ได้รับการศึกษามีจำนวนน้อย การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารกระทำได้ยาก ภาวะทางสังคมยังคงมีความเป็นสังคมเมืองต่ำ สิ่งเหล่านี้เป็นข้อจำกัดที่สำคัญ โดยหากประชาชนมีการศึกษาน้อย ชีตความสามารถในการมีส่วนร่วมในทางการเมืองก็จะต่ำ ไม่มีสมรรถนะในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร สภาพความเป็นอยู่ของสังคมยังเป็นสังคมชนบทโอกาสในการมีส่วนร่วมในทางเมืองและความกระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมในทางการเมืองน้อย ทำให้ขาดอำนาจต่อรองในขณะเดียวกันถ้าสังคมใดมีการรื้อระดมทางสังคมสูงประชาชนส่วน

^{๓๗} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๘-๑๙.

ใหญ่ได้รับการศึกษาสูง มีการรับรองสิทธิรับรู้ข่าวสารที่มีผลในทางปฏิบัติ มีความเป็นสังคมเมืองก็จะส่งเสริมการมีส่วนร่วมในทางการเมืองในรูปแบบวิธีการหรือกลยุทธ์ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีความแตกต่าง มีความหลากหลายและมีอำนาจต่อรองสูงมากขึ้น

นอกจากนั้นบริบททางสังคมยังรวมถึงความสัมพันธ์ของชุมชน หรือความรู้สึกผูกพันเป็นชุมชนของประชาชนในชุมชนนั้น ๆ ด้วย ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพลเมืองในสังคมนั้นโดยหากความสัมพันธ์ของชุมชนหรือความรู้สึกผูกพันเป็นชุมชนแน่นแฟ้นก็จะช่วยกระตุ้นให้พลเมืองเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง

๒. บริบททางเศรษฐกิจ (Content of Economics)

ลิปเซท กล่าวไว้ในหนังสือโพลิติกอลแมน (Political Man) ว่าประเทศที่มีความเจริญมั่งคั่งทางเศรษฐกิจหรือฐานะการครองชีพสูงก็จะเป็นประชาธิปไตยมากกว่าโดยประชาชนมีโอกาสได้มีส่วนร่วมในทางการเมืองมากกว่าประเทศที่ยากจน ดังนั้นถ้าประชาชนมีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดีก็อาจเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองน้อย เพราะต้องมีภาระหน้าที่และความกังวลอยู่กับเรื่องการค้ารงชีพเป็นสำคัญ แต่อย่างไรก็ตามหากวิเคราะห์อีกแง่มุมหนึ่งว่า ปัญหาความเดือดร้อนทางเศรษฐกิจ ถ้าอยู่ในภาวะวิกฤตแล้วก็อาจจะผลักดันให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้นได้หากประชาชนเห็นว่าการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอาจทำให้มีการเปลี่ยนแปลงตัวผู้นำหรือทำให้การตัดสินใจของรัฐเป็นผลประโยชน์ต่อตนได้

๓. บริบททางวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Content of Political Culture)

หากรัฐใดประชาชนส่วนมากมีวัฒนธรรมมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบค้ำค้ำประชาชนไม่มีความรู้ความเข้าใจในระบบทางการเมืองและไม่สนใจที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองหรือวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบไพร์ฟ้าซึ่งประชาชนในรัฐมีความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองแต่ไม่สนใจที่จะมีส่วนร่วมในปัญหาบ้านเมือง อีกทั้งยังโน้มเอียงในทางยอมรับอำนาจ และเชื่อฟังรัฐบาลก็จะทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนไม่มีความหมายเป็นข้อจำกัดของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในทางตรงกันข้ามหากรัฐใดประชาชนมีวิสัยทัศน์ทางการเมืองกว้างไกล มีการสร้างสมวิถีชีวิตและนิสัยแบบประชาธิปไตยหรือมีทัศนคติแบบพลเมือง ตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง มีความรู้สึกร่วมกันว่ามีการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นพันธกิจที่สำคัญของพลเมือง จึงมีความกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งส่วนใหญ่มักจะเป็นพลเมืองที่มีสถานภาพทางสังคมสูง มีการศึกษาดี และสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ ก็จะส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

๔. บริบททางการเมือง (Content of Politics)

ถ้าระบบการเมืองการปกครองไม่เอื้ออำนวยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมือง เช่น สังคมที่ปกครองในระบอบเผด็จการ ทั้งเผด็จการคอมมิวนิสต์และเผด็จการทหารการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนก็มักจะอยู่ในระดับต่ำมาก และมักจะเป็นมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบพอเป็นพิธีหรือเพื่อสนับสนุนรัฐบาล หรือโน้มน้าวให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองที่เรียกว่า Corporative Military Regime หรือ Corporation ซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมระดมรัฐที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในรัฐนั้นก็มากขึ้น^{๓๘}

สิ่งแวดล้อมทางการเมือง (Political Environment) เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลที่สำคัญต่อการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง เพราะสิ่งแวดล้อมทางการเมืองเป็นองค์ประกอบที่ช่วยตัดสินใจการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งพิจารณาได้จาก

๑) สถาบันทางการเมือง ถือว่าเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการปกครองคือจะต้องมีการจัดระเบียบปฏิบัติ การกระทำ การตัดสินใจ นโยบายประชาชนให้การยอมรับเจ้าหน้าที่และผู้นำรัฐบาล ซึ่งสถาบันทางการเมืองจะต้องมีการพัฒนาอยู่เสมออันจำเป็นแรงจูงใจที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง

๒) การพัฒนาเศรษฐกิจ ประกอบด้วยความมั่นคงและการพัฒนาอุตสาหกรรม การเปลี่ยนแปลงในระดับการศึกษาของประชาชน

๓) สภาพการเลือกตั้ง ได้แก่ การกำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ทางการเมือง เช่น กำหนดคุณสมบัติของผู้เลือกตั้ง อายุ การศึกษา เป็นต้นสิ่งเหล่านี้เป็นการจำกัดการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง และยังรวมถึงการบริหารงานเลือกตั้งที่จะดึงดูดประชาชนให้มาเลือกตั้งหรือไม่ เช่น การกำหนดหน่วยเลือกตั้งว่าอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนหรือไม่ การประชาสัมพันธ์ที่ชี้ให้ประชาชนเห็นคุณค่าของการเลือกตั้ง

๔) อิทธิพลของวัฒนธรรม ประชาชนจะได้รับการถ่ายทอดแบบแผนทางวัฒนธรรมมาเป็นเวลานานเกี่ยวกับการปฏิบัติ คุณค่าความเชื่อได้หล่อหลอมบุคคลในชาติให้มีพฤติกรรมการแสดงออกทางการเมือง

๕) อิทธิพลของกลุ่ม มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่แสดงออกของคนในสังคมเนื่องจากจะต้องมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดภายในกลุ่ม ซึ่งได้ถ่ายทอดค่านิยมความเชื่อและทัศนคติที่คล้ายคลึงกันให้แก่สมาชิกภายในกลุ่ม

๖) อิทธิพลของสื่อมวลชน มีบทบาทในการถ่ายทอดข่าวสารความเคลื่อนไหวและค่านิยมต่าง ๆ ทางการเมือง ช่วยให้มีการเปลี่ยนแปลงนำไปสู่การปรับวิถีชีวิต ค่านิยมเพื่อการพัฒนาประเทศ

^{๓๘} วัชรวิฑูรา ไชยสาร, การเมืองภาคประชาชน, (กรุงเทพมหานคร : เมฆขาว, ๒๕๔๕), หน้า ๒๔-๒๗.

ให้ทันสมัย ถือเป็นตัวจักรสำคัญในการให้ความรู้ ความคิด ประสบการณ์ ค่านิยมข้อเท็จจริง ทักษะคติ
แบบแผนในการดำเนินชีวิตแก่ประชาชน^{๓๙}

สรุปความได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ ปัจจัยด้านสิ่งเร้าจาก
สภาพแวดล้อม และปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย คือ ทรัพยากร แรงจูงใจ โอกาส
โดยมีตัวแปรทางการเมือง คือ ตัวแปรทางด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม ตัวแปรทางด้านจิตวิทยา ตัวแปร
ทางด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมือง เช่น ระบบพรรคการเมือง การรณรงค์หาเสียง ประเด็นและ
อุดมการณ์ทางการเมือง สำหรับปัจจัยที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน คือ บริบท
ทางสังคม บริบททางเศรษฐกิจ บริบททางวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง บริบททางการเมือง
เป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง ดังนั้น สิ่งแวดล้อมทางการเมือง จึงมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของประชาชนใน
การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง และเป็นตัวกำหนดแบบแผนและพฤติกรรมทางการเมืองของ
ประชาชนในสังคม

^{๓๙} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๒-๒๓.

ตารางที่ ๒.๗ สารสำคัญของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
สมบัติ อารังธัญวงศ์, (๒๕๔๙)	<p>ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ระบบการเมือง ๒. วัฒนธรรมทางการเมือง ๓. โครงสร้างทางสังคมและเศรษฐกิจ ๔. ปัจจัยส่วนบุคคล ๕. ปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการเมือง
David F. Roth & Frank L. Wilson, (2519)	<p>ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องทางการเมืองของปัจเจกบุคคลมีอยู่ ๓ ประการคือ</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ทักษะ ทักษะ ความเชื่อ และลักษณะบุคลิกส่วนบุคคล ๒. สภาพการณ์ทางการเมือง การเปิดรับข่าวสารทางการเมือง ผ่านสื่อสารมวลชน ๓. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม
ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์, (๒๕๑๘)	<p>ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ ปัจจัยด้านสิ่งเร้าจากสภาพแวดล้อม และปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย คือ ทรัพยากร แรงจูงใจ โอกาส</p>
วัชรวิทย์ ไชยสาร, (๒๕๔๕)	<p>ปัจจัยที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน คือ บริบททางสังคม บริบททางเศรษฐกิจ บริบททางวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง บริบททางการเมือง</p>

๒.๓ หลักอปริหานิยธรรม

หลักธรรมในทางพระพุทธศาสนาเป็นหลักธรรมที่มีคุณค่า มีประโยชน์ ตามบริบทที่ว่า สังคมไทยเป็นสังคมเมืองพุทธ ซึ่งมีทั้งหลักธรรมที่ใช้สำหรับประพฤติปฏิบัติของแต่ละบุคคล หลักธรรมในการปกครอง หลักธรรมสำหรับการบริหาร และหลักธรรมที่ใช้สำหรับการอยู่ร่วมกันของกลุ่มคนให้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุข โดยเฉพาะหลักอปริหานิยธรรมซึ่งเป็นธรรมสำหรับการปกครองที่จะช่วยป้องกันความเสื่อม นำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองของหมู่คณะ องค์กร หน่วยงานต่าง ๆ รวมถึงการปกครองระดับประเทศ ผู้วิจัยเห็นว่าการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อการปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษกรุงเทพมหานคร ตามระบอบประชาธิปไตย ที่ทุกคนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเข้ามามีส่วนร่วม โดยนำหลักธรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม หลักอปริหานิยธรรมนี้เป็นหลักธรรมสำหรับการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง ซึ่งเหมาะสมอย่างยิ่งในสังคมปัจจุบันที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อการกระทำในสังคมที่อยู่ร่วมกัน ดังนี้

๒.๓.๑ ความหมายของอปริหานิยธรรมในพระพุทธศาสนา

ในพระสุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย มหาวรรค มหาปรินิพพานสูตร พระพุทธเจ้าได้ตรัสกับวัสสการพราหมณ์ ถึงอปริหานิยธรรม ไว้ว่า

พระผู้มีพระภาครับสั่งกะวัสสการพราหมณ์ อามตย์ ผู้ใหญ่ในนครรัฐว่า “ดูกรพราหมณ์ สมัยหนึ่งเราอยู่ที่สารันทเจดีย์เขตเมืองเวสาลีนี้ ณ ที่นั้นเราได้แสดงอปริหานิยธรรมทั้ง ๗ นี้ แก่พวกเจ้าวัชชี ก็อปริหานิยธรรมทั้ง ๗ นี้ จักตั้งอยู่ในพวกเจ้าวัชชีและพวกเจ้าวัชชีจักสนใจในอปริหานิยธรรม ทั้ง ๗ นี้ อยู่เพียงใด พราหมณ์พึงหวังได้ซึ่งความเจริญอย่างเดียว ไม่มีเสื่อม เพียงนั้น”^{๔๐}

มีพระบาลีกถาไว้ในมหาปรินิพพานสูตรว่า “สตต โว ภิกขเว อปริหานิเย ฌมเม เทเสสสามิ” แปลว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลายเราจักแสดง ซึ่งธรรมทั้งหลาย ไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อม เจ็ดประการ แก่เธอทั้งหลาย”^{๔๑}

ในพระมหาปรินิพพานสูตรที่พระพุทธเจ้าได้ทรงตรัสถึง อปริหานิยธรรม ที่ยกมาอ้างไว้ข้างต้น จะเห็นได้ว่า อปริหานิยธรรม หมายถึง ธรรมซึ่งทำให้เกิดความเจริญฝ่ายเดียว ไม่มีฝ่ายเสื่อม และนักปราชญ์ทางพระพุทธศาสนาก็ได้อธิบายให้ความหมายไว้เช่นเดียวกัน ดังนี้

^{๔๐}ที่.ม. (ไทย) ๑๓/๖๙/๒๓๐.

^{๔๑}ที่.ม. (ไทย) ๑๓/๗๐/๒๓๒.

อภิธานิยธรรม กล่าวได้ว่า “ธรรมเป็นที่ตั้งของความไม่เสื่อม หรือธรรมไม่เป็นที่ตั้งของความเสื่อม”^{๔๒} ธรรมที่ทำให้ไม่เสื่อม เป็นไปเพื่อความเจริญฝ่ายเดียว”^{๔๓} จะไม่ประสพความเสื่อมเลย ตราบเท่าที่ยังมีการปฏิบัติตามธรรมเหล่านี้อยู่^{๔๔} เป็นธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งความเจริญอย่างเดียวไม่นำไปสู่ความเสื่อมเลย^{๔๕}

สรุปได้ว่า อภิธานิยธรรมที่กล่าวไว้ในพระไตรปิฎก และแนวคิดของนักปราชญ์ นักวิชาการทางพระพุทธศาสนาที่ได้ให้ความหมายอธิบายเอาไว้พอที่จะสรุปความหมายได้ว่า อภิธานิยธรรม หมายถึง ธรรมที่นำไปสู่ความเจริญของหมู่คณะอย่างเดียว ตราบเท่าที่ยังมีการประพฤติปฏิบัติตามหลักธรรมอยู่ โดยที่ไม่พบความเสื่อมเลย

๒.๓.๒ หลักคำสอนเรื่องอภิธานิยธรรมในพระพุทธศาสนา

หลักอภิธานิยธรรมพระพุทธเจ้าตรัสไว้ในสารันททสูตรและมหาปรินิพพานสูตร แบ่งออกเป็น ๒ ส่วนใหญ่ ๆ คือ ราชอภิธานิยธรรม หรือ วัชชีอภิธานิยธรรม ซึ่งตรัสไว้สำหรับกษัตริย์แห่งแคว้นวัชชีซึ่งปกครองกันแบบสามัคคีธรรม และภิกขุอภิธานิยธรรม ซึ่งตรัสไว้สำหรับภิกษุ ธรรมสำคัญ ๒ หมวดนี้ พระพุทธเจ้าตรัสกับเจ้าลิจฉวีที่สารันททเจดีย์ ใกล้พระนครเวสาลี และตรัสเนื่องจากทรงปรารถนาพระดำริของพระเจ้าอชาตศัตรู กษัตริย์ผู้ครองแคว้นมคธ จะทำสงครามกับแคว้นวัชชี ได้ทรงส่งวัสสการพราหมณ์มาเฝ้าพระพุทธเจ้า ขณะประทับอยู่ที่ภูเขาคิชฌกูฏ เขตกรุงราชคฤห์ เพื่อขอทราบความเห็นของพระพุทธเจ้าเกี่ยวกับการทำสงครามกับแคว้นวัชชี^{๔๖}

ราชอภิธานิยธรรม เป็นธรรมที่พระพุทธเจ้าแสดงแก่เจ้าลิจฉวี แคว้นวัชชี เพื่อป้องกันความเสื่อม จากความสามัคคีที่มีมานานได้ จนทำให้บ้านเมืองมีความเจริญรุ่งเรืองไม่มีแคว้นใดกล้าที่จะเข้ามารุกราน ซึ่ง อภิธานิยธรรม ที่พระพุทธเจ้าแสดงแก่เจ้าลิจฉวีทั้งหลาย ในพระไตรปิฎกเรียกว่า “ราชอภิธานิยธรรม” หมายถึง อภิธานิยธรรม สำหรับพระราชผู้ปกครองบ้านเมืองหรือ “วัชชีอภิธานิยธรรม” หมายถึงอภิธานิยธรรม สำหรับชาววัชชีที่ปกครองด้วยหลักสามัคคีธรรม

^{๔๒} สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์, **ธรรมานุกรม**, (กรุงเทพมหานคร : มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๑๕), หน้า ๑๓๔.

^{๔๓} พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), **พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์**, พิมพ์ครั้งที่ ๑๑, (กรุงเทพมหานคร : มหาคุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖), หน้า ๒๓๘.

^{๔๔} พระราชธรรมนิเทศ (ระแบบ จิตตยาโณ), **ธรรมาธิปไตย**, (กรุงเทพมหานคร : กรมการศาสนา, ๒๕๓๕), หน้า ๑๔.

^{๔๕} พระเมธีรัตนดิลก (จรรยา ชินวีโส), **เก็บเพชรจากคัมภีร์พระไตรปิฎก**, (กรุงเทพมหานคร : มหาคุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๒), หน้า ๑๑๖.

^{๔๖} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๑๖.

อภิธานียธรรม พระพุทธเจ้าทรงตรัสไว้ในสารันทสูตรแก่เจ้าลิจฉวีทั้งหลาย แห่งแคว้น
 วัชชีซึ่งปกครองกันแบบสามัคคีธรรม และวัสสการสูตรทรงตรัสแก่วัสสการ พรหมณ์ อำมาตย์ ผู้ใหญ่
 ในนครรัฐ ดังมีรายละเอียดที่กล่าวถึงธรรม ๗ ประการ ในสารันทสูตรว่า

พระผู้มีพระภาคได้ตรัสแก่เจ้าลิจฉวีเหล่านั้นว่า

ดูกรลิจฉวีทั้งหลาย เราจักแสดงอภิธานียธรรม ๗ ประการ แก่ท่านทั้งหลายท่าน
 ทั้งหมดจงฟัง จงใส่ใจให้ดี เราจักกล่าว เจ้าลิจฉวีเหล่านั้นทูลรับพระผู้มีพระภาคแล้วพระ
 ผู้มีพระภาคได้ตรัสว่า ดูกรลิจฉวีทั้งหลาย อภิธานียธรรม ๗ ประการเป็นไฉน คือ ชาววัช
 ชีจักหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ เพียงใด ชาววัชชีพึงหวังความเจริญได้แน่นอน ไม่พึงหวัง
 ความเสื่อมเลย เพียงนั้น ชาววัชชีเมื่อประชุมก็จักพร้อมเพรียงกันประชุม เมื่อเลิก
 ประชุม ก็พร้อมเพรียงกันเลิก ประชุมและจักพร้อมเพรียงช่วยกันทำกิจที่ควรทำ
 เพียงใด ชาววัชชี พึงหวังความเจริญได้แน่นอน ไม่พึงหวังความเสื่อมเลย เพียงนั้น
 ชาววัชชีจักไม่บัญญัติสิ่งที่ยังไม่บัญญัติ จักไม่ถอนสิ่งที่ท่านบัญญัติไว้แล้ว ประพฤติมั่น
 อยู่ในธรรมของชาววัชชีครั้งโบราณตามที่ท่านบัญญัติไว้ เพียงใด ชาววัชชีพึงหวังความ
 เจริญได้แน่นอน ไม่พึงหวังความเสื่อมเลย เพียงนั้น ชาววัชชีจักสักการะ เคารพ นับถือ
 บูชาท่านวัชชีผู้ใหญ่ทั้งหลาย และจักสำคัญถ้อยคำแห่งท่านเหล่านั้นว่าเป็นถ้อยคำอัน
 ตนพึงเชื่อฟัง เพียงใด ชาววัชชีพึงหวังความเจริญได้แน่นอน ไม่พึงหวังความเสื่อมเลย
 เพียงนั้น ชาววัชชีจักไม่ข่มขืนบังคับปกครองหญิงในสกุล เพียงใดชาววัชชีพึงหวัง
 ความเจริญได้แน่นอน ไม่พึงหวังความเสื่อมเลย เพียงนั้น ชาววัชชียังคงสักการะ
 เคารพ นับถือ บูชาเจตีสถานของชาววัชชี ทั้งภายในและภายนอก และไม่ปล้ำปลึง
 กรรมอันชอบธรรม ซึ่งเคยให้เคยทำแก่เจตีสถานเหล่านั้น เพียงใด ชาววัชชีพึงหวัง
 ความเจริญได้แน่นอน ไม่พึงหวังความเสื่อมเลย เพียงนั้น ชาววัชชีจักถวายความ
 อารักขา ความคุ้มครอง ป้องกันโดยชอบธรรมในพระอรหันต์ทั้งหลาย เป็นอย่างดี ด้วย
 หวังว่า ไฉนพระอรหันต์ทั้งหลายที่ยังไม่มาพึงมาสู่แคว้นแคว้น และที่มาแล้วพึงอยู่เป็นสุข
 เพียงใด ชาววัชชีพึงหวังความเจริญได้แน่นอน ไม่พึงหวังความเสื่อมเลย เพียงนั้น

ดูกรลิจฉวีทั้งหลาย อภิธานียธรรม ๗ ประการนี้ จักตั้งอยู่ในชาววัชชี และชาววัชชียัง
 ปรากฏอยู่ใน อภิธานียธรรม ๗ ประการนี้ เพียงใด ชาววัชชีพึงหวังความเจริญได้
 แน่นอนไม่พึงหวังความเสื่อมเลย เพียงนั้น ฯ^{๔๗}

^{๔๗} อัง.สตุตคก. (ไทย) ๓๗/๑๙/๓๖-๓๗.

การปฏิบัติตามหลักอภิธานิยธรรม

พระพุทธศาสนายังสอนผู้ที่จะเป็นนักปกครอง ต้องมีหลักการปฏิบัติสำหรับการปกครอง ได้แก่ รู้จักการสงเคราะห์ประชาชนภายในชาติ (ราชสังคหะ ๔) รู้จักการให้แก่สาธารณชนทั้งหลาย ซึ่งเป็นคุณธรรมของพระเจ้าจักรพรรดิ (จักรวรรดิวัตร ๑๒) ที่จะต้องปฏิบัติให้สม่ำเสมอ อันเป็นหลักการปฏิบัติตนของผู้ปกครอง ผู้บริหารชั้นดี นอกจากนี้ผู้ปกครองชั้นดีจะต้องปฏิบัติตามหลักที่ทรงใช้คำว่า “อภิธานิยธรรม” คือ ธรรมที่จะนำไปสู่ความเจริญอย่างเดียว จะไม่ประสพความเสื่อมเลย トラบเท่าที่ยังมีการปฏิบัติตามธรรมเหล่านี้อยู่นั้นคือ ต้องมีความตั้งใจอย่างมั่นคงว่า

- ๑) เราจักหมั่นประชุมกันอยู่เสมอ
- ๒) เมื่อคราวประชุมก็จักพร้อมเพรียงกันประชุมเมื่อเลิกประชุมก็จักพร้อมเพรียงกันเลิก และจักพร้อมเพรียงกันทำกิจที่ควรทำเพื่อชาติบ้านเมือง
- ๓) จักไม่บัญญัติสิ่งที่ยังมิได้ปฏิบัติ จักไม่ยกเลิกสิ่งที่ดีงามที่ท่านบัญญัติไว้แล้ว จักดำรงมั่นคงอยู่ในสิ่งดีงามตามที่ท่านแต่โบราณได้บัญญัติไว้
- ๔) จักสักการะ เคารพ นับถือ บูชา ต่อท่านผู้ใหญ่ทั้งหลายและให้ความสำคัญแก่ถ้อยคำของท่านเหล่านั้นว่าเป็นสิ่งที่ตนจะต้องปฏิบัติตาม
- ๕) จักไม่ปกครอง ช่มเหง บังคับ สตรีทั้งหลาย
- ๖) จักสักการะ เคารพนับถือ บูชาต่อปุชนียสถานทั้งหลายทั้งภายในเมืองและนอกเมือง ไม่ยกเลิกพิธีกรรมอันชอบธรรมซึ่งเคยให้เคยทำแก่ปุชนียสถานเหล่านั้น
- ๗) จักให้การอารักขา ค้ำครอง ป้องกันโดยธรรมแก่นักบวชทั้งหลายเป็นอย่างดี ด้วยการตั้งความหวังว่าท่านเหล่านั้นที่ยังไม่มาสู่บ้านเมืองก็ขอให้มา ที่มาแล้วก็ขอให้อยู่เป็นสุข^{๔๘}

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ลักษณะของนักปกครองในทางพระพุทธศาสนานั้น จะต้องเป็นผู้มีธรรม มีคุณสมบัติในทางธรรม มีหลักการที่จะต้องปฏิบัติที่เป็นธรรม ได้แก่ การรู้จักการสงเคราะห์ช่วยเหลือคนในชาติ การรู้จักการให้แก่สาธารณชน และยังมีหลักการปฏิบัติของผู้ปกครองเพื่อป้องกันความเสื่อมในหมู่ชนคือ หลักอภิธานิยธรรม ซึ่งผู้ปกครองทุกระดับจะต้องปฏิบัติตามเพื่อป้องกันความเสื่อมขององค์กรหรือหน่วยงาน

^{๔๘} พระราชธรรมนิเทศ (ระแบบ จิตภาโณ), ธรรมาธิปไตย, อ่างแล้ว, หน้า ๑๔-๑๕.

อภิธานิยธรรมกับการปกครองในแคว้นวัชชี

การปกครองในแคว้นวัชชี เป็นการปกครองแบบสามัคคีธรรม พระพุทธเจ้าเสด็จมายังแคว้นวัชชีนี้เป็นครั้งแรก โดยการที่สภาแห่งรัฐวัชชีได้มีมติให้กษัตริย์อาวุโสของวัชชีชื่อ “มหาลี” เป็นผู้อาราธนาในมนต์ ในขณะที่พระพุทธเจ้าประทับอยู่ที่แคว้นมคธ เมื่อพระองค์เสด็จมาแล้วก็ได้ทรงแสดงธรรมชื่อ รัตนสูตร อันเป็นธรรมพื้นฐานของชาวพุทธ และแสดงหลักรัฐศาสตร์ในการปกครองตามแนวพุทธสำหรับการปกครองแบบสามัคคีธรรม ซึ่งเรียกว่า “อภิธานิยธรรม ๗ ประการ” ทุกครั้งที่พระพุทธเจ้าได้เสด็จมายังแคว้นนี้ กษัตริย์ลิจฉวีจะนิมนต์ให้เสด็จมาแสดงธรรมในรัฐสภาวัชชีเมื่อกษัตริย์อาวุโสสิ้นสุดการฟังธรรมแล้ว ยุวกษัตริย์ที่อยู่ในวัยศึกษาศิลปวิทยา ก็จะมาเฝ้าเพื่อฟังธรรมต่อไป ด้วยการอบรมอย่างใกล้ชิดทั้งในด้านรัฐกิจและด้านคุณธรรมมาตั้งแต่เยาว์วัย กษัตริย์ของลิจฉวีจึงเพียบพร้อมด้วยคุณภาพและคุณธรรม บริหารรัฐกิจอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ในตอนหลังถูกพระเจ้าอชาตศัตรูแห่งแคว้นมคธ ส่งวัสสการพราหมณ์เข้ามายุแหยจนเกิดแตกความสามัคคีกัน ทำให้แคว้นวัชชีถึงกับล่มสลายไปในที่สุด^{๔๙}

อภิธานิยธรรมนี้ พระพุทธเจ้าตรัสแก่เจ้าลิจฉวีจำนวนมาก ที่เข้าเฝ้าพระองค์เมื่อประทับที่สารันทเจดีย์เมืองเวสาลี เจ้าลิจฉวีจัดการปกครองโดยสามัคคีธรรม มีสภาเป็นที่ประชุม เมืองเวสาลีเจริญรุ่งเรืองยืนนาน ประชากรเพิ่มพูนขึ้น ต้องขยายกำแพงเมืองหลายวาระ เมื่อเจ้าลิจฉวีเข้าเฝ้าถึงที่ประทับพระพุทธเจ้าทรงแสดงหลักความมั่นคงฝ่ายบริหารแผ่นดิน ๗ ประการ^{๕๐} ดังเมื่อครั้งที่วัสสการพราหมณ์ไปเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้า และพระพุทธเจ้าทรงตรัสถามพระอานนท์ว่า “ชาววัชชียังคงปฏิบัติตามอภิธานิยธรรมอยู่หรือไม่” ซึ่งกล่าวถึงในมหาปรินิพพานสูตร^{๕๑} ตามที่อ้างไว้ในหัวข้อหลักคำสอนข้างต้นแล้ว

จากที่ยกมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า แคว้นวัชชีปกครองแคว้นด้วยหลักอภิธานิยธรรม ทำให้มีความมั่นคง เจริญรุ่งเรือง มีประชากรเพิ่มมากขึ้นต้องขยายอาณาเขตอยู่เรื่อย ๆ ซึ่งไม่มีแคว้นใดสามารถทำลายความสามัคคี ทำลายแคว้นวัชชีให้พินาศลงได้ นอกจากใช้วิธีการทำให้เกิดการแตกแยก ยั่วยุให้แตกความสามัคคีกันอย่างเดิวนั่นนั้น จึงจะสามารถทำให้แคว้นวัชชีล่มสลายลงได้ ดังที่วัสสการพราหมณ์ ที่มาเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้าได้กราบทูลต่อพระพักตร์ของพระพุทธเจ้าไว้ ตอนหนึ่งว่า

^{๔๙} พระมหาเวชยันต์ กิตติโสภโณ (แก้วพวง), “การปกครองแบบธรรมรัฐแนวพุทธศาสนาเถรวาทกับการปกครองแบบอุดมรัฐของเพลโต : การศึกษาเปรียบเทียบ”, วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๔), หน้า ๖.

^{๕๐} สุวรรณ เพชรนิล, พุทธปรัชญาเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๓๙), หน้า ๒๐๑.

^{๕๑} ที.ม. (ไทย) ๑๓/๖๘/๒๒๘-๒๒๙.

วัสสการพราหมณ์กราบทูลว่า ข้าแต่พระโคตมผู้เจริญ ชาววัชชีประกอบด้วยอปริหานิยธรรม แม้แต่ละอย่าง ก็พึงหวังความเจริญได้แน่นอน ไม่พึงหวังความเสื่อมเลย จะกล่าวไปถึงชาววัชชี ผู้ประกอบด้วยอปริหานิยธรรม ๗ ประการเล่า ข้าแต่พระโคตมผู้เจริญ อนึ่ง ชาววัชชีอันพระเจ้าแผ่นดินมคธ พระนามว่าอาตสัทรูเวเทหิบุตรไม่พึงทำการต่อยุทธ์ด้วยได้ เว้นเสียจากการเกลี้ยกล่อม เว้นเสียจากการ ยุยงให้แตกกัน^{๕๒}

ในคำกราบทูลของวัสสการพราหมณ์ที่ยกมากล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า การที่จะทำลาย รูปแบบการปกครองแบบสามัคคีธรรมโดยยึดหลักอปริหานิยธรรมในการปกครองลงได้นั้น มีเพียงการ เกลี้ยกล่อมให้เข้าพวก หรือปรองดองกัน หรือยุยงให้แตกความสามัคคีกันในกลุ่มคณะเท่านั้น แต่ถ้าหาก ยังคงยึดมั่นในหลักอปริหานิยธรรมอยู่ ความเสื่อมถอยของความสามัคคีในรัฐก็คงไม่มีแต่ความเจริญ ฝ่ายเดียว ซึ่งวิธีการนี้เองที่วัสสการพราหมณ์ได้ใช้เป็นกลยุทธ์เพื่อทำลายแคว้นวัชชีให้ล่มสลายในที่สุด

๒.๔ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลบริบทเรื่องที่ทำกรวิจัยในจังหวัดสระแก้ว ซึ่ง ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลพอสังเขป ดังนี้

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไปครั้งที่ ๒๗ กำหนดให้มีขึ้นในวันอาทิตย์ที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๔ จังหวัดสระแก้ว มีประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมด ๓๘๖,๑๑๐ คน มาใช้สิทธิเลือกตั้ง จำนวน ๒๘๗,๓๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๔.๔๑^{๕๓}

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไปครั้งที่ ๒๘ กำหนดให้มีขึ้นในวันอาทิตย์ที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒ เพื่อเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวน ๕๐๐ คน นับเป็นการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกหลัง รัฐประหารในประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๗ ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ระบบการเลือกตั้งเป็นแบบจัดสรรปันส่วนผสม โดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๕๐๐ คนมาจาก ระบบแบ่งเขตคะแนนสูงสุด ๓๕๐ เขต เขตละคน และอีก ๑๕๐ คนมาจากที่นั่งปรับระดับ (leveling seat)

จังหวัดสระแก้ว มีประชากรทั้งสิ้น ๕๖๔,๐๙๒ คน และผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมด ๔๒๕,๙๘๗ คน แบ่งออกเป็น ๓ เขตการเลือกตั้ง ดังนี้ เขตเลือกตั้งที่ ๑ มีจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

^{๕๒} อัง.สตุตท. (ไทย) ๓๗/๒๐/๔๘

^{๕๓} สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. “ข้อมูลสถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๔”, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%88%E0A8._2554 [๒๓ กันยายน ๒๕๖๓].

๑๔๑,๕๘๕ คน เขตเลือกตั้งที่ ๒ มีจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ๑๔๐,๓๒๙ คน และเขตเลือกตั้งที่ ๓ มีจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ๑๔๔,๐๗๓ คน มีผู้มาใช้สิทธิจำนวน ๓๑๗,๗๕๒ คน คิดเป็น ร้อยละ ๗๔.๕๙^{๕๔}

เขตเลือกตั้งที่ ๑

เขตเลือกตั้งที่ ๑ ประกอบด้วยอำเภอเมืองสระแก้ว อำเภอเขาฉกรรจ์ และอำเภอวังน้ำเย็น (เฉพาะตำบลทุ่งมหาเจริญ)

ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต ๑ จังหวัดสระแก้ว			
พรรค	ผู้สมัคร	คะแนนเสียง	ค่าร้อยละ
พลังประชารัฐ	ฐานิสร์ เทียนทอง (๑)*	๖๓,๐๙๙	๖๒.๖
เพื่อไทย	สนธิเดช เทียนทอง (๑๐)	๑๙,๐๙๗	๑๘.๙๕
อนาคตใหม่	ปิยพจน์ ตูลาชม (๖)	๑๒,๐๑๓	๑๑.๙๒
ประชาธิปัตย์	อาทิตี งามวงษ์ (๔)	๒,๗๕๔	๒.๗๓
เศรษฐกิจใหม่	บุญสิน จันทะสอน (๑๔)	๖๓๘	๐.๖๓
	ผู้ไปใช้สิทธิ	๑๐๒,๐๑๓	
	ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	๑๕๒,๑๘๓	

หมายเหตุ แสดงผลคะแนนเรียงตามลำดับคะแนนจากพรรคการเมือง ๕ พรรคแรก จากผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้ง จำนวน ๒๓ พรรค

^{๕๔} คณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดสระแก้ว, “สถิติการเลือกตั้ง” ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒, (อัดสำเนา).

เขตเลือกตั้งที่ ๒

เขตเลือกตั้งที่ ๒ ประกอบด้วยอำเภอคลองหาด อำเภอวังสมบูรณ์ อำเภอวังน้ำเย็น (ยกเว้นตำบลทุ่งมหาเจริญ) และอำเภอวัฒนานคร (ยกเว้นตำบลแซร์อ้อ และตำบลช่องกุ่ม)

ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต ๒ จังหวัดสระแก้ว			
พรรค	ผู้สมัคร	คะแนนเสียง	ค่าร้อยละ
พลังประชาชน	ตริณัฐ เทียนทอง (๑๐)*	๕๒,๗๘๗	๕๓.๗
เพื่อไทย	พันตำรวจเอก พายัพ ทองชื่น (๕)	๒๑,๙๐๑	๒๒.๒๘
อนาคตใหม่	ยุทธชัย รำไพวรรณ (๖)	๑๓,๕๖๐	๑๓.๘
ประชาธิปัตย์	พลเอก ชวลิต สาสีตีด (๗)	๔,๒๐๔	๔.๒๘
เสรีรวมไทย	อัศลิมา คลังเพชร (๔)	๑,๙๗๓	๒.๐๑
	ผู้ไปใช้สิทธิ์	๙๗,๓๘๗	
	ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง	๑๔๐,๒๘๙	

หมายเหตุ แสดงผลคะแนนเรียงตามลำดับคะแนนจากพรรคการเมือง ๕ พรรคแรก จากผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้ง จำนวน ๒๓ พรรค

เขตเลือกตั้งที่ ๓

เขตเลือกตั้งที่ ๓ ประกอบด้วยอำเภออรัญประเทศ อำเภอโคกสูง อำเภอตาพระยา และ อำเภอวัฒนานคร (เฉพาะตำบลแซร์อ้อ และตำบลช่องกุ่ม)^{๕๕}

ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต ๓ จังหวัดสระแก้ว			
พรรค	ผู้สมัคร	คะแนนเสียง	ค่าร้อยละ
พลังประชารัฐ	สุรศักดิ์ ชิงนวรรณ์ (๗)	๔๑,๙๖๒	๔๒.๗๙
เพื่อไทย	สรวงศ์ เทียนทอง (๑)*	๓๔,๑๔๑	๓๔.๘๑
อนาคตใหม่	สุนันทรรัตน์ มุกตรี (๖)	๑๒,๐๒๔	๑๒.๒๖
ประชาธิปัตย์	พรพล เอกอรรถพร (๘)	๔,๒๗๖	๔.๓๖
เสรีรวมไทย	ดรุณี ประยูรวงษ์ (๕)	๑,๗๙๐	๑.๘๓
	ผู้ไปใช้สิทธิ	๙๘,๐๗๓	
	ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	๑๔๓,๘๗๕	

หมายเหตุ แสดงผลคะแนนเรียงตามลำดับคะแนนจากพรรคการเมือง ๕ พรรคแรก จาก ผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้ง จำนวน ๒๓ พรรค

สรุปความได้ว่า ข้อมูลบริบทเรื่องที่ทำกรวิจัย คือ จังหวัดสระแก้ว ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ทั้งหมด ๔๓๖,๓๔๗ คน แบ่งออกเป็น ๓ เขตการเลือกตั้ง มีผู้มาใช้สิทธิจำนวน ๒๙๗,๔๗๓ คน คิด เป็น ร้อยละ ๖๘.๑๗

^{๕๕}จังหวัดสระแก้ว, “การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๒”, [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <https://th.wikipedia.org/wiki/>, [๒๓ กันยายน ๒๕๖๓].

๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดสระแก้วในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒” ผู้วิจัยนำเสนอรายละเอียดในการศึกษาทบทวนงานวิจัยต่าง ๆ ดังนี้

๒.๕.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ผู้วิจัยจึงนำมาเรียบเรียงและนำเสนอตามลำดับดังนี้

รัฐ กัญภัย ได้วิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตจังหวัดภาคตะวันตกตอนล่าง” ผลการวิจัยพบว่า ๑. ประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตจังหวัดภาคตะวันตกตอนล่าง มีความเห็นว่าการสื่อสารทางการเมือง มีการสื่อสารทางการเมืองจากสื่อโทรทัศน์อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านการพัฒนาท้องถิ่น การพัฒนาด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม อยู่ในระดับ มากที่สุด ๒. การสื่อสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการพัฒนาท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตจังหวัดภาคตะวันตกตอนล่าง มีความสัมพันธ์ทางบวก โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ๓. การสื่อสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชน ส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบล เขตจังหวัดภาคตะวันตกตอนล่าง มีค่าอำนาจการพยากรณ์ ร้อยละ ๕๔.๙^{๕๖}

สิงห์คำ มณีจันสุข ได้วิจัยเรื่อง “ประชาธิปไตยกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน” พบว่า ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมทางการเมือง รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง และปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองประชาธิปไตยกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เพื่อให้ได้รับทราบถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาระบอบประชาธิปไตย รวมทั้งสิทธิและภาระหน้าที่ของประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองตามช่องทางและกระบวนการต่าง ๆ ตามที่กฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันกำหนดไว้ ซึ่งหากประชาชนมีความเข้าใจในกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมือง พร้อมทั้งตื่นตัวเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้นก็จะส่งผลต่อการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยของไทยให้ก้าวหน้าและยั่งยืน^{๕๗}

^{๕๖}รัฐ กัญภัย, “การสื่อสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตจังหวัดภาคตะวันตกตอนล่าง”, วารสารมนุษยสังคมปริทัศน์, ปีที่ ๑๗ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๕๘) : ๙๐.

^{๕๗}สิงห์คำ มณีจันสุข, “ประชาธิปไตยกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน”, วารสารวิจัยวิชาการ, ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๖๑) : ๕๑

กัมลาศ เยวะนิจ ได้วิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมไทยกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่น” พบว่า การอธิบายการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยอาศัยเฉพาะแนวคิด ทฤษฎีวัฒนธรรมทางการเมืองนั้นยังไม่เพียงพอต่อการทำความเข้าใจการมีส่วนร่วมทางการเมือง จึงได้เสนอกรอบแนวคิดสำหรับการวิจัยว่า วัฒนธรรมของสังคมนั้นควรถูกผนวกเข้ามามีส่วนในการอธิบายการมีส่วนร่วมทางการเมือง และในส่วนสรุปผู้เขียนได้นำเสนอกรอบแนวคิดซึ่งประกอบไปด้วยปัจจัยด้านวัฒนธรรม และปัจจัยอื่น ๆ ซึ่งมีผลการวิจัยอื่น ๆ ก่อนหน้านี้ระบุไว้ว่าสามารถส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นได้ โดยผู้เขียนมุ่งหวังว่ากรอบแนวคิดดังกล่าวจะสามารถอธิบายการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเมืองระดับท้องถิ่นได้^{๕๘}

กัมลาศ เยวะนิจ ได้วิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมไทยกับการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นในจังหวัดปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร” ผลการศึกษาพบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อศึกษาอิทธิพลที่กลุ่มของปัจจัยทางวัฒนธรรมมีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นศึกษาข้อมูลจากประชาชนใน ๕ จังหวัดปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร จำนวน ๔๘๗ คน ผลการวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุแสดงให้เห็นว่ากลุ่มของปัจจัยทางวัฒนธรรมมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นในทั้ง ๔ มิติ แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่ามีเพียงตัวแปรระยะห่างเชิงอำนาจการให้ความสำคัญกับเพศที่แข็งแรง การเคารพในอาวุโส และความต้องการมีอิทธิพลต่อการปกครองท้องถิ่นเท่านั้นที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ^{๕๙}

วัฒนา นนทชิต ได้วิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองท่าข้าม อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี” จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองท้องถิ่นและการสื่อสารทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาล ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมในการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากการสื่อสารทางการเมืองยังอยู่ในระดับน้อย การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการสื่อสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองท้องถิ่น ในด้านของการเลือกตั้งผู้แทนท้องถิ่น และการกำกับดูแลการปกครองท้องถิ่น ภาพรวมอยู่ในระดับสูงโดยความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน^{๖๐}

^{๕๘} กัมลาศ เยวะนิจ, “วัฒนธรรมไทยกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่น”, วารสารวิจัยและพัฒนาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๒ (๒๕๕๘) : ๒๒

^{๕๙} กัมลาศ เยวะนิจ, “วัฒนธรรมไทยกับการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นในจังหวัดปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร”, วารสารวิจัยและพัฒนาศาสตร์ วไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์, ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน ๒๕๕๘) : ๑๒๓.

^{๖๐} วัฒนา นนทชิต, “การสื่อสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองท่าข้าม อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี”, วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย, ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม ๒๕๕๙) : ๑๑๕-๑๒๐.

สมพร เพ็ญจันทร์ ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา” ผลการวิจัยพบว่า ๑) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของนิสิตในด้านการศึกษา สังคม และครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง ๒) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งด้านการรับรู้ข่าวสาร การกล่อมเกลາทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง^{๖๑}

อริน เจียจันทร์พงษ์ ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทของสื่อไทยในการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง” ผลการศึกษาพบว่า สื่อกลุ่มตัวอย่างแบ่งขั้วเลือกข้างในสถานการณ์วิกฤตทางการเมือง กรณีการเลือกตั้ง ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ มติชน วอยซ์ทีวี และประชาไท แสดงบทบาทเป็นผู้ชี้นำมีจุดยืนสนับสนุนการเลือกตั้ง บางกอกโพสต์แสดงบทบาทเป็นคนกลาง ส่วนไทยรัฐ และ ททบ. ๕ แสดงบทบาทเป็นสุนัขเฝ้าบ้าน มีน้ำเสียงไม่สนับสนุนการเลือกตั้ง แต่ไม่แสดงท่าทีอย่างเปิดเผย ขณะที่ไทยพีบีเอส และไทยพับลิก้าแสดงบทบาท สุนัขเฝ้าบ้านมีจุดยืนเป็นคนกลาง ส่วนกรณีรัฐประหาร ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ พบว่า มติชน วอยซ์ทีวี และประชา ไท แสดงบทบาทเป็นผู้ชี้นำ มีจุดยืนเลือกข้างไม่สนับสนุนการรัฐประหาร บางกอกโพสต์แสดงบทบาทเป็นคนกลาง ทั้ง ๔ องค์กร เป็นสื่อที่มีจุดยืนทางการเมืองที่ชัดเจนและคงเส้นคงวาทั้ง ๒ กรณี ส่วนไทยรัฐแสดงบทบาท สุนัขเฝ้าบ้าน แต่มีท่าทียอมรับความจำเป็นในการรัฐประหาร ขณะที่ ททบ. ๕ เปลี่ยนไปแสดงบทบาทชี้นำทางการเมืองและสนับสนุนรัฐประหาร สำหรับไทยพีบีเอส แสดงบทบาทสุนัขเฝ้าบ้าน มีท่าทีไม่สนับสนุนรัฐประหาร ส่วนไทยพับลิก้าแสดงบทบาทสุนัขเฝ้าบ้าน มีจุดยืนเป็นคนกลางในตอนแรก ต่อมาค่อย ๆ เปลี่ยนเป็นไม่สนับสนุนการรัฐประหาร ข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า สื่อไทยไม่ได้แสดงบทบาทตรงไปตรงมาหรือชัดเจนตายตัว แต่มีลักษณะเลือกข้างที่หลากหลาย เป็นผลจากเงื่อนไขความไม่มีเสถียรภาพทางการเมืองและการแข่งขัน ทางเศรษฐกิจทำให้ต้องปรับตัวเพื่อความอยู่รอด^{๖๒}

จุฬาลักษณ์ พันธัง ได้วิจัยเรื่อง “ทางออกปัญหาการเมืองไทย ศาสตร์และศิลป์ที่ไม่มีสูตรสำเร็จในบริบทสังคมไทย” ผลการศึกษาพบว่า ในอดีตถึงปัจจุบันการเมืองไทยประสบปัญหาอยู่หลายประการ อาทิ ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ปัญหาความเชื่อมั่นในการบริหารประเทศของรัฐบาลเกิดการทุจริตคอร์รัปชันอันส่งผลเสียหายต่อเศรษฐกิจ สังคมและประเทศชาติโดยรวมอย่างมหาศาล หน้าประวัติศาสตร์การเมืองไทยจึงมีการปฏิวัติ รัฐประหารและปกครองในรูปแบบอำนาจนิยมในยามที่การเมืองอ่อนแออยู่บ่อยครั้ง การครอบครองอำนาจทางการเมืองที่ขาดความชอบธรรมในระบอบประชาธิปไตยทำให้ได้รับแรงกดดันทั้งจาก

^{๖๑} สมพร เพ็ญจันทร์, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา”, วารสาร มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต, ปีที่ ๑๔ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๕๘) : ๒๑๑-๒๑๕.

^{๖๒} อริน เจียจันทร์พงษ์, “บทบาทของสื่อไทยในการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง”, มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม ๒๕๖๑) : ๒๖๓๒.

ภายในและภายนอก แต่เมื่อคืนอำนาจสู่ประชาชนอีกครั้งกลับพบว่าปัญหาซ้ำวงจรเดิม รูปแบบปัญหาการเมืองไทยจึงต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์โดยเข้าใจพื้นฐานแนวคิดที่ว่าไม่มีสูตรสำเร็จใดในการแก้ปัญหา และต้องคำนึงถึงความเหมาะสมสอดคล้องกับลักษณะและบริบทของสังคมไทยเป็นหลัก^{๖๓}

ลิขิต ธีรเวคิน ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ” ผลการศึกษาพบว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๔๐ ซึ่งร่างโดยสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ (ส.ส.ร.) นั้น มีกรอบใหญ่ ๆ อยู่ ๔ กรอบคือ กรอบที่หนึ่งได้แก่ สิทธิเสรีภาพของประชาชน กรอบที่สองได้แก่ การเข้าสู่ตำแหน่งอำนาจของผู้ปฏิบัติงานทางการเมือง กรอบที่สามได้แก่ การควบคุมการใช้อำนาจ กรอบที่สี่ได้แก่ การเมืองภาคประชาชน หรือมีการมีส่วนร่วมของประชาชนในส่วนของความร่วมมือของประชาชนนั้น สามารถจะแยกแยะได้ดังต่อไปนี้ คือ ประการที่ ๑ การมีส่วนร่วมในฐานะที่เป็นสิทธิขั้นมูลฐานของมนุษย์ ประการที่ ๒ การมีส่วนร่วมของประชาชนโดยหน้าที่ในฐานะที่เป็นพลเมืองที่อยู่ภายใต้กรอบของกฎหมายประการที่ ๓ สิทธิของประชาชนในการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามบทบัญญัติที่มีไว้ในรัฐธรรมนูญประการที่ ๔ รัฐมีหน้าที่ในการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง^{๖๔}

^{๖๓} จุฬาลักษณ์ พันธ์งษ์, “ทางออกปัญหาการเมืองไทย ศาสตร์และศิลป์ที่ไม่มีสูตรสำเร็จในบริบทสังคมไทย”, วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๒ (เมษายน-มิถุนายน ๒๕๖๐) : ๖๙๑.

^{๖๔} ลิขิต ธีรเวคิน, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ”, วารสารสถาบันพระปกเกล้า, ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน ๒๐๐๖) : ๑.

ตารางที่ ๒.๘ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม

นักวิจัย	ผลการวิจัย
รัฐ กันภัย, (๒๕๕๘)	การสื่อสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชน ส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาท้องถิ่น
สิงห์คำ มณีจันสุข, (๒๕๖๑)	ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองและตื่นตัวมากขึ้นจะส่งผลต่อการพัฒนาระบบประชาธิปไตยของไทยให้ก้าวหน้าและยั่งยืน
กัมลาศ เยวะะนิจ, (๒๕๕๘)	วัฒนธรรม และปัจจัยอื่น ๆ ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง วัฒนธรรมของสังคม ถูกอธิบายการมีส่วนร่วมทางการเมือง ประกอบไปด้วยปัจจัยด้านวัฒนธรรม และปัจจัยอื่นๆ ซึ่งมีผลการวิจัยอื่นๆ ก่อนหน้านี้ระบุว่าสามารถส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นได้
วัฒนา นนทชิต, (๒๕๕๙)	การสื่อสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ประชาชนในเขตเทศบาล ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมในการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากการสื่อสารทางการเมืองยังอยู่ในระดับน้อย
สมพร เฟื่องจันทร์, (๒๕๕๘)	การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งด้านการรับรู้ข่าวสาร การกล่อมเกลາทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ตารางที่ ๒.๘ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม (ต่อ)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
อริน เจียจันทร์พงษ์, (๒๕๖๑)	“บทบาทของสื่อไทยในการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง” ผลการศึกษาพบว่า สื่อกลุ่มตัวอย่างแบ่งขั้วเลือกข้างในสถานการณ์วิกฤตทางการเมือง สื่อไทยไม่ได้แสดงบทบาทตรงไปตรงมาหรือชัดเจนตายตัว แต่มีลักษณะเลือกข้างที่หลากหลายเป็นผลจากเงื่อนไขความไม่มีเสถียรภาพทางการเมืองและการแข่งขัน ทางเศรษฐกิจทำให้ต้องปรับตัวเพื่อความอยู่รอด

๒.๕.๒ งานวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร

พระครูธรรมธราชญ์ กุญชร (ไกรทอง) ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารโครงการภาครัฐ : กรณีศึกษาโครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเขตกรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัย พบว่า

๑) โครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ได้รับงบประมาณอุดหนุนจากรัฐ เป็นโครงการต่อเนื่อง ดำเนินการโดยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดการเรียนการสอนวิชาการทางพระพุทธศาสนา ปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม ให้กับเยาวชน ตามนโยบายคุณธรรมนำความรู้สู่สถานศึกษา โดยนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เหมาะสม สามารถแก้ปัญหาการเรียนและการดำเนินชีวิตได้ โดยมีหลักสูตรทางพระพุทธศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวทางจิตใจ และเพื่อให้พระสอนศีลธรรมได้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน สามารถประยุกต์ใช้ในการจัดการสอน การติดตามผล การนำข้อมูลเสนอต่อผู้บริหาร

๒) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารโครงการพระสอนศีลธรรม ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารโครงการที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ปัจจัยด้านงบประมาณ ผู้บริหารมีความรู้เท่าทันต่อสถานการณ์ในการใช้งบประมาณ รองลงมาได้แก่ ปัจจัยด้านจริยธรรม ปัจจัยด้านบุคลากร (เจ้าหน้าที่/วิทยากร) ปัจจัยด้านการให้บริการประชาชน ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์ และปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ปัจจัยด้านการบริหารงานทั่วไป และปัจจัยจากการสัมภาษณ์ ได้แก่ วิสัยทัศน์ของผู้บริหาร นโยบายรัฐบาล โรงเรียน ผู้ปกครอง และนักเรียน ตามลำดับ

๓) แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาโครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ส่งเสริมด้วยหลักสี่ปฐพีธรรม ให้ศีลธรรมคงอยู่กับความทันสมัยทางสังคม และเพื่อพัฒนาการบริหารให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ผู้เรียน ตามรูปแบบที่เหมาะสม โดยความร่วมมือระหว่างรัฐบาลซึ่งออกนโยบาย สนับสนุนงบประมาณและสถาบันสงฆ์เป็นผู้ดำเนินการ ตามแนวทาง Model “6Mm” ดังนี้

๑) Man = ปัจจัยด้านบุคลากร ต้องมีพันธกิจ (Mission) ในการบริหารพระสอนศีลธรรมอย่างมีกฎเกณฑ์ มีระเบียบการคัดเลือก ทำสัญญา ขึ้นทะเบียนพระสอนศีลธรรมอย่างถูกต้อง และผ่านการอบรม

๒) Money = ปัจจัยด้านงบประมาณ มีการบริหารอย่างรู้เท่าทัน (Modern Knowledge) ในการบริหารโครงการ การวางแผนและควบคุม สื่อการสอน กิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา ตามงบประมาณที่ได้รับ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและมีประสิทธิภาพ ตามหลักจักษุมาและหลักวิธูโร

๓) Management = ปัจจัยด้านการบริหารงาน อย่างมีวิสัยทัศน์ที่ทันสมัย (Modern vision) ในการบริหารโครงการ บริหารอย่างรู้เหตุ รู้ผล รู้โครงการ รู้การดำเนินงาน รู้งบประมาณรู้บุคลากร รู้กาล ความเป็นอยู่ของสังคมในปัจจุบัน ก่อเกิดปัญญามองการณ์ไกล เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล

๔) Material = ปัจจัยด้านวัสดุ มีความทันสมัย (Modern Technology) วัสดุ และสื่อ การสอน การประชาสัมพันธ์ การประสานงานระหว่างโรงเรียน พระวิทยากร โครงการ มีการสื่อสารที่ ทันสมัย ใช้อย่างรู้เท่าทันต่อสถานการณ์

๕) Market = ปัจจัยด้านการให้บริการประชาชน โดยการให้ข้อมูลข่าวสาร (Message) แก่ สถานศึกษา ประชาชน หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ผ่านเว็บไซต์และการสื่อสารอื่น

Morality = ปัจจัยด้านศีลธรรม มีการบันทึก (memory) บันทึกคนดีศีลธรรมดี ทั้งพระ วิทยากร นักเรียน มีการประเมินพระวิทยากร ที่เป็นแบบอย่างในการสอน การร่วมกิจกรรมกับ สถานศึกษา ผู้ปกครอง เป็นแบบอย่างที่ดีควรยกย่อง โดยการชมเชยกยกย่องให้เป็นแบบอย่าง^{๖๕}

พระสมหมาย อตถลัทโธ (พีชสิงห์) ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการนำหลักอปริหานิยธรรมไปใช้ ในการบริหารของผู้บริหาร สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการวิจัยพบว่า ๑) หลัก อปริหานิยธรรมเป็นหลักธรรมไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อม เป็นไปเพื่อความเจริญฝ่ายเดียว มี ๒ ประเภท คือ ราชอปริหานิยธรรม (อปริหานิยธรรมสำหรับคฤหัสถ์ผู้มีหน้าที่ในการปกครอง) และภิกษุ อปริหานิยธรรม (อปริหานิยธรรมสำหรับบรรพชิตผู้ไฝ่ธรรม) อปริหานิยธรรมปรากฏมีในพระสูตร ต่างๆ เช่น มหาปวิพพานสูตร เป็นต้น โดยแต่ละสูตรมีหลักธรรม ๔ ประการบ้าง ๖ ประการบ้าง และ ๗ ประการบ้าง ๒) รูปแบบการนำหลักอปริหานิยธรรมไปใช้ในการบริหารของผู้บริหารสังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดร้อยเอ็ด นำหลักอปริ หานิยธรรมไปบูรณาการเข้าไปในทุกขั้นตอนของกระบวนการบริหารเพื่อพัฒนาการบริหารงานของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดร้อยเอ็ด ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมความสามัคคีเป็นทีม (Teamwork) และสามารถนำมาบูรณาการเข้ากับบริหารงานทั้งในด้านการบริหารจัดการบุคลากร (Staffing) การประสานงาน (Coordinating) และการจัดองค์กร (Organizing) โดยการร่วมแรงร่วมใจ เป็นคณะแต่ละฝ่าย เป็นการผนึกกำลัง (Synergy) เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และพบว่า อปริหานิย ธรรม เป็นหลักป้องกันความเสื่อม เป็นไปเพื่อความเจริญขององค์กรฝ่ายเดียว องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น จังหวัดร้อยเอ็ด สามารถนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติด้านการบริหารจัดการได้เป็นอย่างดี ๓) รูปแบบหลักอปริหานิยธรรมไปใช้ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดร้อยเอ็ดพบว่า หลักอปริหานิยธรรมไปใช้ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดร้อยเอ็ด มี ๖ รูปแบบคือ ๑) รูปแบบของความสามัคคีการจัดประชุมและเลิกประชุม คือ ร่วมกันประชุมสามัญ ประจำปีเมื่อมีปัญหาเร่งด่วนทุกภาคส่วนก็พร้อมเพรียงกันประชุมโดยยกประเด็นปัญหามา ปรีกษาหารือกัน จนมีแนวทางแก้ไขในที่สุด ด้วยพร้อมเพรียงกันทำกิจที่พึงกระทำร่วมกันเพื่อสร้าง

^{๖๕} พระครูธรรมธรรบงกช คนธาโร (ไกรทอง), “การบริหารโครงการภาครัฐ : กรณีศึกษาโครงการพระ สอนศีลธรรมในโรงเรียนเขตกรุงเทพมหานคร”, **ดุขนิพนธ์พุทธศาสตร์ดุขนิพนธ์จิต** สาขาวิชารัฐประศาสน ศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘).

ความสามัคคีให้เกิดขึ้นกับองค์กร ๒) รูปแบบของการเคารพต่อขบวนการธรรมเนียมประเพณีเดิมของท้องถิ่นรักษาขนบธรรมเนียมที่ดั้งเดิม ถือเป็นเป้าหมายยุทธศาสตร์ที่ทุกคนต้องปฏิบัติ ๓) รูปแบบของการเคารพผู้อาวุโสและปราชญ์ท้องถิ่นให้เกียรติยกย่องเชิดชูและเคารพในเปิดโอกาสให้ผู้อาวุโสและปราชญ์ท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่น และมีส่วนในการวางหลักสูตรการศึกษาบางส่วนในระดับท้องถิ่นของจังหวัดร้อยเอ็ด ๔) รูปแบบของการส่งเสริมสถานะและบทบาทของสตรีส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างหญิงชายสร้างความเข้มแข็งในตัวผู้หญิงเพื่อปรับเปลี่ยนชีวิตของผู้หญิงให้ เป็นไปในทางที่ดีขึ้นโดยสังคมมีส่วนร่วม มีการรวมกลุ่มจัดกิจกรรมในชุมชน ๕) รูปแบบของการถือแบบอย่างและยกย่องคนดีในการทำงานให้ความเคารพในการแสดงความคิดเห็นและรับฟังข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ที่เหมาะสม ๖) รูปแบบของการปกป้องคุ้มครองผู้อยู่อาศัยแยกและคนที่เข้ามาในท้องถิ่นจัดระเบียบและดูแลความสงบเรียบร้อยเน้นความสะอาด ความเป็นระเบียบ และถูกสุลักษณะของที่อยู่อาศัยเคารพซึ่งกันและกันใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต^{๖๖}

จริยา มหายศนันท์ ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาบทบาทและหน้าที่ในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ผลการวิจัยพบว่า ๑. สภาพทั่วไปขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การกระจายอำนาจยังไม่มีอิสระเพียงพอ ประชาชนยังขาดการมีส่วนร่วม หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องประสานความร่วมมือกับประชาชนในบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของการปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้ง ๕ ด้าน คือ ๑) ด้านการวางแผน ๒) ด้านการจัดองค์กร ๓) ด้านการสั่งการ ๔) ด้านการประสานงาน และ ๕) ด้านการควบคุม เช่น การวางแผน ขาดการมีส่วนร่วม การจัดองค์กร เป็นหน้าที่ความรับผิดชอบในการบริหารของผู้บริหาร ด้านการสั่งการ ต้องมีความโปร่งใสในการออกคำสั่ง ด้านการประสานงาน ต้องเป็นหน้าที่ของผู้บริหาร ด้านการควบคุม ต้องพึงพาประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ส่วนปัญหาพบว่า ด้านการวางแผน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการวางแผนโดยหน่วยงานมากกว่าการขอประขามติจากประชาชน หรือให้ประชาชนออกสิทธิออกเสียง หน่วยงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังไม่สามารถเข้าถึงประชาชน และประชาชนขาดการมีส่วนร่วม ทั้งเรื่องความรู้ การเข้าใจของภาครัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปัญหาการประสานงาน ยังขาดการประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำงานร่วมกับประชาชนและหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้เกิดการยอมรับและได้รับความร่วมมือจากฝ่ายต่าง ๆ ในการมอบหมายภารกิจที่ต้องการการมีส่วนร่วมจากประชาชน องค์กรที่เป็นที่ยอมรับของบุคคลทั้งหลายทั้งภายในและภายนอก ๒. มีการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาบทบาทและหน้าที่ในการบริหารงานของ

^{๖๖} พระสมหมาย อตถสิทโธ และคณะ, “รูปแบบการนำหลักอปริหานิยธรรมไปใช้ในการบริหารของผู้บริหารสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดร้อยเอ็ด”, วารสารธรรมทรรศน์, ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๑ (มีนาคม-มิถุนายน ๒๕๕๙) : ๑๐๓-๑๑๑.

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหลักสัปปุริสธรรม โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ข้อที่ว่า “ด้านการรู้จักผล (อัตถัญญาตา)” ในการเป็นผู้นำในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ไปสู่จุดหมายปลายทาง รองลงมาได้แก่ “ด้านการรู้จักตน (อัตถัญญาตา)” ในการปรับปรุงตนให้มีคุณธรรม ซื่อสัตย์ สุจริตต่อองค์กร และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ข้อที่ว่า “ด้านการรู้จักชุมชน (ปุริสัญญาตา)” โดยการให้สงเคราะห์ช่วยเหลือบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยหลักสัมมาปฏิบัติตามลำดับ ๓. การนำเสนอรูปแบบการพัฒนาบทบาทและหน้าที่ในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหาร ซึ่งเป็นตัวแทนองค์กร ต้องมีการวางแผนงาน อย่างมีเหตุ รู้ผล รู้จักบุคลากร รู้จักพื้นที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กร ของงานนโยบายขององค์กร สามารถคาดการณ์ ปัญหาและผลกระทบที่จะตามมา ผู้วิจัยจึงพบว่า การพัฒนาบทบาทและหน้าที่ในการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามองค์ความรู้ คือ “PPM Model” ดังนี้ P= Planning มีการวางแผน รู้สภาพองค์กรและศักยภาพของพนักงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างมีเหตุในการใช้กฎระเบียบข้อบังคับ คำสั่ง รู้จักผล และการให้โอกาส อย่างมีเหตุ มีเป้าหมาย รู้แนวทางผลกระทบที่จะเกิดขึ้น และรู้จักท้องถิ่น รู้จักบุคลากร ด้วยการสั่งการอย่างโปร่งใส ชัดเจน ทั้งแผนระยะสั้น แผนระยะยาว P= Participation สร้างการมีส่วนร่วม รู้จักองค์กร สร้างความสัมพันธ์ของพนักงานในองค์กร รู้จักชุมชนระหว่างองค์กรกับประชาชน ฟังเสียงประชาชนในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่นนั้น เช่น สถานศึกษา สถานีสาธารณสุขขั้นพื้นฐาน M= Monitoring ส่งเสริมให้มีการประเมินผล ประชาชนร่วมประเมินผลงาน ร่วมกันประเมินผลงานกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น^{๖๗}

^{๖๗} จริยา มหายศนันท์, “การพัฒนาบทบาทและหน้าที่ในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”, *ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘).

ตารางที่ ๒.๙ งานวิจัยเกี่ยวกับหลักธรรม

นักวิจัย	ผลการวิจัย
พระสมหมาย อตถสิทฺโธ, (๒๕๕๙)	<p>“รูปแบบการนำหลักอภิธานิยธรรมไปใช้ในการบริหารของผู้บริหาร สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการวิจัยพบว่า</p> <p>๑) หลักอภิธานิยธรรมเป็นหลักธรรมไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อมเป็นไปเพื่อความเจริญฝ่ายเดียว</p> <p>๒) รูปแบบการนำหลักอภิธานิยธรรมไปใช้ในการบริหารของผู้บริหารสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำให้เกิดการมีส่วนร่วมความสามัคคีเป็นทีม และสามารถนำมาบูรณาการเข้ากับบริหารงานทั้งในด้านการบริหารจัดการ บุคลากร การประสานงาน และการจัดองค์กร โดยการรวมแรงรวมใจเป็นคณะแต่ละฝ่ายเป็นการผนึกกำลัง</p> <p>๓) รูปแบบหลักอภิธานิยธรรมไปใช้ในการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมี ๖ รูปแบบคือ</p> <p>๓.๑) รูปแบบของความสามัคคีการจัดประชุมและเลิกประชุม</p> <p>๓.๒) รูปแบบของการเคารพต่อขนบธรรมเนียมประเพณีเดิมของท้องถิ่นรักษาขนบธรรมเนียมที่ดีงาม</p> <p>๓.๓) รูปแบบของการเคารพผู้อาวุโสและปราชญ์ท้องถิ่น ให้เกียรติยกย่องเชิดชูและเคารพ เปิดโอกาสให้ผู้อาวุโสและปราชญ์ท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่น</p> <p>๓.๔) รูปแบบ ของการส่งเสริมสถานะและบทบาท</p>

ตารางที่ ๒.๙ งานวิจัยเกี่ยวกับหลักธรรม (ต่อ)

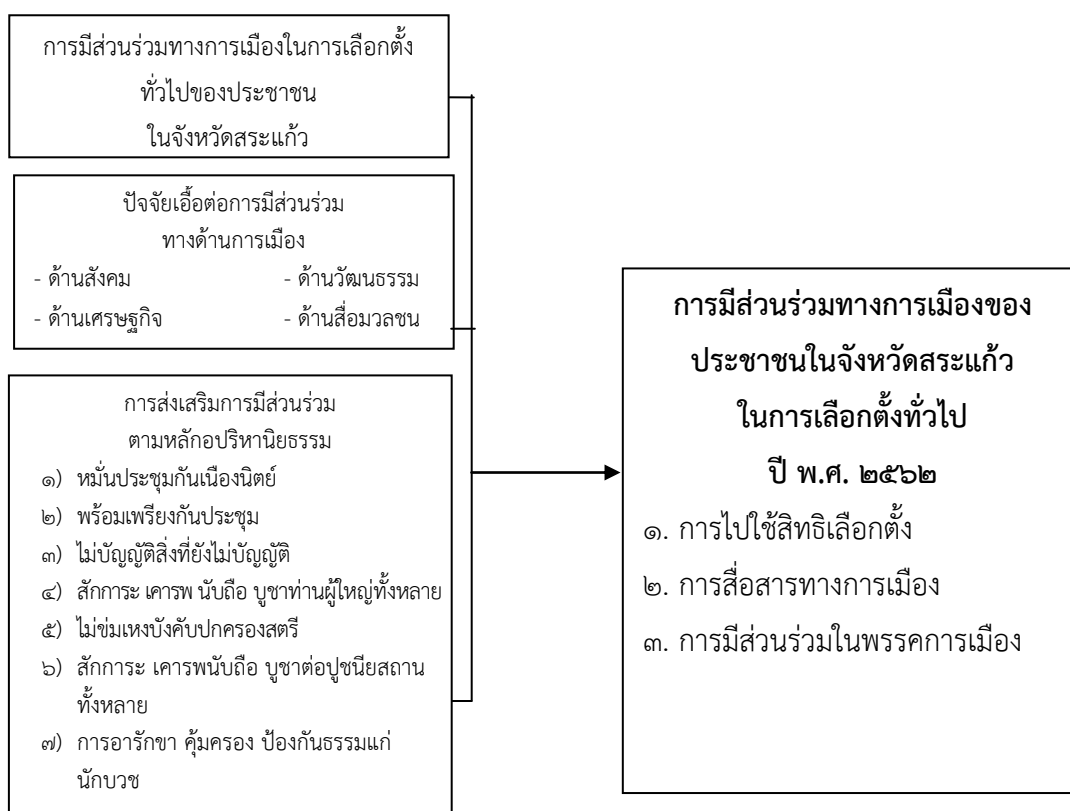
นักวิจัย	ผลการวิจัย
<p>กาญจนา คำจตุ, (๒๕๕๗)</p>	<p>๓.๕) รูปแบบของการถือแบบอย่างและยกย่องคนดีในการทำงานให้ความเคารพในการแสดงความคิดเห็น</p> <p>๓.๖) รูปแบบของการปกป้องคุ้มครองผู้อยู่อาศัยแขกและคนที่เข้ามาในท้องถิ่นจัดระเบียบและดูแลความสงบ เรียบร้อย</p> <p>“การส่งเสริมการมีส่วนร่วมตามหลักพุทธธรรมของผู้นำชุมชนในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร” พบว่า การส่งเสริมการมีส่วนร่วมตามหลักอภิธานิธรรมสรุปเป็นองค์ประกอบได้ ๓ วิธีการที่สำคัญ คือ การร่วมประชุม ร่วมเป็นคณะกรรมการ ร่วมรักษาผลประโยชน์ ดังนี้ ๑) การร่วมประชุม โดยกรุงเทพมหานคร ให้การยอมรับ และให้โอกาสผู้นำชุมชนได้ร่วมประชุมกับสำนักงานเขตเดือนละครั้ง ประชุมคณะกรรมการชุมชนเดือนละครั้ง ประชุมร่วมกับโรงเรียนปีละ ๒ ครั้ง ประชุมร่วมกับกรุงเทพมหานครปีละ ๑-๒ ครั้ง และให้ความสำคัญโดยการเข้าร่วมสัมมนา กับ ผู้นำ ชุม ชน ทั้ง กรุงเทพมหานครปีละครั้ง โดยพร้อมเพรียงกันประชุมทุกฝ่ายในสำนักงานเขต และเพื่อรับรู้รับทราบแนวนโยบายและมติที่ตกลงในที่ประชุมร่วมกัน และให้โอกาสผู้นำชุมชนในการนำเสนอปัญหาและความต้องการต่าง ๆ ของชุมชน เพื่อร่วมกันหาแนวทางแก้ไข และให้ความรู้เพื่อสร้างแนวทางการส่งเสริมให้</p>

ตารางที่ ๒.๙ งานวิจัยเกี่ยวกับหลักการ (ต่อ)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
	ชุมชนมีความเข้มแข็งทุกชุมชนมีความสำคัญ ทุกคนสุขภาพดี สิ่งแวดล้อมน่าอยู่ ปัญหาต่าง ๆ ได้รับการแก้ไขจากฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และให้ความรู้เกิดความยั่งยืนในชุมชนต่อไป

๒.๖ กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework) ผู้วิจัยได้ศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมทางด้านการเมือง^{๖๘} สำหรับด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง^{๖๙} และแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง^{๗๐} ด้านการสื่อสารทางการเมือง นำแนวคิดของ บาว นาคกร^{๗๑} และด้านการมีส่วนร่วมในพรรคการเมือง นำแนวคิด ของนรินทร์ชัย พัฒนพงศา^{๗๒} มาสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ดังแผนภาพที่ ๒.๑

แผนภาพที่ ๒.๑ กรอบแนวคิดในการวิจัย

^{๖๘} วัชรวิไล ไชยสาร, การเมืองภาคประชาชน, (กรุงเทพมหานคร : เมฆขาว, ๒๕๔๕), หน้า ๒๔-๒๗.

^{๖๙} บวรศักดิ์ อวรรณโณ, รัฐธรรมนูญน่ารู้, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๔๖), หน้า ๓.

^{๗๐} สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, “กระบวนการสื่อสารทางการเมือง”, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://writer.dek-d.com/danchoo/story/viewlongc.php>, [๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒].

^{๗๑} บาว นาคกร, “การสื่อสารทางการเมืองไทยในสถานการณ์ความขัดแย้งของสังคมไทย”, [ออนไลน์] แหล่งที่มา : www.oknation.net, [๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒].

^{๗๒} นรินทร์ชัย พัฒนพงศา, การมีส่วนร่วม : หลักการพื้นฐาน, (เชียงใหม่ : สิริลักษณ์การพิมพ์, ๒๕๔๗), หน้า ๑๙.

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดสระแก้วในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒” ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

๓.๒ การวิจัยเชิงคุณภาพ

๓.๒.๑ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants)

๓.๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๒.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๒.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๓ การวิจัยเชิงปริมาณ

๓.๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดสระแก้วในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒” ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ และวิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี หลัก พุทธธรรมจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสร้างเครื่องมือสัมภาษณ์ และทำการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และนำผลที่ได้ไปทำการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการสร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล หลังจากนั้นนำผลที่ได้จากการวิจัยเชิงคุณภาพไปทำการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ต่อไป

๓.๒ การวิจัยเชิงคุณภาพ

๓.๒.๑ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงกับผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย จำนวน ๒๐ รูปหรือคน ดังนี้

๑. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

- ๑) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านพระพุทธศาสนา เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนจังหวัดสระแก้ว จำนวน ๖ รูป
- ๒) เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานราชการ ที่มีบทบาทในการเลือกตั้งทั่วไป จำนวน ๖ คน และ
- ๓) ประชาชนทั่วไป ที่มีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไป จำนวน ๘ คน

ลำดับที่	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง
กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านพระพุทธศาสนา		
๑.	พระสิริวุฒิเมธี (สมพร กนฺตาโภ)	รองเจ้าคณะจังหวัดสระแก้ว เจ้าอาวาสวัดเหล่าอ้อย
๒.	พระครูธำรงปริยัติคุณ (สุพจน์ รตินธโร)	เจ้าคณะอำเภอเมืองสระแก้ว
๓.	พระครูสถิตสีลาภรณ์ (สมหวัง จตฺตวาโณ)	รองเจ้าคณะอำเภอเมืองสระแก้ว เจ้าอาวาสวัดดอนศาลาลำดวน
๔.	พระมหาไพวงษ์ พลลาโณ, ดร.	เจ้าคณะตำบลสระขวัญ
๕.	พระครูสุทธกัลยาณธรรม (สมอูน กल्याโณ)	รองเจ้าคณะตำบลท่าแยก
๖.	พระสมุห์มนตรี เตชปญโญ	เจ้าอาวาสวัดเนินสง่างาม
กลุ่มเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานราชการ		
๗.	นายวินัย จินตาทรา	ปลัดอำเภอเมืองสระแก้ว
๘.	นายอภิชาติ เสริมสุข	รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งมหาเจริญ
๙.	นายพิมพา วรคำ	รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหันทราย, อำเภออรัญประเทศ
๑๐.	นายแหลมไทย พงษ์พรหม	อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนตาพระยา
๑๑.	นายอรรคชัย ใจผ่อง	ข้าราชการครูชำนาญ
๑๒.	นายอภิสิทธิ์ เศรษฐรัฐกุล	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๓ ตำบลสระขวัญ จังหวัดสระแก้ว

ลำดับที่	ชื่อ-นามสกุล กลุ่มประชาชนทั่วไป	ตำแหน่ง
๑๓.	นายวีระ บุตรหนัน	นายกสมาคมผู้ฝากเงิน ธนาคารเพื่อ การเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดสระแก้ว,
๑๔.	นางระติมา สองนา	เจ้าหน้าที่สมาคมผู้ฝากเงิน ธนาคาร เพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร จังหวัดสระแก้ว,
๑๕.	นางจารุวรรณ ศรีตะปัญญา	เจ้าหน้าที่สมาคมผู้ฝากเงิน ธนาคาร เพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร จังหวัดสระแก้ว
๑๖.	นางฉวีวรรณ กุหลาบเพชร	เจ้าหน้าที่สมาคมผู้ฝากเงิน ธนาคาร เพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร จังหวัดสระแก้ว ๓
๑๗.	ดร. ปิยพจน์ ตุลาชม	กรรมการผู้จัดการ บริษัทรักษาความ ปลอดภัย ทีวีเค จำกัด
๑๘.	นายพงษ์เกตุ เต็มกิจธนสาร	ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการ การเลือกตั้งจังหวัดสระแก้ว
๑๙.	นางน้ำอ้อย ศรีตะปัญญา	แม่บ้านสำนักงานเกษตรจังหวัด สระแก้ว
๒๐.	นางจิตาภา ตุลาชม	กรรมการบริษัทรักษาความปลอดภัย ทีวีเค จำกัด

๓) ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ

ลำดับที่	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง
๑.	พระปลัดระพิน พุทธิสาโร, ผศ.ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
๒.	ศ.ดร. บุญทัน ดอกไธสง	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
๓.	รศ. ประณต นันทิยะกุล	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
๔.	รศ.ดร. สมาน งามสนิท	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
๕.	รศ.ดร. พรรษา พถมยางกูร	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
๖.	รศ.ดร. เต็มศักดิ์ ทองอินทร์	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ลำดับที่	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง
๗.	รศ. อนุภูมิ โสวเกษม	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
๘.	รศ. ว่าที่ พ.ต. ดร. สวัสดิ์ จิรัฐติกาล	นักวิชาการสาขาวิชารัฐศาสตร์
๙.	ผศ.ดร. ประสิทธิ์ พุทธศาสน์ศรีธธา	นักวิชาการสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
๑๐.	ดร. วันชัย แสงสุวรรณ	นักกฎหมาย/ทนายความ

๓.๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ (Interview) เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบปลายเปิด จำนวน ๑ ฉบับ แบ่งเป็น ๔ ตอน ได้แก่

ตอนที่ ๑ ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ ๒ สัมภาษณ์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป จังหวัดสระแก้ว

ตอนที่ ๓ สัมภาษณ์เกี่ยวกับปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนจังหวัดสระแก้ว

ตอนที่ ๔ สัมภาษณ์เกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรมกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนจังหวัดสระแก้ว ตามหลักอภิธานิธรรม

๑. การสร้างเครื่องมือ

โดยดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอนดังนี้

๑) กำหนดประเด็นหลักในการสัมภาษณ์ตามกรอบแนวคิดการวิจัย ระบุรายการข้อมูลที่ต้องการในแต่ละประเด็น

๒) จัดทำร่างแบบสัมภาษณ์และรายการข้อคำถามแต่ละประเด็น

๓) ตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ โดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและการใช้ภาษา จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

๔) แก้ไขและปรับปรุงให้เป็นแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์แล้วจึงนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจริง

๒. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

๑) นำแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดสระแก้วในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ.๒๕๖๒ ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ แนะนำเพิ่มเติม ปรับปรุงแก้ไขสำนวนภาษา และตัดข้อความที่สื่อความหมายไม่ชัดเจนหรือไม่จำเป็นออกไป เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สื่อความหมายชัดเจน เข้าใจง่ายตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

๒) นำแบบสัมภาษณ์ที่อาจารย์ที่ปรึกษาฯ อนุมัติแล้วมาปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

๓.๒.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

การสัมภาษณ์ (Interview) การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่มีคำถามกำหนดไว้ชัดเจน เพื่อสัมภาษณ์กลุ่มผู้รู้ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดสระแก้วในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ในพื้นที่ที่ทำวิจัยเกี่ยวกับสภาพปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดสระแก้วในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งผู้วิจัยได้ลงพื้นที่สัมภาษณ์ด้วยตนเอง

การวิจัยครั้งนี้ใช้ทั้งการสัมภาษณ์แบบกึ่งทางการ (Semi-formal interview) และการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview) ดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มประชากรทั้งหมด จึงมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

๑) ขั้นตอนการสัมภาษณ์ ได้แก่ ก่อนลงภาคสนามเพื่อรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้เริ่มต้นด้วยการนัดหมาย วัน เวลา ที่จะสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่าง พร้อมกับขอเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป จังหวัดสระแก้ว พร้อมกันนั้น ผู้วิจัยจะต้องศึกษาประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล เตรียมและศึกษาวิธีใช้เครื่องบันทึกเสียง เตรียมสมุดจดบันทึกและอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้พร้อมก่อนดำเนินการสัมภาษณ์

๒) ขั้นตอนการสัมภาษณ์ ได้แก่ ก่อนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะสนทนาสร้างความคุ้นเคยกับผู้ให้สัมภาษณ์ แจ้งวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ อธิบายเหตุผลและขออนุญาตใช้เครื่องบันทึกเสียงในขณะที่สัมภาษณ์ ขออนุญาตใช้กล้องถ่ายรูปเพื่อใช้อ้างอิงในการสัมภาษณ์ รวมทั้งแจ้งให้ทราบว่าข้อมูลต่าง ๆ ที่บันทึกเสียงไว้ผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับ หากผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ประสงค์ที่จะให้บันทึกเสียงในช่วงใด ผู้วิจัยก็จะไม่บันทึกเสียงเลย

๓.๒.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis)

การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นกระบวนการเริ่มต้นในการศึกษาเพื่อนำไปสู่ข้อสรุปและการจัดทำรายงานหรือวิทยานิพนธ์ ซึ่ง Creswell อ้างว่า การได้มีการวิเคราะห์ข้อมูลในเวลาเดียวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลจะเป็นประโยชน์ในด้านการช่วยให้เห็นภาพหรือโครงสร้างของการศึกษา ดังนั้นเมื่อสัมภาษณ์เสร็จ จึงควรมีการถอดเทปออกมาให้รวดเร็วและทำการวิเคราะห์เพื่อให้ข้อมูลสามารถสนับสนุน และอ้างอิงในส่วนต่าง ๆ ไปพร้อม ๆ กัน โดยใช้คำถามการวิจัยเป็นตัวตั้ง ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลโดยทั่ว ๆ ไปต้องมีความเชื่อมโยง และบูรณาการสิ่งที่เกิดขึ้นเพื่อนำไปสู่การตีความและอภิปรายผลที่เป็นเอกภาพ^๑

^๑Creswell, J. W., Plano Clark, V. L., Gutmann, M. L., & Hanson, W. E., *Advanced Mixed Methods Research Designs*, (Thousand Oaks, CA: Sage, 2003), p. 229.

๓.๓ การวิจัยเชิงปริมาณ

เพื่อให้เกิดความเชื่อถือในเชิงประจักษ์ข้อมูล และวิเคราะห์ให้ทราบถึงเหตุผลที่มีส่วนสัมพันธ์กันกับข้อมูลเชิงคุณภาพ และลดช่องจุดด้อยของข้อมูลเชิงคุณภาพ

๓.๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ไว้ดังนี้

๑) ประชากร

ได้แก่ ประชาชนในจังหวัดสระแก้ว ที่เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมด ๔๓๖,๓๔๗ คน^๒

๒) กลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยนำจำนวนประชากรมาหาขนาดตัวอย่าง โดยใช้สูตรการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของ ทาโรยามาเน่ (Taro Yamane) ดังนี้^๓

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัย

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (ในการวิจัยครั้งนี้กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 0.05)

$$\text{แทนค่า } n = \frac{436,347}{1 + 436,347 \times (0.05)^2}$$

$$\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่าง} = 399.63$$

$$\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่าง} = ๔๐๐ \text{ คน}$$

ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความครอบคลุมกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการคำนวณให้สามารถเป็นตัวแทนของประชากรได้อย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงใช้เทคนิคและวิธีการสุ่มตัวอย่างการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างครอบคลุม จำนวน ๔๐๐ คน นำกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากสูตรคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของ ทาโร ยามาเน่ และนำมาหาอัตราสัดส่วนของประชากรเพื่อหากกลุ่มตัวอย่างแยกแต่ละเขตเลือกตั้ง (Proportional Size) โดยการหาอัตราสัดส่วน ตามสูตรดังนี้^๔

^๒สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งจังหวัดสระแก้ว, “ข้อมูลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒”. (อัดสำเนา).

^๓ยุทธพงษ์ ไกยวรรณ, *พื้นฐานการวิจัย*, (กรุงเทพมหานคร : สุริยาสารสิน, ๒๕๕๓), หน้า ๗๙.

^๔กัลยา วานิชย์บัญชา, *สถิติสำหรับงานวิจัย*, (กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์ และบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๘), หน้า ๑๙.

$$n_1 = \frac{N_i}{N} \times n$$

n_1 = จำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละเขตเลือกตั้ง

N_i = จำนวนประชากรแต่ละเขตเลือกตั้ง

n = จำนวนกลุ่มตัวอย่างรวมทุกเขตเลือกตั้ง

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

จึงทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย แยกออกเป็นแต่ละเขตเลือกตั้ง ดังรายละเอียดในตารางที่ ๓.๑

ตารางที่ ๓.๑ แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย	จำนวน (คน)	สูตร $n_1 = \frac{N_i \times N}{N}$	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
๑. เขตเลือกตั้งที่ ๑ (ประกอบด้วยอำเภอเมือง สระแก้ว อำเภอเขาฉกรรจ์ และอำเภอวังน้ำเย็น (เฉพาะตำบลทุ่งมหาเจริญ))	๑๕๒,๑๘๓	$\frac{๔๐๐ \times ๑๕๒,๑๘๓}{๔๓๖,๓๔๗}$	๑๓๙
๒. เขตเลือกตั้งที่ ๒ (ประกอบด้วยอำเภอคลอง หาด อำเภอวังสมบูรณ์ อำเภอ วังน้ำเย็น (ยกเว้นตำบลทุ่ง มหาเจริญ) และอำเภอวัฒน านคร (ยกเว้นตำบลแซร์อ และตำบลช่องกุ่ม))	๑๔๐,๒๘๙	$\frac{๔๐๐ \times ๑๔๐,๒๘๙}{๔๓๖,๓๔๗}$	๑๒๙
๓. เขตเลือกตั้งที่ ๓ (ประกอบด้วยอำเภออรัญ ประเทศ อำเภอโคกสูง อำเภอ ตาพระยา และอำเภอวัฒน านคร (เฉพาะตำบลแซร์อ และตำบลช่องกุ่ม))	๑๔๓,๘๗๕	$\frac{๔๐๐ \times ๑๔๓,๘๗๕}{๔๓๖,๓๔๗}$	๑๓๒
รวม	๔๓๖,๓๔๗		๔๐๐

๓.๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมาจากการศึกษาค้นคว้าแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ รวมทั้งเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีลำดับขั้นตอนดังนี้

๑. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

- ๑) ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป จังหวัดสระแก้ว
- ๒) กำหนดกรอบแนวคิด ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย
- ๓) กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัยโดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาคณะศึกษานิพนธ์
- ๔) สร้างเครื่องมือการวิจัย
- ๕) นำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษาคณะศึกษานิพนธ์ และเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข
- ๖) นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่จะดำเนินการวิจัยเพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงของเครื่องมือ
- ๗) นำมาปรับปรุงแก้ไข
- ๘) จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

๒. ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามกรอบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป จังหวัดสระแก้ว เพื่อใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น ๓ ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ ๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ และระดับรายได้ ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check List)

ส่วนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป จังหวัดสระแก้ว ในด้านต่าง ๆ ดังนี้ ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง จำนวน ๗ ข้อ ด้านการสื่อสารทางการเมือง จำนวน ๗ ข้อ และด้านการมีส่วนร่วมในพรรคการเมือง จำนวน ๗ ข้อ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)

มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- ๕ หมายถึง มีส่วนร่วมทางการเมือง ในระดับมากที่สุด
- ๔ หมายถึง มีส่วนร่วมทางการเมือง ในระดับมาก

๓ หมายถึง มีส่วนร่วมทางการเมือง ในระดับปานกลาง

๒ หมายถึง มีส่วนร่วมทางการเมือง ในระดับน้อย

๑ หมายถึง มีส่วนร่วมทางการเมือง ในระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป จังหวัดสระแก้ว ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open Ended Question)

๓. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

๑) ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาฯ ศึกษาคู่มือและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้

๒) หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จ เสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาฯ ศึกษาคู่มือ เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระ และโครงสร้างของคำถาม รูปแบบของแบบสอบถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์รายข้อ (Index of Item-Objective Congruence)^๕ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ ๐.๖ ถึง ๑.๐ จำนวน ๕ ท่าน ดังนี้

(๑) พระศรีปริยัติคุณาภรณ์, ผศ.ดร.

วุฒิการศึกษา Ph.D. (Buddhist Studies)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์สิรินธรราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

(๒) รศ.ดร. เต็มศักดิ์ ทองอินทร์

วุฒิการศึกษา Ph.D. (Political Sciences)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

(๓) รศ. อนุภูมิ โขวเกษม

วุฒิการศึกษา M.A. (Politics)

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

(๔) รศ.ดร. มานพ นักการเรือน

วุฒิการศึกษา Ph.D. (Social Sciences)

^๕ เรืองเดียวกัน, หน้า ๒๔๓-๒๔๔.

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 (๕) ดร. กาญจนา คำจตุ
 วุฒิการศึกษา Ph.D. (Political Sciences)
 ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓) นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบแก้ไขความถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญมา คำนวณหาค่าของความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) ของแบบสอบ โดยใช้สูตร^๖ ดังนี้คือ

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC = ดรรชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับวัตถุประสงค์
 $\sum R$ = ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
 N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
 โดยที่ +๑ = แนใจว่าสอดคล้อง
 ๐ = ไม่แนใจว่าสอดคล้อง
 -๑ = แนใจว่าไม่สอดคล้อง

ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ประชาชนจังหวัดสระแก้วในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒” ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกข้อคำถามที่มี ค่าความสอดคล้องแบบ IOC ที่มีค่าตั้งแต่ ๐.๖ ขึ้นไป ซึ่งชี้ให้เห็นว่าคำถามแต่ละข้อมีความตรงเชิง เนื้อหา และสามารถนำแบบทดสอบนี้ไปหาค่าความเชื่อมั่น (Try Out) ได้

๔) หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มประชาชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๓๐ คน เพื่อหา ค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)^๗

๕) นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์ เพื่อ ขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการวิจัย

^๖พิสนุ ผ่องศรี, วิจัยทางการศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท พร็อพเพอร์ตี้พริ้นท์, ๒๕๕๐), หน้า ๑๓๙.

^๗Lee J. Cronbach, *Essentials of Psychological Testing*, 4th ed., (New York: Harper & Row, ๑๙๗๑). p. 67.

๓.๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนตามลำดับดังนี้

๑) ขอนหนังสืออนุญาตแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูล จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

๒) ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามตามที่กำหนดไว้ โดยขอความร่วมมือจากประชาชนในจังหวัดสระแก้ว จำนวน ๔๐๐ ชุด

๓) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบให้สมบูรณ์ด้วยตนเอง

๔) นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องอีกครั้ง

๕) จัดหมวดหมู่ของข้อมูล แล้วบันทึกข้อมูลเป็นรหัสไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์

๖) ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

๗) ประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์

๓.๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลและจัดกระทำข้อมูลจาก แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ดังต่อไปนี้

๑) การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ วิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) และค่าความถี่ (Frequency)

๒) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในจังหวัดสระแก้ว วิเคราะห์โดยใช้การหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

๓) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในจังหวัดสระแก้ว วิเคราะห์โดยใช้การหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยมีเกณฑ์การแปลค่าดังนี้

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยยึดเกณฑ์^๕ ดังนี้

ช่วงค่าเฉลี่ย	การแปลผล
๔.๕๐ - ๕.๐๐	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด
๓.๕๐ - ๔.๔๙	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการมีส่วนร่วมในระดับมาก
๒.๕๐ - ๓.๔๙	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง
๑.๕๐ - ๒.๔๙	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการมีส่วนร่วมในระดับน้อย
๑.๐๐ - ๑.๔๙	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการมีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด

๔) การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป จังหวัดสระแก้ว โดยใช้ค่าสถิติความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

เมื่อผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และจากการสัมภาษณ์ ก็นำมาทำการสนทนากลุ่ม ดังต่อไปนี้

- ๑) จัดกลุ่มเอกสารที่จะวิเคราะห์ สังเคราะห์ออกเป็นกลุ่มข้อมูลต่าง ๆ
- ๒) นำข้อมูลจากกลุ่มเอกสารมาทำการวิเคราะห์เนื้อหา สรุปประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในจังหวัดสระแก้ว
- ๓) การวิเคราะห์ข้อมูล การประชุมสนทนากลุ่ม โดยจัดระเบียบข้อมูลให้มีความต่อเนื่องตามลำดับเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง เป็นการจัดสนทนากลุ่มเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลตามประเด็นกรอบแนวคิดที่ได้กำหนดไว้ในเบื้องต้น เพื่อศึกษาแนวคิดและทฤษฎี เพื่อศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในจังหวัดสระแก้ว โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างประชากร จำนวนทั้งสิ้น ๒๐ รูปหรือคน โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีโอกาสซักถาม ให้ข้อเสนอแนะเป็นไปตามจุดประสงค์การวิจัยที่ตั้งไว้ เพื่อนำข้อมูลไปเป็นแนวทางในการประยุกต์หลักพุทธธรรมกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในจังหวัดสระแก้ว

^๕ ประกอบ กรรณสูตร, สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร : ด่านสุทธาการพิมพ์, ๒๕๔๒), หน้า ๑๐๘.

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดสระแก้วในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒” จากการสัมภาษณ์ ผู้ที่มีประสบการณ์หรือผู้เกี่ยวข้องการพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดสระแก้ว ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดสระแก้ว จำนวน ๒๐ รูปหรือคน โดยมีประเด็นเนื้อหาในการสัมภาษณ์ โดยแยกประเด็นในการวิเคราะห์ออกตามวัตถุประสงค์ คือ ๑) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว ๒) เพื่อศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว และ ๓) เพื่อประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนจังหวัดสระแก้ว ดังนี้

๔.๑ ผลการวิเคราะห์สภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปจังหวัดสระแก้ว ปี พ.ศ. ๒๕๖๒

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปจังหวัดสระแก้ว ปี พ.ศ. ๒๕๖๒

๔.๓ ผลการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนจังหวัดสระแก้ว

๔.๔ การสนทนากลุ่มเฉพาะ

๔.๕ องค์กรความรู้

๔.๑.๑ องค์กรความรู้ที่ได้จากการวิจัย

๔.๑.๒ องค์กรความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

๔.๑ ผลการวิเคราะห์สภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปจังหวัดสระแก้ว ปี พ.ศ. ๒๕๖๒

จากการศึกษาสภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว พบดังต่อไปนี้

จากวัตถุประสงค์ข้อ ๑. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป จังหวัดสระแก้ว ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ดังนี้

๔.๑.๑ สภาพสภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปจังหวัดสระแก้ว ปี พ.ศ. ๒๕๖๒

จากการสัมภาษณ์ สภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปจังหวัดสระแก้ว ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ พบดังนี้

๑. สภาพของครอบครัวจะส่งผลในบางครอบครัว โดยการปลูกฝังค่านิยม จากรุ่นสู่รุ่น การศึกษา ทำให้ประชาชนมีการติดตามข่าวสารทำได้ง่ายขึ้น เพราะรู้สึกว่ามีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของตนเอง นโยบายทางการเมืองมีผลกระทบต่อประชาชนทั่วไปรวมถึงทางศาสนา คนมีความรู้มากขึ้น มีผลต่อการติดตามข่าวสารจากการเรียกรวมตัวชุมนุมทางการเมืองจะรวมตัวได้เร็วมาก ยึดหลักธรรมในการดำเนินชีวิตจะมีผลในการตัดสินใจ ในการมีส่วนร่วมทางการเมือง และการเลือกตั้ง^๑

๒. ประชาชนในจังหวัดสระแก้วมีบริบททางสังคม ทางการเมือง เช่น การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งน้อยกว่าครั้งก่อนจากสถิติการเลือกตั้ง อาจเกิดความไม่เข้าใจกันหรือนักการเมืองไม่สื่อให้ประชาชนรู้เห็นในผลงานที่นักการเมืองทำ ที่ประชาชนได้รับรู้และเห็นจากเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม และทำให้เห็นว่าการเลือกตั้งไม่ได้ส่งผลต่อสังคมของจังหวัด^๒

๓. โดยรวมจากการศึกษาตัวชี้วัดความจำเป็นพื้นฐานของประชาชนในจังหวัดสระแก้วที่ยังไม่บรรลุเป้าหมาย ซึ่งเป็นปัญหาในระดับครัวเรือนของคนในชนบทนั้น จำเป็นที่ต้องให้หน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งรัฐบาลนำไปวางแผนพัฒนาปรับปรุงแก้ไขให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตดีขึ้นผ่านเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐานและพ้นจากปัญหาต่าง ๆ ในโอกาสต่อไป ดังนั้นการมีส่วนร่วมหรือไม่มีส่วนร่วมทางการเมืองประชาชน เกิดจากหลายปัญหาหลายสาเหตุ เช่น พฤติกรรมของนักการเมือง การสื่อสารที่ไม่ตรงกับความต้องการของประชาชน นโยบายที่ไม่อาจตอบโจทย์ความต้องการของท้องถิ่น จากข่าวสารต่าง ๆ ทำให้ประชาชนเบื่อหน่าย^๓

^๑สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^๒สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^๓สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓.

๔. สื่อสังคมออนไลน์มีแพร่หลายและทั่วถึง ทำให้ประชาชนเข้าถึงได้ง่าย การเข้าถึงการเมืองมีหลากหลายข้อเท็จจริง ประชาชนที่ติดตามข่าวสารต้องเลือกที่จะติดตาม ประชาชนต้องเปิดใจรับฟังข่าวสารให้รอบด้าน เพื่อฝึกให้ได้กลั่นกรองรู้จักแยกแยะ ทำให้ข่าวสารประกอบการตัดสินใจ ปัจจุบันการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลางถึงต่ำ โดยสามารถดูได้จากจำนวนผู้ออกมาใช้สิทธิในแต่ละครั้ง โดยมีจำนวนไม่ได้มากขึ้น ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มกองเชียร์ของนักการเมืองหรือผู้ถูกชักชวนให้ไปลงคะแนนแต่ละทีมี^๕

๕. สังคมในจังหวัดสระแก้วเป็นจังหวัดที่อยู่ใกล้ทะเลเข็บชายแดน ที่ระบบสังคมที่มีความหลากหลาย ระบบการเมืองที่ไม่มั่นคง ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ส่วนใหญ่มีปัญหาที่ประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากสาธารณภัยในรอบปี ทั้งภัยที่เกิดจากธรรมชาติและมนุษย์ ส่งผลต่อการไปเลือกตั้งและการมีส่วนร่วมของประชาชน ถึงแม้ว่าการเมืองจะเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาร่วมแสดงความคิดเห็นต่อการเมืองการปกครองของประเทศ แต่ระบบสังคมที่ไม่ค่อยจะเจริญเท่าที่ควร ที่มีนักการเมืองสามารถคุมฐานเสียงได้^๕

๖. สังคมการมีส่วนร่วมของประชาชนในจังหวัดสระแก้ว จะสร้างความผูกพันโดยการสร้างแกนนำที่ก่อกลุ่ตอแทนกันยาวนาน ให้ผลตอแทนแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ ระบบความสัมพันธ์นักการเมืองมีญาติเยอะและพรรคพวกมากช่วยเหลือกัน เรื่องตอแทนเรื่องการเงินการเลือกตั้งยังได้รับจากผู้มีการศึกษาค่ำ รายได้น้อยและยากจน^๖

๗. ปัจจุบันคนในสังคมส่วนใหญ่ยังยึดติดกับระบบอุปถัมภ์ มีการแบ่งกลุ่มใหญ่ย่อย ไม่ค่อยมีส่วนร่วมทางการเมือง จะมีส่วนร่วมเฉพาะช่วงเลือกตั้งใหญ่ ๆ เท่านั้นประชาชนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีมากกับการเลือกตั้ง^๗

๘. สังคมการเลือกตั้งของประชาชนในจังหวัดสระแก้ว การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลาง ปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากความไม่เข้าใจในสิทธิที่พึงมี ที่มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการเมืองการทำงานของนักการเมืองท้องถิ่น ไม่ชัดเจนและอยู่ในวงจำกัด^๘

๙. สังคมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดสระแก้ว อยู่ในระดับเดียวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับประเทศ จากสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองในช่วงหลายปีที่ผ่านมาถึงแม้ว่าจะห่างจากกรุงเทพมหานครก็ตามที แต่ความรุนแรงที่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ อันเป็นปัญหาเรื้อรัง ทั้งในด้านความ

^๕สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๓.

^๕สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^๖สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^๗สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

^๘สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๓.

โปร่งใส การแสวงหาผลประโยชน์ ส่งผลให้ขาดความน่าเชื่อถือในภาพรวมของนักการเมือง จนทำให้ประชาชนรู้สึกว่าการเลือกตั้งไม่ได้ช่วยอะไรประเทศชาติเลย^๙

๑๐. สังคมการเลือกตั้งในจังหวัดสระแก้ว หลังจากเปิดหีบลงคะแนนเลือกตั้ง มีประชาชนทยอยเดินทางมาลงคะแนนกันอย่างคึกคัก ไม่พบการกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้งแต่อย่างใด เจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกในการเลือกตั้งได้ช่วยอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวชาวไทยและพนักงานชาวไทยที่ทำงานในกาสิโนฝั่งปอยเปต เดินทางกลับมาใช้สิทธิ์เลือกตั้งในฝั่งไทย กลับเข้ามาลงคะแนนเลือกตั้งได้โดยไม่ถือว่าขาดงานหรือเป็นวันลาแต่อย่างใด^{๑๐}

๑๑. สังเกตได้จากประชากรที่มีสิทธิ์เลือกตั้งี่แสนกว่าคนแต่ไปใช้สิทธิ์แค่สองแสนกว่า ถ้าเทียบเป็นสถิติน้อยกว่าครั้งที่แล้ว หรือลดลงจากครั้งที่แล้ว ซึ่งประมาณเจ็ดสิบล้านกว่าเปอร์เซ็นต์ครั้งสุดท้ายที่แล้ว ประมาณหกสิบล้านกว่าเปอร์เซ็นต์ ถ้ามองภาพรวมประชาชนระดับชุมชนภาคีเครือข่ายก็มาให้ความร่วมมือกันดี^{๑๑}

๑๒. จังหวัดสระแก้ว มีสภาพที่อยู่อาศัยประชากรมีหลากหลายเผ่าพันธุ์ คือ ๑) ประชาชนที่มีถิ่นที่อยู่จริงตามภูมิลำเนา และ ๒) ประชากรที่อาศัยอยู่ตามตะเข็บชายแดน แรงงานข้ามฝั่งข้ามชาติ เพียงเพื่อมาประกอบอาชีพ หรือเพื่อพักอาศัยไปทำงาน การมีส่วนร่วมทางการเมืองของคนกลุ่มนี้จึงน้อย เนื่องจากจังหวัดสระแก้ว เป็นจังหวัดที่มีการค้าชายแดน ทำให้มีกิจกรรมต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมาย ซึ่งล้วนแต่ก่อให้เกิดปัญหามลพิษทางน้ำ เช่น น้ำเสีย ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของประชาชน หวังจะพื้้นักการเมืองในการแก้ปัญหาให้ท้องถิ่น หากนักการเมืองเข้าใจปัญหาจะสามารถซื้อใจคนในจังหวัดสระแก้วได้^{๑๒}

๑๓. ปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง เนื่องจากเป็นสังคมที่นักการเมืองเดิม ๆ ที่มีความสัมพันธ์เฉพาะกลุ่ม ทำให้ไม่เห็นการเจริญเติบโตของนักการเมืองคนเดิม ๆ ที่เป็นมาหลายสมัยแต่ไม่มีการพัฒนาให้เห็นเป็นรูปธรรมได้จริง การพบปะ พูดคุยกับประชาชน แทบจะไม่มีเลยระหว่างประชาชนกับนักการเมือง โดยเฉพาะช่วงที่มีการประท้วงเรียกร้องด้วยเงื่อนไขต่าง ๆ^{๑๓}

๑๔. ปัจจุบัน การเจริญเติบโตของจังหวัดสระแก้ว ก็ยังล้าหลัง ประชากรจำนวนมากก็ยังเป็นสังคมเกษตรกรรม จึงตามมาด้วยประชากรแฝงเข้ามาอาศัยอยู่ในจังหวัดเพื่อประกอบอาชีพและประชากรหน้าใหม่เข้ามาอาศัยอยู่อย่างถาวรหรือกึ่งถาวร หรือกึ่งถาวร อันได้แก่ การเดินทางเพื่อไปเล่นกาสิโนฝั่งเขมร อย่างไรก็ตามจังหวัดสระแก้วยังมีพื้นที่เกษตรกรรมเดิมที่ยังคงรักษาพื้นที่เพาะปลูก พืชสวนประจำ

^๙ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๑๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๑๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๑๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๑๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

ถิ่นอันได้แก่ ผลไม้ การปลูกข้าว และเลี้ยงสัตว์ ทำให้ประชาชนในจังหวัด มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ที่แตกต่างกัน ในแต่ละลักษณะทั้งสี่ประการ จึงเป็นตัวแปรที่สำคัญที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง^{๑๔}

๑๕. ปัญหาการตัดสินใจไปเลือกตั้งของประชาชน เพราะส่วนหนึ่งต้องการความชัดเจนให้การเมืองมีระบบที่มั่นคง ลดการประท้วงเพื่อเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ อาจจะลดปัญหาด้านเศรษฐกิจได้ ประชาชนจำเป็นต้องทำมาหากิน ทหารายได้เลี้ยงชีพเลี้ยงครอบครัว ปัญหาด้านสังคมและความเป็นอยู่ ถึงแม้ประชาชนไม่ชอบพฤติกรรมนักการเมืองบางคน^{๑๕}

๑๖. ประชาชนบางส่วนบางพื้นที่ในระดับท้องถิ่นไม่ได้สนใจการเลือกตั้งเพราะเลือกกี่ครั้งก็ไม่มีอะไรดีขึ้น ค่าครองชีพ ค่าจ้าง แรงงาน ยังไม่รู้ถึงสิทธิหน้าที่ในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง จึงทำให้ประชาชนในพื้นที่เสียสิทธิในการออกเสียง ออกความคิดเห็นและเป็นแนวร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ทางการเมือง^{๑๖}

๑๗. จากปัญหาความเป็นอยู่ของประชาชน ความไม่สะดวกในการให้ความร่วมมือกับหน่วยงานรัฐ ที่อาจจะเกิดจากการสื่อสารที่ไม่เข้าใจกันหรือพฤติกรรมของนักการเมือง นโยบายที่ไม่ตอบสนองประชาชน และความจำเป็นในท้องถิ่น การสื่อสารไม่เข้าถึงพื้นที่ที่จะเป็นการผ่านห้วคະແນน สิ่งที่ชาวบ้านขอไม่ได้ได้สิ่งที่ไม่ได้ขอ^{๑๗}

๑๘. ประชาชนไม่ชอบพฤติกรรมของนักการเมืองบางคน นักการเมืองบางคนไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ชอบใช้อำนาจในทางที่ไม่ควร การสื่อสารที่แสดงให้เห็นการเอาความคิดของตนเองเป็นที่ตั้ง นักการเมืองบางคนแสดงให้เห็นถึงการทำงานที่ไม่สามารถทำงานได้นโยบายที่จริงจัง พรรคการเมืองควรทำตามนโยบายที่หาเสียงไว้^{๑๘}

๑๙. การไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชน เกิดจากปัญหาการสื่อสารของนักการเมืองเข้าถึงคนบางกลุ่ม เนื่องจากนักการเมืองไม่สามารถสื่อสารให้ทั่วถึงได้ การสื่อสารของนักการเมืองขึ้นอยู่กับห้วคະແນนของนักการเมือง ยิ่งไม่ใช่พื้นที่ของนักการเมืองก็ยิ่งต้องทำการบ้านในการลงพบปะประชาชน^{๑๙}

๒๐. ในส่วนของชุมชน ควรมีการให้ความรู้ ชี้ให้เห็นถึงโทษของการซื้อสิทธิขายเสียง อันส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ และปลูกจิตสำนึกความเป็นประชาธิปไตยให้กับชุมชน เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม ในส่วนของการบังคับใช้กฎหมาย คณะกรรมการการเลือกตั้ง

^{๑๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๑๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๑๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๓.

^{๑๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๓.

^{๑๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๑๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๙ วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๓.

ที่เป็นผู้รับผิดชอบต่อการเลือกตั้งทุกระดับ ต้องบังคับใช้กฎหมายการเลือกตั้ง ให้เคร่งครัด รวมทั้งต้องจัดการการเลือกตั้งที่มีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการทุจริตในการเลือกตั้งโดยเด็ดขาด^{๒๐}

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนจังหวัดสระแก้ว ผลที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งลดลงจากครั้งที่แล้ว เนื่องจากประชากรจากหลากหลายพื้นที่มาอาศัย จากปัญหาสังคมที่เป็นจังหวัดชายแดน ปัญหาการไปใช้สิทธิที่ลดลงจากครั้งที่ผ่านมา นักการเมืองเข้าไม่ถึงประชาชนเพราะเป็นการผูกขาดทางการเมือง รัฐอำนวยความสะดวกในการไปใช้สิทธิแก่ประชาชน จากกระแสการประท้วงและเรียกร้องทางการเมือง การบริหารบ้านเมืองของนักการเมือง ที่ไม่ได้ส่งผลต่อเศรษฐกิจและความเจริญของจังหวัดทำให้การไปใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมาลดลง สามารถนำเสนอในรูปแบบแผนภาพได้ดังนี้

แผนภาพที่ ๔.๑ แสดงสภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป จังหวัดสระแก้ว ปี พ.ศ. ๒๕๖๒

๔.๑.๒ การวิเคราะห์ SWOT เพื่อวิเคราะห์สภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป จังหวัดสระแก้ว ปี พ.ศ. ๒๕๖๒

๑. ด้านผลกระทบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป จังหวัดสระแก้ว ปี พ.ศ. ๒๕๖๒

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก สามารถนำมาวิเคราะห์ตามหลัก SWOT โดยจากจุดแข็งและโอกาสที่มี และเพื่อลดโอกาสล้มเหลวผ่านการศึกษาจุดอ่อนและสิ่งกีดขวางที่อาจไม่คาดคิดมาก่อน ปัจจัยภายในของการวิเคราะห์ SWOT ได้แก่ ‘จุดแข็ง’ และ ‘จุดอ่อน’ หมายถึง ความ

^{๒๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒๐ วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๓.

หลากหลายของประชากรที่มาจากหลากหลายพื้นที่ มีหลายเชื้อชาติ ปัญหาสังคมที่เป็นจังหวัดชายแดน การเข้าไม่ถึงประชาชนเพราะเป็นการผูกขาดทางการเมือง การอำนวยความสะดวกของเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐยังไม่ทั่วถึง ไม่สามารถเข้าถึงภาคประชาชนได้อย่างทั่วถึง มักจะผ่านหัวคะแนนเป็นส่วนใหญ่ ปัญหาสำคัญต่าง ๆ ยังไม่ได้รับการแก้ไข เช่น ปัญหาสภาพแวดล้อมด้านเศรษฐกิจเขตชายแดน เป็นต้น ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ตัดสินใจไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งเพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจ สามารถนำมาวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

จุดแข็ง (Strengths)

- การบังคับใช้กฎหมายการเลือกตั้ง
- การรณรงค์ให้ประชาชนไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง
- ประชาชนรู้ถึงสิทธิ หน้าที่ตามกฎหมาย

โอกาส (Opportunities)

- การบังคับใช้กฎหมายของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ผู้รับผิดชอบต่อการเลือกตั้งทุกระดับ ต้องบังคับใช้กฎหมายการเลือกตั้งให้เคร่งครัด
- การป้องกันไม่ให้เกิดการทุจริตในการเลือกตั้งโดยเด็ดขาด
- การปลูกจิตสำนึกความเป็นประชาธิปไตยให้กับชุมชน เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม

- การเข้าถึงภาคประชาชนได้อย่างแท้จริง
- ประชาชนติดตามข่าวสารทางการเมือง

จุดอ่อน (Weaknesses)

- พฤติกรรมของนักการเมือง
- นโยบายของพรรคการเมือง
- การสื่อสารทางการเมือง
- ความขัดแย้งทางการเมือง

อุปสรรค (Threats)

- ภาคประชาชนไม่สะดวกในการให้ความร่วมมือกับหน่วยงานรัฐ
- ประชาชนยังไม่รู้ถึงสิทธิหน้าที่ในการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง
- ประชากรจำนวนมากก็ยังเป็นสังคมเกษตรกรรม
- มีประชากรแฝงเข้ามาอาศัยอยู่ในจังหวัดเพื่อประกอบอาชีพ

ตารางที่ ๔.๑ สรุปสภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป
จังหวัดสระแก้ว ปี พ.ศ. ๒๕๖๒

ข้อที่	ประเด็น	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	ประชากรจากหลากหลายพื้นที่หลายเชื้อชาติ จากปัญหาสังคมที่เป็นจังหวัดชายแดน	๑๘	๑, ๒, ๓, ๔, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๑๗, ๑๘, ๒๐
๒	ปัญหาต่าง ๆ ยังไม่ค่อยได้รับการแก้ไข เช่น ปัญหาสภาพแวดล้อม เป็นเขตชายแดน	๑๖	๑, ๒, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๑๗
๓	การเข้าไม่ถึงประชาชนเพราะเป็นการผูกขาด ทางการเมือง	๑๕	๒, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๑๗
๔	การอำนวยความสะดวกของเจ้าหน้าที่ หน่วยงานภาครัฐ	๑๔	๓, ๔, ๕, ๗, ๘, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๕, ๑๗, ๑๘, ๑๙, ๒๐
๕	การไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งเพื่อแก้ปัญหา เศรษฐกิจ	๑๐	๔, ๕, ๗, ๘, ๙, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕

๔.๒ ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป
จังหวัดสระแก้ว ปี พ.ศ. ๒๕๖๒

จากวัตถุประสงค์ข้อ ๒ เพื่อศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้ง
ทั่วไปของประชาชน จังหวัดสระแก้ว ปี พ.ศ. ๒๕๖๒

จากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสรุปประเด็นหลักเกี่ยวกับปัจจัยการมีส่วนร่วม
ทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว ได้ ๔ ประเด็น
หลัก ๆ คือ สังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และสื่อมวลชน ดังนี้

๔.๒.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในการวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชน ซึ่งมีคุณลักษณะข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับ
ปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ ใช้การวิเคราะห์โดยการแจกแจง
ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการ
บรรยาย ดังปรากฏในตาราง

ตารางที่ ๔.๒ แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n=๔๐๐)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	๒๗๖	๖๙.๐
หญิง	๑๒๔	๓๑.๐
รวม	๔๐๐	๑๐๐.๐
อายุ		
๑๘ - ๒๘ ปี	๓๗	๙.๓
๒๙ - ๓๘ ปี	๖๒	๑๕.๕
๓๙ - ๔๘ ปี	๘๘	๒๒.๐
๔๙ - ๕๘ ปี	๑๑๒	๒๘.๐
๕๙ ปี ขึ้นไป	๑๐๑	๒๕.๐
รวม	๔๐๐	๑๐๐.๐
การศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๑๙๘	๔๙.๕
ปริญญาตรี	๑๗๙	๔๔.๘
สูงกว่าปริญญาตรี	๒๓	๕.๘
รวม	๔๐๐	๑๐๐.๐
อาชีพ		
เกษตรกร	๑๒๗	๓๑.๘
พนักงานบริษัท	๒๒	๕.๕
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	๑๑๗	๒๙.๓
รับจ้างทั่วไป	๘๐	๒๐.๐
ข้าราชการ/พนักงาน		
รัฐวิสาหกิจ		
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	๕๔	๑๓.๕
อื่น ๆ ไม่ระบุ		
รวม	๔๐๐	๑๐๐.๐

ตารางที่ ๔.๒ แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

(n=๔๐๐)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
รายได้		
น้อยกว่า ๑๕,๐๐๑ บาท	๔๐	๑๐.๐
๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท	๑๙๐	๔๗.๕
๒๐,๐๐๑-๒๕,๐๐๐ บาท	๑๕๖	๓๙.๐
๒๕,๐๐๑ บาท ขึ้นไป	๑๔	๓.๕
รวม	๔๐๐	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เพศชาย จำนวน ๒๗๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๙.๐ และเพศหญิง จำนวน ๑๒๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๐ ตามลำดับ

อายุ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ ๔๙ - ๕๘ ปี จำนวน ๑๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๐, อายุ ๕๙ ปี ขึ้นไป จำนวน ๑๐๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๐ อายุ ๓๙ - ๔๘ ปี จำนวน ๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๐ อายุ ๒๙ - ๓๘ ปี จำนวน ๖๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๕ และ อายุ ๑๘ - ๒๘ ปี จำนวน ๓๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๓ ตามลำดับ

การศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน ๑๙๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๕, ปริญญาตรี จำนวน ๑๗๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๘ และ สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน ๒๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๘ ตามลำดับ

อาชีพ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร จำนวน ๑๒๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๘, ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน ๑๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๓ รับจ้างทั่วไป จำนวน ๘๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๐ ค้าขาย ไม่ได้ประกอบอาชีพ จำนวน ๕๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๕ และ พนักงานบริษัท จำนวน ๒๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๕ ตามลำดับ

รายได้ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ ๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๙๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๕, รายได้ ๒๐,๐๐๑-๒๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๕๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๐ รายได้น้อยกว่า ๑๕,๐๐๑ บาท จำนวน ๔๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๐ และ รายได้ ๒๕,๐๐๑ บาท ขึ้นไปจำนวน ๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๕ ตามลำดับ

๔.๒.๒ ผลการวิเคราะห์ที่มีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว

ตารางที่ ๔.๓ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปในจังหวัดสระแก้ว ปี พ.ศ. ๒๕๖๒

(n=๔๐๐)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	๓.๖๘	๐.๖๕	มาก
๒. การสื่อสารทางการเมือง	๓.๔๑	๐.๗๖	มาก
๓. การมีส่วนร่วมในพรรคการเมือง	๓.๒๖	๐.๘๑	ปานกลาง
รวม	๓.๔๖	๐.๖๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ในจังหวัดสระแก้ว โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๔๖$, S.D.=๐.๖๗) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและระดับปานกลาง ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ($\bar{X} = ๓.๖๘$, S.D.=๐.๖๕)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “การสื่อสารทางการเมือง ($\bar{X} = ๓.๔๑$, S.D.=๐.๗๖)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “การมีส่วนร่วมในพรรคการเมือง ($\bar{X} = ๓.๒๖$, S.D.=๐.๘๑)” ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๔ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ในจังหวัดสระแก้ว ด้านการไปใช้สิทธิ

(n=๔๐๐)

ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. การไปตรวจสอบรายชื่อของท่านในบัญชีรายชื่อก่อนการเลือกตั้ง	๓.๙๑	๐.๘๙	มาก
๒. การไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.)	๓.๕๗	๐.๘๔	มาก
๓. ไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงโดยพิจารณาจากพรรคการเมืองเป็นหลัก	๓.๗๒	๐.๘๙	มาก
๔. ไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงโดยยึดถือตัวบุคคลเป็นหลัก	๓.๗๓	๐.๙๑	มาก
๕. การแจ้งเบาะแสหากพบเหตุการณ์ผิดปกติในการเลือกตั้ง	๓.๖๐	๐.๘๖	มาก
๖. การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง	๓.๖๓	๐.๘๑	มาก
๗. การติดตามผลการไปใช้สิทธิเลือกตั้งและผลการนับคะแนน	๓.๕๗	๐.๘๐	มาก
รวม	๓.๖๘	๐.๖๕	มาก

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ในจังหวัดสระแก้ว ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๖๘$, S.D.=๐.๖๕) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “การไปตรวจสอบรายชื่อของท่านในบัญชีรายชื่อก่อนการเลือกตั้ง ($\bar{X}=๓.๙๑$, S.D.=๐.๘๙)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “ไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงโดยยึดถือตัวบุคคลเป็นหลัก ($\bar{X}=๓.๗๓$, S.D.=๐.๙๑)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “การไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ($\bar{X}=๓.๕๗$, S.D.=๐.๘๔)” ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๕ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ในจังหวัดสระแก้ว ด้านการสื่อสารทางการเมือง

(n=๔๐๐)

ด้านการสื่อสารทางการเมือง	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองในสื่อต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น	๓.๔๖	๐.๙๓	มาก
๒. การพูดคุยและวิจารณ์การทำงานของรัฐบาลหรือนักการเมืองทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น	๓.๓๙	๐.๙๕	มาก
๓. การติดตามข่าวสารการแถลงนโยบายของพรรคการเมืองต่าง ๆ	๓.๔๙	๐.๙๔	มาก
๔. การรับฟังการหาเสียงของนักการเมืองผ่านรายการโทรทัศน์	๓.๓๗	๐.๙๒	ปานกลาง
๕. การสื่อสารเรื่องทางการเมืองผ่าน Social Network เช่น face book Line Twister	๓.๔๓	๐.๘๕	มาก
๖. การชักชวนเพื่อนบ้านให้ไปร่วมฟังการปราศรัยทางการเมือง	๓.๔๑	๐.๘๘	มาก
๗. การพูดคุยกับบุคคลภายในครอบครัวเกี่ยวกับเรื่องการเมือง	๓.๓๐	๐.๘๙	ปานกลาง
รวม	๓.๔๑	๐.๗๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ในจังหวัดสระแก้ว ด้านการสื่อสารทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๔๑$, S.D.=๐.๗๖) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและปานกลาง ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “การติดตามข่าวสารการแถลงนโยบายของพรรคการเมืองต่าง ๆ ($\bar{X}=๓.๔๙$, S.D.=๐.๙๔)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองในสื่อต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น ($\bar{X}=๓.๔๖$, S.D.=๐.๙๓)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “การพูดคุยกับบุคคลภายในครอบครัวเกี่ยวกับเรื่องการเมือง ($\bar{X}=๓.๓๐$, S.D.=๐.๘๙)” ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๖ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ในจังหวัดสระแก้ว ด้านการมีส่วนร่วมในพรรคการเมือง

(n=๔๐๐)

ด้านการมีส่วนร่วมในพรรคการเมือง	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. การได้ร่วมรณรงค์ประชาสัมพันธ์ในการดำเนินงานของพรรคการเมือง	๓.๓๐	๐.๘๕	ปานกลาง
๒. การช่วยพรรคการเมือง โฆษณาหาเสียงหรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง	๓.๑๙	๐.๙๙	ปานกลาง
๓. การบริจาคเงินสนับสนุนพรรคการเมือง	๓.๒๔	๑.๑๑	ปานกลาง
๔. การมีส่วนในการสนับสนุนพรรคการเมือง กลุ่มการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง	๓.๒๖	๐.๙๑	ปานกลาง
๕. การมีส่วนร่วมในการประชุมเสนอความคิดเห็นแนวทางที่ติดตามให้พรรคการเมือง	๓.๒๘	๐.๙๓	ปานกลาง
๖. ได้เข้าร่วมรับฟังการแถลงผลงานของพรรคการเมืองและรับฟังการปราศรัยหาเสียงของผู้สมัครหรือพรรคการเมือง	๓.๓๗	๐.๘๗	ปานกลาง
๗. การมีส่วนร่วมในการติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานของพรรคการเมือง	๓.๑๕	๐.๙๑	ปานกลาง
รวม	๓.๒๖	๐.๖๕	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ในจังหวัดสระแก้ว ด้านการมีส่วนร่วมในพรรคการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.26$, S.D. = 0.65) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “ได้เข้าร่วมรับฟังการแถลงผลงานของพรรคการเมืองและรับฟังการปราศรัยหาเสียงของผู้สมัครหรือพรรคการเมือง” ($\bar{X} = 3.37$, S.D. = 0.87) รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “การได้ร่วมรณรงค์ประชาสัมพันธ์ในการดำเนินงานของพรรคการเมือง” ($\bar{X} = 3.30$, S.D. = 0.85) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “การมีส่วนร่วมในการติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานของพรรคการเมือง” ($\bar{X} = 3.15$, S.D. = 0.91) ตามลำดับ

๔.๓ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดสระแก้ว ในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒

จากการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดสระแก้วในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒” ใน ๔ ประเด็น คือ ๑) สังคม ๒) เศรษฐกิจ ๓) วัฒนธรรมทางการเมือง และ ๔) สื่อมวลชน โดยใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๗ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว โดยรวม

(n=๔๐๐)

ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ด้านสังคม	๓.๑๗	๐.๙๐	ปานกลาง
๒. ด้านเศรษฐกิจ	๓.๔๓	๐.๙๗	มาก
๓. ด้านวัฒนธรรมทางการเมือง	๓.๑๕	๐.๙๒	ปานกลาง
๔. ด้านสื่อมวลชน	๓.๕๖	๐.๙๙	มาก
โดยรวม	๓.๓๓	๐.๙๗	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า ปัจจัยที่ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = ๓.๓๓, S.D. = ๐.๙๗) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและปานกลาง ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านสื่อมวลชน (\bar{X} = ๓.๕๖, S.D. = ๐.๙๙) รองลงมาได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ (\bar{X} = ๓.๔๓, S.D. = ๐.๙๗) ด้านสังคม (\bar{X} = ๓.๑๗, S.D. = ๐.๙๐) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านวัฒนธรรมทางการเมือง (\bar{X} = ๓.๑๕, S.D. = ๐.๙๒) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๘ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว ด้านสภาพสังคม

(n=๔๐๐)

ด้านสภาพสังคม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. การเลือกตั้งช่วยแก้ปัญหาบ้านเมือง และสังคมได้	๓.๐๒	๑.๒๕	ปานกลาง
๒. ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อส่งเสริมคนดีให้เข้ามาบริหารบ้านเมือง	๓.๕๗	๑.๐๔	มาก
๓. การเลือกตั้งมีอิทธิพลต่อคนในสังคม ทำให้สังคมเป็นระเบียบและสงบ	๓.๓๖	๐.๙๕	ปานกลาง
๔. การไปเลือกตั้งทำให้บ้านเมืองเกิดความสงบ	๓.๐๔	๑.๐๙	ปานกลาง
๕. การไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อยุติการประท้วงทางการเมืองของผู้คัดค้าน	๒.๗๕	๑.๑๙	ปานกลาง
รวม	๓.๑๖	๐.๙๐	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่า ปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดสระแก้วในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ด้านสภาพสังคม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = ๓.๑๖, S.D. = ๐.๙๐) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและปานกลาง ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อส่งเสริมคนดีให้เข้ามาบริหารบ้านเมือง (\bar{X} = ๓.๕๗, S.D. = ๑.๐๔)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “การเลือกตั้งมีอิทธิพลต่อคนในสังคม ทำให้สังคมเป็นระเบียบและสงบ (\bar{X} = ๓.๓๖, S.D. = ๐.๙๕)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่ว่า “การไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อยุติการประท้วงทางการเมืองของผู้คัดค้าน (\bar{X} = ๒.๗๕, S.D. = ๑.๑๙)” ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๙ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว ด้านเศรษฐกิจ

(n=๔๐๐)			
ด้านเศรษฐกิจ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. นโยบายของพรรคการเมืองหรือผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนไปใช้สิทธิกันมากขึ้น	๓.๕๕	๑.๑๐	มาก
๒. นโยบายของพรรคเป็นความหวังของประชาชน จึงเกิดการตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	๓.๔๒	๑.๐๖	มาก
๓. การชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมืองเพื่อการส่งเสริมหรือคัดค้านส่งผลกับเศรษฐกิจ ทำให้ตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	๓.๔๓	๑.๑๒	มาก
๔. ค่าครองชีพที่สูงขึ้นทำให้ตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	๓.๑๖	๑.๐๖	ปานกลาง
๕. การเลือกตั้งส่งผลต่อความเป็นอยู่และเศรษฐกิจโดยรวม จึงไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อแสดงให้รัฐบาลรู้ว่าประชาชนเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย	๓.๕๙	๑.๑๒	มาก
โดยรวม	๓.๔๓	๐.๙๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๙ พบว่า ปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดสระแก้วในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ด้านเศรษฐกิจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = ๓.๔๓, S.D. = ๐.๙๗) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ ข้อที่ว่า “การเลือกตั้งส่งผลต่อความเป็นอยู่และเศรษฐกิจโดยรวม จึงไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อแสดงให้รัฐบาลรู้ว่าประชาชนเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย (\bar{X} = ๓.๕๙, S.D. = ๑.๑๒)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “นโยบายของพรรคการเมืองหรือผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนไปใช้สิทธิกันมากขึ้น (\bar{X} = ๓.๕๕, S.D. = ๑.๑๐)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “ค่าครองชีพที่สูงขึ้นทำให้ตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง (\bar{X} = ๓.๑๖, S.D. = ๑.๐๖)” ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๐ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับปัจจัยการมีส่วนร่วม
 ทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว ด้าน
 วัฒนธรรม

(n=๔๐๐)

ด้านวัฒนธรรมทางการเมือง	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. การได้ร่วมอภิปรายพูดคุยในประเด็นทาง การเมือง การร่วมประชุมทางการเมือง ทำให้เกิด การสนับสนุนการเลือกตั้ง	๓.๒๕	๑.๐๘	ปานกลาง
๒. คุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นที่รู้จักและมี ผลงานเป็นที่ประจักษ์ทำให้ประชาชนให้ความ ร่วมมือในการไปใช้สิทธิเลือกคนดีเข้าสู่สภา	๓.๔๒	๑.๒๗	มาก
๓. การส่งเสริมและสนับสนุนการเลือกตั้งในโรงเรียน โดยนักเรียนเป็นตัวแทนเพื่อสื่อไปถึงผู้ปกครอง	๓.๓๒	๑.๑๑	ปานกลาง
๔. ชมรม สมาคม กลุ่มอิทธิพล และกลุ่ม ผลประโยชน์ต่าง ๆ จะผลักดันการตัดสินใจไปใช้ สิทธิเลือกตั้ง	๓.๐๙	๑.๐๕	ปานกลาง
๕. ผู้ที่มีบุญคุณหรือเหนือกว่า มีอิทธิพลต่อการไปใช้ สิทธิเลือกตั้ง	๒.๗๑	๑.๔๓	ปานกลาง
โดยรวม	๓.๑๖	๐.๙๒	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๐ พบว่า ปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัด
 สระแก้วในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ด้านวัฒนธรรมทางการเมือง โดยรวม อยู่ในระดับปาน
 กลาง (\bar{X} = ๓.๑๖, S.D. = ๐.๙๒) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่าดังนี้ ข้อที่
 มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “คุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นที่รู้จักและมีผลงานเป็นที่
 ประจักษ์ทำให้ประชาชนให้ความร่วมมือในการไปใช้สิทธิเลือกคนดีเข้าสู่สภา (\bar{X} = ๓.๔๒, S.D. =
 ๑.๒๗)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “การส่งเสริมและสนับสนุนการเลือกตั้งในโรงเรียนโดยนักเรียนเป็น
 ตัวแทนเพื่อสื่อไปถึงผู้ปกครอง (\bar{X} = ๓.๓๒, S.D. = ๑.๑๑)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “ผู้
 ที่มีบุญคุณหรือเหนือกว่า มีอิทธิพลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง (\bar{X} = ๒.๗๑, S.D. = ๑.๔๓)” ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๑ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว ด้านสื่อมวลชน

(n=๔๐๐)

ด้านสื่อมวลชน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ข่าวสารทางการเมือง ทำให้ประชาชนเกิดความสนใจในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	๓.๕๓	๑.๑๓	มาก
๒. สื่อการรณรงค์การเลือกตั้งที่แพร่กระจายหลายช่องทางสามารถเชิญชวนให้ประชาชนตกลงใจไปเลือกตั้ง	๓.๕๑	๑.๒๓	มาก
๓. การสื่อสารที่เปิดเผยทำให้ประชาชนเห็นผลงานหรือคุณค่าของการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	๓.๕๖	๑.๑๘	มาก
๔. การเผยแพร่การเลือกตั้งของสื่อทุกประเภททำให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารมากยิ่งขึ้น จึงตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	๓.๖๒	๑.๐๔	มาก
๕. การวิพากษ์วิจารณ์ของสื่อในการทำงานของผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งทำให้ง่ายต่อการตัดสินใจไปเลือกตั้ง เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย	๓.๕๗	๑.๐๔	มาก
รวม	๓.๕๖	๐.๙๙	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๑ พบว่า ปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดสระแก้วในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ด้านสื่อมวลชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = ๓.๕๖, S.D. = ๐.๙๙) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “การเผยแพร่การเลือกตั้งของสื่อทุกประเภททำให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารมากยิ่งขึ้น จึงตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง (\bar{X} = ๓.๖๒, S.D. = ๑.๐๔)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “การวิพากษ์วิจารณ์ของสื่อในการทำงานของผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งทำให้ง่ายต่อการตัดสินใจไปเลือกตั้ง เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย (\bar{X} = ๓.๕๗, S.D. = ๑.๐๔)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “สื่อการรณรงค์การเลือกตั้งที่แพร่กระจายหลายช่องทางสามารถเชิญชวนให้ประชาชนตกลงใจไปเลือกตั้ง (\bar{X} = ๓.๕๑, S.D. = ๑.๒๓)” ตามลำดับ

สรุปได้ว่า ประชาชนมีความเห็นว่าปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว ประกอบด้วยปัจจัย ๑) ด้านสื่อมวลชน ๒) ด้านเศรษฐกิจ ๓) ด้านสังคม และ ๔) ด้านวัฒนธรรมทางการเมือง

๔.๒.๔ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว

จากการวิจัยเชิงสำรวจโดยการแจกแบบสอบถามข้อมูลการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนจังหวัดสระแก้ว รวมทั้งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนจังหวัดสระแก้ว ได้แก่ สภาพสังคม สภาพเศรษฐกิจ วัฒนธรรมทางการเมือง และสื่อมวลชน และการประยุกต์ใช้หลักธรรม การทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในจังหวัดสระแก้ว มีรายละเอียดดังนี้คือ

สมมติฐานที่ ๑ สภาพสังคม มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว

จากการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย (Simple Linear Regression) โดยกำหนดให้ตัวแปรตาม การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไป (Y) และตัวแปรต้น เป็นสภาพสังคม (X1) ผลการวิเคราะห์ มีรายละเอียดดังนี้ คือ

ตารางที่ ๔.๑๒ ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย โดยกำหนดให้ตัวแปรตาม เป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไป (Y) และตัวแปรต้น เป็นสภาพทางสังคม (X1)

Variables Entered/Removed ^a			
Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	X1 ^b	.	Enter

a. Dependent Variable: Y

b. All requested variables entered.

Model Summary				
Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	0.863	0.744	0.744	0.40236

a. Predictors: (Constant), X1

ANOVA^a

Model	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1 Regression	187.476	1	187.476	158.014	0.000 ^b
Residual	64.434	398	0.162		
Total	251.909	399			

a. Dependent Variable: Y

b. Predictors: (Constant), X1

Coefficients^a

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
1 (Constant)	.932	0.073		12.743	0.000
X1	.758	0.022	0.863	34.030	0.000

a. Dependent Variable: Y

จากผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นแบบง่ายข้างต้น ได้สมการการถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย คือ

$$Y = 0.932 + 0.758 (X1)$$

โดยมี $F = 158.014$, $p\text{-value} = 0.000$, $R\text{-square} = 0.863$ (86.3%),

$$\text{และ } \beta 1 = 0.863$$

แสดงว่า สภาพทางสังคม (X1) มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในจังหวัดสระแก้ว (Y) (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๐๐) ซึ่งสภาพทางสังคม (X1) สามารถอธิบายความผันแปรของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในจังหวัดสระแก้ว (Y) ได้ร้อยละ ๘๖.๓ โดยมีสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน ($\beta 1$) เท่ากับ ๐.๘๖๓

สมมติฐานที่ ๒ สภาพเศรษฐกิจ มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว

จากการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย (Simple Linear Regression) โดยกำหนดให้ตัวแปรตาม การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไป (Y) และตัวแปรต้น เป็นสภาพเศรษฐกิจ (X2) ผลการวิเคราะห์ มีรายละเอียดดังนี้ คือ

ตารางที่ ๔.๑๓ ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย โดยกำหนดให้ตัวแปรตาม เป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไป (Y) และตัวแปรต้น เป็นสภาพเศรษฐกิจ (X2)

Variables Entered/Removed ^a			
Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	X2 ^b	.	Enter

a. Dependent Variable: Y

b. All requested variables entered.

Model Summary				
Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	0.801	0.642	0.641	0.47578

a. Predictors: (Constant), X2

ANOVA ^a						
Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	161.815	1	161.815	714.833	0.000 ^b
	Residual	90.094	398	0.226		
	Total	251.909	399			

a. Dependent Variable: Y

b. Predictors: (Constant), X2

Coefficients^a

Model	Unstandardized		Standardized	T	Sig.
	Coefficients		Coefficients		
	B	Std. Error	Beta		
1 (Constant)	1.074	0.088		12.275	0.000
X2	0.657	0.025	0.801	26.736	0.000

a. Dependent Variable: Y

จากผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นแบบง่ายข้างต้น ได้สมการการถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย คือ

$$Y = 1.074 + 0.657 (X2)$$

โดยมี $F = 714.833$, $p\text{-value} = 0.000$, $R\text{-square} = .642$ (64.2%),

และ $\beta 2 = 0.801$

แสดงว่า สภาพทางเศรษฐกิจ (X2) มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนจังหวัดสระแก้ว (Y) (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๐๐) ซึ่งสภาพทางเศรษฐกิจ (X2) สามารถอธิบายความผันแปรของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในจังหวัดสระแก้ว (Y) ได้ร้อยละ ๖๔.๒ โดยมีสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน ($\beta 2$) เท่ากับ ๐.๘๐๑

สมมติฐานที่ ๓ วัฒนธรรมทางการเมือง มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว

จากการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย (simple linear regression) โดยกำหนดให้ตัวแปรตาม การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไป (Y) และตัวแปรต้น เป็นวัฒนธรรมทางการเมือง (X3) ผลการวิเคราะห์ มีรายละเอียดดังนี้ คือ

ตารางที่ ๔.๑๔ ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย โดยกำหนดให้ตัวแปรตาม เป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไป (Y) และตัวแปรต้น เป็นวัฒนธรรมทางการเมือง (X3)

Variables Entered/Removed ^a			
Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	X3 ^b	.	Enter

a. Dependent Variable: Y

b. All requested variables entered.

Model Summary				
Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	0.888	0.788	0.787	0.36632

a. Predictors: (Constant), X2

ANOVA ^a						
Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	198.501	1	198.501	1479.223	0.000 ^b
	Residual	53.409	398	0.134		
	Total	251.909	399			

a. Dependent Variable: Y

b. Predictors: (Constant), X3

Coefficients ^a						
Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	T	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	0.893	0.066		13.561	0.000
	X3	0.770	0.020	0.888	38.461	0.000

a. Dependent Variable: Y

จากผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นแบบง่ายข้างต้น ได้สมการการถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย คือ

$$Y = 0.893 + 0.770 (X_3)$$

โดยมี $F = 1479.223$, $p\text{-value} = 0.000$, $R\text{-square} = .788$ (78.8%),
และ $\beta_3 = 0.888$

แสดงว่า วัฒนธรรมทางการเมือง (X_3) มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนจังหวัดสระแก้ว (Y) (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๐๐) ซึ่งวัฒนธรรมทางการเมือง (X_3) สามารถอธิบายความผันแปรของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนจังหวัดสระแก้ว (Y) ได้ร้อยละ ๗๘.๘ โดยมีสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β_3) เท่ากับ ๐.๘๘๘

สมมติฐานที่ ๔ สื่อมวลชน มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว

จากการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย (Simple Linear Regression) โดยกำหนดให้ตัวแปรตาม การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไป (Y) และตัวแปรต้น เป็นสื่อมวลชน (X4) ผลการวิเคราะห์ มีรายละเอียดดังนี้ คือ

ตารางที่ ๔.๑๕ ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย โดยกำหนดให้ตัวแปรตาม เป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไป (Y) และตัวแปรต้น เป็นสื่อมวลชน (X4)

Variables Entered/Removed^a

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	X4 ^b	.	Enter

a. Dependent Variable: Y

b. All requested variables entered.

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	0.818	0.670	0.669	0.45734

a. Predictors: (Constant), X4

ANOVA^a

Model	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1 Regression	168.664	1	168.664	806.393	0.000 ^b
Residual	83.245	398	0.209		
Total	251.909	399			

a. Dependent Variable: Y

b. Predictors: (Constant), X4

Coefficients^a

Model	Unstandardized		Standardized	T	Sig.
	Coefficients		Coefficients		
	B	Std. Error	Beta		
1 (Constant)	0.983	0.086		11.485	0.000
X4	0.658	0.023	0.818	28.397	0.000

a. Dependent Variable: Y

จากผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นแบบง่ายข้างต้น ได้สมการการถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย คือ

$$Y = 0.983 + 0.658 (X4)$$

โดยมี $F = 806.393$, $p\text{-value} = 0.000$, $R\text{-square} = .670$ (67.0%),

และ $\beta_4 = 0.818$

แสดงว่า สื่อมวลชน (X4) มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนจังหวัดสระแก้ว (Y) (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๐๐) ซึ่งสื่อมวลชน (X4) สามารถอธิบายความผันแปรของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนจังหวัดสระแก้ว (Y) ได้ร้อยละ ๖๗.๐ โดยมีสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β_4) เท่ากับ ๐.๘๑๘

สมมติฐานที่ ๒.๔ สภาพสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรมทางการเมือง และสื่อมวลชน และการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรม มีอิทธิพลร่วมกันต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไป

จากการวิเคราะห์การถดถอยแบบขั้นตอน (Stewise Regression) โดยกำหนดให้ตัวแปรตาม เป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไป (Y) และตัวแปรต้น เป็นสภาพสังคม (X1), เศรษฐกิจ (X2), วัฒนธรรมทางการเมือง (X3) และ สื่อมวลชน (X4) ผลการวิเคราะห์ มีรายละเอียด ดังนี้ คือ

ตารางที่ ๔.๑๖ ผลการวิเคราะห์การถดถอยการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไป (Y) และตัวแปรต้น เป็นสภาพสังคม (X1), เศรษฐกิจ (X2), วัฒนธรรมทางการเมือง (X3) และ สื่อมวลชน (X4)

Variables Entered/Removed ^a			
Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	X3	.	Stepwise (Criteria: Probability-of-F-to-enter <= .050, Probability-of-F-to-remove >= .100).
2	X2	.	Stepwise (Criteria: Probability-of-F-to-enter <= .050, Probability-of-F-to-remove >= .100).
3	X4	.	Stepwise (Criteria: Probability-of-F-to-enter <= .050, Probability-of-F-to-remove >= .100).
4	X1	.	Stepwise (Criteria: Probability-of-F-to-enter <= .050, Probability-of-F-to-remove >= .100).

a. Dependent Variable: Y

Model Summary				
Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	0.888 ^a	0.788	0.787	0.36632
2	0.959 ^b	0.919	0.919	0.22662
3	0.985 ^c	0.970	0.970	0.13786
4	0.876 ^d	0.724	0.722	0.10884

a. Predictors: (Constant), X3

b. Predictors: (Constant), X3, X2

- c. Predictors: (Constant), X3, X2, X4
 d. Predictors: (Constant), X3, X2, X4, X1

ANOVA^a

	Model	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	157.185	1	157.185	1479.223	0.000 ^b
	Residual	94.724	398	0.238		
	Total	251.909	399			
2	Regression	167.745	2	83.873	395.626	0.000 ^c
	Residual	84.164	397	0.212		
	Total	251.909	399			
3	Regression	173.897	3	57.966	294.243	0.000 ^d
	Residual	78.012	396	0.197		
	Total	251.909	399			
4	Regression	198.584	4	49.646	367.747	0.000 ^e
	Residual	5.925	395	0.015		
	Total	251.909	399			

a. Dependent Variable: Y

b. Predictors: (Constant), X3

c. Predictors: (Constant), X3, X2

d. Predictors: (Constant), X3, X2, X4

e. Predictors: (Constant), X3, X2, X4, X1

Coefficients^a

Model		Unstandardized		Standardized	T	Sig.
		Coefficients		Coefficients		
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	0.893	0.066		13.561	0.000
	X4	0.770	0.020	0.888	38.461	0.000
2	(Constant)	0.341	0.046		7.385	0.000
	X4	0.554	0.015	0.639	36.842	0.000
	X2	0.360	0.014	0.439	25.357	0.000
3	(Constant)	0.098	0.030		3.324	0.001
	X4	0.401	0.011	0.462	36.885	0.000
	X1	0.311	0.009	0.379	35.105	0.000
	X2	0.252	0.010	0.313	26.013	0.000
4	(Constant)	0.098	0.030		3.324	0.001
	X4	0.401	0.011	0.462	36.885	0.000
	X1	0.311	0.009	0.379	35.105	0.000
	X2	0.252	0.010	0.313	26.013	0.000
	X3	0.251	0.008	0.309	25.018	0.000

a. Dependent Variable: Y

Excluded Variables^a

	Model	Beta In	t	Sig.	Partial Correlation	Collinearity Statistics Tolerance
1	X1	0.443 ^b	15.753	0.000	0.620	0.416
	X2	0.439 ^b	25.357	0.000	0.786	0.679
	X4	0.404 ^b	16.973	0.000	0.648	0.547
2	X1	0.288 ^c	15.493	0.000	0.614	0.369
	X4	0.313 ^c	26.013	0.000	0.794	0.522
3	X1	0.284 ^d	14.106	0.000	0.569	0.316

a. Dependent Variable: Y

b. Predictors in the Model: (Constant), X3

c. Predictors in the Model: (Constant), X3, X2

d. Predictors in the Model: (Constant), X3, X2, X4

จากผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบขั้นตอนข้างต้น ได้สมการการถดถอยเชิงเส้น คือ

$$Y = 0.98 + 0.401 (X4) + 0.311 (X1) + 0.252 (X2) + 0.251 (X3)$$

โดยมี $F = 367.747$, $p\text{-value} = 0.000$, $R\text{-square} = 0.970$ (97.0%),

และ $\beta_4 = 0.562$, $\beta_1 = 0.379$, $\beta_2 = 0.313$, $\beta_3 = 0.309$

แสดงว่า สื่อสารมวลชน (X4), สภาพสังคม (X1), เศรษฐกิจ (X2), วัฒนธรรมทางการเมือง (X3) มีอิทธิพลร่วมกันต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว (Y) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๐๑ ซึ่งทั้ง ๔ ปัจจัย สามารถร่วมกันอธิบายความผันแปรของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว (Y) ได้ร้อยละ ๙๗.๐ โดยมีสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β_4 , β_1 , β_2 , β_3) เท่ากับ ๐.๕๖๒, ๐.๓๗๙, ๐.๓๑๓ และ ๐.๓๐๙ ตามลำดับ

๔.๔ ผลการวิเคราะห์ประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนจังหวัดสระแก้ว

๔.๔.๑ การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนจังหวัดสระแก้ว

หลักธรรมในทางพระพุทธศาสนาเป็นหลักธรรมที่มีคุณค่า มีประโยชน์ ตามบริบทที่ว่า สังคมไทยเป็นสังคมเมืองพุทธ ซึ่งมีทั้งหลักธรรมที่ใช้สำหรับประพฤติดุปฏิบัติของแต่ละบุคคล หลักธรรมในการปกครอง หลักธรรมสำหรับการบริหาร และหลักธรรมที่ใช้สำหรับการอยู่ร่วมกันของกลุ่มคนให้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุข โดยเฉพาะหลักกอธิการนิยธรรมซึ่งเป็นธรรมสำหรับการปกครองที่จะช่วยป้องกันความเสื่อม นำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองของหมู่คณะ องค์กร หน่วยงานต่าง ๆ รวมถึงการปกครองระดับประเทศ ผู้วิจัยเห็นว่าการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อการปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษกรุงเทพมหานคร ตามระบอบประชาธิปไตย ที่ทุกคนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเข้ามามีส่วนร่วม โดยนำหลักธรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม หลักกอธิการนิยธรรมนี้เป็นหลักธรรมสำหรับการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง ซึ่งเหมาะสมอย่างยิ่งในสังคมปัจจุบันที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อการกระทำในสังคมที่อยู่ร่วมกัน

นอกจากนี้ผู้ปกครองชั้นดีจะต้องปฏิบัติตามหลักที่ทรงใช้คำว่า “อปรินิยธรรม” คือ ธรรมที่จะนำไปสู่ความเจริญอย่างเดียว จะไม่ประสพความเสื่อมเลย ตราบเท่าที่ยังมีการปฏิบัติตามธรรมเหล่านี้อยู่ นั่นคือ ต้องมีความตั้งใจอย่างมั่นคงว่า

- ๑) จักหมั่นประชุมกันอยู่เสมอ
- ๒) เมื่อคราวประชุมก็จักพร้อมเพรียงกันประชุมเมื่อเลิกประชุมก็จักพร้อมเพรียงกันเลิก และจักพร้อมเพรียงกันทำกิจที่ควรทำเพื่อชาติบ้านเมือง
- ๓) จักไม่บัญญัติสิ่งที่ยังมิได้ปฏิบัติ จักไม่ยกเลิกสิ่งที่ตั้งงามที่ท่านบัญญัติไว้แล้ว จักดำรงมั่นคงอยู่ในสิ่งตั้งงามตามที่ท่านแต่โบราณได้บัญญัติไว้
- ๔) จักสักการะ เคารพ นับถือ บูชา ต่อท่านผู้ใหญ่ทั้งหลายและให้ความสำคัญแก่ถ้อยคำของท่านเหล่านั้นว่าเป็นสิ่งที่ตนจะต้องปฏิบัติตาม
- ๕) จักไม่ปกครอง ข่มเหง บังคับ สตรีทั้งหลาย
- ๖) จักสักการะ เคารพนับถือ บูชาต่อปุชนียสถานทั้งหลายทั้งภายในเมืองและนอกเมือง ไม่ยกเลิกพลีกรรมอันชอบธรรมซึ่งเคยให้เคยทำแก่ปุชนียสถานเหล่านั้น
- ๗) จักให้การอารักขา ค้ำครอง ป้องกันโดยธรรมแก่นักบวชทั้งหลายเป็นอย่างดี ด้วยการตั้งความหวังว่าท่านเหล่านั้นที่ยังไม่มาสู่บ้านเมืองก็ขอให้มา ที่มาแล้วก็ขอให้อยู่เป็นสุข^{๒๑}

^{๒๑} พระราชธรรมนิเทศ (ระแบบ จิตตภาโณ), ธรรมาธิปไตย, อ่างแล้ว, หน้า ๑๔-๑๕.

๑. หลักอภิธานิยธรรม ช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งได้

อย่างไร

จากการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนจังหวัดสระแก้ว ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการสื่อสารทางการเมือง และด้านการร่วมกิจกรรมพรรคการเมือง ตามหลักอภิธานิยธรรม จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

๑) ประชาชนต้องประพฤติตนเป็นคนมีเหตุผล รู้ว่าเมื่อถึงเวลาเลือกตั้งก็ต้องไปใช้สิทธิรู้หน้าที่ของตนเอง ในการเลือกตัวแทนเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการไปทำหน้าที่เลือกตัวแทน เพื่อให้ได้นโยบายหลักการตามที่ตั้งใจ เป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม มีความน่าเชื่อถือ^{๒๒}

๒) นักการเมืองต้องกระทำดี ประพฤติดีมีเหตุมีผล รู้จักการวางตนเมื่ออยู่กับประชาชน รู้จักการวางตนให้นอบน้อม จริงใจ ใส่ใจประชาชน ยึดหลักธรรมในการดำเนินชีวิต รู้จักหิริโอตฺตปะ มีพรหมวิหาร ยึดหลักสังคหัตถุ^{๒๓}

๓) นักการเมืองท้องถิ่นต้องเป็นผู้ที่ประพฤติดี ระวังเรื่องเสื่อมเสีย สามารถเป็นตัวอย่งให้กับผู้อื่นได้ รู้จักกาลเทศะ มีคารวะต่อผู้อาวุโส ทำให้ประชาชนเห็นประชาชนเกิดความศรัทธาทำให้เกิดแรงจูงใจอยากไปมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง พรรคอาจไม่โดนใจแต่ผู้สมัครน่าประทับใจ ก็ทำให้เกิดความอยากมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งได้^{๒๔}

๔) ประชาชนต้องนึกถึงส่วนรวม และนักการเมืองท้องถิ่นควรทำหน้าที่ด้วยความสุจริตตั้งใจทำงาน เพื่อพัฒนาบ้านเกิดและประโยชน์ของประชาชน สังคมส่วนรวม ประชาชนต้องนึกถึงผลที่ได้จากการเลือกตั้ง ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ๑ คน ๑ เสียง ถ้าทุกคนร่วมกันก็สามารถสร้างสังคมให้มีการเปลี่ยนแปลงตามที่เราต้องการ^{๒๕}

๕) ประชาชนอยากไปเลือกตั้งเพราะนักการเมืองผู้ลงสมัครมีพฤติกรรมปฏิบัติดี มีจิตอาสา มีสติในการทำงาน ช่วยเหลือสังคม บำเพ็ญตนต่อกิจกรรมส่วนรวม ศีกาสังคมรอบด้านว่าต้องการอะไร เมื่อชาวบ้านเดือดร้อนก็ยื่นมือเข้าไปช่วยเหลือเท่าที่ความรู้ความสามารถมี^{๒๖}

๖) ในสังคมปัจจุบันนักการเมืองจกต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ จิตใจดีรวมถึงต้องมีประสบการณ์และมีเครือข่าย มีความโปร่งใสในการปฏิบัติงานภารกิจต่าง ๆ เพื่อสร้างประโยชน์โดยตรงแก่ประชาชนและเปิดกว้างในด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน^{๒๗}

^{๒๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๒๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๒๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓.

^{๒๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๒๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๒๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๓.

๗) นักการเมืองต้องมีจิตใจที่มุ่งมั่น ปฏิบัติตนเสมอต้นเสมอปลาย มีจิตอาสา สร้างประโยชน์ให้กับสังคม แก้ปัญหาส่วนรวม ทำให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากขึ้น ประชาชนรู้จักใช้ใช้วิจารณ์ญานในการแยกแยะ ต้องรู้สิทธิของตนเอง การซื้อสิทธิขายเสียงสามารถแก้ไขได้ ต้องปลูกฝังคนรุ่นใหม่ให้ค่านึงสิ่งที่ถูกต้องอย่างจริงจัง^{๒๘}

๘) ประชาชนเข้าใจเพียงแต่ว่าตนเองมีหน้าที่เลือกตั้งเท่านั้น จะต้องแก้ไขโดยการให้ความรู้ ก่อนมีการเลือกตั้ง ให้โอกาสประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของพรรคการเมืองได้ และหลังจากการเลือกตั้งแล้ว ต้องสร้างจิตสำนึกให้มีการติดตามว่านักการเมืองหรือพรรคการเมืองหลังเลือกตั้ง^{๒๙}

๙) ประชาชนส่วนใหญ่ไม่สนใจรัฐธรรมนูญ เรื่องการเลือกตั้ง ซึ่งประชาชนจะต้องคิดวิเคราะห์ บางครั้งต้องปรับทัศนคติ ได้รับการกล่อมเกลามาจากหน่วยงานต่าง ๆ ให้ความรู้ที่ถูกต้อง โดยให้เริ่มจากองค์กรท้องถิ่นก่อนและขยายผลไปสู่ระดับประเทศ ที่จะต้องเข้าถึงประชาชนให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนให้มาก เพื่อประชาชนจะได้เข้าใจและรู้ปัญหาของสังคมประเทศชาติถึงผลของการมีส่วนร่วมในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง^{๓๐}

๑๐) ประชาชนต้องรู้หน้าที่ การที่จะให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง ต้องรู้หน้าที่ มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และมีช่องทางให้ประชาชนร่วมเป็นคณะทำงานในเรื่อง การจัดทำแผนพัฒนาชุมชน งบประมาณ การรับฟังความคิดเห็น ในการจัดทำโครงการต่าง ๆ ในท้องถิ่น^{๓๑}

๑๑) การสร้างความร่วมมือของประชาชน โดยการที่นักการเมืองต้องประพฤติและปฏิบัติตนให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยนักการเมืองต้องมีความจริงใจตรงไปตรงมา มีความโอ้อ้อมอารีย์ มีความคิดเห็นริเริ่มสร้างสรรค์^{๓๒}

๑๒) พฤติกรรมของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับนักการเมืองมากกว่านโยบายพรรค ที่จะส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการไปเลือกตั้งนั้น และให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ต่อเมื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง นักการเมืองต้องมีใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง ยึดมั่นอุดมการณ์การมีส่วนร่วม ประชาชนพึงพาได้^{๓๓}

^{๒๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

^{๒๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๓๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๓๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๓๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๓๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๓.

๑๓) ความประพฤติของนักการเมืองเป็นตัวอย่างและแบบอย่างแก่คนในสังคม จะพัฒนาความไว้วางใจของประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมนั้นนักการเมืองท้องถิ่นต้อง มีพฤติกรรมโปร่งใส มีความเป็นธรรม มีคุณธรรม สร้างประโยชน์สุขของประชาชน^{๓๔}

๑๔) นักการเมืองจะต้องมีความอ่อนน้อมถ่อมตนและใจกว้าง เปิดใจรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทุกกลุ่ม ทุกฝ่าย เพื่อนำมาปฏิบัติงานการเมือง และต้องเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์สุจริต จริงใจ ในการแก้ไขปัญหา เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมาก่อนประโยชน์ส่วนตน^{๓๕}

๑๕) การพัฒนาการมีส่วนร่วมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง นักการเมืองจะต้องมีพฤติกรรมให้ประชาชนไว้วางใจ ประชาชนจึงจะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองจะต้องมีสามัญสำนึกที่ดีว่าตนเองคือ ประชาชนในจังหวัดผู้เป็นแบบอย่างที่ดีที่เสนอตัวเข้ามาพัฒนาให้ประชาชนในจังหวัดจะต้องมีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยเท่าเทียมกัน ไม่แบ่งแยกเป็นกลุ่มก้อนเฉพาะหัวคะแนนหรือเครือข่าย^{๓๖}

๑๖) นักการเมืองต้องเป็นคนดีมีน้ำใจ จิตอาสาใจเป็นใหญ่ มีเมตตา ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะกับประชาชนได้ ไม่เอาเปรียบเห็นแก่ตัว เอาประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นให้กับประชาชนได้อย่างเร่งด่วน^{๓๗}

๑๗) ประชาชนจะมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ก็ต่อเมื่อนักการเมืองมีพฤติกรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม และขยันลงพื้นที่ เมื่อมีกิจกรรมก็เข้าร่วมกับชาวบ้านได้ ทำให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งกันมากขึ้น อาจเป็นเพราะคนรุ่นใหม่ให้ความสนใจการเมืองมากขึ้น แต่อาจจะเป็นเพียงการไปใช้สิทธิของตนเอง การเลือกตั้งวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒ ที่ผ่านมาระบบการนับคะแนน เป็นความซับซ้อนที่ประชาชนเข้าไม่ถึง ควรมีการประชาสัมพันธ์และให้ความรู้กับประชาชนมากกว่านี้^{๓๘}

๑๘) ประชาชนคาดหวังต่อการไปเลือกตั้งว่าจะทำให้สังคมดีขึ้น บ้านเมืองเจริญขึ้น เป็นการแก้ปัญหาสังคมได้ การเลือกตั้งทำให้คนในสังคมลดความขัดแย้ง เลิกการแบ่งแยก แบ่งสี แบ่งพรรค แบ่งพวก ประชาชนที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปจะดูจากนโยบายของพรรคการเมืองเป็นหลัก ในส่วนที่ไม่ลงคะแนนเสียงเพราะมีความเห็นว่าการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๒ ชี้ชัดไม่ได้ชัดเจนว่าจะเป็นการแก้ปัญหาทางการเมืองได้จริงหรือไม่^{๓๙}

^{๓๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

^{๓๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๓๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๓๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๓.

^{๓๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๓.

^{๓๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๓.

๑๙) สังกศจะลดความรุนแรงถ้ามีการเลือกตั้ง และประชาชนอยากไปมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งถ้าหากการเลือกตั้งช่วยแก้ปัญหาสังคมได้ ถ้าประชาชนมีความเข้าใจมากขึ้น จะมีส่งผลที่สำคัญมากต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้ง อย่างไรก็ตาม มองว่า ประชาชนก็ยังใช้สิทธิเลือกตั้งตามความนิยมของตนเอง^{๔๐}

๒๐) ประชาชนที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งจะพิจารณาจากนโยบายของพรรคการเมืองเป็นหลัก เลือกพรรคการเมืองที่ชื่นชอบถึงแม้จะทราบว่าลงคะแนนให้กับพรรคนั้น ๆ จะไม่ชนะคะแนนเสียงก็ยังลงคะแนนให้เพราะถือว่าเป็นการใช้สิทธิของตนเองเต็มที่ สำหรับระบบการเลือกตั้งทั่วไปที่ผ่านมา^{๔๑}

สรุปได้ว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองต่อเมื่อประชาชนได้เข้าร่วมรับฟังข้อมูล นโยบายต่าง ๆ จากการประชาสัมพันธ์หรือการเข้าร่วมฟังการปราศรัยจากผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งทั้งหลายทั้งปวง และประชาชนเห็นว่าการเลือกตั้งส่งผลต่อสังคมส่วนรวม การเลือกตั้งทำให้สังคมดีขึ้น จึงเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง พฤติกรรมนักการเมืองที่ควรจะเป็น เป็นคนประพฤติดี ปฏิบัติชอบ มีจิตอาสา ฟังพาได้ เข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน ท้องถิ่น ซื่อสัตย์ จริงใจ มีคุณธรรมจริยธรรมทางการเมือง และมีความรับผิดชอบ ต่อประชาชนท้องถิ่น และขยันลงพื้นที่ เมื่อมีกิจกรรมก็เข้าร่วมกับชาวบ้านได้ มีเมตตา ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะกับประชาชนได้ ไม่เอาเปรียบเห็นแก่ตัว ความประพฤติของนักการเมืองท้องถิ่นเป็นตัวอย่าง และแบบอย่างแก่คนในสังคม สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

แผนภาพที่ ๔.๒ แสดงปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ.

๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว หลักธรรมที่ว่า “หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ (ความสามัคคี)”

^{๔๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๙ วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๔๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒๐ วันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๓.

ตารางที่ ๔.๑๗ สรุปปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว หลักธรรมที่ว่า “หมั่นประชุมกันเนื่องนิത്യ (ความสามัคคี)”

ข้อที่	ประเด็น	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	การได้เข้าร่วมรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง ว่าการเลือกตั้งช่วยแก้ปัญหาสังคมและลดความขัดแย้งของคนในสังคม	๑๕	๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๖, ๑๗
๒	การได้รับรู้นโยบายของพรรคการเมืองและนักการเมืองที่มีนโยบายจะแก้ปัญหาสังคมลดความเหลื่อมล้ำทางฐานะ	๑๕	๑, ๓, ๔, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๑๗
๓	ความคาดหวังต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ดีขึ้น	๑๒	๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕
๔	การไปเลือกตั้งทำให้สังคมมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย	๑๓	๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๗, ๑๘, ๑๙, ๒๐
๕	การเลือกตั้งทำให้สังคมสงบสุขแก้ปัญหาการแบ่งกลุ่ม แยกสี	๑๐	๔, ๕, ๗, ๘, ๙, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕
๖	การเลือกตั้งทำให้มีสังคมทางการเมือง	๖	๕, ๘, ๙, ๑๑, ๑๓, ๑๖

๒. ความพร้อมเพรียงกันของประชาชน สามารถส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว หลักธรรมที่ว่า “พร้อมเพรียงกันประชุม (ความรับผิดชอบ)” ตามหลักอภิธานิยธรรม จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

๑. การเมืองถ้าช่วยเรื่องปากท้องประชาชนได้ นักการเมืองจะต้องดูเหตุผลความต้องการของประชาชน ส่วนประชาชนก็ต้องรู้จักพิจารณาและเป็นผู้มีเหตุผลในการเลือกผู้แทน การมีเศรษฐกิจดีเป็นแรงจูงใจกระตุ้นให้อยากไปเลือกตั้ง สร้างพลังการมีส่วนร่วม โดยคาดหวังต่อนโยบายที่นักการเมืองได้ให้ไว้ว่านโยบายนั้นทำเศรษฐกิจในชุมชนดีขึ้น เศรษฐกิจส่วนรวมดีขึ้น สามารถลดปัญหาเรื่องปากท้องได้บ้าง^{๔๒}

^{๔๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๓.

๒. ประชาชนต้องเข้าใจเหตุและผลของการเลือกตั้ง อย่าคาดหวังมากว่าจะทำให้มีกินขึ้นทันตาเห็น ประชาชนต้องยึดหลักอัตตาหิอัตโนนาโถหรือการพึ่งตนเอง นักการเมืองควรยึดนโยบายแต่ก็สามารถยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์^{๔๓}

๓. นโยบายทางเศรษฐกิจของพรรคการเมือง สามารถชวนเชื่อให้ประชาชนอยากไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพราะนโยบายสามารถสร้างเศรษฐกิจในท้องถิ่นให้คนมีกินมีใช้ได้ สามารถนำไปปฏิบัติได้ ต้องไม่เป็นนโยบายขายฝัน^{๔๔}

๔. การชุมนุมทางการเมืองที่ผ่านมาส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศย่ำแย่ ถ้าเลือกตั้งแล้วทำให้เศรษฐกิจดีประชาชนก็อยากไปเลือกตั้ง มีความเป็นไปได้และเพื่อประชาชน ให้ประชาชนผู้ร่วมกันทบทวนและวางแผนพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน ให้มีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดี ประชาชนในท้องถิ่นเกิดความผาสุก ซึ่งเมื่อหน่วยงานจะเข้าดำเนินการหรือพัฒนาในด้านใดต้องประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้เข้าร่วม^{๔๕}

๕. ประชาชนให้ความสำคัญกับการเลือกตั้งมากขึ้น เพียงแต่ประชาชนตื่นตัวมากขึ้น จะมีเพียงบางกลุ่มที่ยังคงยอมรับได้ แต่ถ้าเป็นคนรุ่นใหม่อาจจะไม่ยอมรับ และต่อต้าน แต่การซื้อสิทธิขายเสียงปัจจุบันยังคงมีอยู่ นโยบายของพรรคเป็นความหวังของประชาชน จึงเกิดการตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง^{๔๖}

๖. การประชุมทุกครั้ง ประชาชนให้ความร่วมมือดี แต่การประชุมเคลื่อนไหวยทางการเมืองเพื่อการส่งเสริมหรือคัดค้านส่งผลกับเศรษฐกิจ ทำให้ตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง บางท้องถิ่นมีความขัดแย้งกันบ้างประชาชนก็เบื่อ^{๔๗}

๗. ประชาชนต้องรู้ปัญหาและเข้าใจปัญหาของสังคมและคิดว่าการเลือกตั้งสามารถแก้ปัญหาได้ และการเลือกตั้งส่งผลต่อความเป็นอยู่และเศรษฐกิจโดยรวม จึงไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อแสดงให้รัฐบาลรู้ว่าประชาชนเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย^{๔๘}

๘. นักการเมืองท้องถิ่นทำตนให้โปร่งใส พัฒนาความไว้วางใจโดยการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยเหตุว่าการเลือกตั้งส่งผลต่อความเป็นอยู่และเศรษฐกิจโดยรวม จึงไปใช้สิทธิ

^{๔๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๔๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓.

^{๔๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๔๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๔๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๔๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

เลือกตั้งเพื่อแสดงให้รัฐบาลรู้ว่าประชาชนเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย รวมทั้งประชาชนสามารถตรวจสอบได้^{๕๙}

๙. การที่จะพัฒนาการมีส่วนร่วมในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเมืองทุกระดับ โดยการให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมกันทบทวน เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน ให้มีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดี ประชาชนในท้องถิ่นเกิดความผาสุก โดยประชาชนสามารถเข้าร่วมดำเนินการและตรวจสอบได้ทุกขั้นตอนทำให้ประชาชนเกิดจิตสำนึกเกิดความภาคภูมิใจในการมีส่วนร่วม รักและหวงแหน บ้านเกิด ภาควมมีอัตลักษณ์ของท้องถิ่นตนเป็นการสร้างความเข้มแข็งของภาคพลเมือง ให้เกิดการขับเคลื่อนนโยบายของท้องถิ่น^{๕๐}

๑๐. ประชาชนต้องเป็นคนมีเหตุผล เปิดโอกาสให้นักการเมืองได้เข้าแสดงความสามารถ ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และนโยบายของนักการเมืองต้องเป็นนโยบายที่ตอบสนองและความต้องการของประชาชนได้ โดยการกำหนดนโยบายต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของเทศบาล^{๕๑}

๑๑. ประชาชนต้องรู้จักพิจารณา มีเหตุผลในการเลือกคน ต้องดูนักการเมืองที่มีนโยบายการทำงานที่ชัดเจน ปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล โปร่งใส ชัดเจน เพื่อส่วนรวม ประชาชนจึงไว้วางใจและเข้ามามีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง^{๕๒}

๑๒. เศรษฐกิจเป็นเรื่องปากท้องและความอยู่รอด นโยบายของนักการเมืองท้องถิ่นต้องสามารถปฏิบัติให้ประชาชนเห็นจริงได้ว่าสามารถทำให้การทำมาหากินดีขึ้น ภายใต้กฎหมายและอำนาจหน้าที่ นโยบายที่สามารถแก้ปัญหาท้องถิ่นไม่ขัดกับความคิดเห็นของประชาชน^{๕๓}

๑๓. ประชาชนให้ความสำคัญกับความอยู่รอด เรื่องปากท้องเป็นเรื่องใหญ่ แต่ก็ต้องไม่ลืมประโยชน์ของประเทศชาติด้วย นักการเมืองจะต้องให้ความสำคัญกับการติดต่อสื่อสารกับประชาชนในจังหวัดและบุคคลภายนอกกว่าจังหวัดสระแก้วมีวิสัยทัศน์ แนวคิด ในการพัฒนาจังหวัดอย่างไรที่เกิดประโยชน์กับทุก ๆ คน รวมทั้งเปิดโอกาสให้บุคคลมีความคิดเห็นริเริ่มสร้างสรรค์หรือมีนวัตกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์กับประชาชนในจังหวัดหรือประเทศ ที่อาสาเข้ามาร่วมคิดร่วมทำกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว และนำผลการร่วมมือร่วมคิดไปใช้ประโยชน์ให้เกิดผลสำเร็จ^{๕๔}

^{๕๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๕๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๕๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๕๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๕๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๕๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

๑๔. การเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมา ประชาชนเห็นว่านักการเมืองในอดีตเลือกมากี่สมัยก็ไม่สามารถทำให้ประชาชนมีกินมีใช้มากขึ้นได้ ครั้งที่ผ่านมาก็จะมีการเปลี่ยนหน้านักการเมืองหลายคน นักการเมืองควรพยายามทำตามนโยบายที่ให้ไว้กับประชาชน และนโยบายต่าง ๆ ต้องสอดคล้องกับนโยบายของรัฐที่สามารถเชื่อมโยงกันได้ สามารถทำตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้จะต้องแก้ไขปัญหาได้อย่างไรให้ตรงกับความต้องการของประชาชน^{๕๕}

๑๕. ประชาชนก็ต้องหมั่นศึกษาว่านักการเมืองที่ลงสมัครเลือกตั้งแต่ละคนผลงานที่ผ่านมาเป็นอย่างไร ประชาชนก็คาดหวังกับนักการเมืองมาก นักการเมืองที่ดี ต้องมีเหตุผลและมีนโยบายที่ชัดเจน และสามารถปฏิบัติได้ตามนโยบายถึงแม้ว่าจะทำได้บ้างก็ตาม และนโยบายนั้นก็ต้องตอบโจทย์ท้องถิ่น แก้ปัญหาของประชาชนได้จริง ได้ดีและนโยบายที่ดีสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ มุ่งสนองนโยบายให้กับประชาชนโดยรวม และจัดลำดับตามความสำคัญและความเป็นก่อนหลัง ในการนำไปใช้ประโยชน์ และจะต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตของวัตถุประสงค์และมีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์^{๕๖}

๑๖. ประชาชนมีความชัดเจน นักการเมืองก็จะปรับตัวเพื่อให้เป็นที่ต้องการของประชาชน นักการเมืองต้องมีนโยบายที่ชัดเจน และสามารถปฏิบัติได้ตามนโยบายถึงแม้ว่าจะทำได้บ้างก็ตาม และนโยบายนั้นก็ต้องตอบโจทย์ท้องถิ่น แก้ปัญหาของชุมชนได้จริง ช่วยเรื่องอาชีพเสริม^{๕๗}

๑๗. ประชาชนมีเหตุผล นักการเมืองรู้จักประชาชน ท้องถิ่น ปากท้อง ความอยู่รอดอาชีพที่ควรส่งเสริมก็ต้องช่วยประชาชน จัดลำดับตามความสำคัญและความเป็นก่อนหลัง ในการนำไปใช้ประโยชน์ และมีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์^{๕๘}

๑๘. รัฐจะต้องส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประชาธิปไตยในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ให้ความรู้ความเป็นธรรม เป็นกลาง เลือกคนที่ดีมีฝีมือในการเป็นตัวแทนของตน^{๕๙}

๑๙. จำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐ นักการเมือง จะต้องให้ประชาชนต้องนำเอาหลักพุทธธรรมมาใช้ ในกระบวนการทางความคิด การตัดสินใจ ในการเลือกตั้งที่ผ่านมาและในอนาคต มาใช้เป็นเครื่องมือในการตัดสินใจเลือกตั้งให้มีความคุ้มค่ามากที่สุดการเริ่มต้นทางการเมืองที่ดี การเลือกนักการเมืองที่ดี

^{๕๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๕๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๕๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๓.

^{๕๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๓.

^{๕๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๓

ตารางที่ ๔.๑๘ สรุปปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดสระแก้ว ตามหลักธรรมข้อที่ว่า พร้อมเพรียงกันประชุมและเลิกประชุม (ความรับผิดชอบ)

ข้อที่	ประเด็น	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	การมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถเป็นผู้ที่ใช้เหตุผลในการเลือกตั้ง ประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง	๑๖	๑, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๑๗
๒	ประชาชนต้องรู้จักพิจารณาหาข้อมูลและนโยบายของนักการเมือง	๑๓	๑, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖
๓	ความสามัคคีสร้างเครือข่ายประชาชนให้นักการเมืองท้องถิ่นมีนโยบายที่ชัดเจนในการช่วยเหลือเศรษฐกิจของท้องถิ่น	๑๓	๑, ๒, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๔, ๑๖, ๑๗
๔	ประชาชนต้องมีการปรับเปลี่ยนตนเอง ใช้เหตุผลในการเลือกตั้ง	๑๒	๑, ๓, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๗
๕	ความสามัคคีของประชาชนทำให้การดำเนินนโยบายมีความโปร่งใส สามารถแก้ปัญหาท้องถิ่นได้	๑๐	๑, ๓, ๕, ๖, ๘, ๙, ๑๐, ๑๒, ๑๓, ๑๗
๖	การรวมกลุ่มกันสามารถเรียกร้องให้พรรคการเมืองดำเนินนโยบายเพื่อช่วยเศรษฐกิจชุมชนจัดลำดับตามความสำคัญและก่อนหลัง	๘	๓, ๕, ๗, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕

๓. การไม่บัญญัติสิ่งที่ยังไม่บัญญัติ (การปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ)

จากการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในจังหวัดสระแก้ว ด้านการเลือกตั้ง ด้านการสื่อสารทางการเมือง ด้านการร่วมกิจกรรมกับพรรคการเมือง ตามหลักอปธานิยธรรม ที่ว่าการไม่บัญญัติสิ่งที่ยังไม่บัญญัติ (การปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ) ดังนี้

๑. ประชาชนควรรักษาภูมิตั้งการเลือกตั้ง พฤติกรรมทางการเมืองประชาชน อยากรให้คนในชาติเป็นอย่างไร ให้ใส่ไว้ในความรู้ และการมีคุณธรรมจริยธรรม ให้ประชาชนมีพฤติกรรมที่ดีขึ้น การเลือกตามเหตุผลของผู้หลักผู้ใหญ่ในบ้าน^{๖๒}

๒. หน้าที่พลเมือง ประชาชนจะต้องปฏิบัติตามกฎที่กฎหมายกำหนดไว้ ไม่ละเมิดข้อห้ามต่าง ๆ หรือดเว้นการปฏิบัติเพื่อความพอใจของคนใดคนหนึ่ง ควรเป็นวิชาที่น่ากลับมาสอนใหม่ในปัจจุบันอีก เพราะมีเนื้อหาหน้าที่เกี่ยวกับศีลธรรมที่ควรปฏิบัติเพราะมีประโยชน์ และเป็นสิ่งเริ่มต้นการปลูกฝังที่ดีจะขยายผลทำให้เติบโตไปเป็นพลเมืองที่ดีได้ นักการเมืองท้องถิ่นต้องให้ประชาชนเกิดความเลื่อมใส ใส่ใจหน้าที่และประชาชน^{๖๓}

๓. การปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับของการเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของประชาชนและนักการเมืองต้องปฏิบัติให้เป็นตัวอย่างตามระเบียบข้อบังคับ วัฒนธรรมทางการเมือง จะเปลี่ยนแปลงต้องใช้เวลาในการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนต้องมาจากประสบการณ์ของตนเอง เป็นสำคัญ คือ การได้เห็น ได้ยิน ได้ฟัง และนำมาวิเคราะห์ในความเป็นไปคนรุ่นใหม่ มีความสนใจการเมืองมากขึ้น แต่มีมุมมองที่ใช้อารมณ์ของตนเองเป็นหลักก่อน ต้องให้พบกับบทเรียนและประสบการณ์ตรงด้วยตนเองจะทำให้เกิดทักษะการคิดเป็น^{๖๔}

๔. การปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมืองจะมีได้เมื่อนักการเมืองท้องถิ่นกับประชาชนจะต้องส่งเสริมซึ่งกันและกัน ระเบียบหรือกฎเกณฑ์ จะช่วยให้ประชาชนและเป็นแนวทางการส่งเสริมการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ที่โปร่งใสมีคุณธรรม ทางราชการกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีพระราชบัญญัติ แนวทางปฏิบัติของประชาชนและวัฒนธรรมทางการเมือง เป็นพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน ต้องมีการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน จะไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ จะต้องนำเรื่องของคุณธรรมเข้ามาให้รู้จักพิจารณาเป็น ไม่ให้หลงเชื่อสื่อมวลชนตนเกินไป ต้องสอนให้รู้จักสิ่งที่ถูกต้อง แยกแยะ หากต้องการที่จะเปลี่ยนพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน ส่วนสำคัญที่จะช่วยได้คือ พฤติกรรมของนักการเมือง ต้องเปลี่ยนไปในทางที่น่าเคารพนับถือ และทำเพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริงอย่างจริงจัง จริงจัง และต่อเนื่องก่อนเป็นลำดับแรกนักการเมืองท้องถิ่นควรเข้ากับประชาชนได้ ทำให้การทำงานการขอข้อมูลก็จะได้รับความร่วมมือจากประชาชนในพื้นที่ได้^{๖๕}

๕. การไม่ละเมิดเพิกเฉยหรือล้มเหลวต่อข้อปฏิบัติหรือกฎข้อบังคับต่าง ๆ ที่กำหนดไว้เป็นกฎเกณฑ์ที่ร่วมกัน เพื่อความสงบเรียบร้อยในสังคมนั้น ๆ ประชาชนต้องปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมือง

^{๖๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๖๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๖๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓.

^{๖๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๓.

ด้วยความยุติธรรม ซื่อสัตย์สุจริต เป็นธรรม จะต้องปฏิบัติต่อนักการเมืองท้องถิ่นให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบกฎหมาย มาตรการลงโทษนักการเมือง จะต้องสื่อให้ประชาชนไม่ขายสิทธิ ต้องมีหลักสูตรสอนในโรงเรียนระดับอนุบาลจนถึงระดับมหาวิทยาลัย ผลเสียของการซื้อสิทธิขายเสียงมีผลเสียหายต่อประเทศชาติในระยะสั้นและระยะยาวอย่างไร เศรษฐกิจสังคม ความมั่นคงของประเทศไทย บทลงโทษสำหรับการซื้อสิทธิขายเสียง สำหรับนักการเมืองตัดสิทธิตลอดชีวิตสำหรับประชาชนที่ลดการขายสิทธิเลือกตั้งหรือมีเจตนาทำผิดในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ระดับชาติทุกประเภท ตัดสิทธิให้ลงคะแนนเลือกตั้งตลอดชีวิต^{๖๖}

๖. ควรตั้งกรรมการในการร่วมกันรับผิดชอบ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ วัฒนธรรมการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งทางการเมืองเป็นตัวชี้้นำการเลือกตั้งของประชาชน วัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลที่ไม่รู้และไม่สนใจการเมือง และไม่คิดว่าจะได้รับผลกระทบจากการเมือง คนที่มีความคิดแบบนี้จึงไม่คิดที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ทำให้ประชาชนมีสำนึกทางการเมืองต่ำ ขาดการมีส่วนร่วมทางการเมืองพูดง่าย ๆ ก็คือ “บ่ฮู้ บ่หัน” ไม่สนใจอะไรทั้งนั้นที่เกี่ยวข้องกับการเมือง ทำให้การเลือกตั้งไม่สามารถเลือกสรรนักการเมืองได้ตั้งใจ^{๖๗}

๗. ทุกคนต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบการเลือกตั้ง ถึงแม้ว่าการพิจารณาเลือกคนที่คุ้นเคย ยกเว้นเด็กรุ่นใหม่ ๆ ที่กล้าแสดงออก คุ้นเคยกับการใช้สื่อ วัฒนธรรมเป็นแนวความคิด แนวปฏิบัติแบบเดิม ๆ ที่ใช้ร่วมกัน โดยกลุ่มคนพวกเดียวกัน ที่ส่งต่อทัศนคติและความเชื่อของบุคคล ที่มีต่อระบบการเมืองของกลุ่มสมาชิกของระบบการเมืองหนึ่ง โดยวัฒนธรรมทางการเมืองในแต่ละชุมชนก็จะมีความเป็นตัวของตัวเองซึ่งถูกกำหนดขึ้นหรือได้รับอิทธิพลจากสภาวะแวดล้อม เช่น ประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียมประเพณี ศาสนา โดยผ่านกระบวนการขัดเกลาทางการเมือง เช่น ครอบครัว เพื่อน โรงเรียน กลุ่มสังคมและสื่อมวลชน เพื่อที่จะถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองจากรุ่นหนึ่งไปสู่รุ่นหนึ่งอย่างต่อเนื่อง และมีลักษณะที่เปลี่ยนแปลงให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมต่าง ๆ อยู่เสมอ^{๖๘}

๘. นักการเมืองต้องแสดงให้เห็นประชาชนเห็นว่า เป็นผู้ปฏิบัติและอยู่ในกฎกติกาของท้องถิ่น เป็นการพัฒนาการเลือกตั้งให้ประชาชนได้มีมีการคิด พิจารณา ด้วยเหตุด้วยผล ต้องทำให้ประชาชนเห็นว่า เมื่อมีปัญหาในท้องถิ่น หน่วยงานท้องถิ่นต้องเป็นหน่วยงานแรกที่เข้าไปแก้ไขและให้การช่วยเหลือ ในการพัฒนาท้องถิ่นก็เช่นกันหน่วยงานท้องถิ่นต้องเป็นหน่วยงานแรกที่เข้าไปรับรู้ รับทราบและรับฟัง เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด ปัญหาท้องถิ่นต้องแก้ด้วยคนในท้องถิ่น^{๖๙}

^{๖๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๖๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๖๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

^{๖๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๓.

๙. การรักษาภาวะเปียบของผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง ต้องยึดถือและปฏิบัติตามภาวะเปียบข้อกฎหมาย โดยมีเป้าหมายเพื่อประโยชน์ประชาชนประโยชน์ของส่วนรวม ไม่มุ่งหวังประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้อง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบเดิม ๆ ทำให้ประชาชนเกิดความร่วมมือกับนักการเมืองท้องถิ่นนั้น นักการเมืองท้องถิ่นต้องดึงประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วม ในการมีส่วนร่วมในสาธารณะประโยชน์ของท้องถิ่นตั้งแต่แรกเริ่ม โดยนักการเมืองท้องถิ่นต้องสามารถปลูกฝังประชาชนเกิดความรู้สึกและมีจิตสำนึกเป็นส่วนหนึ่งและรู้สึกว่าตนเองมีสิทธิที่จะรักษาสิทธิและดูแลผลประโยชน์ของตนเอง สังคม และท้องถิ่น อันนำไปสู่การเจริญเติบโตทางการเมืองที่ถือเป็นรากฐานของประชาธิปไตย เช่น ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน^{๗๐}

๑๐. หน่วยงานราชการ ผู้นำชุมชน นักการเมืองต้องสร้างการรับรู้เกี่ยวกับภาวะเปียบข้อบังคับให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับรู้ให้ทั่วถึงและหลากหลายช่องทาง เพื่อให้ประชาชนรับทราบและปฏิบัติตาม วัฒนธรรมทางการเมืองสำหรับประชาชนที่สนใจการเมืองและตระหนักว่าการเมืองมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของเขาในทุกด้าน พวกเขาจึงกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีกิจกรรมทางการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่น จะเห็นได้จากการเลือกตั้งที่ผ่านมาที่มีการพลิกขั้วทางการเมือง^{๗๑}

๑๑. ประชาชนช่วยกันตรวจสอบการเลือกตั้งก็เป็นการรักษาการเลือกตั้ง และเป็นการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย จะเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมือง ค่านิยมการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง สื่อมวลชนต้องเสนอข้อมูลข่าวสารที่เกิดประโยชน์แก่ชุมชน ท้องถิ่น ประชาชนจะต้องรู้จักคำว่าประชาธิปไตยอย่างพอเพียงในการเลือกตั้ง^{๗๒}

๑๒. นักการเมืองควรปฏิบัติตามกฎข้อระเบียบให้มาก เป็นการสร้างและส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งและการมีส่วนร่วมของประชาชน ไม่เลือกปฏิบัติตลอดจนใช้งบประมาณให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่าต่อส่วนรวม และพร้อมที่จะถูกตรวจสอบจากประชาชน จึงจะทำให้ประชาชนเกิดความไว้วางใจและอยากมีส่วนร่วมทางการเมือง^{๗๓}

๑๓. การปฏิบัติตามกฎข้อบังคับการเลือกตั้ง ในการอยู่ร่วมแสดงออกถึงการไปใช้สิทธิ์ที่ตนเองพึงมี โดยการให้ความร่วมมือและใส่ใจกัน จึงทำให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย จังหวัดสระแก้วจากอดีตที่ผ่านมา ประชาชนเรามีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบการเมืองไทยถูกครอบงำด้วยข้าราชการและทหารติดต่อกันมา แต่จากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในช่วงหลัง ทำให้เกิดคนกลุ่มใหม่ในสังคมไทย ซึ่งคนกลุ่มใหม่นี้มีการศึกษา มีความมั่นใจในตัวเองและได้รับอิทธิพลจากสื่อมวลชน

^{๗๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๗๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๗๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๗๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๓.

และสื่อสังคมออนไลน์ที่ทำให้ประชาชนบางกลุ่มได้รับรู้รับทราบถึงความเป็นไปในโลกกว้าง ทำให้ประชาชนบางกลุ่มต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองมากขึ้น^{๗๔}

๑๔. การเปลี่ยนในจังหวัดสระแก้วที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก อาชีพชาวนาถูกแปรสภาพไป วัฒนธรรมทางการเมืองของชนบทได้เปลี่ยนแปลงไปตามการขยายตัวของเมือง การติดต่อสื่อสาร และจังหวัดสระแก้วเป็นจังหวัดติดชายแดนทำให้วัฒนธรรมทางการเมืองมีความหลากหลาย ประชาชนในชนบทเกิดการเปลี่ยนแปลง มีการสำนึกในการปกครองท้องถิ่นที่เชื่อว่าไม่มีใครรู้ปัญหาของท้องถิ่นดีกว่าคนท้องถิ่นเอง มีการรณรงค์จังหวัดจัดการตนเองกันอย่างแพร่หลาย ส่งผลต่อการเลือกตั้งที่ผ่านมาอย่างเห็นได้ชัด^{๗๕}

๑๕. หน่วยงานรัฐ นักการเมือง ต้องสามารถปฏิบัติกฎระเบียบข้อบังคับในการเลือกตั้งให้ประชาชนในพื้นที่เห็นเป็นแบบอย่างให้ประชาชนรับทราบและปฏิบัติตาม ในช่วงระยะของการเปลี่ยนผ่านของวัฒนธรรมทางการเมืองหนึ่งไปสู่อีกรัฐธรรมนูญทางการเมืองหนึ่ง ย่อมเผชิญกับการต่อต้านของกลุ่มวัฒนธรรมทางการเมืองเดิม สุดแล้วแต่ว่าจะเป็นไปด้วยความเรียบร้อยหรือมีการสะดุดเป็นระยะ ๆ หรือในบางครั้งก็ถอยหลัง แต่ถึงอย่างไรก็คงต้องเดินหน้าอยู่ดี การรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน มีการแลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมและมีการติดตามประเมินผลให้ประชาชนมีส่วนร่วมและรับรู้ผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ^{๗๖}

๑๖. การปฏิบัติตามกฎข้อบังคับต่าง ๆ ในการเลือกตั้งที่ผ่านมา แสดงออกถึงการให้ความร่วมมือและใส่ใจกัน จึงทำให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย ถึงแม้ว่าการเลือกตั้งที่ผ่านมาจะมีเปอร์เซ็นต์ลดลงก็ตาม วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในจังหวัดสระแก้ว จะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อเกิดการทำหน้าที่ของการเป็นพลเมือง ในกลุ่มคนส่วนใหญ่ของจังหวัดให้กลายเป็นค่านิยมของประชาชนหนุ่มมากในสังคม เช่น การมีระเบียบวินัย การคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน การออกมาวิพากษ์วิจารณ์นโยบายของรัฐบาลของปัจเจกชน^{๗๗}

๑๗. การปฏิบัติตามกฎข้อบังคับการเลือกตั้ง เป็นหน้าที่ของของประชาชนในสังคม ต้องเริ่มจากการมีระเบียบวินัย การคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน การออกมาวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล การรวมกลุ่มเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของสังคมและชุมชน^{๗๘}

๑๘. การปฏิบัติตามกฎหมายเลือกตั้ง ประชาชนต้องเรียนรู้ เพื่อสร้างเป็นวัฒนธรรมการไปใช้สิทธิ เกิดจิตสำนึกของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ต้องเริ่มต้นจากการพัฒนาให้ประชาชน

^{๗๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

^{๗๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๗๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๗๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๓.

^{๗๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๓.

มีจิตสำนึกของความเป็นพลเมือง การเลือกตั้งที่มีความรับผิดชอบต่อคะแนนเสียง การมีส่วนร่วมในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง^{๗๙}

๑๙. การปฏิบัติตามกฎหมายเลือกตั้ง โดยการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ที่ผ่านมาสสะท้อนความเป็นพลเมืองที่แท้จริงต้องสะท้อนออกมาในการเลือกตั้ง มีความรู้สึกรื้อรันทนทานกับปัญหาทางสังคม เศรษฐกิจ บ้านเมือง และประเทศชาติที่เกิดขึ้น ว่าเป็นปัญหาที่จะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมแก้ไข ช่วยพัฒนาแก้ไขเปลี่ยนแปลงปัญหาทางสังคมและประเทศชาติที่เกิดขึ้น โดยการออกมาเลือกตั้ง^{๘๐}

๒๐. การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพราะเป็นสิทธิ หน้าที่ของคนในชาติ ภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตย ที่ต้องคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน การออกมาวิพากษ์วิจารณ์ นักการเมือง เพื่อให้มีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลที่มีความสามารถในการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ ให้เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้นได้และต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการช่วยพัฒนาแก้ไขเปลี่ยนแปลงปัญหาทางสังคมและประเทศชาติที่เกิดขึ้นโดยการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ถึงแม้ว่าบางครั้งก็เป็่นนักการเมือง^{๘๑}

สรุปได้ว่า การปฏิบัติตามกฎหมายเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของพลเมือง ในสังคมการปกครองแบบประชาธิปไตยจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อเกิดการทำหน้าที่ของการเป็นพลเมือง ของคนในจังหวัดจนกลายเป็นค่านิยมของประชาชน วัฒนธรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทางการเมืองแบบประชาธิปไตยจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อเกิดการทำหน้าที่ของการเป็นพลเมือง เริ่มจากการมีระเบียบวินัย การคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน การออกมาวิพากษ์วิจารณ์ด้วยจิตสำนึก และมีเหตุผลเพียงพอ ในการรวมกลุ่มเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของสังคมและชุมชน หรืออาจมีการรวมตัวกัน คัดค้านการเลือกตั้ง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยต้องเริ่มที่จิตสำนึกของความเป็นพลเมือง สะท้อนออกมาในการเลือกตั้งตัวแทน เพราะมีความรับผิดชอบต่อปัญหาทางสังคมและความอยู่รอดของประเทศชาติ ที่จะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมแก้ไขด้วย สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

^{๗๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๘๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๙ วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๘๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒๐ วันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๓.

ไม่บัญญัติสิ่งที่ยังไม่บัญญัติ
(การปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ)

หน้าที่พลเมือง

- ปฎิบัติพลเมือง
- มีเหตุผล รู้จักเวลา

กระบวนการจัดการทางการเมือง

- การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
- นักการเมืองกับภาครัฐ สามารถปฏิบัติงานร่วมกัน

การพัฒนาการเมือง

- การคิด วิเคราะห์ สื่อมวลชน
- การมีส่วนร่วม

แผนภาพที่ ๔.๔ แสดงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒
จังหวัดสระแก้ว หลักธรรมที่ว่า ไม่บัญญัติสิ่งที่ยังไม่บัญญัติ (การปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ)

ตารางที่ ๔.๑๙ สรุปการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒
จังหวัดสระแก้ว ตามหลักธรรมข้อที่ว่า ไม่บัญญัติสิ่งที่ยังไม่บัญญัติ (การปฏิบัติตามกฎหมาย
ข้อบังคับ)

ข้อที่	ประเด็น	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	การเลือกตั้งเป็นการทำหน้าที่พลเมือง การมีจิตสำนึกในหน้าที่พลเมือง	๑๘	๑, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๑๗, ๑๘, ๑๙
๒	การเลือกตั้งเป็นการปลูกฝังพฤติกรรมกรรมากรรับผิดชอบต่อหน้าที่และส่วนรวม	๑๕	๑, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๑๗, ๒๐
๓	การปฏิบัติตามกฎหมายการเลือกตั้งโดยกรรมากรให้ความรู้ที่ถูกต้อง มีเหตุผล รู้จักเวลาที่เหมาะสม	๑๕	๑, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๑๗, ๒๐
๔	วัฒนธรรมเป็นแนวความคิด แนวปฏิบัติผ่านกระบวนการขัดเกลาทางการเมือง เช่น ครอบครัว เพื่อน โรงเรียน กลุ่มสังคมและสื่อมวลชน	๑๒	๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๕, ๑๗
๕	การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เป็นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การได้เห็น ได้ยิน ได้ฟัง และนำมาวิเคราะห์ รู้จักมีเหตุผลในการแยกแยะ	๑๐	๓, ๕, ๖, ๙, ๑๐, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๘, ๒๐
๖	แสดงให้เห็นว่านักการเมืองกับภาครัฐสามารถปฏิบัติงานได้ด้วยกรรมากร	๙	๓, ๔, ๖, ๑๐, ๑๑, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๙
๗	การพัฒนาการเลือกตั้งให้ประชาชนได้มีการคิด พิจารณา ด้วยเหตุด้วยผล ดึงประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วม ถือเป็นรากฐานของประชาธิปไตย	๗	๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๖, ๑๙

๔. การสักการะ เคารพ นับถือ บูชาท่านผู้ใหญ่อันหลาย (การเคารพนับถือผู้อาวุโส)

จากการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนจังหวัดสระแก้ว ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การสื่อสารทางการเมือง และการเข้าร่วมกิจกรรมกับพรรคการเมือง ตามหลักอภิธานิธรรม ดังนี้

๑. การเคารพและเชื่อฟังผู้รักษากฎหมายการเลือกตั้ง การสื่อสารเป็นสิ่งจำเป็น เมื่อมีการเลือกตั้งหน่วยงานภาครัฐก็ต้องให้ข้อมูลแก่ประชาชน เพื่อทำความเข้าใจกันระหว่างกัน สามารถลดปัญหาและสามารถช่วยประชาชนหาข้อมูลประกอบการตัดสินใจ^{๘๒}

๒. ประชาชนจะต้องรับฟังและพิจารณาจากการสื่อสารสามารถสื่อสิ่งที่ต้องการ ทำให้สามารถที่จะพัฒนาความไว้วางใจของประชาชน สิ่งสำคัญในการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนต้องมาจากประสบการณ์ของตนเองเป็นสำคัญ คือ การได้เห็น ได้ยิน ได้ฟัง และนำมาหาเหตุผลพิจารณา เพื่อวิเคราะห์การเมืองมากขึ้น ไม่ใช่อารมณ์ของตนเองเป็นหลัก มีประสบการณ์ตรงด้วยตนเองจะทำให้เกิดทักษะการคิดเป็นเห็นภาพทางการเมืองได้ชัดเจน^{๘๓}

๓. หน่วยงานภาครัฐต้องหมั่นสื่อสารกับชาวบ้าน และสื่อถึงสิ่งที่ประชาชนต้องการตามกฎระเบียบ กฎเกณฑ์การเลือกตั้ง ถึงสิ่งที่ได้ทำไปแล้ว เพื่อให้ชาวบ้านทราบถึงข้อดีข้อเสีย ที่เขาควรจะได้รับและไม่ทำงานแบบปกปิดข้อมูลข่าวสาร^{๘๔}

๔. นักการเมืองท้องถิ่นควรสื่อสารกับประชาชนตามระเบียบข้อบังคับ ให้ประชาชนได้เข้าถึง ชุมชนได้เข้าใจ สามารถทราบความเป็นไปได้ชัดเจน ประชาชนสามารถนำมาใช้กลั่นกรอง นักการเมืองที่มีประสิทธิภาพเข้ามาบริหารประเทศชาติได้อย่างถูกต้องช่วยให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจในการบริหารงานและสร้างความสามัคคีสร้างการมีส่วนร่วมในเกิดขึ้นในสังคมได้^{๘๕}

๕. การสื่อสารทางการเมือง ข่าวสารการสื่อสาร การประชาสัมพันธ์ทางการเมืองที่ออกสู่ประชาชนในทางลบมากกว่าบวกหรือในทางที่ดีจะเป็นผลที่ดี ในภาคราชการ ภาคประชาชนระดับท้องถิ่น การสื่อสารมวลชนให้เป็นข่าวดี ๆ ที่ออกสู่ประชาชน โดยการสื่อสารต้องร่วมกันรณรงค์ร่วมกันเผยแพร่ข่าวสารออกมาควรจะเป็นจริง เป็นผลดีต่อการเมืองท้องถิ่น เกิดประโยชน์กับประชาชน^{๘๖}

๖. การสื่อสารเป็นช่องทางสร้างความรู้ ความเข้าใจ การรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ จึงเป็นช่องทางที่สำคัญที่จะให้ประชาชนรับรู้เพื่อประกอบการตัดสินใจ การเลือกตั้งที่ผ่านมาที่ไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง นักการเมืองก็ยังใช้วิธีการหาเสียงแบบเดิม ๆ^{๘๗}

๗. ปัจจุบันมีการสื่อมวลชนมีวิธีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่หลากหลายช่องทางให้ประชาชนเข้าถึง การสื่อสารเป็นช่องทางสร้างความรู้ ความเข้าใจ การรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ จึงเป็น

^{๘๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๘๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๘๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๓.

^{๘๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๘๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๘๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๓.

ช่องทางที่สำคัญที่จะให้ประชาชนรับรู้เพื่อประกอบการตัดสินใจ การเลือกตั้งที่ผ่านมาไม่มีอะไรเปลี่ยน นักรการเมืองก็ยังใช้วิธีการหาเสียงแบบเดิม ๆ^{๘๘}

๘. ปัจจุบันการสื่อสารเป็นสิ่งที่จำเป็นมาก ประหยัดเวลา ผ่าน เฟสผ่านไลน์ ชอบไม่ชอบให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจเอง เลือกตั้งก็จะรู้ ดังนั้นนักรการเมืองจะต้องเร่งทำนโยบายเพื่อให้ประชาชนมีทางเลือกมากขึ้น^{๘๙}

๙. การพัฒนาประชาธิปไตย นักรการเมืองควรสื่อโดยพิจารณาเหตุ คุผล คุความเหมาะสมด้วย ทุกกิจกรรมที่ทำ^{๙๐}

๑๐. การที่จะพัฒนาประชาชนให้มีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไป จะต้องสื่อสารให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ง่าย คล่องตัว ด้วยเทคโนโลยีที่ประชาชนมีอยู่และเข้าถึงได้ในแอปพลิเคชันในสมาร์ทโฟน เช่น ไลน์ เฟสบุ๊ก IG ที่ทุกคนมีและนำมาเป็นตัวช่วยในการสื่อสารระหว่างหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นักรการเมืองท้องถิ่น และประชาชน ก่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกันประชาชนสามารถใช้เป็นตัวช่วยเพื่อสะท้อนสภาพปัญหา ความต้องการ ของท้องถิ่น และตรวจสอบความโปร่งใส เสนอนโยบายต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นอีกช่องทางหนึ่ง^{๙๑}

๑๑. การที่จะพัฒนาการมีส่วนร่วมในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง นักรการเมือง รัฐต้องเพิ่มการสื่อสาร เป็นการสื่อสารที่เป็นสื่อสองทาง หน่วยงานระดับท้องถิ่นต้องลงพื้นที่พูดคุยกับประชาชน ให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ง่าย คล่องตัว ด้วยเทคโนโลยีที่ประชาชนมีอยู่ ทุกคนมีและนำมาเป็นตัวช่วยในการสื่อสารระหว่างหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นักรการเมืองท้องถิ่น และประชาชน ก่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกันประชาชนสามารถใช้เป็นตัวช่วยเพื่อสะท้อนสภาพปัญหา ความต้องการของท้องถิ่น^{๙๒}

๑๒. นักรการเมืองต้องมีความสามารถและมีทีมงานในการสื่อสารสร้างการมีส่วนร่วมให้ประชาชนเกิดความไว้วางใจและให้ความร่วมมือในการพัฒนาท้องถิ่น แก้ปัญหาท้องถิ่น สร้างประโยชน์สุขให้กับประชาชน^{๙๓}

๑๓. นักรการเมืองต้องสื่อสารแต่สิ่งที่คิดว่าเป็นประโยชน์กับตัวเองมากกว่าประชาชน จะต้องพัฒนาการสื่อสารไม่ใช่ไฟฉายตรงข้าม ให้ประชาชนเห็นความเปลี่ยนแปลงและสร้างการ

^{๘๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

^{๘๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๙๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๙๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๙๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๙๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๓.

สื่อสารแบบใหม่ที่มุ่งประโยชน์ประชาชนไม่ใส่ร้ายฝ่ายตรงข้ามไม่จัดข้อเพื่อแสดงอำนาจให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่น โดยการเปิดช่องทางในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และปัญหาจากประชาชน ให้มีหลากหลายช่องทาง และนำมาปฏิบัติ ประชาชนจึงจะไว้วางใจและอยากมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น^{๙๔}

๑๔. ประชาชนให้ความสำคัญกับการติดต่อสื่อสารนักรการเมืองมีแนวคิดในการพัฒนาจังหวัดอย่างไรที่เกิดประโยชน์กับทุกคน รวมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หรือมีนวัตกรรมที่เกิดประโยชน์กับประชาชนทุกคนในจังหวัด^{๙๕}

๑๕. นักรการเมืองต้องสามารถสื่อสารกับประชาชนได้ เข้าถึงประชาชน รู้ปัญหา สามารถให้คำแนะนำประชาชนได้ สามารถประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าใจ^{๙๖}

๑๖. การสื่อสารเพื่อสร้างความไว้วางใจของประชาชน นักรการเมืองจะต้องสื่อสารกับประชาชนรู้เรื่อง สื่อให้ประชาชนเข้าใจถึงสิ่งที่จะสื่อ กิจกรรมที่จะทำสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้นำท้องถิ่น ประชาชน หน่วยงานในท้องถิ่น ในการช่วยกันพัฒนาท้องถิ่น โดยจะต้องดูว่าประชาชนกลุ่มใดจะสื่ออย่างไร วิธีการใดที่จะให้ข้อมูลนั้นเข้าถึงประชาชนได้อย่างทั่วถึงตรงความต้องการจึงจะประสบความสำเร็จ^{๙๗}

๑๗. นักรการเมืองท้องถิ่นต้องให้ความสำคัญกับการติดต่อสื่อสารกับประชาชนในจังหวัด และบุคคลภายนอกจังหวัดสระแก้วมีวิสัยทัศน์ แนวคิดในการพัฒนาจังหวัดอย่างไรที่เกิดประโยชน์กับทุกคน รวมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หรือมีนวัตกรรมที่เกิดประโยชน์กับประชาชนทุกคนในจังหวัด ที่อาสาเข้ามาร่วมคิดร่วมทำกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว^{๙๘}

๑๘. การสื่อสารเพื่อการเลือกตั้งที่ผ่านมา ประชาชนส่วนใหญ่เห็นจากป้ายโฆษณาและเลือกคนที่คุ้นเคยเลือก สื่อบุคคล คนคุ้นเคยกันให้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจเลือกตั้ง ซึ่งเป็นคนรุ่นที่มีอายุ แต่วัยรุ่นจะเข้าถึงสื่ออีกประเภทออนไลน์ได้ดีกว่า^{๙๙}

๑๙. การสื่อสารเพื่อการเลือกตั้งที่ผ่านมา ประชาชนมีข้อมูล โอกาสการเข้าถึงข้อมูลประกอบการตัดสินใจเลือกตั้ง มากขึ้น เช่น วัยรุ่นจะเข้าถึงสื่ออีกประเภทออนไลน์ได้ดีกว่า^{๑๐๐}

^{๙๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

^{๙๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๙๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๙๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๓.

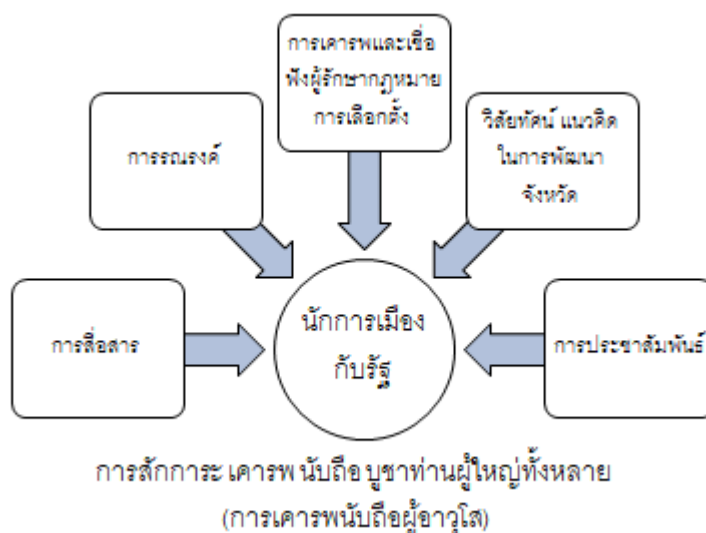
^{๙๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๓.

^{๙๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๑๐๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๙ วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๓.

๒๐. การเลือกตั้งที่ผ่านมาประชาชนติดตามการหาเสียง แต่ก็เปื้อนายนักการเมืองที่ดี แต่พูด ทำจริงไม่ค่อยจะได้ ผลการเลือกตั้งที่ผ่านมาน่าจะส่งผ่านความคิดของประชาชนถึงนักการเมือง ที่ไม่ยอมปรับตัวได้บ้าง^{๑๐๑}

สรุปได้ว่า การสื่อสารเป็นสิ่งจำเป็นในการประชาสัมพันธ์ รมรงค์ เพื่อให้ข้อมูล ที่มีเหตุผล ตามกาลเวลาแก่ประชาชนประกอบการตัดสินใจเลือกตั้ง เพื่อชี้แจง ทำความเข้าใจ บอกเล่าเรื่องราว การติดตามการทำงาน นักการเมืองจะต้องสื่อกับประชาชน สื่อให้ประชาชนเข้าใจถึงสิ่งที่จะสื่อ กิจกรรมที่จะทำ สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับประชาชน หน่วยงานในท้องถิ่น ในการช่วยกัน พัฒนาท้องถิ่น โดยจะต้องดูว่าประชาชนกลุ่มใดจะสื่ออย่างไร วิธีการใดที่จะให้ข้อมูลนั้นเข้าถึง ประชาชนได้อย่างทั่วถึง ซึ่งสามารถนำมาสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

แผนภาพที่ ๔.๕ แสดงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว หลักธรรมที่ว่า การสักการะ เคารพ นับถือ บูชาท่านผู้ใหญ่ทั้งหลาย (การเคารพนับถือผู้อาวุโส)

^{๑๐๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒๐ วันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๓.

ตารางที่ ๔.๒๐ สรุปการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒
จังหวัดสระแก้ว ตามหลักธรรมข้อที่ว่า การสักการะ เคารพ นับถือ บูชาท่านผู้ใหญ่
ทั้งหลาย (การเคารพนับถือผู้อาวุโส)

ข้อที่	ประเด็น	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	หน่วยงานภาครัฐต้องหมั่นสื่อสารกับชาวบ้าน และสื่อถึงสิ่งที่เป็นประโยชน์ตามกฎหมาย กฏระเบียบ กฎเกณฑ์การเลือกตั้ง	๑๘	๑, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๑๗, ๑๘, ๒๐
๒	ภาคราชการ ภาคประชาชนระดับท้องถิ่น การสื่อสารมวลชนให้เป็นข่าวดี ๆ ที่ออกสู่ประชาชน โดยการสื่อสารต้องร่วมกันรณรงค์	๑๕	๑, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๓, ๑๕, ๑๖, ๑๙, ๒๐
๓	การเคารพและเชื่อฟังผู้รักษากฎหมายการเลือกตั้ง	๑๕	๑, ๒, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๕, ๑๖, ๑๙, ๒๐
๔	นักการเมืองท้องถิ่นต้องให้ความสำคัญกับการติดต่อสื่อสารกับประชาชนในจังหวัด และบุคคลภายนอกว่าจังหวัดสระแก้วมีวิสัยทัศน์ แนวคิดในการพัฒนาจังหวัดอย่างไรที่เกิดประโยชน์กับทุกคน	๑๒	๑, ๒, ๕, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๕, ๑๖
๕	การประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่หลากหลายช่องทางให้ประชาชนเข้าถึง การสื่อสารเป็นช่องทางสร้างความรู้ ความเข้าใจ การรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ	๑๐	๒, ๕, ๖, ๙, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๙, ๒๐
๖	นักการเมือง รัฐต้องเพิ่มการสื่อสาร เป็นการสื่อสารที่เป็นสื่อสองทาง หน่วยงานระดับท้องถิ่นต้องลงพื้นที่พูดคุยกับประชาชน	๙	๑, ๓, ๖, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๔, ๑๕, ๑๙

๕ การไม่ข่มขืนบังคับปกครองสตรีทั้งหลาย (การไม่ลู่แก่อำนาจ)

จากการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนจังหวัดสระแก้ว ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การสื่อสารทางการเมือง และการเข้าร่วมกิจกรรมกับพรรคการเมือง ตามหลักอภิธานิธรรม ดังนี้

๑. การเลือกตั้งเป็นสิทธิของประชาชน ในการที่จะเลือกใครก็ตามที่ตนเองเห็นว่ามีความเหมาะสม^{๑๐๒}

๒. นักการเมืองต้องรับฟังเหตุผลของประชาชน การได้เห็น ได้ยิน ได้ฟัง และนำมาหาเหตุผลพิจารณา เพื่อวิเคราะห์การเมืองมากขึ้น ไม่ใช่อารมณ์ของตนเองเป็นหลัก มีประสบการณ์ตรงด้วยตนเองจะทำให้เกิดทักษะการคิดเป็นเห็นภาพทางการเมืองได้ชัดเจน^{๑๐๓}

๓. หน่วยงานภาครัฐต้องให้โอกาสและความเท่าเทียมกันกับทุกเพศ วัย อาชีพ ตามกฎระเบียบ กฎเกณฑ์การเลือกตั้ง ถึงสิ่งที่ได้ทำไปแล้ว เพื่อให้ชาวบ้านทราบถึงข้อดีข้อเสีย ที่เขาควรจะได้รับและไม่ทำงานแบบปกปิดข้อมูลข่าวสาร^{๑๐๔}

๔. ประชาชนปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ ให้ประชาชนได้เข้าถึง ชุมชนได้เข้าใจ สามารถทราบความเป็นไปได้ชัดเจน ประชาชนสามารถนำมาใช้กลั่นกรองนักการเมืองที่มีประสิทธิภาพเข้ามาบริหารประเทศชาติได้อย่างถูกต้องช่วยให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจในการบริหารงานและสร้างความสามัคคีสร้างการมีส่วนร่วมในเกิดขึ้นในสังคมได้^{๑๐๕}

๕. การไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของทุกคนที่อยู่ภายใต้การปกครองและตามรัฐธรรมนูญ ข่าวสารการสื่อสาร การประชาสัมพันธ์ทางการเมืองที่ออกสู่ประชาชนในทางลบมากกว่าบวกหรือในทางที่ดีจะเป็นผลที่ดี ในภาคราชการ ภาคประชาชนระดับท้องถิ่น การสื่อสารมวลชนให้เป็นข่าวดี ๆ ที่ออกสู่ประชาชน โดยการสื่อสารต้องร่วมกันรณรงค์ร่วมกันเผยแพร่ข่าวสารออกมาควรจะเป็นจริง เป็นผลดีต่อการเมืองท้องถิ่น เกิดประโยชน์กับประชาชน^{๑๐๖}

๖. การไปใช้สิทธิ เป็นการแสดงออกถึงความเสมอภาค ๑ คน ๑ เสียง ๑ สิทธิ ที่จะให้ประชาชนรับรู้เพื่อประกอบการตัดสินใจ การเลือกตั้งที่ผ่านมาไม่มีอะไรเปลี่ยน นักการเมืองก็ยังใช้วิธีการหาเสียงแบบเดิม ๆ^{๑๐๗}

^{๑๐๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๐๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๐๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓.

^{๑๐๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๐๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๐๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๓.

๗. ปัจจุบันสื่อมวลชนมีวิธีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่หลากหลายช่องทางให้ประชาชนเข้าถึง การสื่อสารเป็นช่องทางสร้างความรู้ ความเข้าใจ การรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ จึงเป็นช่องทางที่สำคัญที่จะให้ประชาชนรับรู้เพื่อประกอบการตัดสินใจ การเลือกตั้งที่ผ่านมาไม่มีอะไรเปลี่ยน นักการเมืองก็ยังใช้วิธีการหาเสียงแบบเดิม ๆ^{๑๐๘}

๘. การเลือกตั้งสำคัญมาก ที่จำเป็นมาก ประหยัดเวลา ผ่าน เฟสผ่านไลน์ ชอบไม่ชอบให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจเอง เลือกตั้งก็จะรู้ ดังนั้นนักการเมืองจะต้องเร่งทำนโยบายเพื่อให้ประชาชนมีทางเลือกมากขึ้น^{๑๐๙}

๙. การไปใช้สิทธิเลือกตั้งและการมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นการแสดงออกถึงการพัฒนาประชาธิปไตย นักการเมืองควรสื่อโดยพิจารณาเหตุ ดูผล ดูความเหมาะสมด้วย ทุกกิจกรรมที่ทำ^{๑๑๐}

๑๐. การพัฒนาประชาธิปไตย ต้องเริ่มพัฒนาที่ประชาชนให้มีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไป จะต้องสื่อสารให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ง่าย คล่องตัว ด้วยเทคโนโลยีที่ประชาชนมีอยู่และเข้าถึงได้ในแอปพลิเคชันในสมาร์ตโฟน เช่น ไลน์ เฟสบุ๊ก IG ที่ทุกคนมีและนำมาเป็นตัวช่วยในการสื่อสารระหว่างหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นักการเมืองท้องถิ่น และประชาชน ก่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกันประชาชนสามารถใช้เป็นตัวช่วยเพื่อสะท้อนสภาพปัญหา ความต้องการ ตรวจสอบความโปร่งใส ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นอีกช่องทางหนึ่ง^{๑๑๑}

๑๑. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หน่วยงานระดับท้องถิ่นต้องลงพื้นที่พูดคุยกับประชาชน ให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ง่าย คล่องตัว ด้วยเทคโนโลยีที่ประชาชนมีอยู่ ทุกคนมีและนำมาเป็นตัวช่วยในการสื่อสารระหว่างหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นักการเมืองท้องถิ่น และประชาชน ก่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกันประชาชนสามารถใช้เป็นตัวช่วยเพื่อสะท้อนสภาพปัญหา ความต้องการของท้องถิ่น^{๑๑๒}

๑๒. นักการเมืองต้องมีความสามารถและมีทีมงานในการสื่อสารสร้างการมีส่วนร่วมให้ประชาชนเกิดความไว้วางใจและให้ความร่วมมือในการพัฒนาท้องถิ่น แก้ปัญหาท้องถิ่น สร้างประโยชน์สุขให้กับประชาชน^{๑๑๓}

^{๑๐๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

^{๑๐๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๑๑๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๑๑๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๑๑๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๑๑๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๓.

๑๓. นักการเมืองต้องสื่อสารแต่สิ่งที่คุณคิดว่า เป็นประโยชน์กับตัวเองมากกว่าประชาชน จะต้องพัฒนาการสื่อสารไม่ใช่ไฟฉายตรงข้าม ให้ประชาชนเห็นความเปลี่ยนแปลงและสร้างการสื่อสารแบบใหม่ที่มุ่งประโยชน์ประชาชนไม่ใช่ร้ายฝ่ายตรงข้ามไม่บังคับข้อเพื่อแสดงอำนาจให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่น โดยการเปิดช่องทางในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และปัญหาจากประชาชน ให้มีหลากหลายช่องทาง และนำมาปฏิบัติ ประชาชนจึงจะไว้วางใจและอยากมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น^{๑๑๔}

๑๔. ประชาชนให้ความสำคัญกับการติดต่อสื่อสารนักการเมืองมีแนวคิดในการพัฒนาจังหวัดอย่างไรที่เกิดประโยชน์กับทุกคน รวมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หรือมีนวัตกรรมที่เกิดประโยชน์กับประชาชนทุกคนในจังหวัด^{๑๑๕}

๑๕. นักการเมืองต้องสามารถสื่อสารกับประชาชนได้ เข้าถึงประชาชน รู้ปัญหา สามารถให้คำแนะนำประชาชนได้ สามารถประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าใจ^{๑๑๖}

๑๖. การสื่อสารเพื่อสร้างความไว้วางใจของประชาชนให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของผู้นำในชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ต้องสื่อสารกับประชาชนให้ประชาชนเข้าใจถึงวิธีการการไปใช้สิทธิเลือกตั้งและการแสดงออกทางการเมือง ประชาธิปไตยจึงจะประสบความสำเร็จ^{๑๑๗}

๑๗. หน่วยงานภาครัฐต้องให้ความสำคัญกับประชาชน รวมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หรือมีนวัตกรรมที่เกิดประโยชน์กับประชาชนทุกคนในจังหวัด ที่อาสาเข้ามาร่วมคิดร่วมทำกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว^{๑๑๘}

๑๘. การส่งสารการเลือกตั้งที่ผ่านมา ประชาชนส่วนใหญ่เห็นจากป้ายโฆษณาและเลือกคนที่คุ้นเคยเลือก สื่อบุคคล คนคุ้นเคยกันให้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจเลือกตั้ง^{๑๑๙}

๑๙. การสื่อสารเพื่อการเลือกตั้งที่ผ่านมา ประชาชนมีข้อมูล โอกาสการเข้าถึงข้อมูลประกอบการตัดสินใจเลือกตั้ง มากขึ้น เช่น วัยรุ่นจะเข้าถึงสื่ออีกประเภทออนไลน์ได้ดีกว่า^{๑๒๐}

^{๑๑๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

^{๑๑๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๑๑๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๑๑๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๓.

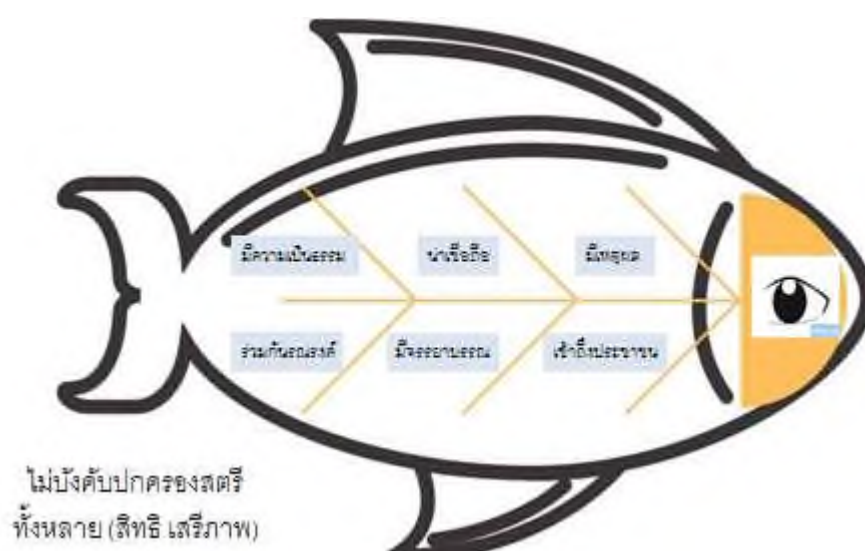
^{๑๑๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๓.

^{๑๑๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๑๒๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๙ วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๓.

๒๐. การเลือกตั้งที่ผ่านมาประชาชนติดตามการหาเสียง แต่ก็เบื่อหน่ายนักการเมืองที่ดี แต่พูด ทำจริงไม่ค่อยจะได้ ผลการเลือกตั้งที่ผ่านมาน่าจะส่งผ่านความคิดของประชาชนถึงนักการเมือง ที่ไม่ยอมปรับตัวได้บ้าง^{๑๒๑}

สรุปได้ว่า การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนใน จังหวัดสระแก้ว ตามหลักธรรมข้อที่ว่า ไม่บังคับปกครองสตรีทั้งหลาย (สิทธิ เสรีภาพ) สื่อมวลชน ต้อง มีความเป็นธรรมและเป็นกลาง สามารถสื่อสารให้ประชาชนรับรู้ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงประกอบการ ตัดสินใจเลือกตั้ง นักประชาสัมพันธ์ทางการเมืองเพื่อประกอบการตัดสินใจ ต้องน่าเชื่อถือ มีเหตุผล มี เผยแพร่ข่าวสารที่ถูกต้อง ร่วมกันรณรงค์เผยแพร่ข่าวสารที่เกิดประโยชน์ การสื่อสารให้เข้าถึง ประชาชน รู้ปัญหา สามารถให้คำแนะนำประชาชนได้ ต้องมีจรรยาบรรณในการสื่อ สามารถสรุปเป็น แผนภาพได้ดังนี้

แผนภาพที่ ๔.๖ แสดงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว หลักธรรมที่ว่า ไม่บังคับปกครองสตรีทั้งหลาย (สิทธิ เสรีภาพ)

^{๑๒๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒๐ วันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๓

ตารางที่ ๔.๒๑ สรุปการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในจังหวัดสระแก้ว ตามหลักธรรมข้อที่ว่า ไม่บังคับปกครองสตรีทั้งหลาย (สิทธิ เสรีภาพ)

ข้อที่	ประเด็น	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	สื่อมวลชน ต้องมีความเป็นธรรมและเป็นกลาง สามารถสื่อสารให้ประชาชนรับรู้ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงประกอบการตัดสินใจเลือกตั้ง	๑๖	๑, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๑๗
๒	นักประชาสัมพันธ์ทางการเมืองเพื่อประกอบการตัดสินใจ ต้องน่าเชื่อถือ	๑๔	๑, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๑๗
๓	สื่อมวลชนต้องมีเหตุผล มีความเป็นกลางทางข้อมูลเพื่อเผยแพร่ข่าวสารที่ถูกต้อง	๑๔	๑, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๑๗
๔	สื่อมวลชนต้องร่วมกันรณรงค์เผยแพร่ข่าวสารที่เกิดประโยชน์	๘	๓, ๕, ๖, ๙, ๑๐, ๑๒, ๑๓, ๑๔
๕	ผู้นำ สื่อมวลชน ต้องมีจรรยาบรรณในการสื่อ เพื่อเป็นกระบอกเสียง ช่องทางสร้างความรู้ ความเข้าใจ การรับรู้ข่าวสารระหว่างนักการเมืองกับประชาชน	๘	๓, ๔, ๖, ๑๐, ๑๑, ๑๓, ๑๔, ๑๕
๖	การสื่อสารให้เข้าถึงประชาชน รู้ปัญหาสามารถให้คำแนะนำประชาชนได้	๘	๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔

๖. สักการะ เคารพนับถือ บูชาต่อปุษนียสถานทั้งหลาย (การรักสันติภาพ)

๑. การยอมรับกฎีกาการเลือกตั้ง สถานที่หรือหน่วยเลือกตั้ง เช่น หน่วยเลือกตั้ง สถาบันทางการเมือง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง^{๑๒๒}
๒. หน่วยงานรัฐควรพิจารณาอำนวยความสะดวกในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ตามสถานที่ต่าง ๆ ในท้องถิ่นนั้นร่วมกับชาวบ้าน^{๑๒๓}
๓. หน่วยงานเลือกตั้งทั้งหลาย ต้องทำตัวให้โปร่งใส สงบเรียบร้อย การตัดสินปัญหาปราศจากความรุนแรง และประชาชนต้องไม่ใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา^{๑๒๔}
๔. หน่วยงานภาครัฐ นักการเมืองต้องเป็นผู้ที่ประสานสามัคคี รักในสันติภาพ เพื่อเป็นแรงจูงใจให้ประชาชนได้เป็นแบบอย่างในการอยู่ร่วมกันและการเลือกตั้งอย่างสันติภาพ เพื่อเป็นพื้นฐานของสังคมที่ดี^{๑๒๕}
๕. ประชาชนทุกคนทุกชุมชนท้องถิ่นรักสันติภาพอยากอยู่กันอย่างสันติสุข ดังนั้นต้องไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพื่อให้สังคมชุมชน ท้องถิ่น ท้องที่อยู่กันอย่างมีความสุข ต้องร่วมกันประชุมร่วมกันส่งเสริมแนะนำช่วยเหลือร่วมกันสร้างสันติภาพ^{๑๒๖}
๖. หน่วยเลือกตั้งในแต่ละท้องถิ่นแต่ละชุมชน ควรรักษากฎระเบียบอย่างเคร่งครัดปฏิบัติภารกิจได้อย่างลุล่วง ไม่มีความขัดแย้งทางสังคม มีความสงบสุข สร้างความปรองดอง ควรขัดเกลาจิตใจอยู่เสมอปฏิบัติโดยไม่ประมาท รับฟังความคิดเห็นและเปิดโอกาสให้ทุกคนเข้าร่วมแก้ปัญหาอย่างสงบ^{๑๒๗}
๗. หน่วยเลือกตั้งในชุมชนเป็นการอำนวยความสะดวกให้ประชาชนได้ไปเลือกตั้ง ซึ่งอยู่ที่เดิม ๆ เพื่อให้ประชาชนจำได้^{๑๒๘}
๘. หน่วยเลือกตั้งในชุมชน ประชาชนทุกคนต้องช่วยกันและร่วมกันตรวจสอบเพื่อให้เกิดความโปร่งใส ติดตามสถานการณ์ ร่วมแก้ปัญหา มากกว่าการร้องเรียนและจบด้วยการฟ้องร้องดำเนินคดีตามกฎหมาย เพื่อสร้างความสามัคคีในชุมชน^{๑๒๙}

^{๑๒๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๒๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๒๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓.

^{๑๒๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๒๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๒๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๒๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

^{๑๒๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๓.

๙. ผู้นำในชุมชนจะต้องเป็นผู้ที่สร้างสันติภาพหรือเป็นผู้ที่รักษาสันติภาพโดยไม่ใช้อำนาจในการบีบบังคับ ซึ่งเป็นเครื่องมือในการสกัดกั้นและควบคุมความขัดแย้งให้กลายเป็นความร่วมมือระหว่างกันได้ สร้างความรักและลดละความเกลียดชัง ยอมรับความแตกต่างและความหลากหลาย ก่อให้เกิดความไว้วางใจอันนำไปสู่การมีส่วนร่วมระหว่างนักรบการเมืองกับประชาชนอย่างแท้จริง^{๑๓๐}

๑๐. ผู้นำท้องถิ่นจะต้องเป็นผู้ที่มีสันติภาพและรักษาสันติภาพในการเป็นผู้นำประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การแก้ปัญหาท้องถิ่นจะต้องไม่ใช่กำลังในการพิจารณาแก้ปัญหาของประชาชน โดยการใช้ความเคารพในทุกความเห็นที่อาจจะขัดแย้งกันโดยใช้การประนีประนอม^{๑๓๑}

๑๑. ประชาชนต้องเป็นผู้ที่มีเหตุผลและใช้เหตุผล ไม่ใช้อารมณ์ในการตัดสินใจ ไม่ฟังความข้างเดียว ยึดแนวทางสันติภาพในการแก้ปัญหาชุมชนท้องถิ่นและการทำงานร่วมกับคนอื่น จะต้องไม่มีข่าวคราวว่านักรบการเมือง มีปัญหาทะเลาะเบาะแว้งกับเครือข่ายต่าง ๆ^{๑๓๒}

๑๒. หน่วยเลือกตั้งในท้องถิ่น ประชาชนเป็นผู้ที่สร้างสังคมให้อบอุ่น รักและสามัคคี รักสงบ ใช้ระบบคุณธรรม มีจริยธรรมนำหน้าในการบริหารงาน และส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมเป็นแรงจูงใจให้สังคมตระหนักในความรับผิดชอบร่วมกัน^{๑๓๓}

๑๓. นักรบการเมืองต้องให้เกียรติหน่วยเลือกตั้ง จะต้องปฏิบัติหน้าที่และการทำงานร่วมกับประชาชน ภายใต้กฎเกณฑ์ที่สร้างกำหนดไว้ เพื่อความเป็นระเบียบของสังคม เกิดความสันติภาพในการอยู่ร่วมกัน ตามสิทธิที่พึงมีหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติตามกติกาที่ต้องเคารพและถือปฏิบัติ^{๑๓๔}

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ในจังหวัดสระแก้ว ตามหลักธรรมข้อที่ว่า สักการะ เคารพนับถือ บูชาต่อปูชนียสถานทั้งหลาย (องค์การทางการเมือง) ควรเคารพต่อสถานที่ ตรงต่อเวลาในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การยอมรับสถานที่เลือกตั้งในพื้นที่ การยอมรับกติกาของหน่วยเลือกตั้ง การติดตามประกาศ คำสั่งของหน่วยงานเลือกตั้ง สามารถนำมาเสนอในรูปแบบภาพและตารางได้ดังนี้

^{๑๓๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๑๓๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๑๓๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๑๓๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๑๓๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

แผนภาพที่ ๔.๗ แสดงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว หลักธรรมที่ว่า สัักการะ เคารพนับถือ บูชาต่อปูชนียสถานทั้งหลาย (องค์กรทางการเมือง)

ตารางที่ ๔.๒๒ สรุปการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ในจังหวัดสระแก้ว ตามหลักธรรมข้อที่ว่า สัักการะ เคารพนับถือ บูชาต่อปูชนียสถานทั้งหลาย (องค์กรทางการเมือง)

ข้อที่	สัักการะ เคารพนับถือ บูชาต่อปูชนียสถาน ทั้งหลาย (องค์กรทางการเมือง)	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	การเคารพต่อสถานที่ ตรงต่อเวลาในการไป ใช้สิทธิ์เลือกตั้ง	๑๓	๑, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๔, ๑๕, ๑๖
๒	การยอมรับสถานที่เลือกตั้งในพื้นที่	๑๑	๑, ๒, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๔
๓	การยอมรับกติกาของหน่วยเลือกตั้ง	๑๐	๑, ๔, ๕, ๖, ๘, ๙, ๑๑, ๑๓, ๑๔, ๑๕
๔	การติดตามประกาศ คำสั่งของหน่วยงาน เลือกตั้ง	๙	๕, ๖, ๘, ๙, ๑๐, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๗

๗. การอารักขา คຸ້ມครอง ป้องกันโดยธรรมแก่นักบวช (การสนับสนุนคนดี)

จากการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในจังหวัดสระแก้ว ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การสื่อสารทางการเมือง และการเข้าร่วมกิจกรรมกับพรรคการเมือง ตามหลักอภิธานิธรรม ดังนี้

๑. ประชาชนต้องร่วมกันส่งเสริม สนับสนุน นักการเมืองคนดีที่มีในพื้นที่ ชุมชน เช่น สถานศึกษา โรงเรียนที่สอนให้มีความประพฤติถูกต้องดีงาม ตามกฎหมายบ้านเมืองในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง^{๑๓๕}

๒. ประชาชน นักการเมืองต้องรู้จักเก็บรักษาคนดีที่มีอยู่ในท้องถิ่น เช่น ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน คนที่มีชื่อเสียงในด้านดี มีผลงานเด่น เป็นแบบอย่างของสังคม เป็นต้นแบบของเยาวชน^{๑๓๖}

๓. ประชาชนต้องส่งเสริมผู้ที่ทำประโยชน์ให้กับท้องถิ่น ชุมชน ให้มีโอกาสได้เข้าร่วมพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน ของตนเอง และสร้างความเข้มแข็งให้กับระบบประชาธิปไตยในชุมชน^{๑๓๗}

๔. ประชาชนต้องสนับสนุนคนดี ประพฤติดีให้เป็นแบบอย่างแก่ชุมชน เพื่อสร้างชุมชนต้นแบบ คนดีต้นแบบ ได้เป็นแบบอย่างแก่เยาวชนรุ่นหลัง นักการเมืองเป็นผู้นำของท้องถิ่นและชุมชน จะต้องรู้ว่าควรทำอย่างไร เพื่อสร้างแรงจูงใจสร้างคนดีเป็นแบบอย่างของสังคม^{๑๓๘}

๕. ประชาชนร่วมกันและตั้งใจสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งที่เป็นคนดี สนับสนุนให้นักการเมืองท้องถิ่นเป็นคนดีเข้ามาบริหารประเทศ บริหารท้องถิ่น โดยเลือกคนดีที่มีในพื้นที่ โดยสนับสนุนมวลชนที่มีจิตอาสาที่มีจิตใจเอื้ออาทร ให้ช่วยเหลือสังคม ช่วยงานประเพณี วัฒนธรรม สม่่าเสมอช่วยเหลือการเจ็บป่วย ส่งโรงพยาบาล ไม่เลือกคนที่เสนอตัว เมื่อมีการเลือกตั้งเข้ามา ประชาชนก็จะเลือกเป็นตัวแทน^{๑๓๙}

๖. ประชาชนต้องปกป้องคนดี ส่งเสริมคนดี เลือกคนดีมีความสามารถเข้ามาร่วมทำงาน เป็นกำลังสำคัญ เลือกคนดีมีความสามารถเข้ามาพัฒนาบ้านเมือง โดยใช้คุณธรรมเข้าร่วม จะเกิดความสามัคคีในหมู่คณะ ส่งเสริมคุณภาพ^{๑๔๐}

^{๑๓๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๓๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๓๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓.

^{๑๓๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๓๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๓.

^{๑๔๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๓.

๗. ประชาชนให้ความสำคัญกับนักการเมืองดี ๆ ที่เคยมีผลงานและประวัติปรากฏให้เห็น อยู่แล้วเวลานี้บ้านต้องการผู้นำที่ดี และต้องการผู้เสียสละและจิตอาสารับใช้ประชาชนและบ้าน^{๑๔๑}

๘. ประชาชนต้องรู้จักใส่ใจนักการเมือง เช่น นักการเมืองที่มีจิตอาสาปฏิบัติงานช่วยเหลือ สังคม และเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตามและปฏิบัติงานในสังคม ภายใต้การอยู่ร่วมกันตามหลัก เศรษฐกิจพอเพียง^{๑๔๒}

๙. ประชาชนต้องให้ความสำคัญและยกย่องนักการเมืองผู้เป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถประชาชนจึงเลือกเข้ามา ปฏิบัติดี มีศีลธรรม เป็นที่ยอมรับและได้รับการยกย่อง จึงสมควรได้รับการสนับสนุนเป็นกลไกร่วมในการพัฒนา เพื่อให้ทุกคนนำมาเป็นแบบอย่าง หรือเป็น ต้นแบบ ดังเช่น พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ “การส่งเสริมคนดี ให้คนดีปกครองบ้านเมือง และคนคนไม่ดีไม่ให้อำนาจไม่ให้อำนาจเดือดร้อนวุ่นวายได้”^{๑๔๓}

๑๐. ประชาชนต้องเลือกนักการเมืองที่มีประวัติดี มีคุณภาพ การทำงานมีหลักเกณฑ์ใน อดีตที่ผ่านมา ประชาชนมีความสามารถในการพิจารณาเลือกสรรหาคนดี นักการเมืองที่เป็นคนดี ปฏิบัติดี ประชาชนก็จะสนับสนุน^{๑๔๔}

๑๑. ประชาชนจะต้องศึกษาประวัติและติดตามผลงานนักการเมืองต้องทำความเข้าใจการ ปฏิบัติตนตามแนวพระบรมราโชวาทของรัชกาลที่ ๙ ซึ่งประธานแก่ เนติบัณฑิตสภา ซึ่งสรุปความได้ ว่า “ในสังคมเรามีทั้งคนดีและคนไม่ดี เราไม่สามารถทำให้ทุกคนเป็นคนดีได้ แต่สามารถส่งเสริม สนับสนุน ให้คนดีได้ปกครองบ้านเมืองได้”^{๑๔๕}

๑๒. ประชาชนควรส่งเสริมและเชิดชูนักการเมืองคนที่ทำคุณประโยชน์อย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ประชาชนทั่ว ๆ ไป ให้เป็นรูปธรรมอย่างมีหลักเกณฑ์^{๑๔๖}

๑๓. ประชาชนส่งเสริมนักการเมืองที่ทำกิจกรรม ชื่นชมและติดตามผลงาน ประชาสัมพันธ์ให้คนอื่นได้ติดตามด้วย^{๑๔๗}

๑๔. ประชาชนสนับสนุนนักการเมืองที่เป็นคนดี จิตใจดี ตั้งใจดี ขยันในการทำงาน ไม่เอาเปรียบประชาชน ดูแลประชาชน เป็นอย่างดี ชาวบ้านทุกคนก็ต้องสนับสนุนคนดี^{๑๔๘}

^{๑๔๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

^{๑๔๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๑๔๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๑๔๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๑๔๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๑๔๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๑๔๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

^{๑๔๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๓.

๑๕. ประชาชนส่งเสริมคนที่เป็นกลางทางการเมือง เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย และมีการพัฒนา ซึ่งประชาชนก็ได้เลือกไปแล้ว ซึ่งนักการเมืองที่ดี ประชาชนเห็นผลงาน สามารถทำงานเข้าด้วยกันกับประชาชนท้องถิ่น ก็จะได้รับเลือกเข้ามาหลายสมัย^{๑๔๙}

๑๖. ประชาชนส่งเสริมสนับสนุนนักการเมืองที่ประพฤติดี ปฏิบัติดี มีเหตุผลเหนือ ประชาชนก็รู้จักที่จะรักษาได้โดยการเลือก เป็นแบบอย่างของสังคม เป็นต้นแบบของเยาวชน พระสงฆ์ ที่มีบทบาทในชุมชน เป็นที่ศรัทธาของคนในพื้นที่^{๑๕๐}

๑๗. ประชาชนยกย่องนักการเมืองคนดี ที่ทำประโยชน์ให้กับท้องถิ่นคนในพื้นที่ ชุมชน ให้มีโอกาสดำเนินการร่วมพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง และสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนผู้มีภูมิรู้ต่าง ๆ ในชุมชน^{๑๕๑}

๑๘. ประชาชนยกย่องนักการเมืองคนดี ที่ทำประโยชน์ให้กับท้องถิ่นคนในพื้นที่^{๑๕๒}

๑๙. ประชาชนส่งเสริมสนับสนุนนักการเมืองที่ประพฤติดี ปฏิบัติดี^{๑๕๓}

๒๐. ประชาชนต้องให้ความสำคัญและยกย่องนักการเมืองผู้เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถประชาชนจึงเลือกเข้ามา ปฏิบัติดี มีศีลธรรม^{๑๕๔}

สรุปได้ว่า ประชาชนส่งเสริม สนับสนุนนักการเมืองที่เป็นคนดี ทำประโยชน์ให้กับท้องถิ่นคนในพื้นที่ ชุมชน ให้มีโอกาสดำเนินการร่วมพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง และสร้างความเข้มแข็งให้กับปราชญ์ชุมชนผู้มีภูมิรู้ต่าง ๆ ในชุมชน ที่ประพฤติดี ปฏิบัติดี มีเหตุผลเหนือ เป็นแบบอย่างของสังคม เป็นต้นแบบของเยาวชน พระสงฆ์ที่มีบทบาทในชุมชน เป็นที่ศรัทธาของคนในพื้นที่ สามารถนำมาเสนอในรูปแบบภาพได้ดังนี้

^{๑๔๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๑๕๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๓.

^{๑๕๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๓.

^{๑๕๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๑๕๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๙ วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๓.

^{๑๕๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒๐ วันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๓.

แผนภาพที่ ๔.๘ แสดงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว หลักธรรมที่ว่า การอารักขา คุ่มครอง ป้องกันโดยธรรมแก่นักบวช (การสนับสนุนคนดี)

ตารางที่ ๔.๒๓ สรุปการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว ตามหลักธรรมข้อที่ว่า การอารักขา คุ่มครอง ป้องกันโดยธรรมแก่นักบวช (การสนับสนุนคนดี)

ข้อที่	การอารักขา คุ่มครอง ป้องกัน โดยธรรมแก่นักบวช (การสนับสนุนคนดี)	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	การยกย่องนัการเมืองที่ประพฤติดี ปฏิบัติดี ทำประโยชน์เพื่อท้องถิ่น ชุมชน	๑๖	๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๔, ๑๖, ๑๗, ๑๘, ๑๙, ๒๐
๒	การสนับสนุนนัการเมืองที่มีความรู้ ความสามารถ	๑๓	๑, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๑๙, ๒๐
๓	การยอมรับนัการเมืองผู้ที่มีประสบการณ์	๑๒	๑, ๓, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๔, ๑๕, ๑๘
๔	การยอมรับนัการเมืองที่มีความโปร่งใส ใส่ใจประชาชน	๑๐	๓, ๕, ๙, ๑๐, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๖, ๑๙, ๒๐

๔.๓.๒ การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนจังหวัดสระแก้ว ตามหลักอภิธานิยธรรม

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในจังหวัดสระแก้ว จากการสำรวจ ดังนี้

ตารางที่ ๔.๒๔ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว ตามหลักอภิธานิยธรรม โดยรวม

(n=๔๐๐)

การประยุกต์หลักพุทธธรรม เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ (ความสามัคคี)	๓.๙๗	๐.๗๘	มาก
๒. พร้อมเพรียงกันประชุม (ความรับผิดชอบ)	๓.๙๔	๐.๘๑	มาก
๓. ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่บัญญัติ (การปฏิบัติตามกฎ ข้อบังคับ)	๓.๘๘	๐.๗๖	มาก
๔. สักการะ เคารพ นับถือ บูชาท่านผู้ใหญ่ทั้งหลาย (การเคารพผู้อาวุโส)	๓.๗๖	๐.๙๗	มาก
๕. ไม่บังคับปกครองสตรีทั้งหลาย (สิทธิ เสรีภาพ)	๓.๗๓	๐.๘๑	มาก
๖. สักการะ เคารพนับถือ บูชาต่อปุษนียสถานทั้งหลาย (องค์กรทางการเมือง)	๓.๗๑	๐.๗๗	มาก
๗. การอารักขา ค้ำครอง ป้องกันโดยธรรมแก่นักบวช (การสนับสนุนคนดี)	๓.๓๘	๐.๘๔	ปานกลาง
รวม	๓.๗๗	๐.๕๕	มาก

จากตารางที่ ๔.๒๔ พบว่า การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว ตามหลักอภิธานิยธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = ๓.๗๗, S.D. = ๐.๕๕) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ (ความสามัคคี) (\bar{X} = ๓.๙๗, S.D. = ๐.๗๘)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “พร้อมเพรียงกันประชุม (ความรับผิดชอบ) (\bar{X} = ๓.๙๔, S.D. = ๐.๘๑)” “ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่บัญญัติ (การปฏิบัติตามกฎ

ข้อบังคับ) ($\bar{X}=3.88, S.D.=0.76$)” “สักการะ เคารพ นบถือ บูชาท่านผู้ใหญ่ทั้งหลาย (การเคารพผู้อาวุโส) ($\bar{X}=3.76, S.D.=0.97$)” “ไม่บังคับปกครองสตรีทั้งหลาย (สิทธิ เสรีภาพ) ($\bar{X}=3.73, S.D.=0.81$)” “สักการะ เคารพนบถือ บูชาต่อปูชนียสถานทั้งหลาย (องค์กรทางการเมือง) ($\bar{X}=3.71, S.D.=0.77$)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “การอารักขา คุ้มครอง ป้องกันโดยธรรม แก่พนักงาน (การสนับสนุนคนดี) ($\bar{X}=3.38, S.D.=0.84$)” ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๒๕ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว หมั่นประชุมกันเนื่องนิത്യ (ความสามัคคี) (n=๔๐๐)

ด้านการหมั่นประชุมกันเนื่องนิത്യ (ความสามัคคี)	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. สาเหตุทางสังคมทำให้ไปร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป	๓.๙๕	๐.๘๘	มาก
๒. สาเหตุทางเศรษฐกิจทำให้ไปร่วมในการเลือกตั้ง ทั่วไป	๓.๙๘	๐.๘๖	มาก
๓. การเลือกตั้งเป็นพฤติกรรมที่ปฏิบัติมาทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง	๓.๙๖	๐.๘๘	มาก
๔. สื่อมวลชนทำให้ท่านไปร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป	๓.๙๗	๐.๘๗	มาก
รวม	๓.๙๗	๐.๗๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๒๕ พบว่า การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว ด้านหมั่นประชุมกันเนื่องนิത്യ (ความสามัคคี) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.97, S.D.=0.78$) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “สาเหตุทางเศรษฐกิจทำให้ไปร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป ($\bar{X}=3.98, S.D.=0.86$)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “สื่อมวลชนทำให้ท่านไปร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป ($\bar{X}=3.97, S.D.=0.87$)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ข้อที่ว่า “สาเหตุทางสังคมทำให้ไปร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป ($\bar{X}=3.95, S.D.=0.88$)” คือตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๒๖ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการประยุกต์หลักพุทธรธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว หลักการพร้อมเพรียงกันประชุม (ความรับผิดชอบ)

(n=๔๐๐)

การพร้อมเพรียงกันประชุม (ความรับผิดชอบ)	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ตัดสินใจไปร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป เพื่อให้สังคม สงบสุข	๓.๙๒	๐.๙๐	มาก
๒. ไปร่วมในการเลือกตั้งเพื่อให้ระบบเศรษฐกิจของ ประเทศดีขึ้น	๓.๘๕	๐.๙๒	มาก
๓. ไปร่วมในการเลือกตั้งเพื่อให้เป็นไปรัฐธรรมนูญ กำหนด	๓.๙๑	๐.๙๐	มาก
๔. สื่อมวลชนให้ข้อมูลทำให้ตัดสินใจไปร่วมในการ เลือกตั้งทั่วไป	๔.๐๗	๐.๘๗	มาก
รวม	๓.๙๔	๐.๘๑	มาก

จากตารางที่ ๔.๒๖ พบว่า การประยุกต์หลักพุทธรธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว หลักการพร้อมเพรียงกันประชุม (ความรับผิดชอบ) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94, S.D. = 0.81$) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “สื่อมวลชนให้ข้อมูลทำให้ตัดสินใจไปร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป ($\bar{X} = 4.07, S.D. = 0.87$)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “ตัดสินใจไปร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป เพื่อให้สังคมสงบสุข ($\bar{X} = 3.92, S.D. = 0.90$)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “ไปร่วมในการเลือกตั้งเพื่อให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศดีขึ้น ($\bar{X} = 3.85, S.D. = 0.92$)” ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๒๗ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการประยุกต์หลักพุทธรธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว **หลักการไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่บัญญัติ (การปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ)**

(n=๔๐๐)

หลักไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่บัญญัติ (การปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ)	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. การไปร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป เพราะต้องการไปใช้สิทธิตามหน้าที่	๔.๐๒	๐.๘๐	มาก
๒. การไปร่วมในการเลือกตั้ง เพราะเชื่อว่ารายได้ที่ดีขึ้น	๓.๙๗	๐.๘๑	มาก
๓. การไปร่วมในการเลือกตั้งเพราะขึ้นชื่อนักการเมืองด้วยเหตุผลส่วนตัว	๓.๗๖	๑.๐๒	มาก
๔. การไปร่วมในการเลือกตั้งทั่วไปเพราะสื่อมวลชนให้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจ	๓.๗๗	๑.๐๕	มาก
รวม	๓.๘๘	๐.๗๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๒๗ พบว่า การประยุกต์หลักพุทธรธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว หลักการไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่บัญญัติ (การปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ) โดยรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} =๓.๘๘, S.D.=๐.๗๖) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “การไปร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป เพราะต้องการไปใช้สิทธิตามหน้าที่ (\bar{X} =๔.๐๒, S.D.=๐.๘๐)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “การไปร่วมในการเลือกตั้ง เพราะเชื่อว่ารายได้ที่ดีขึ้น (\bar{X} =๓.๙๗, S.D.=๐.๘๑)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “การไปร่วมในการเลือกตั้งเพราะขึ้นชื่อนักการเมืองด้วยเหตุผลส่วนตัว (\bar{X} =๓.๗๖, S.D.=๑.๐๒)” ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๒๘ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการประยุกต์หลักพุทธรธรรม เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว สักการะ เคารพ นบถือ บูชาท่านผู้ใหญ่ทั้งหลาย (คณะกรรมการการเลือกตั้ง)

(n=๔๐๐)

หลักการสักการะ เคารพ นบถือ บูชาท่านผู้ใหญ่ (คณะกรรมการการเลือกตั้ง)	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. การร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป ตามกติกาและหลักเกณฑ์ของ กกต.	๓.๗๔	๑.๐๘	มาก
๒. การร่วมในการเลือกตั้ง เพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจโดยรวม	๓.๗๒	๑.๑๑	มาก
๓. การร่วมในการเลือกตั้ง ตามกำหนดเวลาการเลือกตั้ง	๓.๘๓	๑.๐๑	มาก
๔. การร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป เพราะมีการประชาสัมพันธ์วันเวลาสถานที่เลือกตั้งชัดเจน	๓.๗๖	๑.๐๕	มาก
รวม	๓.๗๖	๐.๙๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๒๘ พบว่า การประยุกต์หลักพุทธรธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว หลักการสักการะ เคารพ นบถือ บูชาท่านผู้ใหญ่ทั้งหลาย (การเคารพผู้อาวุโส) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๗๖$, S.D.=๐.๙๗) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “การร่วมในการเลือกตั้ง ตามกำหนดเวลาการเลือกตั้ง ($\bar{X}=๓.๘๓$, S.D.=๑.๐๑)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “การร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป เพราะมีการประชาสัมพันธ์วันเวลาสถานที่เลือกตั้งชัดเจน ($\bar{X}=๓.๗๖$, S.D.=๑.๐๕)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “การร่วมในการเลือกตั้ง เพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจโดยรวม ($\bar{X}=๓.๗๒$, S.D.=๐.๑.๑๑)” ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๒๙ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว หลักการไม่บังคับปกครองสตรีทั้งหลาย (สิทธิ เสรีภาพ)

(n=๔๐๐)

หลักการไม่บังคับปกครองสตรีทั้งหลาย (สิทธิ เสรีภาพ)	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. การแสดงออกถึงพลังความสามัคคีของคนในจังหวัดจึงร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป	๓.๗๑	๑.๐๗	มาก
๒. การร่วมในกิจกรรมการเลือกตั้ง เพราะเชื่อว่าทำให้เศรษฐกิจดีและค่าแรงดีขึ้น	๓.๕๐	๑.๑๑	มาก
๓. การไปร่วมในการเลือกตั้ง เพื่อหวังให้มีตัวแทนจากในท้องถิ่นในการเสนอปัญหาและแก้ไขปัญหา	๓.๘๕	๐.๙๐	มาก
๔. การไปร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป เพราะมีการประชาสัมพันธ์ทำให้รู้จักผู้สมัครที่เหมาะสมกับพื้นที่	๓.๘๕	๐.๘๖	มาก
รวม	๓.๗๓	๐.๘๑	มาก

จากตารางที่ ๔.๒๙ พบว่า การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว หลักการไม่บังคับปกครองสตรีทั้งหลาย (สิทธิ เสรีภาพ) โดยรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = ๓.๗๓, S.D. = ๐.๘๑) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “ไปร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป เพราะมีการประชาสัมพันธ์ทำให้รู้จักผู้สมัครที่เหมาะสมกับพื้นที่” (\bar{X} = ๓.๘๕, S.D. = ๐.๘๖) รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “การไปร่วมในการเลือกตั้ง เพื่อหวังให้มีตัวแทนจากในท้องถิ่นในการเสนอปัญหาและแก้ไขปัญหา” (\bar{X} = ๓.๘๕, S.D. = ๐.๙๐) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “ไปร่วมในการเลือกตั้ง เพราะเชื่อว่าทำให้เศรษฐกิจดีค่าแรงดีขึ้น” (\bar{X} = ๓.๕๐, S.D. = ๑.๑๑) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓๐ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว หลักการสักการะ เคารพนับถือ บูชาต่อปูชนียสถาน (องค์กรทางการเมือง)

(n=๔๐๐)

หลักการสักการะ เคารพนับถือ บูชาต่อปูชนียสถาน (องค์กรทางการเมือง)	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. การไปร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป เพราะพรรคการเมืองและนักการเมืองมีนโยบายที่สามารถแก้ปัญหาท้องถิ่นได้	๓.๗๑	๐.๙๐	มาก
๒. การไปร่วมในการเลือกตั้ง ประชาชนต้องรู้ นโยบายของพรรคที่ผู้แทนสังกัด และนโยบาย ต้องมีความชัดเจน	๓.๘๒	๐.๘๓	มาก
๓. การร่วมในการเลือกตั้ง เพราะประชาชนเชื่อว่าผู้ ที่ตนเลือกมีคุณสมบัติเหมาะสม สามารถ แก้ปัญหาให้ท้องถิ่นได้	๓.๘๗	๐.๘๕	มาก
๔. การไปร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป เพราะมีการ ประชาสัมพันธ์ผลงานของผู้สมัครทำให้มั่นใจว่า เป็นผู้ที่สามารถแก้ปัญหาชุมชนได้	๓.๔๔	๑.๐๓	มาก
รวม	๓.๗๑	๐.๗๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๓๐ พบว่า การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว หลักการสักการะ เคารพนับถือ บูชาต่อปูชนียสถานทั้งหลาย (องค์กรทางการเมือง) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๗๑$, S.D.=๐.๗๗) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “การร่วมในการเลือกตั้ง เพราะประชาชนเชื่อว่าผู้ที่ตนเลือกมีคุณสมบัติเหมาะสม สามารถแก้ปัญหาให้ท้องถิ่นได้” ($\bar{X}=๓.๘๗$, S.D.=๐.๘๕) รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “การไปร่วมในการเลือกตั้ง เพราะนโยบายของพรรคที่ผู้แทน สังกัดมีความชัดเจน” ($\bar{X}=๓.๘๒$, S.D.=๐.๘๓) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “การไปร่วมใน การเลือกตั้งทั่วไป เพราะมีการประชาสัมพันธ์ผลงานของผู้สมัครทำให้มั่นใจว่าเป็นผู้ที่สามารถ แก้ปัญหาชุมชนได้” ($\bar{X}=๓.๔๔$, S.D.=๑.๐๓) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓๑ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการประยุกต์หลักพุทธรธรรม เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว หลักการอารักขา คຸ່ມครอง ป้องกันโดยธรรมแก่นักบวช (การสนับสนุนนักรการเมืองคนดี)

(n=๔๐๐)

หลักการอารักขา คຸ່ມครอง ป้องกันโดยธรรมแก่นักบวช (การสนับสนุนนักรการเมืองคนดี)	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. การไปร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป เพราะรู้จักผู้สมัคร	๓.๓๐	๑.๑๐	ปานกลาง
๒. การไปร่วมในการเลือกตั้ง เพราะนโยบายของพรรคที่ผู้แทนสังกัดมีความชัดเจน	๓.๔๑	๑.๐๕	มาก
๓. การไปร่วมในการเลือกตั้ง เพราะเชื่อว่าผู้ที่ตนเลือกมีความเหมาะสม	๓.๖๖	๐.๘๘	มาก
๔. การไปร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป เพราะมีการประชาสัมพันธ์ผลงานของผู้สมัครทำให้มั่นใจมากขึ้น	๓.๑๘	๑.๐๐	ปานกลาง
รวม	๓.๓๘	๐.๘๔	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๓๑ พบว่า การประยุกต์หลักพุทธรธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว หลักการอารักขา คຸ່ມครอง ป้องกันโดยธรรมแก่นักบวช (การสนับสนุนคนดี) โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$, S.D. = 0.84) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและปานกลาง ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “การไปร่วมในการเลือกตั้งเพราะเชื่อว่าผู้ที่ตนเลือกมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.66$, S.D. = 0.88)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “การไปร่วมในการเลือกตั้ง เพราะนโยบายของพรรคที่ผู้แทนสังกัดมีความชัดเจน ($\bar{X} = 3.41$, S.D. = 1.05)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ข้อที่ว่า “การไปร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป เพราะมีการประชาสัมพันธ์ผลงานของผู้สมัครทำให้มั่นใจมากขึ้น ($\bar{X} = 3.18$, S.D. = 1.00)” ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓๒ ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งกับหลักอภิธานิยธรรม เพื่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว

ปัจจัย	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)							
	หมั่นประชุมกัน เนืองนิตย์	รู้พร้อมเพรียงกัน ประชุม	ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ บัญญัติ	สักการะ เคารพ นับ ถือ บูชาท่านผู้ใหญ่	ไม่บังคับปกครอง สตรีทั้งหลาย	สักการะ เคารพ นับถือ บูชาต่อปูชนียสถาน	การอารักขา คุ้มครอง ป้องกัน	รวม
๑. ด้านการไปใช้ สิทธิเลือกตั้ง	๐.๗๕๙	๐.๘๒๗	๐.๘๒๗	๐.๘๒๗	๐.๘๒๗	๐.๘๒๗	๐.๘๒๗	๐.๘๒๗
๒. ด้านการสื่อสาร ทางการเมือง	๐.๘๑๒	๐.๘๓๖	๐.๘๓๖	๐.๘๓๖	๐.๘๓๖	๐.๘๓๖	๐.๘๓๖	๐.๘๓๖
๓. ด้านการมีส่วน ร่วมในพรรค การเมือง	๐.๘๕๙	๐.๘๕๑	๐.๘๕๑	๐.๘๕๑	๐.๘๕๑	๐.๘๕๑	๐.๘๕๑	๐.๘๕๑
รวม	๐.๙๐๘	๐.๙๒๖	๐.๙๔	๐.๙๓๗	๐.๙๒๘	๐.๙๐๓	๐.๙๐๘	๐.๙๑๗

จากตารางที่ ๔.๓๒ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนกับหลักอภิธานิยธรรม เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนจังหวัดสระแก้ว พบว่า โดยภาพรวมปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองกับหลักอภิธานิยธรรม มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ($r = ๐.๙๑๗^{**}$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้ง มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับหลักอภิธานิยธรรม เพื่อพัฒนาส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนจังหวัดสระแก้ว ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง อยู่ในระดับสูง ($r = ๐.๘๒๗^{**}$)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้ง มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับหลักอภิธานิยธรรม เพื่อพัฒนาส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนจังหวัดสระแก้ว ด้านการสื่อสารทางการเมือง อยู่ในระดับสูง ($r = ๐.๘๓๖^{**}$)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้ง มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับหลักการบริหารนิยธรรม เพื่อพัฒนาส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนจังหวัดสระแก้ว ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมพรรคการเมือง อยู่ในระดับสูง ($r = 0.851^{**}$)

ตารางที่ ๔.๓๓ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งกับหลักการบริหารนิยธรรม เพื่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว

ปัจจัย	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)				
	ด้าน	ด้าน	ด้านวัฒนธรรม	ด้าน	รวม
	สังคม	เศรษฐกิจ	ทางการเมือง	สื่อมวลชน	
๑. การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	๐.๘๖๕	๐.๘๒๖	๐.๘๕๑	๐.๘๒๐	๐.๘๒๗
๒. การสื่อสารทางการเมือง	๐.๘๑๔	๐.๘๓๔	๐.๘๖๒	๐.๘๗๑	๐.๘๑๘
๓. การมีส่วนร่วมในพรรคการเมือง	๐.๘๒๐	๐.๘๑๖	๐.๘๓๔	๐.๘๒๒	๐.๘๒๗
รวม	๐.๘๒๑	๐.๘๓๗	๐.๘๑๓	๐.๘๐๔	๐.๘๑๑

จากตารางที่ ๔.๓๓ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนกับปัจจัยการมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนจังหวัดสระแก้ว พ.ศ. ๒๕๖๒ พบว่า โดยภาพรวมปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองกับหลักการบริหารนิยธรรม มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ($r = 0.851^{**}$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้ง มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปัจจัยการมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนจังหวัดสระแก้ว พ.ศ. ๒๕๖๒ ด้านสภาพสังคม อยู่ในระดับสูง ($r = 0.827^{**}$)

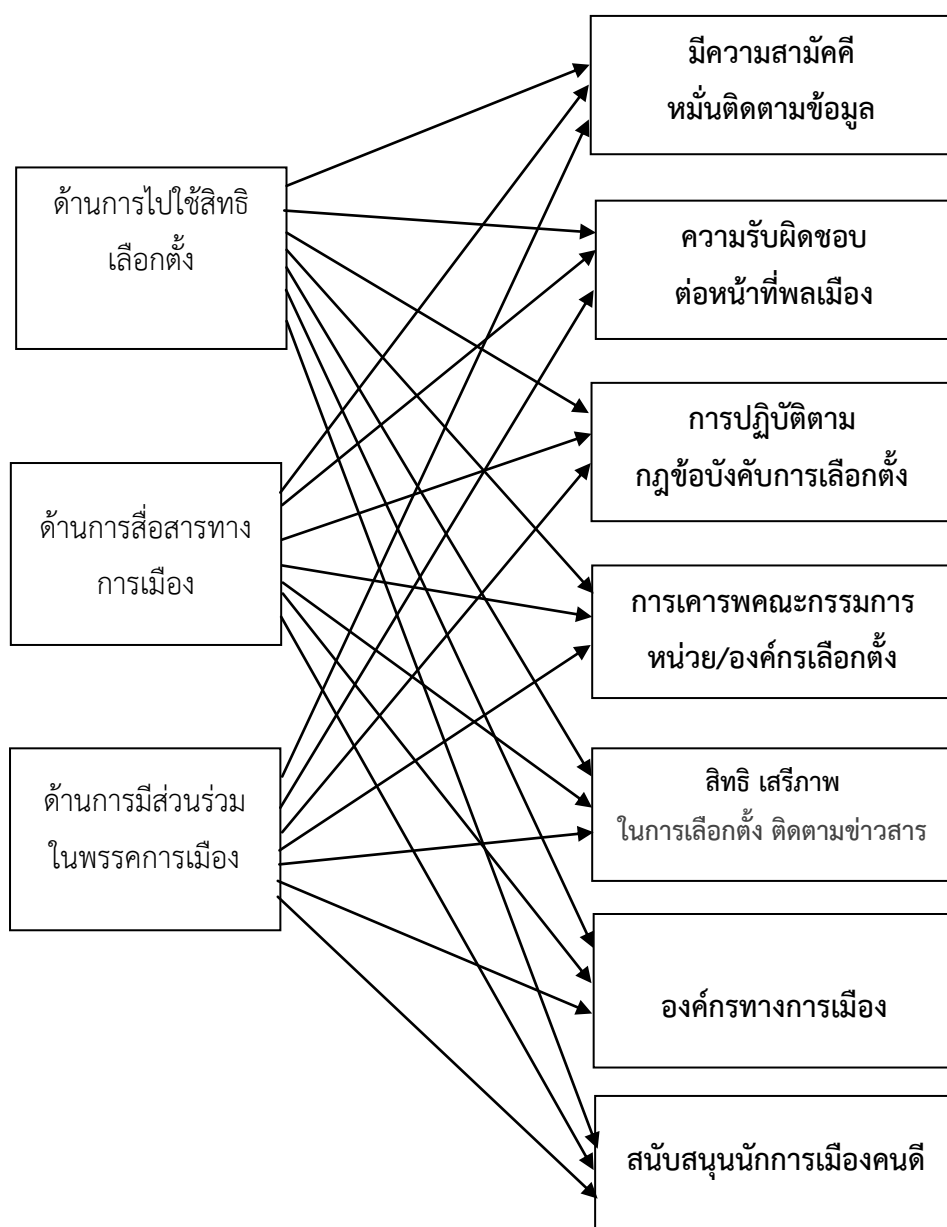
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้ง มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปัจจัยการมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนจังหวัดสระแก้ว พ.ศ. ๒๕๖๒ ด้านเศรษฐกิจ อยู่ในระดับสูง ($r = 0.826^{**}$)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้ง มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปัจจัยการมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนจังหวัดสระแก้ว พ.ศ. ๒๕๖๒ ด้านวัฒนธรรมทางการเมือง อยู่ในระดับสูง ($r = 0.851^{**}$)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้ง มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ ปัจจัยการมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนจังหวัด สระแก้ว พ.ศ. ๒๕๖๒ ด้านสื่อมวลชน อยู่ในระดับสูง ($r = ๐.๘๒๒^{**}$)

สรุปได้ว่า ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนจังหวัด สระแก้ว เพื่อให้ประชาชนมีเหตุผลในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง มีความคาดหวังกับคนที่เลือกเข้าไป เป็นผู้ ที่รู้สิทธิ หน้าที่ของตนเองตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ รู้จักเวลาเมื่อต้องไปใช้สิทธิ รู้ศึกษาข้อมูล นโยบายของผู้สมัครแต่ละคนดี ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง รู้หน้าที่พลเมืองของรัฐ ปฏิบัติตนได้ให้ประชาธิปไตยมีความมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

การพัฒนาการมีส่วนร่วมตามหลักการบริหารนิยธรรม

๔.๕ การสนทนากลุ่มเฉพาะ

การสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดสระแก้ว ในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒”

๑. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชน เช่น กฎหมาย สื่อมวลชน สภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ข้อมูลข่าวสารที่สื่อนำเสนอ ข้อมูลข่าวสารที่รัฐต้องการให้ประชาชนไปใช้สิทธิ และความต้องการของประชาชนที่ต้องการไปใช้สิทธิเลือกนักการเมืองหรือผู้แทนของตัวเอง^{๑๕๕}

๒. การมีส่วนร่วมในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนเกิดจากความสมัครใจของประชาชนที่มีความสนใจชีวิตความเป็นอยู่ สิทธิที่ตนเองพึงมีและพึงได้ ถึงแม้ว่ารัฐบาลที่ได้ไม่ได้เป็นดังที่หวังก็ตาม ประชาชนที่สนใจและเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองปัจจัยที่สำคัญคือการเปลี่ยนรัฐบาล^{๑๕๖}

๓. การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชน ส่วนหนึ่งเกิดจากสื่อ เพื่อทำความเข้าใจให้ความรู้แก่ประชาชน คุณสมบัติของผู้สมัคร นโยบายพรรคที่แก้ปัญหาให้กับสังคม ประเทศชาติ^{๑๕๗}

๔. การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ปัจจุบันการสื่อสารที่เข้าถึงได้ง่ายและได้รวดเร็ว โดยเฉพาะกลุ่มวัยหนุ่มสาว วัยรุ่นนักเรียน นิสิต นักศึกษา สื่อและกระบวนการสื่อสารทั้งในเรื่องกฎ กติกา การเลือกตั้ง คุณสมบัติของผู้สมัคร นโยบายพรรคที่ชอบ^{๑๕๘}

๕. การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง มีปัจจัยด้านบุคคล เช่น นักการเมือง กลุ่มเพื่อน สื่อและกระบวนการสื่อสารทั้งในเรื่องกฎ กติกา การเลือกตั้ง คุณสมบัติของผู้สมัคร นโยบายพรรคที่ชอบ การมีส่วนร่วมทางการเมืองก่อนเลือกตั้ง ระหว่างเลือกตั้ง และหลังเลือกตั้ง เป็นปัจจัยที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน^{๑๕๙}

๖. การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ปัจจัยที่ส่งผลอยากให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ความสนใจของประชาชน คุณสมบัติของผู้สมัคร นโยบายพรรคที่ชอบ วัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชน^{๑๖๐}

^{๑๕๕} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๑ วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๕๖} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๒ วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๕๗} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๕๘} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๔ วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๕๙} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๕ วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๖๐} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๖ วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

๗. ประเมินการมีส่วนร่วมขึ้นอยู่กับอัตราการมีส่วนร่วมการเลือกตั้งมีความโปร่งใส กระบวนการที่ใช้ในการศึกษาคำการมีส่วนร่วมของประชาชน เช่น ความสนใจทางการเมือง นโยบายทางการเมืองส่งผลต่อการตัดสินใจทางการเมือง การตอบสนองของหน่วยงานต่อความต้องการของประชาชนที่ทำให้อยากมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง ผลกระทบทางสังคม ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ค่านิยมของประชาชนต่อพรรคการเมือง ทำให้ประชาชนอยากมีส่วนร่วมในการการตัดสินใจของพนักงานส่งผลต่อการตัดสินใจไปเลือกตั้ง การฟื้นฟูความไว้วางใจของประชาชนในหน่วยงานของรัฐ ประสิทธิภาพและประสิทธิภาพของคะแนนเสียง ระเบียบการและกลไกการเลือกตั้ง ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ความรู้ ความสามารถ การเรียนรู้เกี่ยวกับผู้แทนที่เลือกเข้าไป^{๑๖๑}

๘. การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง มีหลายปัจจัยตั้งแต่ก่อนเลือกตั้ง ระหว่างเลือกตั้ง และหลังเลือกตั้ง ก่อนเลือกตั้งปัจจัยที่สำคัญก็คือหน่วยงานภาครัฐที่จะต้องให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง เพื่อกระตุ้นประชาชนให้ไปใช้สิทธิ์ และนักการเมืองก็ต้องนำเสนอตัวตนเรียก ความสนใจและนโยบายพรรคที่จะไปแก้ไขปัญหาสังคม ประเทศชาติ ช่วงเลือกตั้งก็หน่วยงานที่ใกล้ชิด ประชาชนให้รู้เรื่องกฎหมายเพื่อไม่ให้ผิดกติกาทำผิดการเลือกตั้ง สื่อและกระบวนการสื่อสารทั้งในเรื่อง กฎ กติกา การเลือกตั้ง คุณสมบัติของผู้สมัคร นโยบายพรรคที่ชอบ หลังเลือกตั้งรัฐต้องให้ความรู้เกี่ยวกับการติดตามนักการเมืองหลังเลือกตั้ง เพื่อติดตามนโยบายว่าที่หาเสียงไว้เป็นไปตามนั้นหรือไม่ ถ้าไม่เป็นไปตามนโยบายประชาชนต้องทำอะไร^{๑๖๒}

๙. การเลือกตั้งที่ผ่านมากฎหมายส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งของประชาชน การเลือกตั้งเพื่อต้องการสนับสนุนนโยบายของพรรคการเมืองที่สนใจ ความสนใจที่นักการเมืองมีต่อชุมชน และสังคม สนับสนุนการสื่อสาร และมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง^{๑๖๓}

๑๐. การเลือกตั้งปี ๒๕๖๒ เมื่อเทียบย้อนหลังไปครั้งก่อน ทำให้ทราบว่า การเลือกตั้งเกิดจากสังคมผลักดันให้อยากไปใช้สิทธิ์ เช่น ปัญหาทางการเมือง การประท้วงเรียกร้องให้มีการเลือกตั้ง เศรษฐกิจที่เป็นอยู่ทำให้ประชาชนอยากไปเลือกตั้งอยากให้มีรัฐบาลอยากให้รัฐบาลที่มาจาก การเลือกตั้งได้แก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ ปัจจัยทางวัฒนธรรม จากการศึกษาที่เคยเลือกพรรคและเลือกตัวบุคคล สื่อมวลชนที่กระตุ้นให้มีการเลือกตั้งทั้งสื่อทีวี สื่อออนไลน์ที่เข้าถึงกลุ่มวัยรุ่น^{๑๖๔}

สรุปได้ว่า จากการสนทนากลุ่มเฉพาะพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการไปใช้ สิทธิเลือกตั้งของประชาชน ได้แก่ กฎหมาย สื่อมวลชน สภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เป็นต้น ปัจจุบันการสื่อสารที่เข้าถึงได้ง่ายและรวดเร็ว โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นหนุ่มสาว วัยรุ่นนักเรียน นิสิต

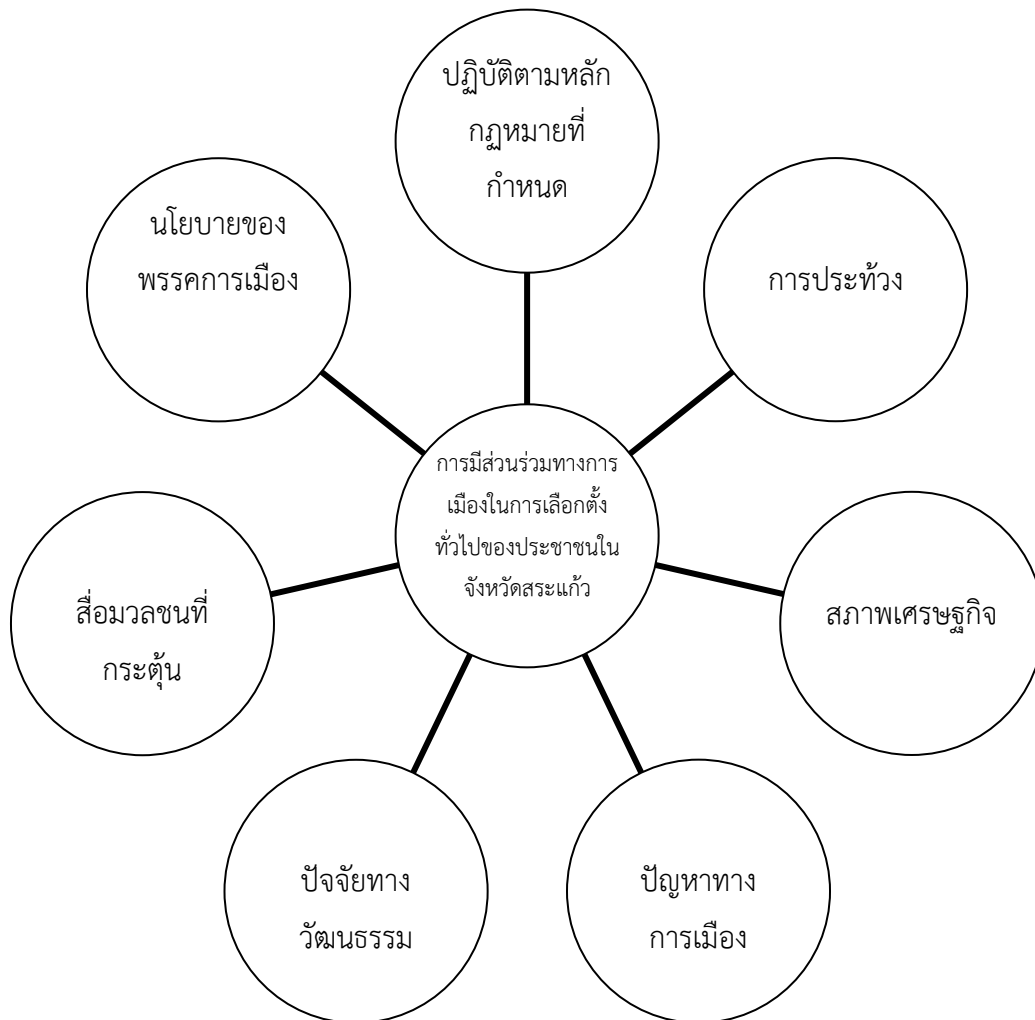
^{๑๖๑} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๗ วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๖๒} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๘ วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๖๓} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๑๖๔} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

นักศึกษา ทำให้การมีส่วนร่วมในการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งของประชาชนเกิดจากความสมัครใจของประชาชนตามสิทธิ์ที่กฎหมายกำหนด ขึ้นอยู่กับอัตราการมีส่วนร่วมการเลือกตั้งมีความโปร่งใส ความสนใจทางการเมือง นโยบายของพรรคการเมือง ซึ่งนักการเมืองก็ต้องนำเสนอตัวตนเรียกความสนใจ และนโยบายพรรคที่จะไปแก้ไขปัญหาสังคม ประเทศชาติ ปัญหาทางการเมือง การประท้วง เศรษฐกิจ ปัจจัยทางวัฒนธรรม สื่อมวลชน ทำให้ประชาชนอยากไปเลือกตั้ง

แผนภาพที่ ๔.๙ แสดงการสรุปประเด็นสำคัญจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ

๔.๖ องค์ความรู้

จากการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนจังหวัดสระแก้ว ในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒” ผู้วิจัยได้นำองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ดังนี้

๔.๖.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนจังหวัดสระแก้ว ในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒” ผู้วิจัยได้นำองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยดังกล่าวสรุปเป็นความสัมพันธ์เชิงแผนภาพ ดังนี้

แผนภาพที่ ๔.๑๐ แสดงองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนจังหวัดสระแก้ว โดยการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การร่วมกิจกรรมทางการเมือง และการร่วมกิจกรรมกับพรรคการเมือง ของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง จากสาเหตุเพื่อแก้ปัญหาสังคม ปัญหาเศรษฐกิจ วัฒนธรรมทางการเมือง และการนำเสนอข้อมูลของสื่อมวลชน สามารถอธิบายได้ดังนี้

ด้านการไปใช้สิทธิ พบว่า ประชาชนในจังหวัดสระแก้วมีการตรวจสอบรายชื่อก่อนวันเลือกตั้ง แต่ให้เหตุผลการไปลงคะแนนเสียงจากการพิจารณาตัวบุคคลหรือผู้ที่ลงสมัคร จะเห็นได้จากผู้สมัครที่ย้ายจากพรรคเพื่อไทยไปลงพรรคพลังประชารัฐ รองลงมาคือการพิจารณาจากนโยบายของพรรค ซึ่งทั้งสองส่วนที่เป็นหนึ่งเดียวกันมีการลงพื้นที่โดยการใช้ห้วคະແນน ทั้งผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) พรรคการเมืองที่สังกัด จะต้องทำความเข้าใจ ให้ความรู้ ที่มีความเป็นกลางทางการเมือง และรณรงค์การไปใช้สิทธิร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ เสริมสร้างพลเมืองให้มี ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข การใช้สิทธิ และเสรีภาพอย่างมีเหตุผล การมีความรับผิดชอบต่อสังคมและหน้าที่ของปวงชนชาวไทย รวมทั้งตระหนักถึงการเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรม

การส่งเสริมในส่วนของประชาชนก็ต้องศึกษาสิทธิหน้าที่ของตนเองในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เรียนรู้วิธีการเลือกตั้ง กติกาการเลือกตั้ง ศึกษาข้อมูลผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) พรรคการเมือง นโยบายพรรคการเมือง ที่ส่งเสริม สร้างสรรค์สังคม การศึกษา สภาพแวดล้อม คุณภาพชีวิต

ในส่วนของผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) จะต้องสร้างความเชื่อมั่นและแสดงให้เห็นประชาชนเห็นถึงความจริงใจ พุดจริง ปฏิบัติจริง ตามที่ประชาชนไว้วางใจไปลงคะแนนเสียงและเลือกเป็นตนเป็นตัวแทนประชาชน

ด้านการสื่อสารทางการเมือง พบว่า ประชาชนในจังหวัดสระแก้วมีความสนใจการเลือกตั้ง มีการติดตามข่าวสารการแถลงนโยบายของพรรคการเมืองต่าง ๆ โดยรับรู้ข่าวสารทางการเมืองในสื่อต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ หรือผ่าน Social Network เช่น face book Line Twister เป็นต้น

การส่งเสริมในส่วนของประชาชน เพิ่มการสื่อสารแบบสองทางเพื่อให้สามารถสอบถามข้อสงสัยและเสนอแนะปัญหาได้ มีสติในการวิเคราะห์ข้อมูลก่อนเลือกตั้ง ติดตามประเมินผลการเลือกตั้ง ติดตามประเมินผลงานสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ให้เป็นไปตามนโยบายและเกิดประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม การเสริมสร้าง ความรู้และสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมืองดีวิถีประชาธิปไตย เพื่อการเลือกตั้งที่สุจริตเที่ยงธรรม

ในส่วนของผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ก่อนเลือกตั้งต้องเข้าถึงประชาชน ศึกษาความต้องการ ความคาดหวังของประชาชนและบริบทของพื้นที่นั้น ๆ ทั้งเรื่องสภาพทางสังคม

เศรษฐกิจ วัฒนธรรมทางการเมือง ประชาชนในพื้นที่เพื่อครองใจประชาชน สร้างผลงานให้เป็นที่ประจักษ์ ใจถึงฟังได้

ด้านการมีส่วนร่วมในพรรคการเมือง พบว่า ประชาชนในจังหวัดสระแก้วไม่ค่อยมีส่วนร่วมในกิจกรรมของพรรคการเมือง โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานของพรรคการเมือง

การส่งเสริมในส่วนของประชาชน มีสติในการวิเคราะห์พรรคการเมือง นักการเมืองที่สามารถแก้ปัญหาสังคม เศรษฐกิจ มีความเป็นกลาง เข้าร่วมกิจกรรมกับพรรคการเมือง ติดตามตรวจสอบการทำงาน ติดตามตรวจสอบสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ให้เป็นไปตามนโยบายและเกิดประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม ในส่วนของผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) สร้างแรงจูงใจให้ประชาชนร่วมกิจกรรมกับพรรคการเมือง ให้ประชาชนเป็นพื้นฐานในการสร้างนโยบายพรรค เพื่อรับรู้รับทราบปัญหาจากความต้องการ

จากการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมาจากปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ประกอบด้วยสภาพทางด้านสังคม สภาพเศรษฐกิจ การประชาสัมพันธ์เพื่อสื่อสารการเลือกตั้ง วัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดสระแก้ว ดังนี้

ด้านสังคม

จากสภาพทางสังคม สภาพแวดล้อมที่เป็นจังหวัดใกล้ชายแดน เป็นจังหวัดที่มีความหนาแน่นประชากรเบาบางที่สุด ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม พืชที่สำคัญจะเป็นผลไม้ เช่น เงาะ ทุเรียน มังคุด สับปะรด นอกจากนี้ยังมีอาชีพประมง และให้บริการการท่องเที่ยว และมีการพัฒนาไม่มากเท่าที่ควร ประชาชนหลากหลายเผ่าพันธุ์ มีชายแดนที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้านและบ่อนการพนันของประเทศเพื่อนบ้าน และมีฐานะความเป็นอยู่ที่รอการช่วยเหลือจากรัฐ

โดยรวมแล้ว จะเห็นว่าตัวชี้วัดความจำเป็นพื้นฐานที่ยังไม่บรรลุเป้าหมาย ซึ่งเป็นปัญหาในระดับครัวเรือนของคนในชนบทนั้น จำเป็นที่จะต้องให้หน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งรัฐบาลนำไปวางแผนพัฒนาปรับปรุงแก้ไขให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น ผ่านเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐาน และพ้นจากปัญหาต่าง ๆ ในโอกาสต่อไป

ดังนั้นประชาชนในจังหวัดสระแก้วมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไป ด้วยความหวังว่าการเลือกตั้งทำให้สังคมสงบสุข และถ้าได้นักการเมืองที่ทำงานจริงจัง ก็จะช่วยให้สังคมดีขึ้น การไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อส่งเสริมคนดีให้เข้ามาบริหารบ้านเมือง การเลือกตั้งมีอิทธิพลต่อคนในสังคม ทำให้สังคมเป็นระเบียบและสงบ นักการเมืองท้องถิ่นจะต้องมีพฤติกรรมให้ประชาชนไว้วางใจเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น พฤติกรรมนักการเมืองที่ควรจะเป็น เป็นคนประพฤติดี ปฏิบัติชอบ มีจิตอาสา ฟังพาได้ เข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน ท้องถิ่น ซื่อสัตย์ จริงใจ มีคุณธรรมจริยธรรมทางการเมือง และมีความรับผิดชอบต่อประชาชนท้องถิ่น และขยับลงพื้นที่ เมื่อมีกิจกรรมก็เข้าร่วมกับ

ชาวบ้านได้ มีเมตตา ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะกับประชาชนได้ ไม่เอาเปรียบเห็นแก่ตัว ความประพฤตินักการเมืองท้องถิ่นเป็นตัวอย่างและแบบอย่างแก่คนในสังคม

ด้านเศรษฐกิจ

สรุปได้ว่า การเลือกตั้งส่งผลต่อความเป็นอยู่และเศรษฐกิจโดยรวม จึงไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อแสดงให้รัฐบาลรู้ว่าประชาชนเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย นโยบายของพรรคการเมืองหรือผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนไปใช้สิทธิ์กันมากขึ้น ค่าครองชีพที่สูงขึ้นทำให้ตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง ต่อเมื่อประชาชนเห็นว่าการเลือกตั้งส่งผลต่อสังคมส่วนรวม การเลือกตั้งทำให้สังคมดีขึ้น จึงเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง พฤติกรรมนักการเมืองที่ควรจะเป็น เป็นคนประพฤติดี ปฏิบัติชอบ มีจิตอาสา ฟังพาได้ เข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน ท้องถิ่น ซื่อสัตย์ จริงใจ มีคุณธรรมจริยธรรมทางการเมือง และมีความรับผิดชอบต่อประชาชนท้องถิ่น และขยันลงพื้นที่ เมื่อมีกิจกรรมก็เข้าร่วมกับชาวบ้านได้ มีเมตตา ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะกับประชาชนได้ ไม่เอาเปรียบเห็นแก่ตัว ความประพฤตินักการเมืองท้องถิ่นเป็นตัวอย่างและแบบอย่างแก่คนในสังคม

ด้านวัฒนธรรมทางการเมือง

สรุปได้ว่า คุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นที่รู้จักและมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ทำให้ประชาชนให้ความร่วมมือในการไปใช้สิทธิเลือกคนดีเข้าสภา การส่งเสริมและสนับสนุนการเลือกตั้งในโรงเรียนโดยนักเรียนเป็นตัวแทนเพื่อสื่อไปถึงผู้ปกครอง ประชาชนที่จะเป็นนักประชาธิปไตย รู้จักพิจารณาเหตุ ผลที่ควรเป็น นักการเมืองควรมีนโยบายที่มาจากความต้องการของประชาชนและท้องถิ่นเป็นหลัก มุ่งประชาชนโดยรวม และจัดลำดับตามความสำคัญและความเป็นก่อนหลัง ในการนำไปใช้ประโยชน์ และจะต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตของวัตถุประสงค์และมีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์ สอดคล้องกับนโยบายของรัฐที่สามารถเชื่อมโยงกันได้ นักการเมืองท้องถิ่นสามารถทำตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้จะต้องแก้ไขปัญหาได้อย่างไรให้ตรงกับความต้องการของประชาชน

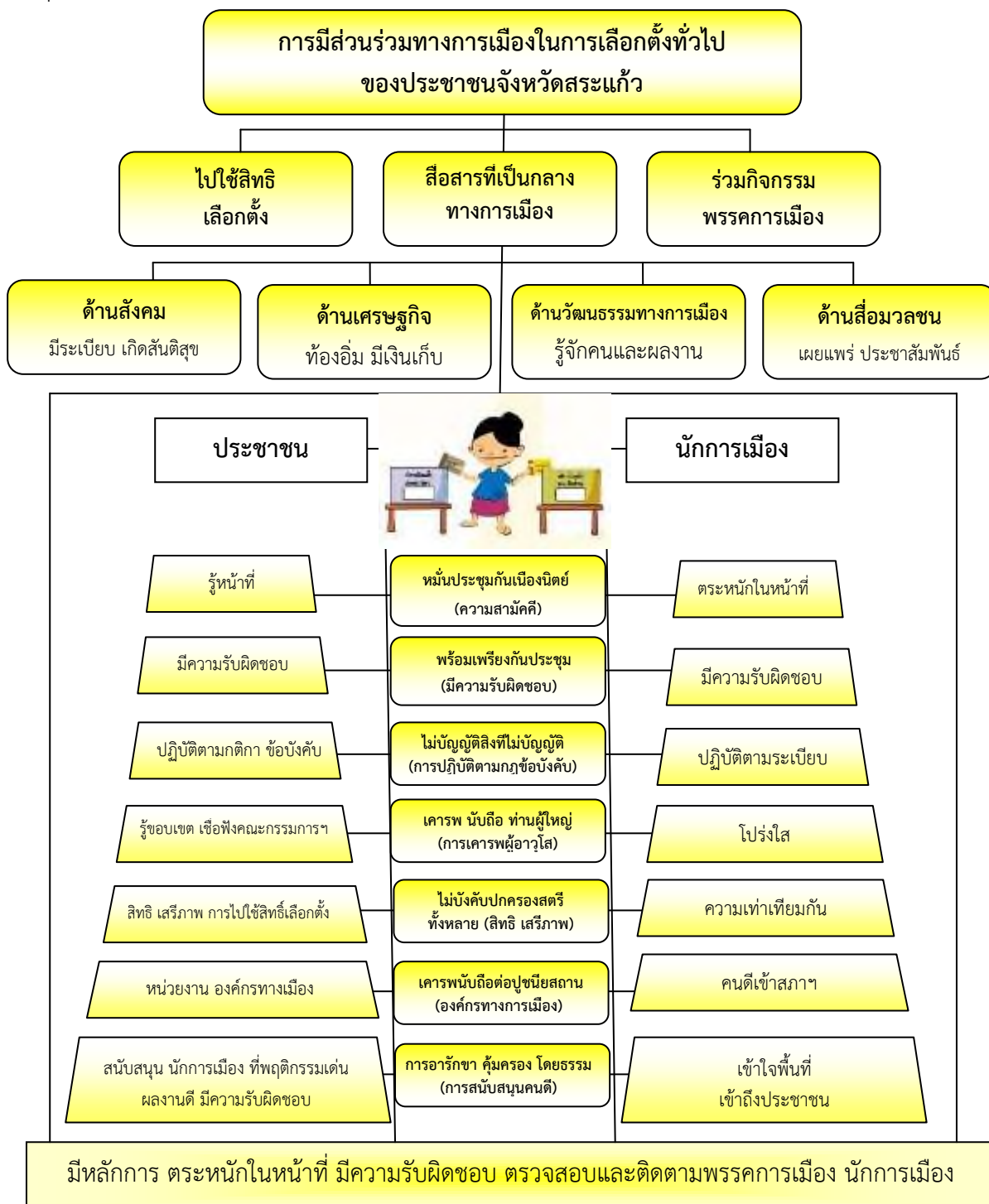
ด้านสื่อมวลชน

สรุปได้ว่า สื่อมวลชนมีส่วนในการส่งเสริมการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง จากการให้นักการเมืองได้นำเสนอนโยบาย ชี้แจง ทำความเข้าใจ บอกเล่าเรื่องราว การติดตามการทำงาน นักการเมืองจะต้องสื่อกับประชาชนรู้เรื่อง สื่อให้ประชาชนเข้าใจถึงสิ่งที่จะสื่อ กิจกรรมที่จะทำ สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นการเผยแพร่การเลือกตั้งของสื่อทุกประเภททำให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารมากยิ่งขึ้น จึงตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง สื่อการรณรงค์การเลือกตั้งที่แพร่กระจายหลายช่องทางสามารถเชิญชวนให้ประชาชนตกลงใจไปเลือกตั้ง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อเกิดการทำหน้าที่ของการเป็นพลเมือง ของคนในจังหวัดจนกลายเป็นค่านิยมของประชาชน วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อเกิดการทำหน้าที่ของการเป็นพลเมือง เริ่มจากการมีระเบียบวินัย การคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน การออกมาวิพากษ์วิจารณ์ด้วยจิตสำนึก

และมีเหตุผลเพียงพอ ในการรวมกลุ่มเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของสังคมและชุมชน หรืออาจมีการรวมตัวกัน คัดค้านการเลือกตั้ง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยต้องเริ่มที่จิตสำนึกของความเป็นพลเมือง สะท้อนออกมาในการเลือกตั้งตัวแทน เพราะมีความรับผิดชอบต่อปัญหาทางสังคม และความอยู่รอดของประเทศชาติ ที่จะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมแก้ไขด้วย

๔.๖.๒ องค์กรความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนจังหวัดสระแก้ว ในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒” ผู้วิจัยได้นำองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยดังกล่าวสรุปเป็นความสัมพันธ์เชิงแผนภาพ ดังนี้

แผนภาพที่ ๔.๑๑ แสดงองค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนจังหวัดสระแก้ว โดยการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การร่วมกิจกรรมทางการเมือง และการร่วมกิจกรรมกับพรรคการเมือง ของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง จากสาเหตุเพื่อแก้ปัญหาสังคม ปัญหาเศรษฐกิจ วัฒนธรรมทางการเมือง และการนำเสนอข้อมูลของสื่อมวลชน ประชาชนและนักการเมืองจะต้องเป็นผู้ที่มีเหตุผลเพียงพอ ตามหลักอภิธานิธรรม โดยประชาชนก็จะคาดหวังกับการไปเลือกตั้ง ประชาชนและนักการเมืองที่พร้อมรู้หน้า สามารถอธิบายได้ดังนี้

ด้านการไปใช้สิทธิ พบว่า ประชาชนในจังหวัดสระแก้วมีการตรวจสอบรายชื่อก่อนวันเลือกตั้ง แต่ให้เหตุผลการไปลงคะแนนเสียงจากการพิจารณาตัวบุคคลหรือผู้ที่ลงสมัคร จะเห็นได้จากผู้สมัครที่ย้ายจากพรรคเพื่อไทยไปลงพรรคพลังประชารัฐ รองลงมาคือการพิจารณาจากนโยบายของพรรค ซึ่งทั้งสองส่วนที่เป็นหนึ่งเดียวกันมีการลงพื้นที่โดยการใช้ห้วคะแนน ทั้งผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) พรรคการเมืองที่สังกัด จะต้องทำความเข้าใจ ให้ความรู้ ที่มีความเป็นกลางทางการเมือง และรณรงค์การไปใช้สิทธิร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ เสริมสร้างพลเมืองให้มีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข การใช้สิทธิ และเสรีภาพอย่างมีเหตุผล การมีความรับผิดชอบต่อสังคมและหน้าที่ของปวงชนชาวไทย รวมทั้งตระหนักถึงการเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรม

การส่งเสริมในส่วนของประชาชนก็ต้องศึกษาสิทธิหน้าที่ของตนเองในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เรียนรู้วิธีการเลือกตั้ง กติกาการเลือกตั้ง ศึกษาข้อมูลผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) พรรคการเมือง นโยบายพรรคการเมือง ที่ส่งเสริม สร้างสรรค์สังคม การศึกษา สภาพแวดล้อม คุณภาพชีวิต ร่วมใจกันไปใช้สิทธิเลือกตั้ง สร้างเครือข่ายติดตามนักการเมือง

ในส่วนของผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) จะต้องสร้างความเชื่อมั่นและแสดงให้เห็นประชาชนเห็นถึงความจริงใจ พุดจริง ปฏิบัติจริง ตามที่ประชาชนไว้วางใจไปลงคะแนนเสียงและเลือกเป็นตนเป็นตัวแทนประชาชน

ด้านการสื่อสารทางการเมือง พบว่า ประชาชนในจังหวัดสระแก้วมีความสนใจการเลือกตั้ง มีการติดตามข่าวสารการแถลงนโยบายของพรรคการเมืองต่าง ๆ โดยรับรู้ข่าวสารทางการเมืองในสื่อต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ หรือผ่าน Social Network เช่น face book Line Twister เป็นต้น

การส่งเสริมในส่วนของประชาชน เพิ่มการสื่อสารแบบสองทางเพื่อให้สามารถสอบถามข้อสงสัยและเสนอแนะปัญหาได้ มีสติในการวิเคราะห์ข้อมูลก่อนเลือกตั้ง ติดตามประเมินผลการเลือกตั้ง ติดตามประเมินผลงานสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ให้เป็นไปตามนโยบายและเกิดประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม การเสริมสร้าง ความรู้และสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมืองดีวิถีประชาธิปไตย เพื่อการเลือกตั้งที่สุจริตเที่ยงธรรม

ในส่วนของผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ก่อนเลือกตั้งต้องเข้าถึงประชาชน ศึกษาความต้องการ ความคาดหวังของประชาชนและบริบทของพื้นที่นั้น ๆ ทั้งเรื่องสภาพทางสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรมทางการเมือง ประชาชนในพื้นที่เพื่อครองใจประชาชน สร้างผลงานให้เป็นที่ประจักษ์ ใจถึงฟังได้

ด้านการมีส่วนร่วมในพรรคการเมือง พบว่า ประชาชนในจังหวัดสระแก้วต้องมีความสามัคคีกัน สร้างเครือข่าย ร่วมในกิจกรรมของพรรคการเมืองเมื่อมีโอกาส โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานกิจการของพรรคการเมือง

การส่งเสริมในส่วนของประชาชน มีสติในการวิเคราะห์พรรคการเมือง นักการเมืองที่สามารถแก้ปัญหาสังคม เศรษฐกิจ มีความเป็นกลาง เข้าร่วมกิจกรรมกับพรรคการเมือง ติดตามตรวจสอบการทำงาน ติดตามตรวจสอบสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ให้เป็นไปตามนโยบายและเกิดประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม

ในส่วนของผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) สร้างแรงจูงใจให้ประชาชนร่วมกิจกรรมกับพรรคการเมือง ให้ประชาชนเป็นพื้นฐานในการสร้างนโยบายพรรค เพื่อรับรู้รับทราบปัญหาจากความต้องการ

การเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมาจากสภาพทางด้านสังคม สภาพเศรษฐกิจ การประชาสัมพันธเพื่อสื่อสารการเลือกตั้ง วัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดสระแก้ว ดังนี้

ด้านสังคม

จากสภาพทางสังคม ที่มีสภาพแวดล้อมที่เป็นจังหวัดใกล้ชายแดน เป็นจังหวัดที่มีความหนาแน่นประชากรเบาบาง ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม พืชที่สำคัญจะเป็นผลไม้ เช่น เงาะ ทุเรียน มังคุด สับปะรด นอกจากนี้ยังมีอาชีพประมง และให้บริการการท่องเที่ยว และมีการพัฒนาไม่มากเท่าที่ควร ประชาชนหลากหลายเผ่าพันธุ์ มีชายแดนที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้านและบ่อนการพนันของประเทศเพื่อนบ้าน และมีฐานะความเป็นอยู่ที่รอการช่วยเหลือจากรัฐ โดยรวมแล้ว จะเห็นว่าตัวชี้วัดความจำเป็นพื้นฐานที่ยังไม่บรรลุเป้าหมาย ซึ่งเป็นปัญหาในระดับครัวเรือนของคนในชนบทนั้น จำเป็นที่จะต้องให้หน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งรัฐบาลนำไปวางแผนพัฒนาปรับปรุงแก้ไขให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น ผ่านเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐาน และพ้นจากปัญหาต่าง ๆ ในโอกาสต่อไป

ดังนั้นประชาชนในจังหวัดสระแก้วมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไป ด้วยความหวังว่าการเลือกตั้งทำให้สังคมสงบสุข และถ้าได้นักการเมืองที่ทำงานจริงจัง ก็จะช่วยให้สังคมดียิ่งขึ้น การไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อส่งเสริมคนดีให้เข้ามาบริหารบ้านเมือง การเลือกตั้งมีอิทธิพลต่อคนในสังคม ทำให้สังคมเป็นระเบียบและสงบ นักการเมืองท้องถิ่นจะต้องมีพฤติกรรมให้ประชาชนไว้วางใจเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น พฤติกรรมนักการเมืองที่ควรจะเป็น เป็นคนประพฤติดี ปฏิบัติ

ชอบ มีจิตอาสา พึ่งพาได้ เข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน ท้องถิ่น ซื่อสัตย์ จริงใจ มีคุณธรรมจริยธรรมทางการเมือง และมีความรับผิดชอบต่อประชาชนท้องถิ่น และขยับลงพื้นที่ เมื่อมีกิจกรรมก็เข้าร่วมกับชาวบ้านได้ มีเมตตา ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะกับประชาชนได้ ไม่เอาเปรียบเห็นแก่ตัว ความประพฤติของนักการเมืองท้องถิ่นเป็นตัวอย่างและแบบอย่างแก่คนในสังคม

ดังนั้น การส่งเสริมการเลือกตั้งในจังหวัดสระแก้ว ประชาชนและนักการเมืองต้องรู้หน้าที่ของตนเอง ประชาชนก็พึงรู้ว่าการเลือกตั้งเป็นสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองที่อยู่ภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตย นักการเมืองก็ต้องรู้หน้าที่ในการเป็นตัวแทนที่ประชาชนเลือกเข้ามา เพื่อหวังช่วยแก้ปัญหา มีความรับผิดชอบต่อนโยบาย เข้าถึงประชาชนหมั่นลงพื้นที่ ประชาชนก็ต้องศึกษาประวัติและผลงานก่อนการเลือกตั้ง วัฒนธรรมทางการเมืองที่เลือกนักการเมืองที่ตนคุ้นเคยก็ต้องเปลี่ยนแปลงไป ต้องดูที่ผลงานการเข้าใจพื้นที่และเข้าถึงประชาชน

ด้านเศรษฐกิจ

สรุปได้ว่า การเลือกตั้งส่งผลต่อความเป็นอยู่และเศรษฐกิจโดยรวม จึงไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อแสดงให้รัฐบาลรู้ว่าประชาชนเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย นโยบายของพรรคการเมืองหรือผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนไปใช้สิทธิ์กันมากขึ้น ค่าครองชีพที่สูงขึ้นทำให้ตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง ต่อเมื่อประชาชนเห็นว่าการเลือกตั้งส่งผลต่อสังคมส่วนรวม การเลือกตั้งทำให้สังคมดีขึ้น จึงเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง พฤติกรรมนักการเมืองที่ควรจะเป็น เป็นคนประพฤติดี ปฏิบัติชอบ มีจิตอาสา พึ่งพาได้ เข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน ท้องถิ่น ซื่อสัตย์ จริงใจ มีคุณธรรมจริยธรรมทางการเมือง และมีความรับผิดชอบต่อประชาชนท้องถิ่น และขยับลงพื้นที่ เมื่อมีกิจกรรมก็เข้าร่วมกับชาวบ้านได้ มีเมตตา ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะกับประชาชนได้ ไม่เอาเปรียบเห็นแก่ตัว ความประพฤติของนักการเมืองท้องถิ่นเป็นตัวอย่างและแบบอย่างแก่คนในสังคม

ด้านวัฒนธรรมทางการเมือง

สรุปได้ว่า คุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นที่รู้จักและมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ทำให้ประชาชนให้ความร่วมมือในการไปใช้สิทธิเลือกคนดีเข้าสภา การส่งเสริมและสนับสนุนการเลือกตั้งในโรงเรียนโดยนักเรียนเป็นตัวแทนเพื่อสื่อไปถึงผู้ปกครอง ประชาชนที่จะเป็นนักประชาธิปไตย รู้จักพิจารณาเหตุ ผลที่ควรเป็น นักการเมืองควรมีนโยบายที่มาจากความต้องการของประชาชนและท้องถิ่นเป็นหลัก มุ่งประชาชนโดยรวม และจัดลำดับตามความสำคัญและความเป็นก่อนหลัง ในการนำไปใช้ประโยชน์ และจะต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตของวัตถุประสงค์และมีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์ สอดคล้องกับนโยบายของรัฐที่สามารถเชื่อมโยงกันได้ นักการเมืองท้องถิ่นสามารถทำตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้จะต้องแก้ไขปัญหาได้อย่างไรให้ตรงกับความต้องการของประชาชน

การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในจังหวัดสระแก้ว นักการเมืองจะต้องประพฤติตนให้เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมและส่วนรวม มีจิตอาสากล้าทำ

กิจกรรมเพื่อสร้างความร่วมมือ แสดงให้ประชาชนเห็นถึงความรับผิดชอบและการให้ความร่วมมือ ความสามัคคีกับหน่วยงานต่าง ๆ ของนักรการเมือง นักรการเมืองต้องเป็นตัวแทนประชาชนในการ นำเสนอ ติดตาม ตรวจสอบการทำงาน การดำเนินกิจกรรมของหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น มีความพยายามรักษาผลประโยชน์ของสังคมส่วนรวม โดยแสดงให้ประชาชนเห็นถึงการมีส่วนร่วมและ สร้างความสามัคคีกับหน่วยงานในท้องถิ่นในการทำงาน และหาแนวทางเพื่อให้นโยบายมีความ สอดคล้องกับสถานการณ์ ยึดหลักความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่มีประชุมก็ประชุมไม่ขาด อยู่จนครบวาระ ไม่ขาดองค์ประชุม ยอมรับและสามารถปฏิบัติได้ตามกฎระเบียบ เงื่อนไขในท้องถิ่นในพื้นที่ได้ ให้ความเคารพนอบน้อมนับถือผู้อาวุโส ผู้เป็นหลักคอยให้คำปรึกษาแนะนำของชุมชน ก็จะได้รับ คำแนะนำ ไม่ลุแก่อำนาจ ในบทบาทความเป็นนักรการเมือง รักสันติภาพเพื่อให้สังคม ชุมชน อยู่ ร่วมกันอย่างสงบ กิจกรรมใดที่ช่วยเหลือได้ก็ช่วยเหลือ เช่น การร่วมประชุมกับโรงเรียนในพื้นที่เพื่อหา แนวทางและทางออกที่ดีให้กับคนในพื้นที่สนับสนุนคนดี

ด้านสื่อมวลชน

สรุปได้ว่า สื่อมวลชนมีส่วนในการส่งเสริมการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง จากการให้นักรการเมืองได้ นำเสนอ นโยบาย ชี้แจง ทำความเข้าใจ บอกเล่าเรื่องราว การติดตามการทำงาน นักรการเมืองจะต้อง สื่อกับประชาชนรู้เรื่อง สื่อให้ประชาชนเข้าใจถึงสิ่งที่จะสื่อ กิจกรรมที่จะทำ สามารถแลกเปลี่ยนความ คิดเห็นการเผยแพร่การเลือกตั้งของสื่อทุกประเภททำให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารมากยิ่งขึ้น จึง ตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง สื่อการรณรงค์การเลือกตั้งที่แพร่กระจายหลายช่องทางสามารถเชิญชวนให้ ประชาชนตกลงใจไปเลือกตั้ง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อเกิดการ ทำหน้าที่ของการเป็นพลเมือง ของคนในจังหวัดจนกลายเป็นค่านิยมของประชาชน วัฒนธรรมทาง การเมืองแบบประชาธิปไตยจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อเกิดการทำหน้าที่ของการเป็นพลเมือง เริ่มจากการมี ระเบียบวินัย การคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน การออกมาวิพากษ์วิจารณ์ด้วยจิตสำนึก และมีเหตุผลเพียงพอ ในการรวมกลุ่มเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของสังคมและชุมชน หรืออาจมีการ รวมตัวกัน คัดค้านการเลือกตั้ง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยต้องเริ่มที่จิตสำนึกของ ความเป็นพลเมือง สะท้อนออกมาในการเลือกตั้งตัวแทน เพราะมีความรับผิดชอบต่อปัญหาทางสังคม และความอยู่รอดของประเทศชาติ ที่จะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมแก้ไขด้วย

นักรการเมืองต้องสื่อสารกับประชาชนได้หลากหลายช่องทาง เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจหา ข้อตกลงร่วมกัน ในการติดตามปัญหาและข้อเรียกร้องของท้องถิ่น ติดตามผลงานและความก้าวหน้า ในการดำเนินกิจกรรม ตรวจสอบการทำงาน การดำเนินกิจกรรมในท้องถิ่น มีความพยายามรักษา ผลประโยชน์ของสังคมส่วนรวม โดยร่วมวางนโยบายร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ก็มีความรับผิดชอบต่อ สามารถสื่อสารกับทีมงานของท้องถิ่นได้ หลังประชุมเรื่องใดที่ประชาชนควรรับรู้และรับทราบ หมั่น แจ้งหรือแสดงให้ประชาชนเห็นถึงการมีส่วนร่วมและมีการติดตามการทำงาน ต้องหมั่นชี้แจงเป็น

ประจําให้ประชาชนมีความรู้สึกว่ตัวแทนที่เลือกเข้าไปรับฟังความคิดเห็นและกระบอกเสียงจากประชาชน นอบน้อมต่อคำแนะนำจากผู้ที่มีประสบการณ์ ยึดหลักความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ยอมรับ และสามารถปฏิบัติได้ตามกฎระเบียบ เงื่อนไขในท้องถิ่นในพื้นที่ได้

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดสระแก้วในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒” มีวัตถุประสงค์ดังนี้ ๑) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ในจังหวัดสระแก้ว ๒) เพื่อศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ในจังหวัดสระแก้ว และ ๓) เพื่อประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนจังหวัดสระแก้ว

จากวัตถุประสงค์งานวิจัยผู้ศึกษาวิจัยสรุปและอภิปรายผล รวมถึงการนำเสนอ ข้อเสนอแนะ โดยอาศัยเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด ๒ แบบ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมด ๒๐ รูปหรือคน ในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในจังหวัดสระแก้ว โดยมีประเด็นเนื้อหาในการสัมภาษณ์ โดยแยกประเด็นในการวิเคราะห์ออกตามวัตถุประสงค์และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) และการสำรวจโดยการแบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่างจากประชาชนในจังหวัดสระแก้ว จำนวน ๔๐๐ คน จากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยสามารถนำเสนอรายงานการวิจัย ตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดสระแก้วในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒” ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี โดยการสัมภาษณ์ จากนั้นสรุปในแต่ละประเด็นดังนี้

๕.๑.๑ สรุปจากผลการศึกษาสภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ในจังหวัดสระแก้ว

จากการสัมภาษณ์สามารถสรุปได้ดังนี้

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนในจังหวัดสระแก้ว ผลที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งลดลงจากครั้งที่แล้ว เนื่องจากประชากรจากหลากหลายพื้นที่มาอาศัย จากปัญหาสังคมที่เป็นจังหวัดชายแดน ปัญหาการไปใช้สิทธิที่ลดลงจากครั้งที่ผ่านมา นักการเมืองเข้าไม่ถึงประชาชนเพราะเป็นการผูกขาดทางการเมือง รัฐอำนวยการความสะดวกในการไปใช้สิทธิแก่ประชาชน จากกระแสการประท้วงและเรียกร้องทางการเมือง การบริหารบ้านเมืองของนักการเมือง ที่ไม่ได้ส่งผลต่อเศรษฐกิจและความเจริญของจังหวัดทำให้การไปใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมามีผลลดลง

พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ในจังหวัดสระแก้ว โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.46$, $S.D. = 0.67$) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและระดับปานกลาง ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ ข้อที่ว่า “การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ($\bar{X} = 3.68$, $S.D. = 0.65$)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “การสื่อสารทางการเมือง ($\bar{X} = 3.41$, $S.D. = 0.76$)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “การมีส่วนร่วมในพรรคการเมือง ($\bar{X} = 3.26$, $S.D. = 0.81$)” ตามลำดับ

๕.๑.๒ สรุปผลการวิเคราะห์ปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ในจังหวัดสระแก้ว

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เพศชาย จำนวน ๒๗๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๙.๐ มีอายุ ๔๙ - ๕๘ ปี จำนวน ๑๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๐ มีการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน ๑๙๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๕ ประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน ๑๒๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๘ มีรายได้ ๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๙๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๕ ตามลำดับ

พบว่า ปัจจัยที่ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ในจังหวัดสระแก้ว โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.33$, $S.D. = 0.97$) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและปานกลาง ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านสื่อมวลชน ($\bar{X} = 3.56$, $S.D. = 0.99$) รองลงมาได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 3.43$, $S.D. = 0.97$) ด้านสังคม ($\bar{X} = 3.37$, $S.D. = 0.90$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านวัฒนธรรมทางการเมือง ($\bar{X} = 3.15$, $S.D. = 0.92$) ตามลำดับ

ด้านสภาพสังคม พบว่า ปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดสระแก้วในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.16$, $S.D. = 0.90$) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและปานกลาง ดังนี้

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อส่งเสริมคนดีให้เข้ามาบริหารบ้านเมือง ($\bar{X} = 3.57, S.D. = 0.04$)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “การเลือกตั้งมีอิทธิพลต่อคนในสังคม ทำให้สังคมเป็นระเบียบและสงบ ($\bar{X} = 3.36, S.D. = 0.55$)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่ว่า “การไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อยุติการประท้วงทางการเมืองของผู้คัดค้าน ($\bar{X} = 2.75, S.D. = 0.19$)” ตามลำดับ

ด้านเศรษฐกิจ พบว่า ปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดสระแก้วในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.43, S.D. = 0.57$) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “การเลือกตั้งส่งผลต่อความเป็นอยู่และเศรษฐกิจโดยรวม จึงไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อแสดงให้รัฐบาลรู้ว่าประชาชนเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ($\bar{X} = 3.59, S.D. = 0.12$)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “นโยบายของพรรคการเมืองหรือผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนไปใช้สิทธิกันมากขึ้น ($\bar{X} = 3.55, S.D. = 0.10$)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “ค่าครองชีพที่สูงขึ้นทำให้ตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ($\bar{X} = 3.16, S.D. = 0.06$)” ตามลำดับ

ด้านวัฒนธรรมทางการเมือง พบว่า ปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดสระแก้วในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.16, S.D. = 0.92$) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่าดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “คุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นที่รู้จักและมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ทำให้ประชาชนให้ความร่วมมือในการไปใช้สิทธิเลือกคนดีเข้าสภา ($\bar{X} = 3.42, S.D. = 0.27$)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “การส่งเสริมและสนับสนุนการเลือกตั้งในโรงเรียนโดยนักเรียนเป็นตัวแทนเพื่อสื่อไปถึงผู้ปกครอง ($\bar{X} = 3.32, S.D. = 0.11$)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “ผู้ที่มีบุญคุณหรือเหนือกว่า มีอิทธิพลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ($\bar{X} = 2.71, S.D. = 0.43$)” ตามลำดับ

ด้านสื่อมวลชน พบว่า ปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดสระแก้วในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56, S.D. = 0.99$) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “การเผยแพร่การเลือกตั้งของสื่อทุกประเภททำให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารมากยิ่งขึ้น จึงตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ($\bar{X} = 3.62, S.D. = 0.04$)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “การวิพากษ์วิจารณ์ของสื่อในการทำงานของผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งทำให้ง่ายต่อการตัดสินใจไปเลือกตั้ง เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ($\bar{X} = 3.57, S.D. = 0.04$)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “สื่อการรณรงค์การเลือกตั้งที่แพร่กระจายหลายช่องทางสามารถเชิญชวนให้ประชาชนตกลงใจไปเลือกตั้ง ($\bar{X} = 3.51, S.D. = 0.23$)” ตามลำดับ

สรุปได้ว่า ประชาชนมีความเห็นว่าปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ในจังหวัดสระแก้ว ประกอบด้วยปัจจัย ๑) ด้านสื่อมวลชน ๒) ด้านเศรษฐกิจ ๓) ด้านสังคม และ ๔) ด้านวัฒนธรรมทางการเมือง

๕.๑.๓ สรุปผลการวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ในจังหวัดสระแก้ว

สรุปผลการวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ดังนี้ สื่อสารมวลชน (X4), สภาพสังคม (X1), เศรษฐกิจ (X2), วัฒนธรรมทางการเมือง (X3) มีอิทธิพลร่วมกันต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ในจังหวัดสระแก้ว (Y) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๐๐ ซึ่งทั้ง ๔ ปัจจัย สามารถรวมกันอธิบายความผันแปรของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ในจังหวัดสระแก้ว (Y) ได้ร้อยละ ๙๗.๐ โดยมีสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน ($\beta_4, \beta_1, \beta_2, \beta_3$) เท่ากับ ๐.๕๖๒, ๐.๓๗๙, ๐.๓๑๓ และ ๐.๓๐๙ ตามลำดับ

๕.๑.๔ สรุปผลการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนจังหวัดสระแก้ว

การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนจังหวัดสระแก้ว ตามหลักอปริหานิยธรรม

พบว่า การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว ตามหลักอปริหานิยธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๗๗, S.D. = ๐.๕๕$) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “หมั่นประชุมกันเนื่องนิത്യ (ความสามัคคี) ($\bar{X} = ๓.๙๗, S.D. = ๐.๗๘$)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “พร้อมเพรียงกันประชุม (ความรับผิดชอบ) ($\bar{X} = ๓.๙๔, S.D. = ๐.๘๑$)” “ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่บัญญัติ (การปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ) ($\bar{X} = ๓.๘๘, S.D. = ๐.๗๖$)” “สักการะ เคารพ นบถือ บูชาท่านผู้ใหญ่ทั้งหลาย (การเคารพผู้อาวุโส) ($\bar{X} = ๓.๗๖, S.D. = ๐.๙๗$)” “ไม่บังคับปกครองสตรีทั้งหลาย (สิทธิ เสรีภาพ) ($\bar{X} = ๓.๗๓, S.D. = ๐.๘๑$)” “สักการะ เคารพนบถือ บูชาต่อปูชนียสถานทั้งหลาย (องค์กรทางการเมือง) ($\bar{X} = ๓.๗๑, S.D. = ๐.๗๗$)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “การอารักขา คุ่มครอง ป้องกันโดยธรรมแก่นักบวช (การสนับสนุนคนดี) ($\bar{X} = ๓.๓๘, S.D. = ๐.๘๔$)” ตามลำดับ

หมั่นประชุมกันเนื่องนิത്യ (ความสามัคคี) พบว่า การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๗, S.D. = ๐.๗๘$) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

ได้แก่ ข้อที่ว่า “สาเหตุทางเศรษฐกิจทำให้ไปร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป ($\bar{X} = ๓.๙๘, S.D. = ๐.๘๖$)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “สื่อมวลชนทำให้ท่านไปร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป ($\bar{X} = ๓.๙๗, S.D. = ๐.๘๗$)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ข้อที่ว่า “สาเหตุทางสังคมทำให้ไปร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป ($\bar{X} = ๓.๙๕, S.D. = ๐.๘๘$)” คือตามลำดับ

พร้อมเพรียงกันประชุม (ความรับผิดชอบ) พบว่า การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๔, S.D. = ๐.๘๑$) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ ข้อที่ว่า “สื่อมวลชนให้ข้อมูลทำให้ตัดสินใจไปร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป ($\bar{X} = ๔.๐๗, S.D. = ๐.๘๗$)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “ตัดสินใจไปร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป เพื่อให้สังคมสงบสุข ($\bar{X} = ๓.๙๒, S.D. = ๐.๙๐$)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “ไปร่วมในการเลือกตั้งเพื่อให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศดีขึ้น ($\bar{X} = ๓.๘๕, S.D. = ๐.๙๒$)” ตามลำดับ

ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่บัญญัติ (การปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ) พบว่า การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๘, S.D. = ๐.๗๖$) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ ข้อที่ว่า “การไปร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป เพราะต้องการไปใช้สิทธิตามหน้าที่ ($\bar{X} = ๔.๐๒, S.D. = ๐.๘๐$)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “การไปร่วมในการเลือกตั้ง เพราะเชื่อว่ารายได้ที่ดีขึ้น ($\bar{X} = ๓.๙๗, S.D. = ๐.๘๑$)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “การไปร่วมในการเลือกตั้ง เพราะชื่นชอบนักการเมืองด้วยเหตุผลส่วนตัว ($\bar{X} = ๓.๗๖, S.D. = ๑.๐๒$)” ตามลำดับ

สักการะ เคารพ นับถือ บูชาท่านผู้ใหญ่ทั้งหลาย (คณะกรรมการการเลือกตั้ง) พบว่า การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๗๖, S.D. = ๐.๙๗$) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ ข้อที่ว่า “การร่วมในการเลือกตั้ง ตามกำหนดเวลาการเลือกตั้ง ($\bar{X} = ๓.๘๓, S.D. = ๑.๐๑$)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “การร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป เพราะมีการประชาสัมพันธ์วันเวลาสถานที่เลือกตั้งชัดเจน ($\bar{X} = ๓.๗๖, S.D. = ๑.๐๕$)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อที่ว่า “การร่วมในการเลือกตั้ง เพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจโดยรวม ($\bar{X} = ๓.๗๒, S.D. = ๐.๑.๑๑$)” ตามลำดับ

ไม่บังคับปกครองสตรีทั้งหลาย (สิทธิ เสรีภาพ) พบว่า การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี

พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๗๓$, $S.D. = ๐.๘๑$) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ ข้อที่ว่า “ไปร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป เพราะมีการประชาสัมพันธ์ทำให้รู้จักผู้สมัครที่เหมาะสมกับพื้นที่ ($\bar{X} = ๓.๘๕$, $S.D. = ๐.๘๖$)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “การไปร่วมในการเลือกตั้ง เพื่อหวังให้มีตัวแทนจากในท้องถิ่นในการเสนอปัญหาและแก้ไขปัญหา ($\bar{X} = ๓.๘๕$, $S.D. = ๐.๙๐$)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “ไปร่วมในการเลือกตั้ง เพราะเชื่อว่าทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น ($\bar{X} = ๓.๕๐$, $S.D. = ๑.๑๑$)” ตามลำดับ

สักการะ เคารพนับถือ บุชาต่อปูชนียสถานทั้งหลาย (องค์กรทางการเมือง) พบว่า การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๗๑$, $S.D. = ๐.๗๗$) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ ข้อที่ว่า “การร่วมในการเลือกตั้ง เพราะประชาชนเชื่อว่าผู้ที่ตนเลือกมีคุณสมบัติเหมาะสม สามารถแก้ปัญหาให้ท้องถิ่นได้ ($\bar{X} = ๓.๘๗$, $S.D. = ๐.๘๕$)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “การไปร่วมในการเลือกตั้ง เพราะนโยบายของพรรคที่ผู้แทนสังกัดมีความชัดเจน ($\bar{X} = ๓.๘๒$, $S.D. = ๐.๘๓$)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “การไปร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป เพราะมีการประชาสัมพันธ์ผลงานของผู้สมัครทำให้มั่นใจว่าเป็นผู้ที่สามารถแก้ปัญหาชุมชนได้ ($\bar{X} = ๓.๔๔$, $S.D. = ๑.๐๓$)” ตามลำดับ

การอารักขา คุ้มครอง ป้องกันโดยธรรมแก่นักบวช (การสนับสนุนคนดี) พบว่า การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๓๘$, $S.D. = ๐.๘๔$) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและปานกลาง ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ ข้อที่ว่า “การไปร่วมในการเลือกตั้ง เพราะเชื่อว่าผู้ที่ตนเลือกมีความเหมาะสม ($\bar{X} = ๓.๖๖$, $S.D. = ๐.๘๘$)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “การไปร่วมในการเลือกตั้ง เพราะนโยบายของพรรคที่ผู้แทนสังกัดมีความชัดเจน ($\bar{X} = ๓.๔๑$, $S.D. = ๑.๐๕$)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ข้อที่ว่า “การไปร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป เพราะมีการประชาสัมพันธ์ผลงานของผู้สมัครทำให้มั่นใจมากขึ้น ($\bar{X} = ๓.๑๘$, $S.D. = ๑.๐๐$)” ตามลำดับ

๕.๑.๕ สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งกับหลักสัปปุริสธรรม เพื่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว

พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนกับหลักอปริหานิยธรรม เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนจังหวัดสระแก้ว

พบว่า โดยภาพรวมปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองกับหลักอภิธานิธรรม มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ($r = ๐.๙๑๗^{**}$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้ง มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับหลักอภิธานิธรรม เพื่อพัฒนาส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนจังหวัดสระแก้ว ด้านสภาพสังคม อยู่ในระดับสูง ($r = ๐.๘๒๗^{**}$)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้ง มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับหลักอภิธานิธรรม เพื่อพัฒนาส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนจังหวัดสระแก้ว ด้านเศรษฐกิจ อยู่ในระดับสูง ($r = ๐.๘๓๖^{**}$)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้ง มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับหลักอภิธานิธรรม เพื่อพัฒนาส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนจังหวัดสระแก้ว ด้านวัฒนธรรมทางการเมือง อยู่ในระดับสูง ($r = ๐.๘๕๑^{**}$)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้ง มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับหลักอภิธานิธรรม เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนจังหวัดสระแก้ว ด้านสื่อมวลชน อยู่ในระดับสูง ($r = ๐.๘๒๒^{**}$)

สรุปได้ว่า ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนจังหวัดสระแก้ว เพื่อให้ประชาชนมีเหตุผลในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง มีความคาดหวังกับคนที่เลือกเข้าไปเป็นผู้ที่รู้สิทธิ หน้าที่ของตนเองตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ รู้จักเวลาเมื่อต้องไปใช้สิทธิ รู้ศึกษาข้อมูลนโยบายของผู้สมัครแต่ละคนดี ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง รู้หน้าที่พลเมืองของรัฐ ปฏิบัติตนได้ให้ประชาธิปไตยมีความมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

๕.๒.๑ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

พบว่า การมีส่วนร่วมในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนจังหวัดสระแก้ว ผลที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งลดลงจากครั้งที่แล้ว เนื่องจากประชากรจากหลากหลายพื้นที่มาอาศัย จากปัญหาสังคมที่เป็นจังหวัดชายแดน ปัญหาการไปใช้สิทธิที่ลดลงจากครั้งที่ผ่านมา นักการเมืองเข้าไม่ถึงประชาชนเพราะเป็นการผูกขาดทางการเมือง รัฐอำนวยการความสะดวกในการไปใช้สิทธิแก่ประชาชน จากกระแสการประท้วงและเรียกร้องทางการเมือง การบริหารบ้านเมืองของนักการเมือง ที่ไม่ได้ส่งผลต่อเศรษฐกิจและความเจริญของจังหวัดทำให้การไปใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง

ครั้งที่ผ่านมามากดลง พฤติกรรมและการกระทำของนักการเมืองที่ประชาชนได้รับรู้จากข่าวต่าง ๆ การวิพากษ์วิจารณ์จากสื่อ และนโยบายของนักการเมือง ตอนที่หาเสียงกับหลังเลือกตั้ง บางนโยบายอาจจะทำได้หรือทำไม่ได้ ซึ่งนักการเมืองต้องสื่อให้ประชาชนเข้าใจ และภาพลักษณ์ของระบบการเมืองโดยรวมที่ทำให้เกิดความแตกแยกในสังคม ซึ่งส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง และต่อความไว้วางใจของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัฐ กัญภัย ได้วิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตจังหวัดภาคตะวันตกตอนล่าง” ผลการวิจัยพบว่า ๑. ประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตจังหวัดภาคตะวันตกตอนล่าง มีความเห็นว่า ด้านการสื่อสารทางการเมือง มีการสื่อสารทางการเมืองจากสื่อโทรทัศน์อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านการพัฒนาท้องถิ่น การพัฒนาด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม อยู่ในระดับ มากที่สุด ๒. การสื่อสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการพัฒนาท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตจังหวัดภาคตะวันตกตอนล่าง มีความสัมพันธ์ทางบวก โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ๓. การสื่อสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชน ส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบล เขตจังหวัดภาคตะวันตกตอนล่าง มีค่าอำนาจการพยากรณ์ ร้อยละ ๕๔.๙^๑ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัมลาศ เยาวะนิจ ได้วิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมไทยกับการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นในจังหวัดปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร” ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยทางวัฒนธรรมมีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นศึกษาข้อมูลจากประชาชนใน ๕ จังหวัดปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร จำนวน ๔๘๗ คนผลการวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุแสดงให้เห็นว่ากลุ่มของปัจจัยทางวัฒนธรรมมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นในทั้ง ๔ มิติ แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่ามีเพียงตัวแปรระยะห่างเชิงอำนาจ การให้ความสำคัญกับเพศที่แข็งแรง การเคารพในอาวุโส และความต้องการมีอิทธิพลต่อการปกครองท้องถิ่นเท่านั้นที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ^๒

^๑รัฐ กัญภัย, “การสื่อสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตจังหวัดภาคตะวันตกตอนล่าง”, วารสารมนุษยสังคมปริทัศน์, ปีที่ ๑๗ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๕๘) : ๙๐.

^๒กัมลาศ เยาวะนิจ, “วัฒนธรรมไทยกับการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นในจังหวัดปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร”, วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์, ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน ๒๕๕๘) : ๑๒๓.

๕.๒.๒ จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว

พบว่า ปัจจัยที่ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง อภิปรายได้ว่า สภาพสังคมทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้ง ไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงโดยยึดถือตัวบุคคลเป็นหลัก เพื่อส่งเสริมคนดีให้เข้ามาบริหารบ้านเมือง เพราะการเลือกตั้งมีอิทธิพลต่อคนในสังคม ทำให้สังคมเป็นระเบียบและสงบ สามารถยุติการประท้วงทางการเมืองของผู้คัดค้านได้ ด้านเศรษฐกิจ ส่งผลต่อความเป็นอยู่และเศรษฐกิจโดยรวม จึงไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อแสดงให้รัฐบาลรู้ว่าประชาชนเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย โดยเฉพาะนโยบายของพรรคการเมืองหรือผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนไปใช้สิทธิ์กันมากขึ้น ค่าครองชีพที่สูงขึ้นก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ประชาชนตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้งด้านวัฒนธรรมทางการเมือง ประชาชนสนใจคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นที่รู้จักและมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ทำให้ประชาชนให้ความร่วมมือในการไปใช้สิทธิเลือกคนดีเข้าสภา การส่งเสริมและสนับสนุนการเลือกตั้งในโรงเรียนโดยนักเรียนเป็นตัวแทนเพื่อสื่อไปถึงผู้ปกครอง แต่ประชาชนบางกลุ่มก็เลือกเพราะมีบุญคุณหรือเหนือกว่ามีอิทธิพลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านสื่อมวลชน ที่เผยแพร่การเลือกตั้งของสื่อทุกประเภททำให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารมากยิ่งขึ้น จึงตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การวิพากษ์วิจารณ์ของสื่อในการทำงานของผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งทำให้ห่างต่อการตัดสินใจไปเลือกตั้งเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ตาม สื่อมีการรณรงค์การเลือกตั้งที่แพร่กระจายหลายช่องทางสามารถเชิญชวนให้ประชาชนตกลงใจไปเลือกตั้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **รงค์ บุญสวยขวัญ** ได้วิจัยเรื่อง “การเมืองของนโยบาย” ผลการวิจัยพบว่า การเมืองหรือการใช้อำนาจกำหนดนโยบายการเมืองรัฐแบบทางเลือกสาธารณะ เน้นกระบวนการกำหนดนโยบายของรัฐผ่านการออกเสียงเลือกตั้ง โดยมีพรรคการเมืองสร้างนโยบาย การตัดสินใจเลือกของปัจเจกชนนั้นอยู่ภายใต้บรรทัดฐานสูงสุด นโยบายหรือสินค้าล่งสู่ตลาดหรือปริมาณผลการหาเสียง คือเวทีการเลือกตั้ง ผู้ออกเสียงเลือกตั้งเลือกซื้อสินค้าหรือนโยบายที่เปรียบเหมือนผลของตัดสินใจเลือกนโยบาย ตามรัฐแบบทางเลือกสาธารณะ หรือตัวแบบรัฐตัดสินใจเลือกอย่างมีเหตุผล บารมี ความเชื่อ ความไว้วางใจ ความศรัทธา หรือแม้กระทั่งใช้ความรู้ความสามารถของผู้นำ^๓ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ชิตพล กาญจนกิจ** ได้วิจัยเรื่อง “ความไว้วางใจทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเมืองท้องถิ่นไทย: ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบล” ผลการศึกษาพบว่า การสื่อสารทางการเมือง เป็นเงื่อนไขสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง

^๓รงค์ บุญสวยขวัญ, “การเมืองของนโยบาย”, วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร, ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๖๐) : ๑๙๘-๒๐๑.

เมือง^๔ และยังคงคล้องกับ **นันทนา นันทวโรภาส** ได้วิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการเมือง : ศึกษากรณีการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งทั่วไปของพรรคไทยรักไทย” ผลการวิจัยพบว่า พรรคไทยรักไทยได้นำเอาแนวคิดทางการตลาดมาใช้ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งอย่างเต็มรูปแบบ ผู้นำพรรคที่มีความสามารถสูงและมีวิสัยทัศน์กว้างไกล กำหนดภาพลักษณ์ของพรรคที่มีนโยบายสร้างสรรค์ชัดเจน และนำไปปฏิบัติเป็นผลสำเร็จ นโยบายที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เลือกตั้งได้อย่างตรงประเด็น พร้อมกับใช้กลยุทธ์การสื่อสารที่ผสมผสานระหว่างการตลาดแบบดั้งเดิม และการตลาดแบบผลิตภัณฑ์ และใช้กลยุทธ์การเมืองนำการสื่อสาร รู้จักเลือกใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ใช้ยุทธศาสตร์การสร้างฐานสมาชิกผ่านเครือข่ายลูกโซ่ สร้างความเป็นหนึ่งเดียวกับผู้เลือกตั้งได้^๕

๕.๒.๓ จากผลการประยุกต์หลักอภิธานิยธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนจังหวัดสระแก้ว

การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนจังหวัดสระแก้ว พบว่า การประยุกต์หลักอภิธานิยธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว โดยรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งทั่วไปเพราะเป็นผู้รู้จักสิทธิของตนในการเป็นพลเมืองของประเทศ การปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ ในการไปใช้สิทธิเมื่อถึงเวลาเลือกตั้งในแต่ละครั้ง ต้องการให้นักการเมืองแก้ปัญหาอะไร ต้องการสนับสนุนคนดี รู้จักนักการเมืองในจังหวัดของตนเอง ว่าก่อนเลือกตั้งและหลังเลือกตั้งยังสามารถพึ่งพาอาศัยได้หรือไม่ สาเหตุทางเศรษฐกิจทำให้ไปร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป สื่อมวลชนทำให้ไปร่วมในการเลือกตั้ง และที่สำคัญการตัดสินใจไปร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป เพื่อให้สังคมสงบสุข การเลือกตั้งเพื่อให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศดีขึ้น การเลือกตั้งทั่วไป เพราะต้องการไปใช้สิทธิตามหน้าที่ เพราะขึ้นชื่อนักการเมืองด้วยเหตุผลส่วนตัว ไปเลือกตั้งตามกำหนดเวลาการเลือกตั้ง เพราะมีการประชาสัมพันธ์วันเวลาสถานที่เลือกตั้งชัดเจน มีการประชาสัมพันธ์ทำให้รู้จักผู้สมัครที่เหมาะสมกับพื้นที่ หวังให้มีตัวแทนจากในท้องถิ่นในการเสนอปัญหาและแก้ไขปัญหา การร่วมในการเลือกตั้ง เพราะประชาชนเชื่อว่าผู้ที่ตนเลือกมีคุณสมบัติเหมาะสม สามารถแก้ปัญหาให้ท้องถิ่นได้ การไปร่วมในการเลือกตั้ง เพราะนโยบายของ

^๔ชิตพล กาญจนกิจ, “ความไว้วางใจทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเมืองท้องถิ่นไทย: ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบล”, **ดุชนิพนธ์รัฐศาสตรดุชนิพนธ์**, (บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๕).

^๕นันทนา นันทวโรภาส, “การสื่อสารทางการเมือง: ศึกษากรณีการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งทั่วไป ของพรรคไทยรักไทย”, **วิทยานิพนธ์ดุชนิพนธ์** สาขาวิชาสื่อสารมวลชน, (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ : คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน, ๒๕๕๘).

พรรคที่ผู้แทนสังกัดมีความชัดเจน เชื่อว่าผู้ที่ตนเลือกมีความเหมาะสม นโยบายของผู้แทนสังกัดมีความชัดเจน มีการประชาสัมพันธ์ผลงานของผู้สมัครทำให้มั่นใจมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สิงห์คำ มณีจันสุข** ได้วิจัยเรื่อง “ประชาธิปไตยกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน” พบว่า ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมทางการเมือง รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง และปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองประชาธิปไตยกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เพื่อให้ได้รับทราบถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาระบบประชาธิปไตย รวมทั้งสิทธิและภาระหน้าที่ของประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองตามช่องทางและกระบวนการต่าง ๆ ตามที่กฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันกำหนดไว้ ซึ่งหากประชาชนมีความเข้าใจในกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมือง พร้อมทั้งตื่นตัวเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้นก็จะส่งผลต่อการพัฒนาระบบประชาธิปไตยของไทยให้ก้าวหน้าและยั่งยืน^๖

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในจังหวัดสระแก้ว ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

๑. ด้านสภาพสังคม นักการเมืองหรือผู้บริหารประเทศควรปฏิบัติตนและมีความรับผิดชอบต่อนานาชาติที่มีต่อประเทศชาติ ยึดมั่นในคุณธรรม ให้ประชาชนสามารถอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขสงบ และประชาชนควรปฏิบัติตามกฎข้อบังคับของสังคม ปฏิบัติตามกฎหมาย ประพฤติตามกรอบที่ติงามเพื่อส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมที่งดงามสืบไป

๒. ด้านเศรษฐกิจ ควรสร้างอาชีพให้ประชาชนเห็นว่าสามารถแก้ปัญหาเศรษฐกิจได้ นโยบายเป็นจริง ซึ่งเป็นตัวชี้วัดความสามารถในการบริหารประเทศของนักการเมือง

๓. ด้านวัฒนธรรมทางการเมือง นักการเมืองต้องเปลี่ยนแปลงตนเองโดยการพัฒนาศักยภาพในด้านต่าง ๆ ให้ดียิ่งขึ้น เพราะผู้นำจะต้องมีดีเหนือกว่าบุคคลทั่วไป ควรสื่อสารกับประชาชนให้หลากหลายช่องทาง เพื่อให้เข้าถึงประชาชนได้ทุกกลุ่มอย่างทั่วถึง ประชาชนก็ต้องพัฒนาตัวเองให้คิดรอบคอบก่อนตัดสินใจเลือก พิจารณาผลงานที่ผ่าน ๆ มา ว่าทำประโยชน์เพื่อสังคมและประเทศชาติอย่างแท้จริง

๔. ด้านสื่อมวลชน สำนักสื่อต่าง ๆ ควรปฏิบัติตามนโยบายการเสนอข่าวสารที่เป็นจริงอิงประโยชน์ประชาชนและประเทศชาติมาก่อน เพื่อนำมาแก้ไขปัญหาและพัฒนาได้อย่างแท้จริง

^๖สิงห์คำ มณีจันสุข, “ประชาธิปไตยกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน”, วารสารวิจัยวิชาการ, ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๖๑) : ๕๑

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๑. ด้านสภาพสังคม นักการเมืองหรือผู้บริหารประเทศ ควรแก้ปัญหาความขัดแย้งในสังคม ควรปฏิบัติตนและมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่บนพื้นฐานของคุณธรรม จริยธรรมอย่างเข้มแข็ง ควรพัฒนาให้เกิดความสุขสงบในสังคม

๒. ด้านเศรษฐกิจ นักการเมืองควรสร้างอาชีพที่สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น ให้ประชาชนเห็นว่าสามารถแก้ปัญหาเศรษฐกิจได้ ควรทำความเข้าใจท้องถิ่นอย่างถ่องแท้ ชัดเจนในมุมมองของความเป็นจริง พร้อมทั้งผลักดันวัฒนธรรมในท้องถิ่นมาเป็นจุดยืนและนำไปสู่การสร้างรายได้ในครอบครัว

๓. ด้านวัฒนธรรมทางการเมือง ประชาชนควรทบทวนผลงานที่ผ่านมาของนักการเมือง พรรคการเมืองต่าง ๆ พร้อมใช้เหตุผลในการเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งก่อนตัดสินใจเลือกอย่างละเอียดรอบคอบ ควรใช้บทเรียนในอดีตเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจ

๔. ด้านสื่อมวลชน รัฐควรมีการกำกับติดตามการเสนอข่าวสารของสื่อ เพื่อไม่ให้ข้อมูลเกินจริง สื่อมวลชนควรเคารพในจรรยาบรรณของตนเองอย่างเคร่งครัด

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยุติการประท้วงทางการเมืองของประชาชน”

ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง “อิทธิพลของค่าครองชีพที่มีผลต่อการตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชน”

ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง “ความสัมพันธ์ของอิทธิพลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนบนพื้นฐานของประชาธิปไตย”

ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง “ศึกษายุทธศาสตร์ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการรณรงค์การเลือกตั้งของประชาชน”

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย :

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

๑. หนังสือ

กัลยา วานิชย์บัญชา. สถิติสำหรับงานวิจัย. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และ
บัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๘.

จรรยา สุภาพ. หลักรัฐศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๔.

จันทนา สุทธิจารี. การมีส่วนร่วมของประชาชน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ วีเจ 프린ติ้ง, ๒๕๕๔

_____ . การเมืองการปกครองไทยตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ วี
เจ 프린ติ้ง, ๒๕๔๔.

จิระโชค วีระชัย และคณะ. รัฐศาสตร์ทั่วไป. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๓๘.

ฉอาน วุฑฒิกรรมรักษา. หลักการรายงานข่าว. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๖.

ชวงค์ ฉายยะบุตร. การปกครองท้องถิ่น. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์วีเจ, ๒๕๓๙.

เชาวณะ ไตรมาส. การเลือกตั้งแบบใหม่ทำไมคนไทยต้องไปเลือกตั้ง. กรุงเทพมหานคร : นโยบายศึกษา,
๒๕๕๒.

ณรงค์ ลินสวัสดิ์. จิตวิทยาการเมือง. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๘.

ณัชชาภัทร อุ่นตรงจิตร. รัฐศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๗.

ติน ปรัชญาพฤทธิ. ภาวะผู้นำการมีส่วนร่วมพฤติกรรมในองค์การ หน้าที่ ๒. นนทบุรี :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๓๒.

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. การมีส่วนร่วม : หลักการพื้นฐาน. เชียงใหม่ : สิริลักษณ์การพิมพ์, ๒๕๔๗.

นิตี เอียวศรีวงศ์. เอกสารประกอบการแสดงปาฐกถาพิเศษ “วัฒนธรรมทางการเมืองไทย” ในเอกสาร
การประชุมวิชาการสถาบันพระปกเกล้า ครั้งที่ ๙ เรื่อง วัฒนธรรม การเมือง จริยธรรม และ
การปกครอง. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์การพิมพ์แก่นจันทร์, ๒๕๕๐.

บวรศักดิ์ อวรรณโณ. รัฐธรรมนูญน่ารู้. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๔๖.

ปรมะ สตะเวทิน. การสื่อสารมวลชน : กระบวนการและทฤษฎี. กรุงเทพมหานคร : เลิฟ แอนด์ ลิฟ,
๒๕๔๑.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ประกอบ กรรณสูตร. สติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร : ด่านสุทธ
ธการพิมพ์, ๒๕๔๒.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์. พิมพ์ครั้งที่ ๑๑. กรุงเทพมหานคร :
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖.
- พระเมธีรัตนติก (จรรยา ชินวโส). เก็บเพชรจากคัมภีร์พระไตรปิฎก. กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย, ๒๕๔๒.
- พระราชธรรมนิเทศ (ระแบบ จิตตภาโณ). ธรรมาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร : กรมการศาสนา, ๒๕๓๕.
- พิชาย รัตนติก ณ ภูเก็ต. “วัฒนธรรมการเมือง : โครงสร้างความคิดเชิงปฏิบัติการเลือกตั้ง” ใน เอกสาร
การประชุมวิชาการสถาบันพระปกเกล้า ครั้งที่ ๙ เรื่อง วัฒนธรรม การเมือง จริยธรรม และ
การปกครอง. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์การพิมพ์แก่นจันทร์, ๒๕๕๐.
- พิสนุ ผ่องศรี. วิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร : บริษัท พร็อพเพอร์ตี้พรีนซ์,
๒๕๕๐.
- ยุทธพงษ์ ไกยวรรณ. พื้นฐานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๓.
- ราชกิจจานุเบกษา. หมวด ๖ แนวนโยบายแห่งรัฐ. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐.
ลิขิต อีรเวทิน. การเมืองการปกครองของไทย. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์, ๒๕๔๘.
- วัชรา ไชยสาร. การเมืองภาคประชาชน. กรุงเทพมหานคร : เมฆขาว, ๒๕๔๕.
_____ . ระบบการเลือกตั้งกับการเมืองไทยยุคใหม่. กรุงเทพมหานคร : สำนัก พิมพ์นิติธรรม,
๒๕๔๑.
- วิชัย ต้นศิริ. วิวัฒนาการของระบอบประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
๒๕๔๘.
- วิริดา สมสวัสดิ์. การมีส่วนร่วมของสตรีทางการเมือง : สรุปประเด็นปัญหา. เชียงใหม่ :
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๒.
- วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวัน. ปัญหาพัฒนาการเมืองไทย. นนทบุรี : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัย สุโขทัย
ธรรมมาธิราช, ๒๕๔๐.
- วิสุทธิ โพธิ์แทน. อะไรนะ..ประชาธิปไตย ?. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์,
๒๕๓๘.
- วุฒิสาร ต้นไชย. การศึกษาความเคลื่อนไหวทางการเมืองและพฤติกรรมเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎร ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว. สถาบันพระปกเกล้า : กรุงเทพมหานคร, ๒๕๖๓.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- วุฒิชัย จำนงค์. **แนวคิดเรื่องพฤติกรรมองค์การ**. กรุงเทพมหานคร : บำรุงสาส์น, ๒๕๒๐.
- สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์. **ธรรมานุกรม**. กรุงเทพมหานคร : มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๑๕.
- สมบัติ อารังธัญวงศ์. **การเมือง : แนวความคิดและการพัฒนา**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เสมาธรรม, ๒๕๔๔.
- _____ . **การเมืองไทย**. กรุงเทพมหานคร : เสมาธรรม, ๒๕๔๙.
- เสริมศิริ สร้อยสอดศรีและพิสิษฐ์ บึงบัว. **การศึกษาความเคลื่อนไหวทางการเมืองและพฤติกรรมกา
เลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๒๕๖๒ จังหวัดสระแก้ว**. สถาบันพระปกเกล้า :
กรุงเทพมหานคร, ๒๕๖๓.
- สวณิต ยมาภัย. **การสื่อสารของมนุษย์**. กรุงเทพมหานคร : กรุงเทพมหานครการพิมพ์, ๒๕๓๘.
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. **การเลือกตั้ง**. กรุงเทพมหานคร : ธเนศเพรส, ๒๕๔๘.
- สุธา พงศ์ถาวรภิญโญ. นันทิดา โอฐกรรม และดุขฎี นิลคำ. **หลักการสื่อสารองค์การ**. กรุงเทพมหานคร :
ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, ๒๕๔๘.
- สุวรรณ เพชรนิล. **พุทธปรัชญาเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๓๙.

๒. วิทยานิพนธ์/ดุขฎีนิพนธ์

- กาญจนา คำจตุ. “การส่งเสริมการมีส่วนร่วมตามหลักพุทธธรรมของผู้นำชุมชนในการบริหารจัดการ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร”. **ดุขฎีนิพนธ์พุทธศาสตร์ดุขฎีบัณฑิต รัฐ
ประศาสนศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗.
- กัญจกานต์ ยศปัญญา. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในชุมชนเมือง : ศึกษากรณีประชาชนใน
หมู่บ้านสินธนา ๑ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร”. **ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตร์
มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๘.
- ณัฐดา ศรีกันทา. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานธนาคารในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัด
เชียงใหม่”. **สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,
๒๕๔๖.
- ธนวัฒน์ ปิ่นแก้ว. “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของเยาวชนในกิจกรรมศูนย์เยาวชนตำบล :
กรณีศึกษาศูนย์เยาวชนตำบลนาพันสาม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี”. **ภาคนิพนธ์
พัฒนศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๓๙.

บรรณานุกรม (ต่อ)

นันทนา วรรณะภูติ. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการ : ศึกษาเฉพาะกรณี สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุพรรณบุรี. **วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๓๙.

พรอนงค์ เพ็ชรรัตน์. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี อำเภอเมืองจังหวัดสุราษฎร์ธานี”. **สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑.

พระมหาเวชยันต์ กิตติโสภโณ (แก้วพวง). “การปกครองแบบธรรมรัฐแนวพุทธศาสนาเถรวาทกับการปกครองแบบอุดมรัฐของเพลโต : การศึกษาเปรียบเทียบ”. **วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๔.

พีระศักดิ์ หินเมืองเก่า. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของกำนันผู้ใหญ่บ้าน : ศึกษา เฉพาะกรณีอำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ”. **การศึกษาปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๓๗.

แสวง รัตน์มงคลมาศ. “พฤติกรรมในการใช้สิทธิเลือกตั้ง สมาชิกสภาเทศบาล พ.ศ. ๒๕๑๐ : ศึกษากรณีเทศบาลเมืองขอนแก่น และมหาสารคาม”. **รายงานการวิจัย**. กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๑๖.

๓. บทความ

กัมลาศ เยาวะนิจ. “วัฒนธรรมไทยกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่น”. **วารสารวิจัยและพัฒนา**, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๒ (๒๕๕๘) : ๒๒.

_____ . “วัฒนธรรมไทยกับการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นในจังหวัดปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร”. **วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์**. ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน ๒๕๕๘) : ๑๒๓.

จุฬาลักษณ์ พันธัง. “ทางออกปัญหาการเมืองไทย ศาสตร์และศิลป์ที่ไม่มีสูตรสำเร็จในบริบทสังคมไทย”. **วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์**. ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๒ (เมษายน-มิถุนายน ๒๕๖๐) : ๖๙๑.

พระสมหมาย อตถสิทธิโส และคณะ. “รูปแบบการนำหลักการบริหารนิยมไปใช้ในการบริหารของผู้บริหาร สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดร้อยเอ็ด”. **วารสารธรรมทรรศน์**, Vol 16 No 1. (มีนาคม-มิถุนายน ๒๕๕๙) : ๑๐๓-๑๑๑.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- รัฐ กัญภัย. “การสื่อสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตจังหวัดภาคตะวันตกตอนล่าง”. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, **วารสารมนุษยสังคมปริทัศน์**, ปีที่ ๑๗ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๕๘) : ๙๐.
- ลิขิต ชีรเวคิน. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ”. **วารสารสถาบันพระปกเกล้า**. ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน ๒๐๐๖) : ๑.
- วัฒนา นนทชิต. “การสื่อสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองท่าข้าม อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี”. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย**. ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๓ (๒๕๕๙) : (กันยายน-ธันวาคม) : ๑๑๕-๑๒๐.
- สมพร เพ็ญจันทร์. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา”. **วารสาร มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต**. ปีที่ ๑๔ ฉบับที่ ๒. (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๕๘) : ๒๑๑-๒๑๕.
- สิงห์คำ มณีจันทสุข. ประชาธิปไตยกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน. **วารสารวิจัยวิชาการ**. ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๖๑) : ๕๑.
- อริน เจียจันทร์พงษ์. “บทบาทของสื่อไทยในการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง”. **มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ**. ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม ๒๕๖๑) : ๒๖๓๒.

๔. สื่ออิเล็กทรอนิกส์

- พจน์ ใจชาญสุขกิจ. “นวัตกรรมการประชาสัมพันธ์กับประเด็นการสื่อสารขององค์กรระดับโลกท่ามกลาง Social Network”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : www.drphot.com. [๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒].
- “ข้อร้องเรียนความไม่สะดวกในการเลือกตั้ง”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://freedom.ilaw.or.th>. [๕ ธันวาคม ๒๕๖๒].
- สมาคมผู้ปกครองนักเรียนและครูโรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม. “ระบอบประชาธิปไตย”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : http://www.bp-smakom.org/BP_School/Social/Democracy-Sytem.htm. [๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๒].
- สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระแก้ว. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://th.wikipedia.org/wiki>. [๕ ธันวาคม ๒๕๖๒].

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. “ข้อมูลสถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๔”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%88%E0A8._2554 [๒๓ กันยายน ๒๕๖๓].
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. “กระบวนการสื่อสารทางการเมือง”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://writer.dek-d.com/danchoo/story/viewlongc.php>. [๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒].
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. “การมีส่วนร่วม”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : https://www.ect.go.th/ect_th/newspage.php?nid=767&filename. [๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๒].
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. “การมีส่วนร่วมทางการเมือง”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.ect.go.th/newweb/th/cooperate/index2-1.php>. [๑ สิงหาคม ๒๕๖๒].
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. “การมีส่วนร่วมทางการเมือง”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.ect.go.th/newweb/th/cooperate/index2-1.php> [๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒].

๕. สัมภาษณ์

- สัมภาษณ์ จารุวรรณ ศรีตะปัญญา. เจ้าหน้าที่สมาคมผู้ฝากเงิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร จังหวัดสระแก้ว, ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๓.
- จิตาภา ตูลาชม. กรรมการบริษัทรักษาความปลอดภัย ทีวีเค จำกัด, ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๓.
- ฉวีวรรณ กุหลาบเพชร. เจ้าหน้าที่สมาคมผู้ฝากเงิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร จังหวัดสระแก้ว ๓, ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๓.
- ดร.ปิยพจน์ ตูลาชม. กรรมการผู้จัดการ บริษัทรักษาความปลอดภัย ทีวีเค จำกัด, ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๓.
- น้ำอ้อย ศรีตะปัญญา. แม่บ้านสำนักงานเกษตรจังหวัดสระแก้ว, ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๓.
- พระสิริวุฒิเมธี (สมพร กนตาโก). รองเจ้าคณะจังหวัดสระแก้ว เจ้าอาวาสวัดเหล่าอ้อย, ๒๕ เมษายน ๒๕๖๓.
- พระครูสถิตสีลาภรณ์. รองเจ้าคณะอำเภอเมืองสระแก้ว เจ้าอาวาสวัดดอนศาลาลำดวน, ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓.
- พระครูธำรงปริยัติคุณ. เจ้าคณะอำเภอเมืองสระแก้ว, ๒๕ เมษายน ๒๕๖๓.
- พระมหาไพวงษ์ พลญาโณ, ดร. เจ้าคณะตำบลสระขวัญ, ๙ เมษายน ๒๕๖๓.

บรรณานุกรม (ต่อ)

พระครูสุทธกัลยาณธรรม. รองเจ้าคณะตำบลท่าแขก, ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓.

พงษ์เกตุ เต็มกิจจนสาร. ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดสระแก้ว, ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

พิมพ์า วรคำ. รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหันทราย อำเภออรัญประเทศ, ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๓.

ระติมา สองนา. เจ้าหน้าที่สมาคมผู้ฝากเงิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดสระแก้ว, ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๓.

วินัย จินตาทรา. ปลัดอำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว, ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

วีระ บุตรหนัน. นายกสมาคมผู้ฝากเงิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดสระแก้ว, ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

แหลมไทย พงษ์พรหม. อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนตาพระยา จังหวัดสระแก้ว, ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๓.

อรรคชัย ใจผ่อง. ข้าราชการครูชำนาญ, ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๓.

อภิชาติ เสริมสุข. รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งมหาเจริญ, ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๓.

อภิสิทธิ์ เศรษฐรัฐกุล. ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๓ ตำบลสระขวัญ จังหวัดสระแก้ว, ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๓.

๖. ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ

ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ พระปลัดระพีณ พุทธิสารโ, ผศ.ดร., อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

ศ.ดร.บุญทัน ดอกไผ่สง, อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

รศ.ประณต นันทิยะกุล, อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

รศ.ดร.สมาน งามสนิท, อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

รศ.ดร.พรรษา พุฒยงกูร, อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์, อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

รศ.อนุภูมิ ไชวเกษม อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

รศ. ว่าที่ พ.ต. ดร. สวัสดิ์ จิรัฐติกาล, นักวิชาการสาขาวิชารัฐศาสตร์, ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

ผศ.ดร.ประสิทธิ์ พุทธศาสน์ศรีธธา, นักวิชาการสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

บรรณานุกรม (ต่อ)

ดร.วันชัย แสงสุวรรณ, นักกฎหมาย/ทนายความ, ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

๗. จุลสาร เอกสารอัดสำเนา และเอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์อื่น ๆ

สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งจังหวัดสระแก้ว, “ข้อมูลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒”. (อัดสำเนา).

คณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดสระแก้ว, “สถิติการเลือกตั้ง” ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒, (อัดสำเนา).

๒. ภาษาอังกฤษ

Andrew Heywood. **Politics**. London: Macmillan, 1997.

Creswell. J. W. Plano Clark. V. L. Gutmann. M. L. & Hanson. W. E. **Advanced Mixed Methods Research Designs**. Thousand Oaks. CA: Sage, 2003.

David F. Roth and Frank L. Wilson. **The Comparative Study of Politics**. 2nd ed. Engle Wood Cliffs. New York: Prentice-Hall, 1980.

Gabriel A. Almond. and Sidney Verba. **The Civic Culture; political attitudes and democracy in five nations**. Boston and Toronto: Little Brown and Company, 1965.

Jarol B. Manheim. **The Politics Within**. New Jersey: Prentice Hall, 1975.

Lee J. Cronbach. **Essentials of Psychological Testing**. 4th ed.. New York: Harper & Row, 1971.

Lester W. Milbrath and M. L. Goel. **Political Participation: How and Why Do People Get Involved in Politics**. Chicago: Rand McNally College Publishing Company, 1977.

Lucian W. Pye. **Aspects of Political Development**. Boston: Little Brown. 1968.

Mehran Kamrava. **Understanding Comparative Politics: a framework for analysis**. London and New York: Routledge, 1996.

Milton Yinger. Religion. **Society and the Individual**. New York: the Macmillan Co., 1962.

Robert A. Dahl. **A Political Opposition in Western Democracies**. New Haven: Yale University Press, 1966.

Samuel Huntington. **Political Order in Changing Societies**. Second edition. Connecticut: Yale University Press, 1969.

บรรณานุกรม (ต่อ)

Sidney Verba. **Political Culture and Political Development**. New Jersey: Princeton University Press, 1965.

Walter A. Rosenbaum. **Political Culture**. London: Thomas Nelson and Sons, 1975.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

เพื่อหาความสอดคล้องระหว่างข้อความกับวัตถุประสงค์

(Index of Item Objective Congruence: IOC)

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดสระแก้วในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒

คำชี้แจง

๑. แบบสอบถามนี้สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดสระแก้วในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยแบบสอบถามนี้ผู้วิจัยขอความกรุณาให้ท่านพิจารณาตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความเป็นจริงเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ คำตอบของท่านจะถูกเก็บเป็นความลับ และนำไปใช้เพื่อประโยชน์ในการศึกษาครั้งนี้เท่านั้น

๒. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น ๔ ส่วน คือ

ส่วนที่ ๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ ๒ ปัจจัยเอื้อต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ส่วนที่ ๓ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดสระแก้วในการเลือกตั้งทั่วไป

ปี พ.ศ. ๒๕๖๒

ส่วนที่ ๔ ปัญหาและข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ และเสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถาม

สุทน ทองเล็ก

นิสิตหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชารัฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ส่วนที่ ๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามต่อไปนี้โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในวงเล็บหน้าข้อความที่ตรงกับตัวท่าน
ตามความเป็นจริง

๑. เพศ

() ๑. ชาย

() ๒. หญิง

๒. อายุ

() ๑. อายุ ๑๘-๒๗ ปี

() ๒. อายุ ๒๘-๓๗ ปี

() ๓. อายุ ๓๘-๔๗ ปี

() ๔. อายุ ๔๘-๕๗ ปี

() ๕. อายุ ๕๘ ปีขึ้นไป

๓. ระดับการศึกษาสูงสุด

() ๑. ประถมศึกษา

() ๒. มัธยมศึกษา

() ๓. ปวช. ปวส. อนุปริญญา

() ๔. ปริญญาตรี

() ๕. สูงกว่าปริญญาตรี

๔. อาชีพ

() ๑. เกษตรกร

() ๒. พนักงานบริษัทเอกชน

() ๓. ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว

() ๔. รับจ้าง

() ๕. ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ

() ๖. ไม่ได้ประกอบอาชีพ

() ๗. อื่นๆ ระบุ.....

๕. ระดับรายได้

() ๑. ต่ำกว่า ๑๕,๐๐๑ บาท

() ๒. ๑๕,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท

() ๓. ๒๐,๐๐๑ - ๒๕,๐๐๐ บาท

() ๔. ๒๕,๐๐๑ บาทขึ้นไป

ส่วนที่ ๒ ปัจจัยเอื้อต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดสระแก้วในการ
เลือกตั้งทั่วไปปี พ.ศ. ๒๕๖๒

ข้อที่	ปัจจัยเอื้อต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง	ความคิดเห็น				
		มากที่สุด ๕	มาก ๔	ปาน กลาง ๓	น้อย ๒	น้อย ที่สุด ๑
๑. ด้านสังคม						
๑	การเลือกตั้งช่วยแก้ปัญหาบ้านเมือง สังคมได้					
๒	ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อส่งเสริมคนดีให้เข้ามาบริหารบ้านเมือง					
๓	การเลือกตั้งมีอิทธิพลต่อคนในสังคม ทำให้สังคมเป็นระเบียบและสงบ					
๔	การไปเลือกตั้งทำให้บ้านเมืองเกิดความสงบ					
๕	การไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อยุติการประท้วงทางการเมืองของผู้คัดค้าน					
๒. ด้านเศรษฐกิจ						
๑	กำหนดนโยบายของพรรคการเมืองหรือผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนไปใช้สิทธิกันมากขึ้น					
๒	นโยบายของพรรคเป็นความหวังของประชาชน จึงเกิดการตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง					
๓	การชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมืองเพื่อการส่งเสริมหรือคัดค้านส่งผลกับเศรษฐกิจ ทำให้ตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง					
๔	ค่าครองชีพทำให้ตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง					
๕	การเลือกตั้งส่งผลต่อความเป็นอยู่และเศรษฐกิจโดยรวม จึงไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อแสดงให้รัฐบาลรู้ว่าประชาชนเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย					
๓. ด้านวัฒนธรรม						
๑	การได้ร่วมอภิปรายพูดคุยในประเด็นทางการเมือง การร่วมประชุมทางการเมือง ทำให้เกิด					

ข้อที่	ปัจจัยเอื้อต่อการมีส่วนร่วมทางด้านการเมือง	ความคิดเห็น				
		มากที่สุด ๕	๔	ปานกลาง ๓	น้อย ๒	น้อยที่สุด ๑
	การสนับสนุนการเลือกตั้ง					
๒	คุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นที่รู้จักและมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ทำให้ประชาชนให้ความร่วมมือในการไปใช้สิทธิเลือกคนดีเข้าสภา					
๓	การส่งเสริมและสนับสนุนการเลือกตั้งในโรงเรียน โดยนักเรียนเป็นตัวแทนเพื่อสื่อไปถึงผู้ปกครอง					
๔	ชมรม สมาคม กลุ่ม อธิปไตย และกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ จะผลักดันการตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง					
๕	ผู้ที่มีบุญคุณหรือเหนือกว่า มีอิทธิพลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง					
๔. ด้านสื่อมวลชน						
๑	ข่าวสารทางการเมือง ทำให้ประชาชนเกิดความสนใจในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง					
๒	สื่อการรณรงค์การเลือกตั้งที่แพร่กระจายหลายช่องทางสามารถเชิญชวนให้ประชาชนตกลงใจไปเลือกตั้ง					
๓	การสื่อสารที่เปิดเผยทำให้ประชาชนเห็นผลงานหรือคุณค่าของการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง					
๔	การเผยแพร่การเลือกตั้งของสื่อทุกประเภททำให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารมากยิ่งขึ้น จึงตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง					
๕	การวิพากษ์วิจารณ์ของสื่อในการทำงานของผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งทำให้ง่ายต่อการตัดสินใจไปเลือกตั้ง เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย					

ส่วนที่ ๓ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดสระแก้วในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ.

๒๕๖๒

ข้อที่	การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัด สระแก้วในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒	ความคิดเห็น				
		มาก ที่สุด ๕	มาก ๔	ปาน กลาง ๓	น้อย ๒	น้อย ที่สุด ๑
๑. ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง						
๑	ท่านไปตรวจสอบรายชื่อของท่านในบัญชีรายชื่อ ก่อนการเลือกตั้ง					
๒	ท่านได้ไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.)					
๓	ท่านไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงโดยพิจารณาจาก พรรคการเมืองเป็นหลัก					
๔	ท่านไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงโดยยึดถือตัวบุคคล เป็นหลัก					
๕	ท่านทำการแจ้งเบาะแสหากพบเหตุการณ์ ผิดปกติในการเลือกตั้ง					
๖	ท่านได้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการประจำหน่วย เลือกตั้ง					
๗	ท่านได้ติดตามผลการไปใช้สิทธิเลือกตั้งและผล การนับคะแนน					
๒. ด้านการสื่อสารทางการเมือง						
๑	ท่านรับรู้ข่าวสารทางการเมืองในสื่อต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น					
๒	ท่านชอบพูดคุยและวิจารณ์การทำงานของ รัฐบาลหรือนักการเมืองทั้งระดับชาติและระดับ ท้องถิ่น					
๓	ท่านติดตามข่าวสารการแถลงนโยบายของพรรค การเมืองต่าง ๆ					
๔	ท่านเป็นผู้นำในการพูดคุยแลกเปลี่ยนความ คิดเห็นทางการเมืองกับเพื่อนบ้าน					

ข้อที่	การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน จังหวัดสระแก้วในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒	ความคิดเห็น				
		มาก ที่สุด ๕	มาก ๔	ปาน กลาง ๓	น้อย ๒	น้อย ที่สุด ๑
๕	ท่านรับฟังการหาเสียงของนักการเมืองผ่าน รายการโทรทัศน์					
๖	ท่านสื่อสารเรื่องทางการเมืองผ่าน Social Network เช่น Fackbook Line Twister					
๗	ท่านได้ใช้ e-mail ในการส่งข่าวสารการเมือง ให้กับเพื่อน					
๘	ท่านได้ชักชวนเพื่อนบ้านให้ไปร่วมฟังการ ปราศรัยทางการเมือง					
๙	ท่านได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองผ่าน Social Network เช่น Facebook Line Twister					
๑๐	ท่านได้พูดคุยกับบุคคลภายในครอบครัวเกี่ยวกับ เรื่องการเมือง					
๓. ด้านการมีส่วนร่วมในพรรคการเมือง						
๑	ท่านได้ร่วมรณรงค์ประชาสัมพันธ์ในการ ดำเนินงานของพรรคการเมือง					
๒	ท่านโฆษณาหาเสียงให้พรรคการเมืองหรือ ผู้สมัครรับเลือกตั้ง					
๓	ท่านร่วมรณรงค์กับพรรคการเมืองคัดค้านการ ออกกฎหมายที่ไม่เป็นธรรม					
๔	ท่านได้บริจาคเงินสนับสนุนพรรคการเมือง					
๕	ท่านมีส่วนในการสนับสนุนพรรคการเมือง กลุ่ม การเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง					
๖	ท่านมีส่วนร่วมในการประชุมเสนอความคิดเห็น แนวทางที่ติดตามให้พรรคการเมือง					
๗	ท่านได้ระดมทุนจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือ พรรคการเมือง					
๘	ท่านได้เข้าร่วมรับฟังการแถลงผลงานของพรรค การเมืองและรับฟังการปราศรัยหาเสียงของ					

ข้อที่	การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน จังหวัดสระแก้วในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒	ความคิดเห็น				
		มากที่สุด ๕	มาก ๔	ปานกลาง ๓	น้อย ๒	น้อยที่สุด ๑
	ผู้สมัครหรือพรรคการเมือง					
๙	ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานกิจการของพรรคการเมือง					
๑๐	ท่านช่วยรักษาผลประโยชน์ของพรรคการเมืองโดยอาสาเป็นตัวแทนพรรคการเมืองในคณะกรรมการประจำหน่วยสมัครเลือกตั้ง					

ส่วนที่ ๔ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดสระแก้วในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒

ข้อที่	การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัด สระแก้วในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒	ความคิดเห็น				
		มากที่สุด ๕	มาก ๔	ปานกลาง ๓	น้อย ๒	น้อยที่สุด ๑
	ด้านการหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ (ความสามัคคี)					
๑	ท่านรู้สาเหตุทางสังคมทำให้ไปร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป					
๒	ท่านรู้สาเหตุทางเศรษฐกิจทำให้ไปร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป					
๓	การเลือกตั้งเป็นวัฒนธรรมทางเมืองที่ต้องปฏิบัติ					
๔	สื่อมวลชนทำให้ท่านไปร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป					
	การพร้อมเพรียงกันประชุม (ความรับผิดชอบ)					
๑	ท่านไปร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป เพื่อให้สังคมสงบสุข					
๒	ท่านไปร่วมในการเลือกตั้งเพื่อให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศดีขึ้น					
๓	ท่านไปร่วมในการเลือกตั้งเพื่อให้เป็นไปรัฐธรรมนูญกำหนด					

ข้อที่	การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัด สระแก้วในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒	ความคิดเห็น				
		มากที่สุด ๕	มาก ๔	ปาน กลาง ๓	น้อย ๒	น้อย ที่สุด ๑
๔	สื่อมวลชนให้ข้อมูลทำให้ท่านไปร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป					
	หลักไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่บัญญัติ (การปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ)					
๑	ท่านไปร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป เพราะต้องการไปใช้สิทธิตามหน้าที่					
๒	ท่านไปร่วมในการเลือกตั้ง เพราะเชื่อว่ารายได้ที่ดีขึ้น					
๓	ท่านไปร่วมในการเลือกตั้งเพราะชื่นชอบนักการเมืองด้วยเหตุผลส่วนตัว					
๔	ท่านไปร่วมในการเลือกตั้งทั่วไปเพราะสื่อมวลชนให้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจ					
	หลักการสักการะ เคารพ นับถือ บูชาท่านผู้ใหญ่ (คณะกรรมการการเลือกตั้ง)					
๑	ท่านไปร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป เพราะต้องการไปใช้สิทธิตามหน้าที่					
๒	ท่านไปร่วมในการเลือกตั้ง เพราะเชื่อว่าการเลือกตั้งส่งผลกับเศรษฐกิจโดยรวม					
๓	ท่านไปร่วมในการเลือกตั้ง เพราะแสดงความรับผิดชอบต่อส่วนรวม					
๔	ท่านไปร่วมในการเลือกตั้งทั่วไปเพราะมีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ					
	หลักการไม่บังคับปกครองสตรีทั้งหลาย (สิทธิเสรีภาพ)					
๑	ท่านไปร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป ตามกติกาของ กกต.					
๒	ท่านไปร่วมในการเลือกตั้ง เพื่อแก้ปัญหา					

ข้อที่	การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัด สระแก้วในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒	ความคิดเห็น				
		มากที่สุด ๕	มาก ๔	ปานกลาง ๓	น้อย ๒	น้อยที่สุด ๑
	เศรษฐกิจโดยรวม					
๓	ท่านไปร่วมในการเลือกตั้ง ตามกำหนดเวลาการเลือกตั้ง					
๔	ท่านไปร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป เพราะมีการประชาสัมพันธ์วันเวลาสถานที่เลือกตั้งชัดเจน					
	หลักการสักการะ เคารพนับถือ บูชาต่อปูชนียสถาน (องค์กรทางการเมือง)					
๑	ท่านไปร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป					
๒	ท่านไปร่วมในการเลือกตั้ง เพราะเชื่อว่าทำให้ค่าแรงดีขึ้น					
๓	ท่านไปร่วมในการเลือกตั้ง ตามกำหนดเวลาการเลือกตั้ง					
๔	ท่านไปร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป เพราะมีการประชาสัมพันธ์ทำให้รู้จักผู้สมัครที่เหมาะสมกับพื้นที่					
	หลักการอารักขา ค้ำครอง ป้องกันโดยธรรมแก่นักบวช (การสนับสนุนนักการเมืองคนดี)					
๑	ท่านไปร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป เพราะรู้จักผู้สมัคร					
๒	ท่านไปร่วมในการเลือกตั้ง เพราะนโยบายของพรรคที่ผู้แทนสังกัดมีความชัดเจน					
๓	ท่านไปร่วมในการเลือกตั้ง เพราะเชื่อว่าผู้ที่ตนเลือกมีความเหมาะสม					
๔	ท่านไปร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป เพราะมีการประชาสัมพันธ์ผลงานของผู้สมัครทำให้มั่นใจมากขึ้น					

ส่วนที่ ๓ ปัญหาและข้อเสนอแนะ

ปัญหา

.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

ภาคผนวก ข

ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ และผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์เป็นรายข้อ (IOC) ของแบบสอบถาม

เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดสระแก้วในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒

ปัจจัยเอื้อต่อการมีส่วนร่วมทางด้าน การเมือง	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
	๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
๑. ด้านสังคม								
คำถามข้อที่ ๑	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๒	+๑	+๑	+๑	+๑	๐	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๔	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๕	+๑	+๑	+๑	+๑	๐	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๒. ด้านเศรษฐกิจ								
คำถามข้อที่ ๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๒	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๓	+๑	๐	+๑	+๑	๐	๓	๐.๖๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๔	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๕	+๑	+๑	+๑	+๑	๐	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๓. ด้านวัฒนธรรม								
คำถามข้อที่ ๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๒	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๔	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๕	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔. ด้านสิ่งแวดล้อม								
คำถามข้อที่ ๖	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๗	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๘	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๙	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

คำถามข้อที่ ๑๐	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดสระแก้ว								
๑. ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง								
คำถามข้อที่ ๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๒	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๔	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๕	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๖	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๗	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒. ด้านการสื่อสารทางการเมือง								
คำถามข้อที่ ๑	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๒	+๑	+๑	+๑	+๑	๐	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๔	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๕	+๑	+๑	+๑	+๑	๐	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๖	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๗	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๓. การมีส่วนร่วมในพรรคการเมือง								
คำถามข้อที่ ๑	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๒	+๑	+๑	+๑	+๑	๐	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๔	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๕	+๑	+๑	+๑	+๑	๐	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๖	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๗	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๘	+๑	+๑	+๑	๐	๐	๓	๐.๖๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๙	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๑๐	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๑. ด้านการหมั่นประชุมกันเนื่องนิത്യ (ความสามัคคี)								

คำถามข้อที่ ๑	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๒	+๑	+๑	+๑	+๑	๐	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๔	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๒. การพร้อมเพรียงกันประชุม (ความรับผิดชอบ)								
คำถามข้อที่ ๑	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๒	+๑	+๑	+๑	+๑	๐	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๔	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๓. หลักไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่บัญญัติ (การปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ)								
คำถามข้อที่ ๑	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๒	+๑	+๑	+๑	+๑	๐	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๔	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๔. หลักการสักการะ เคารพ นับถือ บูชาท่านผู้ใหญ่ (คณะกรรมการการเลือกตั้ง)								
คำถามข้อที่ ๑	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๒	+๑	๐	+๑	+๑	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๔	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๕. หลักการไม่บังคับปกครองสตรีทั้งหลาย (สิทธิ เสรีภาพ)								
คำถามข้อที่ ๑	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๒	+๑	+๑	+๑	+๑	๐	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๔	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๖. หลักการสักการะ เคารพนับถือ บูชาต่อปวงชนียสถาน (องค์กรทางการเมือง)								
คำถามข้อที่ ๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๒	+๑	+๑	+๑	+๑	๐	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๔	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๗. หลักการอารักขา คุ่มครอง ป้องกันโดยธรรมแก่นักบวช (การสนับสนุนนักการเมืองคนดี)								
คำถามข้อที่ ๑	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้

คำถามข้อที่ ๒	+๑	+๑	+๑	+๑	๐	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
คำถามข้อที่ ๔	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้

ภาคผนวก ค
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

Item-Total Statistics

	Scale	Scale		Cronbach's
	Mean if	Variance	Corrected	Alpha if
	Item	if Item	Item-Total	Item
	Deleted	Deleted	Correlation	Deleted
A1	234.43	717.909	0.895	0.956
A2	234.90	738.162	0.793	0.958
A3	234.37	732.516	0.801	0.957
A4	234.07	738.478	0.754	0.958
A5	234.13	738.257	0.797	0.958
B1	234.20	740.924	0.705	0.958
B2	234.57	713.495	0.751	0.956
B3	234.57	731.426	0.874	0.957
B4	234.47	716.257	0.896	0.956
B5	234.00	741.448	0.705	0.958
C1	234.50	716.879	0.835	0.956
C2	234.63	722.654	0.847	0.956
C3	234.50	725.017	0.764	0.957
C4	234.73	719.030	0.876	0.956
C5	234.57	713.495	0.738	0.956
D1	234.63	723.137	0.871	0.956
D2	234.67	715.540	0.820	0.956
D3	234.67	720.989	0.854	0.956
D4	234.73	712.961	0.840	0.956
D5	234.67	723.402	0.798	0.957
AA1	234.70	724.493	0.705	0.957
AA2	234.83	716.764	0.827	0.956
AA3	234.90	725.403	0.797	0.957
AA4	235.00	719.034	0.810	0.956
AA5	234.97	721.344	0.818	0.956
AA6	235.03	717.137	0.807	0.956

AA7	235.00	728.690	0.746	0.957
AA8	234.90	725.403	0.797	0.957
AA9	234.90	725.403	0.797	0.957
AA10	234.90	725.403	0.797	0.957
AB1	235.00	717.793	0.878	0.956
AB2	235.00	717.793	0.878	0.956
AB3	234.93	722.685	0.785	0.956
AB4	235.00	711.517	0.788	0.956
AB5	234.63	724.378	0.770	0.957
AB6	234.77	710.530	0.725	0.956
AB7	234.77	712.944	0.706	0.956
AB8	234.70	744.148	0.734	0.958
AB9	234.90	713.334	0.802	0.956
AB10	234.90	718.093	0.741	0.956
S11	234.93	726.271	0.752	0.957
S12	235.03	729.275	0.740	0.957
S13	235.13	732.120	0.767	0.957
S14	235.17	727.454	0.789	0.957
S21	234.87	725.430	0.762	0.957
S22	234.97	724.102	0.846	0.956
S23	234.93	720.271	0.790	0.957
S24	235.27	714.685	0.829	0.956
S31	234.40	726.455	0.837	0.956
S32	234.50	719.086	0.702	0.956
S33	234.60	716.731	0.725	0.956
S34	234.70	721.528	0.751	0.956
S41	234.40	727.214	0.751	0.956
S42	234.90	724.231	0.726	0.956
S43	234.97	717.895	0.796	0.956
S44	234.93	711.168	0.774	0.956
S51	234.63	742.654	0.787	0.958

S52	234.93	720.409	0.893	0.956
S53	234.83	721.040	0.734	0.956
S54	234.57	740.806	0.731	0.958
S61	234.33	735.954	0.714	0.957
S62	234.37	735.344	0.792	0.957
S63	234.50	729.914	0.753	0.957
S64	234.47	737.361	0.738	0.957
S71	234.47	740.395	0.737	0.958
S72	234.50	735.293	0.750	0.957
S73	234.47	736.464	0.210	0.957
S74	234.83	729.730	0.741	0.957

Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's	
Alpha	N of Items
.957	65

ภาคผนวก ง
หนังสือขอความอนุเคราะห์ข้อมูล

รายชื่อสัมภาษณ์/ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ
เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดสระแก้วในการเลือกตั้งทั่วไป
ปี พ.ศ. ๒๕๖๒

พระสิริวุฒิเมธี (สมพร กนตาโก)
รองเจ้าคณะจังหวัดสระแก้ว
เจ้าอาวาสวัดเหล่าอ้อย
สัมภาษณ์ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๓

พระครูธำรงปริยัติคุณ
เจ้าคณะอำเภอเมืองสระแก้ว
สัมภาษณ์ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๓

พระครูสถิตสีลาภรณ์
รองเจ้าคณะอำเภอเมืองสระแก้ว
เจ้าอาวาสวัดดอนศาลาลำดวน
สัมภาษณ์ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓

พระมหาไพวงษ์ พลญาโณ, ดร.
เจ้าคณะตำบลสระขวัญ
สัมภาษณ์ ๙ เมษายน ๒๕๖๓

นายพงษ์เกตุ เต็มกิจธนสาร
ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
จังหวัดสระแก้ว
สัมภาษณ์ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๓.

นายอภิชาติ ทำนาเวช
ผู้รับเหมาก่อสร้าง อำเภอเขาฉกรรจ์
จังหวัดสระแก้ว
สัมภาษณ์ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๓

นายอภิชาติ เสริมสุข
รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งมหาเจริญ
สัมภาษณ์ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๓

นายแหลมไทย พงษ์พรหม
อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนตาพระยา
จังหวัดสระแก้ว
สัมภาษณ์ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๓.

นางฉวีวรรณ กุหลาบเพชร
เจ้าหน้าที่สมาคมผู้ฝากเงิน ธนาคารเพื่อ
การเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
จังหวัดสระแก้ว ๓
สัมภาษณ์ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๓

นางระติมา สองนา
เจ้าหน้าที่สมาคมผู้ฝากเงิน
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
จังหวัดสระแก้ว
สัมภาษณ์ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

นายอรรคชัย ใจผ่อง
ข้าราชการครูบำนาญ
สัมภาษณ์ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๓

นายอภิสิทธิ์ เศรษฐรัฐกุล
ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๓ ตำบลสระขวัญ
จังหวัดสระแก้ว
สัมภาษณ์ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๓.

นางจิตาภา ตูลาชม
กรรมการบริษัทรักษาความปลอดภัย ทีวีเค
จำกัด
สัมภาษณ์ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๓

นายวีระ บุตรหนั้น
นายกสมาคมผู้ฝากเงิน ธนาคารเพื่อการเกษตร
และสหกรณ์การเกษตร จังหวัดสระแก้ว
สัมภาษณ์ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๓

นายวินัย จินตาทรา
ปลัดอำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว
สัมภาษณ์ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓

นายพิมพ์ วรรค
รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหันทราย
อำเภออรัญประเทศ
สัมภาษณ์ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๓

ภาคผนวก จ
การสนทนากลุ่มเฉพาะ

ภาพประกอบการสนทนากลุ่มเฉพาะ

บัญชีลงชื่อผู้เข้าร่วม

การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดสระแก้วในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ.๒๕๖๒

โดย นายสุทน ทองเล็ก

นิสิตหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ รุ่นที่ ๑

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วันอังคารที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ เวลา ๑๓.๐๐ น.

ที่	ชื่อ - นามสกุล	ตำแหน่ง	ลงชื่อ
๑.	รศ.ดร.สุรพล ลุยะพรหม	ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์	
๒.	พระปลัดระพีพันธ์ ทูทธิสาโร, ผศ.ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา	
๓. ✓	ศ.ดร.บุญพันธ์ ดอกโหลง	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา	
๔.	รศ.ประณต นันทิยะกุล ✓	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา	ประณต นันทิยะกุล
๕.	รศ.ดร.สมาน งามสนิท ✓	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา	สมาน งามสนิท
๖.	รศ.ดร.พรรษา พงษ์ขำ	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา	พรรษา พงษ์ขำ
๗. ✓	รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา	เต็มศักดิ์ ทองอินทร์
๘.	รศ.อนุภูมิ ไชวเกษม	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา	อนุภูมิ ไชวเกษม
๙. ✓	รศ. วาที พ.ศ. ดร.สวิตี จิรัฐติกาล ✓	นักวิชาการ สาขาวิชารัฐศาสตร์	สวิตี จิรัฐติกาล
๑๐.	ผศ.ดร.ประสิทธิ์ พุทธิศาสน์ศรีทอง	นักวิชาการ จังหวัดสระแก้ว	
๑๑. ✓	ดร.วินชัย แสงสุวรรณ ✓	นักกฎหมาย / นายความ	วินชัย แสงสุวรรณ

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ-นามสกุล : นายสุทน ทองเล็ก
- วัน เดือน ปี เกิด : วันที่ ๒๓ เมษายน ๒๔๙๓
- ภูมิลำเนา : จังหวัดปราจีนบุรี
- การศึกษา
- พ.ศ. ๒๕๒๘ : คณะกรรมการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- พ.ศ. ๒๕๕๙ : ศาสตราจารย์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
- ประสบการณ์การทำงาน : ประกอบธุรกิจส่วนตัว
- ผลงานวิชาการ : สุทน ทองเล็ก. (๒๕๖๒). “ข้อเสนอแนะการนำหลักสี่ปรัศธรรม ๗ ไปใช้เพื่อป้องกันปัญหาท้องก่อนวัยอันควรของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม” การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๑๗ และระดับนานาชาติครั้งที่ ๑ เรื่อง การปรับเปลี่ยนทางสังคมในศตวรรษที่ ๒๑ : ทิศทางที่ถูกต้องบนฐานพระพุทธศาสนา วันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๒ : ๗๒๐-๗๓๑.
- : สุทน ทองเล็ก. (๒๕๖๒). “ศึกษาการนำหลักขันติไปใช้สำหรับผู้ขับขี่รถยนต์บนท้องถนนเพื่อป้องกันปัญหาอุบัติเหตุ” วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ปีที่ ๑๔ ฉบับที่ ๔๗ (๒๐๑๙): มกราคม-มีนาคม ๒๕๖๒ : ๓๔-๔๐.
- : สุทน ทองเล็ก. (๒๕๖๒). “รูปแบบการนำหลักโยนิโสมนสิการไปใช้ในการท่องเที่ยวอินเทอร์เน็ทเพื่อลดปัญหาภัยจากอินเทอร์เน็ตสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร” วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ปีที่ ๑๔ ฉบับที่ ๔๘ (๒๐๑๙): เมษายน-มิถุนายน ๒๕๖๒ : ๔๓-๕๐.
- : สุทน ทองเล็ก. (๒๕๖๐). “รูปแบบการนำหลักมิตรแท้ ๔ ประการ ไปใช้ในการคบเพื่อนของนักเรียนระดับ ปวช. ในเขตปริมณฑลเพื่อลดปัญหาการยกพวกตีกัน” การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษาระดับชาติ ประจำปี ๒๕๖๐ วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๐.
- : สุทน ทองเล็ก “อะไรนะ ประชาธิปไตย?” สัมมนาบทความวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๑ วันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๒.

ปีที่เข้าศึกษา
ที่อยู่ปัจจุบัน

- : สุทน ทองเล็ก “คิดอย่างปราชญ์ กระบวนการวิภาชวิธี : โสเครตีส” วารสารวิจัยวิชาการ ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๖๒) : ๑๓๕-๑๔๘.
- : สุทน ทองเล็ก “การตื่นรู้และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในการเลือกตั้งทั่วไป” การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัย บัณฑิตศึกษาระดับชาติ MBU3 Congress วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๒.
- : ปีการศึกษา ๒๕๖๑
- : บ้านเลขที่ ๑๖๖ หมู่ที่ ๓ ตำบลสระขวัญ อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัด สระแก้ว ๒๗๐๐๐ โทรศัพท์ ๐๙๐ ๙๗๑ ๓๖๘๗ E-Mail suthon.thongl@gmail.com